Ovaj je tekst namijenjen isključivo dokumentiranju i nema pravni učinak. Institucije Unije nisu odgovorne za njegov sadržaj. Vjerodostojne inačice relevantnih akata, uključujući njihove preambule, one su koje su objavljene u Službenom listu Europske unije i dostupne u EUR-Lexu. Tim službenim tekstovima može se izravno pristupiti putem poveznica sadržanih u ovom dokumentu.

►B

UREDBA (EU) 2018/1139 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 4. srpnja 2018.

o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa i izmjeni uredbi (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3922/91

(Tekst značajan za EGP)

(SL L 212, 22.8.2018., str. 1.)

Koju je izmijenila:

		Službeni list		
		br.	stranica	datum
►M1	Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/1087 od 7. travnja 2021.	L 236	1	5.7.2021.
►M2	Uredba (EU) 2024/1689 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024.	L 1689	1	12.7.2024.
►M3	Uredba (EU) 2024/2803 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2024.	L 2803	1	11.11.2024.
►M4	Delegirana uredba Komisije (EU) 2025/870 od 28. veljače 2025.	L 870	1	5.5.2025.
►M5	Uredba (EU) 2026/1744 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. srpnja 2026.	L 1744	1	24.7.2026.

▼B

UREDBA (EU) 2018/1139 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 4. srpnja 2018.

o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa i izmjeni uredbi (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3922/91

(Tekst značajan za EGP)

POGLAVLJE I.

NAČELA

Članak 1.

Predmet i ciljevi

1. Glavni je cilj ove Uredbe uspostaviti i održati visoku ujednačenu razinu sigurnosti civilnog zrakoplovstva u Uniji.

2. Ovom se Uredbom osim toga nastoji:

(a) doprinijeti široj zrakoplovnoj politici Unije te poboljšanju cjelokupne učinkovitosti sektora civilnog zrakoplovstva;

(b) olakšati, u područjima obuhvaćenima ovom Uredbom, slobodno kretanje robe, osoba, usluga i kapitala, pružajući ravnopravne uvjete svim sudionicima na unutarnjem zrakoplovnom tržištu i poboljšati konkurentnost zrakoplovne industrije Unije;

(c) doprinijeti visokoj ujednačenoj razini zaštite okoliša;

(d) olakšati, u područjima obuhvaćenima ovom Uredbom, kretanje robe, usluga i osoblja diljem svijeta uspostavom odgovarajuće suradnje s trećim zemljama i njihovim zrakoplovnim tijelima te promicanjem uzajamnog priznavanja certifikata i drugih relevantnih dokumenata;

(e) promicati troškovnu učinkovitost, između ostalog izbjegavanjem udvostručavanja i promicanjem djelotvornosti regulatornih, certifikacijskih i nadzornih procesa, te učinkovitu upotrebu povezanih resursa na razini Unije i na nacionalnoj razini;

(f) doprinijeti, u područjima obuhvaćenima ovom Uredbom, uspostavljanju i održavanju visoke ujednačene razine zaštite civilnog zračnog prometa;

▼B

(g) pomagati državama članicama, u područjima obuhvaćenima ovom Uredbom, u ostvarivanju njihovih prava i ispunjavanju njihovih obveza u okviru Čikaške konvencije osiguravanjem zajedničkog tumačenja te, prema potrebi, ujednačene i pravodobne provedbe njezinih odredaba;

(h) diljem svijeta promicati stajališta Unije o standardima i pravilima u civilnom zrakoplovstvu uspostavljanjem odgovarajuće suradnje s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama;

(i) promicati istraživanje i inovacije, između ostalog i u regulatornim, certifikacijskim i nadzornim procesima;

(j) promicati, u područjima obuhvaćenima ovom Uredbom, tehničku i operativnu interoperabilnost i razmjenu najboljih administrativnih praksi;

(k) poticati povjerenje putnika u sigurnost civilnog zrakoplovstva.

3. Ciljevi utvrđeni u stavcima 1. i 2. ostvaruju se, između ostalog:

(a) pripremom, donošenjem i ujednačenom primjenom svih potrebnih akata;

(b) poduzimanjem mjera za poboljšanje sigurnosnih standarda;

(c) osiguravanjem da izjave i certifikati izdani u skladu s ovom Uredbom i delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe vrijede i priznaju se u cijeloj Uniji bez ikakvih dodatnih zahtjeva;

(d) izradom, uz sudjelovanje normizacijskih i drugih industrijskih tijela, detaljnih tehničkih standarda koji se trebaju upotrebljavati kao načini usklađivanja s ovom Uredbom i, prema potrebi, delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe;

(e) osnivanjem neovisne Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa („Agencija”);

(f) ujednačenom provedbom svih potrebnih akata od strane nacionalnih nadležnih tijela i Agencije u okvirima njihovih područja odgovornosti;

(g) prikupljanjem, analizom i razmjenom informacija radi podupiranja odlučivanja na temelju dokaza;

(h) poduzimanjem inicijativa za podizanje svijesti i promicanje, koje uključuju osposobljavanje, komunikaciju i širenje relevantnih informacija.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Uredba primjenjuje na:

(a) projektiranje i proizvodnju proizvoda, dijelova i opreme za daljinsko upravljanje zrakoplovima koje obavljaju fizičke ili pravne osobe pod nadzorom Agencije ili države članice, u mjeri u kojoj to nije obuhvaćeno točkom (b);

▼B

(b) projektiranje, proizvodnju, održavanje i operacije zrakoplova te na njihove motore, propelere, dijelove, neugrađenu opremu i opremu za daljinsko upravljanje zrakoplovima ako zrakoplov jest, odnosno ako će biti:

i. registriran u državi članici, osim ako je i u mjeri u kojoj je država članica svoje odgovornosti na temelju Čikaške konvencije prenijela na treću zemlju i zrakoplovom upravlja operator zrakoplova iz treće zemlje;

ii. registriran u trećoj zemlji i njime upravlja operator zrakoplova koji ima poslovni nastan, boravište ili glavno mjesto poslovanja na području na kojem se primjenjuju Ugovori;

iii. bespilotni zrakoplov koji nije registriran ni u državi članici ni u trećoj zemlji i kojim na području na kojem se primjenjuju Ugovori upravlja zračni operator s poslovnim nastanom, boravištem ili glavnim mjestom poslovanja na tom području;

(c) operacije zrakoplova na letovima na područje na kojem se primjenjuju Ugovori, unutar tog područja ili iz njega kojima upravlja operator zrakoplova iz treće zemlje;

(d) projektiranje, proizvodnju, održavanje i rad aerodromske opreme povezane sa sigurnošću koja se upotrebljava ili je namijenjena za upotrebu na aerodromima iz točke (e) te pružanje usluga upravljanja postupcima na stajanci i usluga AMS-a;

(e) projektiranje, održavanje i rad aerodroma, uključujući opremu povezanu sa sigurnošću koja se upotrebljava na tim aerodromima, koji se nalaze na području na kojem se primjenjuju Ugovori te koji:

i. su otvoreni za javnu upotrebu;

ii. služe za komercijalni zračni prijevoz i

iii. imaju asfaltiranu instrumentalnu uzletno-sletnu stazu duljine 800 metara ili više ili služe samo za helikoptere koji se koriste instrumentalnim postupcima prilaza ili odlaska;

(f) ne dovodeći u pitanje pravo Unije i nacionalno zakonodavstvo u području zaštite okoliša i prostornog planiranja, zaštitu okolice aerodromâ iz točke (e);

(g) pružanje ATM-a/ANS-a u zračnom prostoru jedinstvenog europskog neba te projektiranje, proizvodnju, održavanje i rad sustava i sastavnih dijelova koji se upotrebljavaju za pružanje tog ATM-a/ANS-a;

▼M3

(h) ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) 2024/2803 Europskog parlamenta i Vijeća ([1]) i odgovornosti država članica u pogledu zračnog prostora pod njihovom jurisdikcijom, projektiranje struktura zračnog prostora u zračnom prostoru jedinstvenog europskog neba.

([1]) Uredba (EU) 2024/2803 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2024. o provedbi jedinstvenog europskog neba (SL L, 2024/2803, 11.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2803/oj).

▼B

2. Ova se Uredba primjenjuje i na osoblje i organizacije uključene u aktivnosti iz stavka 1.

3. Ova se Uredba ne primjenjuje na:

(a) zrakoplove i njihove motore, propelere, dijelove, neugrađenu opremu i opremu za daljinsko upravljanje zrakoplovima dok pod kontrolom i odgovornošću države članice obavljaju vojne, carinske ili policijske aktivnosti, aktivnosti traganja i spašavanja, protupožarne aktivnosti, aktivnosti nadzora granice, aktivnosti obalne straže ili slične aktivnosti i usluge, koje u javnom interesu poduzima tijelo s ovlastima tijela javne vlasti ili koje se poduzimaju u njegovo ime te osoblje i organizacije uključene u aktivnosti i usluge koje obavljaju ti zrakoplovi;

(b) aerodrome ili dijelove aerodroma te opremu, osoblje i organizacije koje kontrolira i kojima upravlja vojska;

(c) ATM/ANS, uključujući sustave i sastavne dijelove, osoblje i organizacije, koje osigurava ili na raspolaganje stavlja vojska;

(d) projektiranje, proizvodnju, održavanje i operacije zrakoplova čije operacije uključuju nizak rizik za sigurnost zračnog prometa, kako su navedeni u Prilogu I., te osoblje i organizacije koji sudjeluju u tim aktivnostima, osim ako je za zrakoplov izdan ili se smatra da je izdan certifikat u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008.

U pogledu točke (a), države članice osiguravaju da se aktivnosti i usluge koje se izvode zrakoplovima iz te točke obavljaju uz uzimanje u obzir sigurnosnih ciljeva ove Uredbe. Države članice također moraju osigurati da su ti zrakoplovi, prema potrebi, sigurno odvojeni od drugih zrakoplova.

Ne dovodeći u pitanje obveze država članica u okviru Čikaške konvenciji, zrakoplovima obuhvaćenima Prilogom I. ovoj Uredbi i registriranima u državi članici može se upravljati u drugoj državi članici, podložno suglasnosti države članice na čijem se državnom području tim zrakoplovima upravlja. Takvi zrakoplovi mogu se i održavati te se njihov projekt može izmijeniti u drugim državama članicama, pod uvjetom da se takve izmjene projekta i takve aktivnosti održavanja odvijaju pod nadzorom države članice u kojoj je zrakoplov registriran i u skladu s postupcima utvrđenima nacionalnim pravom te države članice.

4. Odstupajući od stavka 3. prvog podstavka točke (d), ova Uredba te delegirani i provedbeni akti doneseni na temelju ove Uredbe primjenjuju se na projektiranje, proizvodnju i održavanje tipa zrakoplova koji su obuhvaćeni područjem primjene točke 1. podtočaka (e), (f), (g), (h) ili (i) Priloga I. te na osoblje i organizacije uključene u te aktivnosti ako:

(a) je organizacija odgovorna za projektiranje tog tipa zrakoplova Agenciji podnijela zahtjev za izdavanje certifikata tipa u skladu s člankom 11. ili je, ako je to primjenjivo, Agenciji dala izjavu u skladu s člankom 18. stavkom 1. točkom (a) u pogledu tog tipa zrakoplova;

▼B

(b) je taj tip zrakoplova namijenjen za serijsku proizvodnju i

(c) projekt tog tipa zrakoplova nije prethodno odobren u skladu s nacionalnim zakonima države članice.

Ova Uredba te delegirani i provedbeni akti doneseni na temelju ove Uredbe primjenjuju se u odnosu na dotični tip zrakoplova od dana kada je izdan certifikat tipa ili, ako je to primjenjivo, od dana kada je dana izjava. Međutim, odredbe koje se odnose na ocjenu zahtjeva za certifikat tipa i na izdavanje certifikata tipa od strane Agencije primjenjuju se od dana kada je zahtjev zaprimljen.

▼M3

5. Ne dovodeći u pitanje nacionalne sigurnosne i obrambene zahtjeve ni članak 1. stavak 2. Uredbe (EU) 2024/2803 , države članice osiguravaju da:

(a) objekti iz stavka 3. prvog podstavka točke (b) ovog članka koji su otvoreni za javnu upotrebu; i

(b) ATM/ANS iz stavka 3. prvog podstavka točke (c) ovog članka koji se pruža u svrhu zračnog prometa na koji se primjenjuje Uredba (EU) 2024/2803,

pružaju razinu sigurnosti i interoperabilnosti s civilnim sustavima koja je jednako djelotvorna kao ona koja proizlazi iz primjene bitnih zahtjeva navedenih u prilozima VII. i VIII. ovoj Uredbi.

▼B

6. Država članica može odlučiti da primjenjuje odjeljak I., odjeljak II., odjeljak III. ili odjeljak VII. poglavlja III., ili bilo koju kombinaciju navedenih odjeljaka, na pojedine ili sve aktivnosti iz stavka 3. prvog podstavka točke (a) te na osoblje i organizacije uključene u te aktivnosti ako smatra da se s obzirom na karakteristike dotičnih aktivnosti, osoblja i organizacija te svrhu i sadržaj dotičnih odredaba te odredbe mogu djelotvorno primjenjivati.

Od datuma navedenog u toj odluci dotične aktivnosti, osoblje i organizacije uređuju se isključivo odredbama iz dotičnog odjeljka ili dotičnih odjeljaka i odredbama iz ove Uredbe koje se odnose na primjenu tih odjeljaka.

Dotična država članica bez odgode obavješćuje Komisiju i Agenciju o svojoj odluci i pruža im sve relevantne informacije, osobito informacije o:

(a) dotičnom odjeljku ili dotičnim odjeljcima;

(b) dotičnim aktivnostima, osoblju i organizacije;

(c) razlozima za njezinu odluku i

(d) datumu od kojeg se ta odluka primjenjuje.

▼B

Ako Komisija nakon savjetovanja s Agencijom smatra da nisu ispunjeni uvjeti navedeni u prvom podstavku, Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuje njezina odluka u tu svrhu. Nakon što je dotična država članica obaviještena o tim provedbenim aktima ta država članica bez odgode donosi odluku o izmjeni ili ukidanju ranije odluke iz prvog podstavka ovog stavka i o tome obavješćuje Komisiju i Agenciju.

Ne dovodeći u pitanje četvrti podstavak, država članica može u svakom trenutku odlučiti da izmijeni ili ukine svoju raniju odluku iz prvog podstavka ovog stavka. U takvim slučajevima ona o tome bez odgode obavješćuje Komisiju i Agenciju.

Agencija u bazu podataka iz članka 74. unosi sve odluke Komisije i država članica o kojima je obaviještena na temelju ovog stavka.

Komisija, Agencija i nadležna tijela dotične države članice surađuju u svrhu primjene ovog stavka.

7. Države članice mogu odlučiti od ove Uredbe izuzeti projektiranje, održavanje i rad aerodroma te opremu povezanu sa sigurnošću koja se upotrebljava na tom aerodromu ako taj aerodrom godišnje nema više od 10 000 putnika u komercijalnom zračnom prijevozu ni više od 850 kretanja povezanih s operacijama teretnih zrakoplova, pod uvjetom da dotične države članice osiguraju da se takvim izuzećem ne ugrožava usklađenost s bitnim zahtjevima iz članka 33.

Od datuma navedenog u toj odluci o izuzeću ovom Uredbom te delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe više se ne uređuju projektiranje, održavanje i rad dotičnog aerodroma kao ni njegova oprema povezana sa sigurnošću te zemaljske usluge i usluge AMS-a na tom aerodromu.

Dotična država članica bez odgode obavješćuje Komisiju i Agenciju o svojoj odluci o izuzeću i razlozima za njezino donošenje.

Ako Komisija nakon savjetovanja s Agencijom smatra da takvo izuzeće o kojem je odlučila država članica nije u skladu s uvjetima navedenima u prvom podstavku, Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuje njezina odluka u tu svrhu. Nakon što je dotična država članica obaviještena o tim provedbenim aktima ta država članica bez odgode donosi odluku o izmjeni ili ukidanju svoje odluke o izuzeću i o tome obavješćuje Komisiju i Agenciju.

Države članice obavješćuju Komisiju i Agenciju i o izuzećima koja su odobrile na temelju članka 4. stavka 3.b Uredbe (EZ) br. 216/2008.

Države članice svake godine pregledavaju podatke o prometu na aerodromima koje su izuzele na temelju ovog stavka ili članka 4. stavka 3.b Uredbe (EZ) br. 216/2008. Ako se u tom pregledu pokaže da, tijekom tri uzastopne godine, jedan od tih aerodroma godišnje ima više od 10 000 putnika u komercijalnom zračnom prijevozu ili više od 850 kretanja povezanih s operacijama teretnih zrakoplova, dotična država članica ukida izuzeće za taj aerodrom. U tom slučaju o tome obavješćuje Komisiju i Agenciju.

▼B

Agencija u bazu podataka iz članka 74. unosi sve odluke Komisije i država članica o kojima je obaviještena na temelju ovog stavka.

8. Država članica može odlučiti od ove Uredbe izuzeti aktivnosti projektiranja, proizvodnje, održavanja i operacija u odnosu na jednu ili više sljedećih kategorija zrakoplova:

(a) zrakoplova, osim bespilotnih zrakoplova, koji nemaju više od dvaju sjedala, čija mjerljiva brzina sloma uzgona ili najmanja stalna brzina letenja pri slijetanju ne premašuje 45 čvorova kalibrirane brzine, a maksimalna masa pri polijetanju (MTOM), kako ju je zabilježila država članica, ne premašuje 600 kg za zrakoplove koji nisu namijenjeni za operacije na vodi ili 650 kg za zrakoplove koji su namijenjeni za operacije na vodi;

(b) helikoptera, osim bespilotnih helikoptera, koji nemaju više od dvaju sjedala i čiji MTOM, kako ga je zabilježila država članica, ne premašuje 600 kg za helikoptere koji nisu namijenjeni za operacije na vodi ili 650 kg za helikoptere koji su namijenjeni za operacije na vodi;

(c) jedrilica, osim bespilotnih jedrilica, i motorne jedrilice, osim bespilotnih motornih jedrilica, koji nemaju više od dvaju sjedala i čiji MTOM, kako ga je zabilježila država članica, ne premašuje 600 kg.

Međutim, u pogledu kategorija zrakoplova iz prvog podstavka države članice ne moraju donijeti takvu odluku u pogledu zrakoplova za koji je izdan ili se smatra da je izdan certifikat, u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 ili s ovom Uredbom ili u vezi s kojim je dana izjava u skladu s ovom Uredbom.

9. Odlukom o izuzeću koju je na temelju stavka 8. donijela država članica ne sprečava se organizaciju s glavnim mjestom poslovanja na državnom području te države članice da odluči provoditi svoje aktivnosti projektiranja i proizvodnje u pogledu zrakoplova obuhvaćenih tom odlukom u skladu s ovom Uredbom te delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe. Ako takva organizacija donese takvu odluku, o tome obavješćuje dotičnu državu članicu. U takvim slučajevima odluka o izuzeću koju je na temelju stavka 8. donijela država članica ne primjenjuje se na te aktivnosti projektiranja i proizvodnje ni na zrakoplove koji su projektirani i proizvedeni kao rezultat tih aktivnosti.

10. Ne dovodeći u pitanje obveze država članica u okviru Čikaške konvenciji, zrakoplovima na koje se primjenjuje odluka o izuzeću donesena na temelju stavka 8. i koji su registrirani u državi članici koja je donijela tu odluku može se upravljati u drugoj državi članici, podložno suglasnosti države članice na čijem se državnom području tim zrakoplovima upravlja. Takvi zrakoplovi mogu se i održavati te se njihov projekt može izmijeniti u drugim državama članicama, pod uvjetom da se takve aktivnosti održavanja i takve izmjene projekta odvijaju pod nadzorom države članice u kojoj je zrakoplov registriran i u skladu s postupcima utvrđenima u nacionalnom pravu te države članice.

▼B

U svakom certifikatu koji je izdan u vezi sa zrakoplovom na koji se primjenjuje odluka o izuzeću donesena na temelju stavka 8. jasno se navodi da certifikat nije izdan u skladu s ovom Uredbom, već u skladu s nacionalnim pravom države članice koja izdaje certifikat. Druge države članice mogu prihvatiti takve nacionalne certifikate samo ako su i same donijele odgovarajuću odluku na temelju stavka 8.

11. Sve odredbe nacionalnog prava države članice koja je na temelju stavka 8. donijela odluku o izuzeću, a kojima se uređuju aktivnosti projektiranja, proizvodnje, održavanja i operacija zrakoplova na koje se ta odluka odnosi moraju biti proporcionalne prirodi dotične aktivnosti i riziku povezanom s njom te se njima moraju uzimati u obzir ciljevi i načela utvrđeni u članku 1., odnosno članku 4.

Država članica koja je na temelju stavka 8. donijela odluku o izuzeću bez odgode obavješćuje Komisiju i Agenciju o toj odluci i pruža im sve relevantne informacije, a posebice informacije o datumu od kojeg se ta odluka primjenjuje i kategoriji zrakoplova na koje se odnosi.

Država članica može odlučiti izmijeniti ili ukinuti odluku o izuzeću koju je donijela na temelju stavka 8. U takvim slučajevima ona o tome bez odgode obavješćuje Komisiju i Agenciju.

Agencija u bazu podataka iz članka 74. unosi sve odluke država članica o kojima je obaviještena na temelju ovog stavka.

Odluka o izuzeću koju je na temelju stavka 8. donijela država članica također se primjenjuje na organizacije i osoblje uključene u aktivnosti projektiranja, proizvodnje, održavanja i operacija na koje se ta odluka primjenjuje.

Članak 3.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „nadzor” znači provjeravanje, od strane ili u ime nadležnog tijela, na kontinuiranoj osnovi, jesu li zahtjevi iz ove Uredbe te iz delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe, na temelju kojih je certifikat izdan ili u odnosu na koje je dana izjava, i dalje ispunjeni;

2. „Čikaška konvencija” znači Konvencija o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu i njezini prilozi, potpisana u Chicagu 7. prosinca 1944.;

3. „proizvod” znači zrakoplov, motor ili propeler;

4. „dio” znači bilo koji element proizvoda kako je utvrđen projektom tog tipa proizvoda;

▼M3

5. „ATM/ANS” znači upravljanje zračnim prometom kako je definirano u članku 2. točki 9. Uredbe (EU) 2024/2803 i usluge u zračnoj plovidbi kako su definirane u članku 2. točki 5. te uredbe kao i mrežne funkcije iz članka 37. te uredbe i usluge koje se sastoje od stvaranja i obrade podataka te formatiranja i isporuke podataka općem zračnom prometu za potrebe zračne plovidbe;

▼B

6. „sastavni dio ATM-a/ANS-a” znači materijalni predmeti, poput hardvera, i nematerijalni predmeti, poput softvera, o kojima ovisi interoperabilnost EATMN-a;

7. „sustav ATM-a/ANS-a” znači skup sastavnih dijelova u zraku i na tlu, kao i satelitskih uređaja, kojim se pruža potpora uslugama u zračnoj plovidbi u svim fazama leta;

8. „glavni plan ATM-a” znači plan odobren Odlukom Vijeća 2009/320/EZ ([1]), u skladu s člankom 1. stavkom 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 219/2007 ([2]);

9. „certifikacija” znači svaki oblik priznavanja u skladu s ovom Uredbom, na temelju odgovarajuće ocjene, da je pravna ili fizička osoba, proizvod, dio, neugrađena oprema, oprema za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovom, aerodrom, aerodromska oprema povezana sa sigurnošću, sustav ATM-a/ANS-a, sastavni dio ATM-a/ANS-a ili uređaj za osposobljavanje koji simulira let u skladu s primjenjivim zahtjevima iz ove Uredbe te iz delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe putem izdavanja odgovarajućeg certifikata kojim se potvrđuje takva usklađenost;

10. „izjava” znači svaka pisana izjava dana u skladu s ovom Uredbom pod isključivom odgovornošću pravne ili fizičke osobe na koju se primjenjuje ova Uredba, a kojom se potvrđuje usklađenost s primjenjivim zahtjevima iz ove Uredbe te iz provedbenih i delegiranih akata donesenih na temelju ove Uredbe u pogledu pravne ili fizičke osobe, proizvoda, dijela, neugrađene opreme, opreme za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovom, aerodromske opreme povezane sa sigurnošću, sustava ATM-a/ANS-a, sastavnog dijela ATM-a/ANS-a ili uređaja za osposobljavanje koji simulira let;

11. „kvalificirani subjekt” znači akreditirana pravna ili fizička osoba kojoj Agencija ili nacionalno nadležno tijelo može dodijeliti određene zadaće certifikacije ili nadzora u skladu s ovom Uredbom, pod kontrolom i odgovornošću Agencije, odnosno navedenog tijela;

([1]) Odluka Vijeća 2009/320/EZ od 30. ožujka 2009. o odobravanju Glavnog plana upravljanja europskim zračnim prometom projekta ATM-a jedinstvenog europskog neba (SESAR) (SL L 95, 9.4.2009., str. 41.).

([2]) Uredba Vijeća (EZ) br. 219/2007 od 27. veljače 2007. o uspostavljanju zajedničkog poduzeća za razvoj nove generacije Europskog sustava upravljanja zračnim prometom (SESAR) (SL L 64, 2.3.2007., str. 1.).

▼B

12. „certifikat” znači svaki certifikat, odobrenje, dozvola, dopuštenje, potvrda ili drugi dokument izdan kao rezultat certifikacije kojim se potvrđuje usklađenost s primjenjivim zahtjevima;

13. „operator zrakoplova” znači svaka pravna ili fizička osoba koja upravlja ili namjerava upravljati jednim ili više zrakoplova;

14. „operator aerodroma” znači svaka pravna ili fizička osoba koja upravlja ili namjerava upravljati jednim ili više aerodroma;

15. „uređaj za osposobljavanje koji simulira let” znači svaka vrsta uređaja kojim se na tlu simuliraju uvjeti letenja, uključujući simulatore letenja, uređaje za letačko osposobljavanje, uređaje za vježbanje letačkih i navigacijskih procedura te uređaje za vježbanje osnovnih instrumentalnih procedura;

16. „aerodrom” znači određeno područje na kopnu ili na vodi, na nepokretnoj strukturi, nepokretnoj odobalnoj strukturi ili plutajućoj strukturi, uključujući sve zgrade, instalacije i opremu na njemu, u cijelosti ili djelomično namijenjeno za slijetanje, uzlijetanje i površinsko kretanje zrakoplova;

17. „aerodromska oprema povezana sa sigurnošću” znači svaki instrument, oprema, mehanizam, uređaj, pribor, softver ili dodatna oprema koji se upotrebljavaju ili su namijenjeni za upotrebu kao doprinos sigurnim operacijama zrakoplova na aerodromu;

18. „stajanka” znači određeno područje aerodroma namijenjeno za smještaj zrakoplova u svrhu ukrcaja i iskrcaja putnika, prtljage, pošte ili tereta, punjenja goriva, parkiranja ili održavanja;

19. „usluga upravljanja postupcima na stajanci (usluga AMS-a)” znači usluga reguliranja aktivnosti i kretanja zrakoplova i vozila na stajanci;

20. „usluga letnih informacija” znači usluga koja se pruža u svrhu davanja savjeta i informacija korisnih za sigurno i učinkovito izvođenje letova;

21. „opći zračni promet” znači sva kretanja civilnih i državnih zrakoplova koja se obavljaju u skladu s postupcima Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva („ICAO”);

22. „međunarodni standardi i preporučene prakse” znači međunarodni standardi i preporučene prakse koje je donio ICAO u skladu s člankom 37. Čikaške konvencije;

23. „zemaljska usluga” znači svaka usluga koja se pruža na aerodromima i sastoji se od aktivnosti povezanih sa sigurnošću u području zemaljskog nadzora, otpreme leta i kontrole utovara, poslova s putnicima, rukovanja prtljagom, rukovanja teretom i poštom, rukovanja zrakoplovom na stajanci, usluga na zrakoplovima, rukovanja gorivom i mazivom te utovara cateringa; uključujući slučajeve u kojima operatori zrakoplova pružaju te zemaljske usluge sami sebi (samostalno obavljanje usluga);

▼B

24. „komercijalni zračni prijevoz” znači operacija zrakoplova namijenjena za prijevoz putnika, tereta ili pošte uz naplatu ili drugu vrstu naknade;

25. „performansa sigurnosti” znači uspješnost Unije, države članice ili organizacije u području sigurnosti, kako je definirano njezinim ciljevima performanse sigurnosti i pokazateljima performanse sigurnosti;

26. „pokazatelj performanse sigurnosti” znači parametar koji se upotrebljava za praćenje i ocjenjivanje performanse sigurnosti;

27. „cilj performanse sigurnosti” znači planirani ili namjeravani cilj radi usklađenosti s pokazateljima performanse sigurnosti tijekom određenog razdoblja;

28. „zrakoplov” znači svaka naprava koja se može održati u atmosferi zbog reakcija zraka koje nisu reakcije zraka u odnosu na zemljinu površinu;

29. „neugrađena oprema” znači svaki instrument, oprema, mehanizam, uređaj, pribor, softver ili dodatna oprema koje operator zrakoplova unese u zrakoplov, ali koji nisu dio, a upotrebljavaju se ili su namijenjeni za upravljanje zrakoplovom ili njegovu kontrolu, povećavaju sposobnost preživljavanja osoba u zrakoplovu ili bi mogli utjecati na sigurno upravljanje zrakoplovom;

30. „bespilotni zrakoplov” znači svaki zrakoplov koji samostalno izvodi operacije ili je projektiran da samostalno izvodi operacije ili da se njime upravlja na daljinu bez pilota u zrakoplovu;

31. „pilot koji upravlja na daljinu” znači fizička osoba odgovorna za sigurno upravljanje letom bespilotnog zrakoplova koja upravlja njegovim komandama leta, bilo ručno ili, kada bespilotni zrakoplov leti na automatiziran način, praćenjem njegova pravac letenja uz mogućnost intervencije i promjene pravca u svakom trenutku;

32. „oprema za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovom” znači svaki instrument, oprema, mehanizam, uređaj, pribor, softver ili dodatna oprema koji su potrebni za sigurne operacije bespilotnog zrakoplova, a koji nisu dio i koji se ne nalaze u tom bespilotnom zrakoplovu;

▼M3

33. „zračni prostor jedinstvenog europskog neba” znači zračni prostor iznad područja na kojem se primjenjuju Ugovori te svaki drugi zračni prostor u kojem države članice primjenjuju Uredbu (EU) 2024/2803 u skladu s člankom 1. stavkom 4. te uredbe;

34. „nacionalno nadležno tijelo” znači jedan ili više subjekata koje je imenovala država članica i koji imaju potrebne ovlasti i dodijeljene odgovornosti za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s ovom Uredbom te u skladu s delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe.

▼B

Članak 4.

Načela za mjere na temelju ove Uredbe

1. Kada poduzimaju mjere na temelju ove Uredbe Komisija, Agencija i države članice:

(a) odražavaju najnovija dostignuća i najbolje prakse u području zrakoplovstva i uzimaju u obzir iskustva u području zrakoplovstva iz cijelog svijeta te znanstveni i tehnički napredak u odgovarajućim područjima;

(b) oslanjaju se na najbolje dostupne dokaze i analizu;

(c) omogućuju trenutačnu reakciju na utvrđene uzroke nesreća, ozbiljnih nezgoda i namjernih povreda sigurnosti;

(d) uzimaju u obzir međuovisnosti između različitih područja sigurnosti zračnog prometa te između sigurnosti zračnog prometa, kibersigurnosti i drugih tehničkih područja regulacije zrakoplovstva;

(e) utvrđuju, kada je to moguće, zahtjeve i postupke na način koji se temelji na rezultatima i usmjeren je na ciljeve koje treba ostvariti, dopuštajući pritom različite načine postizanja usklađenosti s tim ciljevima koji se temelje na rezultatima;

(f) promiču suradnju i učinkovito korištenje resursima između nadležnih tijela na razini Unije i razini država članica;

(g) kada je to moguće, poduzimaju neobvezujuće mjere, uključujući djelovanja za promicanje sigurnosti;

(h) uzimaju u obzir međunarodna prava i obveze Unije i država članica u području civilnog zrakoplovstva, između ostalog prava i obveze iz Čikaške konvencije.

2. Mjere koje se poduzimaju u skladu s ovom Uredbom moraju odgovarati prirodi i rizicima svake od pojedinačnih aktivnosti na koju se odnose i biti proporcionalne toj prirodi i tim rizicima. Pri pripremi i provedbi takvih mjera, Komisija, Agencija i države članice uzimaju u obzir, ovisno o tome o kojoj je konkretnoj aktivnost riječ:

(a) prevozi li zrakoplov druge osobe osim članova letačke posade, a posebno je li operacija otvorena za javnost;

(b) u kojoj bi mjeri aktivnost mogla ugroziti treće strane ili imovinu na tlu;

(c) složenost, performanse i operativne karakteristike dotičnog zrakoplova;

(d) svrhu leta, tip zrakoplova i vrstu zračnog prostora koji se upotrebljava;

(e) vrstu, opseg i složenost operacije ili aktivnosti, uključujući, prema potrebi, veličinu i vrstu prometa koji obavlja odgovorna organizacija ili osoba;

▼B

(f) mjeru u kojoj su osobe na koje utječu rizici povezani s operacijom sposobne procijeniti i kontrolirati te rizike;

(g) rezultate prijašnjih aktivnosti certifikacije i nadzora.

POGLAVLJE II.

UPRAVLJANJE SIGURNOŠĆU ZRAČNOG PROMETA

Članak 5.

Europski program za sigurnost zračnog prometa

1. Nakon savjetovanja s Agencijom i državama članicama Komisija donosi, objavljuje i, prema potrebi, ažurira dokument kojim se opisuje funkcioniranje europskog sustava sigurnosti u zračnom prometu te koji sadržava pravila, aktivnosti i postupke koji se upotrebljavaju za upravljanje sigurnošću civilnog zrakoplovstva u Uniji u skladu s ovom Uredbom („Europski program za sigurnost zračnog prometa”).

2. Europski program za sigurnost zračnog prometa uključuje barem elemente povezane s odgovornostima upravljanja sigurnošću na nacionalnoj razini koji su opisani u međunarodnim standardima i preporučenim praksama.

U Europskom programu za sigurnost zračnog prometa opisuje se i proces izrade, donošenja, ažuriranja i provedbe Europskog plana za sigurnost zračnog prometa iz članka 6. u koji su intenzivno uključene države članice i relevantni dionici.

Članak 6.

Europski plan za sigurnost zračnog prometa

1. Agencija u bliskoj suradnji s državama članicama i relevantnim dionicima, kako je predviđeno u članku 5. stavku 2. drugom podstavku, izrađuje, donosi, objavljuje i potom najmanje jedanput godišnje ažurira Europski plan za sigurnost zračnog prometa. Na temelju procjene odgovarajućih sigurnosnih informacija, u Europskom planu za sigurnost zračnog prometa navode se glavni sigurnosni rizici koji utječu na europski sustav sigurnosti u zračnom prometu te se utvrđuju potrebne mjere za ublažavanje tih rizika.

2. Agencija u bliskoj suradnji s državama članicama i relevantnim dionicima, kako je predviđeno u članku 5. stavku 2. drugom podstavku, u posebnom portfelju sigurnosnih rizika dokumentira sigurnosne rizike iz stavka 1. ovog članka i prati kako dotične stranke provode povezane mjere ublažavanja, među ostalim određivanjem pokazatelja performanse sigurnosti prema potrebi.

3. U Europskom planu za sigurnost zračnog prometa, uzimajući u obzir ciljeve utvrđene u članku 1., određuje se razina performanse sigurnosti. Komisija, Agencija i države članice zajednički nastoje postići tu razinu performanse sigurnosti.

▼B

Članak 7.

Nacionalni program sigurnosti

1. Svaka država članica, uz savjetovanje s relevantnim dionicima, uspostavlja i održava nacionalni program sigurnosti za upravljanje sigurnošću civilnog zrakoplovstva koji se odnosi na aktivnosti u zrakoplovstvu za koje je odgovorna („nacionalni program sigurnosti”). Taj program mora biti razmjeran opsegu i složenosti tih aktivnosti te usklađen s Europskim programom za sigurnost zračnog prometa.

2. Nacionalni program sigurnosti uključuje barem elemente povezane s odgovornostima upravljanja sigurnošću na nacionalnoj razini koji su opisani u međunarodnim standardima i preporučenim praksama.

3. U nacionalnom programu sigurnosti, uzimajući u obzir ciljeve utvrđene u članku 1. i razinu performanse sigurnosti iz članka 6. stavka 3., određuje se razina performanse sigurnosti koju treba ostvariti na nacionalnoj razini u pogledu aktivnosti u zrakoplovstvu za koje je odgovorna dotična država članica.

Članak 8.

Nacionalni plan za sigurnost zračnog prometa

1. Nacionalni program sigurnosti uključuje nacionalni plan za sigurnost zračnog prometa ili mu se nacionalni plan za sigurnost zračnog prometa prilaže. Na temelju procjene relevantnih sigurnosnih informacija svaka država članica, uz savjetovanje s relevantnim dionicima, u tom planu navodi glavne sigurnosne rizike koji utječu na njezin nacionalni sustav sigurnosti civilnog zrakoplovstva te utvrđuje potrebne mjere za ublažavanje tih rizika.

2. Nacionalni plan za sigurnost zračnog prometa mora uključivati rizike i mjere navedene u Europskom planu za sigurnost zračnog prometa koji su relevantni za dotičnu državu članicu. Država članica obavješćuje Agenciju o rizicima i mjerama navedenima u Europskom planu za sigurnost zračnog prometa za koje smatra da nisu relevantni za njezin nacionalni sustav sigurnosti zračnog prometa te o razlozima za takav stav.

POGLAVLJE III.

TEMELJNI ZAHTJEVI

ODJELJAK I.

Plovidbenost i zaštita okoliša

Članak 9.

Bitni zahtjevi

1. Zrakoplovi iz članka 2. stavka 1. točaka (a) i (b), osim bespilotnih zrakoplova, te njihovi motori, propeleri, dijelovi i neugrađena oprema moraju ispunjavati bitne zahtjeve u pogledu plovidbenosti navedene u Prilogu II. ovoj Uredbi.

▼B

2. ►M4 U pogledu buke i emisija ti zrakoplovi i njihovi motori, propeleri, dijelovi i neugrađena oprema moraju ispunjavati zahtjeve za zaštitu okoliša sadržane u izmjeni 14. sveska I., izmjeni 11. sveska II. i izmjeni 2. sveska III., sve od navedenoga kako se primjenjuje 1. siječnja 2024., Priloga 16. Čikaškoj konvenciji. ◄

Bitni zahtjevi u pogledu usklađenosti s okolišem navedeni u Prilogu III. ovoj Uredbi primjenjuju se na proizvode, dijelove i neugrađenu opremu u mjeri u kojoj odredbe Čikaške konvencije iz prvog podstavka ovog stavka ne sadržavaju zahtjeve u vezi sa zaštitom okoliša.

Organizacije uključene u projektiranje, proizvodnju i održavanje proizvodâ iz članka 2. stavka 1. točaka (a) i (b) moraju biti u skladu s točkom 8. Priloga III. ovoj Uredbi.

Članak 10.

Usklađenost

1. U pogledu zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točke (a), osim bespilotnih zrakoplova, te njihovih motora, propelera i dijelova, usklađenost s člankom 9. osigurava se u skladu s člancima 11. i 12. te člankom 15. stavkom 1.

2. U pogledu zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točke (b) podtočke i., osim bespilotnih zrakoplova, te njihovih motora, propelera, dijelova i neugrađene opreme, usklađenost s člankom 9. osigurava se u skladu s člancima od 11. do 16.

Članak 11.

Projekt proizvoda

Projekt proizvoda podliježe certifikaciji i za njega se izdaje certifikat tipa. Promjene tog projekta također podliježu certifikaciji i za sobom povlače izdavanje certifikata o promjenama, između ostalog dodatnih certifikata tipa. Projekti popravka podliježu certifikaciji i izdaju se uz odobrenje.

Odobrenje se izdaje u odnosu na podatke o operativnoj prikladnosti povezane s projektom tipa. To odobrenje uključuje se u certifikat tipa ili certifikat tipa s ograničenjima iz članka 18. stavka 1. točke (b), ovisno o slučaju.

Navedeni certifikat tipa, navedeni certifikat o izmjenama, navedeno odobrenje projekata popravka i navedeno odobrenje podataka o operativnoj prikladnosti izdaju se na temelju zahtjeva kada je podnositelj zahtjeva dokazao da je projekt proizvoda u skladu s osnovom za certifikaciju utvrđenom u skladu s delegiranim aktima iz članka 19. stavka 1. točke (b) podtočke i. i podtočke ii., ovisno o slučaju, te da projekt proizvoda nema nikakvo obilježje ni karakteristiku koja ga čini neusklađenim s okolišem ili nesigurnim za rad.

▼B

Navedeni certifikat tipa, navedeni certifikat o izmjenama, navedeno odobrenje projekta popravka i navedeno odobrenje podataka o operativnoj prikladnosti može i bez takvog zahtjeva izdati organizacija kojoj je izdano odobrenje u skladu s člankom 15. i kojoj je dodijeljena privilegija za izdavanje takvih certifikata ili odobrenja u skladu s delegiranim aktom iz članka 19. stavka 1. točke (k) ako je ta organizacija utvrdila da je projekt proizvoda u skladu s uvjetima utvrđenima u trećem podstavku ovog stavka.

Za projekte motora i propelera koji su certificirani u okviru projekta zrakoplova u skladu s ovim člankom ne zahtijeva se zaseban certifikat tipa.

Članak 12.

Projekt dijelova

Osim ako je drukčije utvrđeno delegiranim aktima iz članka 19., projekt dijelova podliježe certifikaciji i za njega se izdaje certifikat.

Navedeni se certifikat izdaje na temelju zahtjeva ako je podnositelj zahtjeva dokazao da je projekt dijela u skladu s osnovom za certifikaciju utvrđenom u skladu s delegiranim aktima iz članka 19. stavka 1. točke (b) podtočke iii.

Navedeni certifikat može i bez takvog zahtjeva izdati organizacija kojoj je izdano odobrenje u skladu s člankom 15. i kojoj je dodijeljena privilegija za izdavanje takvih certifikata u skladu s delegiranim aktom iz članka 19. stavka 1. točke (k) ako je ta organizacija utvrdila da je projekt dijela u skladu s osnovom za certifikaciju utvrđenom u skladu s delegiranim aktima iz članka 19. stavka 1. točke (b) podtočke iii.

Za projekte dijelova koji su certificirani u okviru projekta proizvoda u skladu s člankom 11. ne zahtijeva se zaseban certifikat.

Članak 13.

Projekt neugrađene opreme

Ako je tako predviđeno delegiranim aktima iz članka 19., projekt neugrađene opreme podliježe certifikaciji i za njega se izdaje certifikat.

Navedeni se certifikat izdaje na temelju zahtjeva ako je podnositelj zahtjeva dokazao da je projekt neugrađene opreme u skladu s osnovom za certifikaciju utvrđenom u skladu s delegiranim aktima iz članka 19. stavka 1. točke (b) podtočke iii.

Navedeni certifikat može i bez takvog zahtjeva izdati organizacija kojoj je izdano odobrenje u skladu s člankom 15. i kojoj je dodijeljena privilegija za izdavanje navedenih certifikata u skladu s delegiranim aktom iz članka 19. stavka 1. točke (k) ako je ta organizacija utvrdila da je projekt neugrađene opreme u skladu s osnovom za certifikaciju utvrđenom u skladu s delegiranim aktima iz članka 19. stavka 1. točke (b) podtočke iii.

▼B

Članak 14.

Zrakoplovi

1. Svaki zrakoplov podliježe certifikaciji i za njega se izdaje svjedodžba o plovidbenosti te, ako je tako predviđeno delegiranim aktima iz članka 19., potvrda o buci.

Navedeni se certifikati izdaju na temelju zahtjeva ako je podnositelj zahtjeva dokazao da je zrakoplov u skladu s projektom certificiranim u skladu s člankom 11. te da je sposoban za sigurne i s okolišem usklađene operacije.

2. Certifikati iz stavka 1. ovog članka ostaju valjani sve dok se zrakoplov i njegovi motori, propeleri, dijelovi te neugrađena oprema održavaju u skladu s provedbenim aktima povezanima s kontinuiranom plovidbenošću iz članka 17. i sposobni su za sigurne i s okolišem usklađene operacije.

Članak 15.

Organizacije

1. Osim ako je drukčije utvrđeno delegiranim aktima iz članka 19., organizacije odgovorne za projektiranje i proizvodnju proizvoda, dijelova i neugrađene opreme podliježu certifikaciji i izdaje im se odobrenje. Navedeno se odobrenje izdaje na temelju zahtjeva ako je podnositelj zahtjeva dokazao svoju usklađenost s pravilima utvrđenima delegiranim aktima iz članka 19. radi osiguravanja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 9. U tom odobrenju navode se privilegije dodijeljene organizaciji i opseg odobrenja.

2. Odobrenje se zahtijeva i u odnosu na:

(a) organizacije odgovorne za održavanje i upravljanje kontinuiranom plovidbenošću proizvoda, dijelova i neugrađene opreme; i

(b) organizacije uključene u osposobljavanje osoblja odgovornoga za otpust proizvoda, dijela ili neugrađene opreme nakon održavanja.

Međutim, prvi podstavak ne primjenjuje se na situacije u kojima se zbog donošenja provedbenih akata iz članka 17. stavka 1. točke (b), uzimajući u obzir ciljeve i načela utvrđene u člancima 1. i 4., a osobito prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, takva odobrenja ne zahtijevaju.

Odobrenja iz ovog stavka izdaju se na temelju zahtjeva kada je podnositelj zahtjeva dokazao svoju usklađenost s provedbenim aktima iz članka 17. donesenima radi osiguranja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 9.

3. U odobrenjima iz stavka 2. ovog članka utvrđuju se privilegije dodijeljene organizaciji. Navedena odobrenja mogu se izmijeniti kako bi se privilegije dodale ili uklonile u skladu s provedbenim aktima iz članka 17. stavka 1. točke (b)

▼B

4. Odobrenja iz stavka 2. ovog članka mogu se ograničiti, privremeno oduzeti ili ukinuti u skladu s provedbenim aktima iz članka 17. stavka 1. točke (b) kada imatelj više nije usklađen s pravilima i postupcima za izdavanje i održavanje takvog odobrenja.

5. Kada se zbog donošenja provedbenih akata iz članka 17. stavka 1. točke (b), uzimajući u obzir ciljeve i načela utvrđene u člancima 1. i 4., a osobito prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, ne zahtijeva odobrenje iz stavka 2. ovog članka, provedbenim aktima iz članka 17. ipak se od dotične organizacije može zahtijevati davanje izjave o vlastitoj sposobnosti i raspolaganju sredstvima za ispunjavanje odgovornosti povezanih s aktivnostima koje obavlja u skladu s tim provedbenim aktima.

Članak 16.

Osoblje

1. Od članova osoblja odgovornih za otpust proizvoda, dijela ili neugrađene opreme nakon održavanja zahtijeva se da imaju dozvolu, osim u situacijama u kojima se zbog donošenja provedbenih akata iz članka 17. stavka 1. točke (d), uzimajući u obzir ciljeve i načela utvrđene u člancima 1. i 4., a osobito prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, takve dozvole ne zahtijevaju.

Navedena dozvola izdaje se na temelju zahtjeva kada je podnositelj zahtjeva dokazao svoju usklađenost s provedbenim aktima iz članka 17. donesenima radi osiguranja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 9.

2. U dozvoli iz stavka 1. ovog članka navode se privilegije dodijeljene članovima osoblja. Dozvola se može izmijeniti kako bi se privilegije dodale ili uklonile u skladu s provedbenim aktima iz članka 17. stavka 1. točke (d)

3. Dozvola iz stavka 1. ovog članka može se ograničiti, privremeno oduzeti ili ukinuti u skladu s provedbenim aktima iz članka 17. stavka 1. točke (d) kada imatelj više nije usklađen s pravilima i postupcima za izdavanje i održavanje takve dozvole.

Članak 17.

Provedbeni akti u pogledu plovidbenosti

1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 9. i usklađenost s njima, za zrakoplove iz članka 2. stavka 1. točaka (a) i (b), osim bespilotnih zrakoplova, te za njihove motore, propelere, dijelove i neugrađenu opremu Komisija na temelju načela utvrđenih u članku 4. i radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članku 1., donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljna pravila u vezi s:

(a) pravilima i postupcima za održavanje certifikata iz članka 14. i članka 18. stavka 2. prvog podstavka točke (a);

(b) pravilima i postupcima za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje odobrenja iz članka 15. stavka 2. te za situacije u kojima se takva odobrenja ne zahtijevaju;

(c) pravilima i postupcima za izjave iz članka 15. stavka 5. te za situacije u kojima su takve izjave ne zahtijevaju;

▼B

(d) pravilima i postupcima za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje dozvola iz članka 16. te za situacije u kojima se takve dozvole ne zahtijevaju;

(e) privilegijama i odgovornostima imatelja odobrenja i dozvola izdanih na temelju članka 15. stavka 2. i članka 16. te organizacija koje daju izjave u skladu s člankom 15. stavkom 5.;

(f) pravilima i postupcima za održavanje proizvoda, dijelova i neugrađene opreme;

(g) pravilima i postupcima za upravljanje kontinuiranom plovidbenošću zrakoplova;

(h) dodatnim zahtjevima u pogledu plovidbenosti za proizvode, dijelove i neugrađenu opremu čiji su projekti već certificirani, a koji su potrebni za podržavanje kontinuirane plovidbenosti i poboljšanja sigurnosti.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 127. stavka 3.

2. Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija osigurava usklađenost s bitnim zahtjevima iz članka 9. i uzima u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u prilozima 1.,6. i 8. Čikaškoj konvenciji.

▼M2

3. Na dovodeći u pitanje stavak 2., pri donošenju provedbenih akata na temelju stavka 1. o sustavima umjetne inteligencije koji su sigurnosne komponente u smislu Uredbe (EU) 2024/1689 Europskog parlamenta i Vijeća [1] u obzir se uzimaju zahtjevi iz poglavlja III. odjeljka 2. te uredbe.

▼B

Članak 18.

Odstupanja

1. Odstupajući od članaka od 9. do 13., prema potrebi:

(a) usklađenost projekata proizvoda, projekata dijelova i projekata neugrađene opreme s primjenjivim bitnim zahtjevima iz članka 9. može se ocijeniti bez izdavanja certifikata ako je to predviđeno delegiranim aktima iz članka 19. stavka 1. točke (d) podtočke i. U tom slučaju u delegiranim aktima iz članka 19. stavka 1. točke (j) treba definirati uvjete i postupke za takvu ocjenu. U delegiranim aktima iz članka 19. stavka 1. točke (d) podtočke i. moglo bi se predvidjeti da se organizaciji odgovornoj za projektiranje i proizvodnju tih proizvoda, dijelova i neugrađene opreme treba dopustiti davanje izjave o usklađenosti svojeg projekta s onim bitnim zahtjevima i detaljnim specifikacijama utvrđenima u skladu s delegiranim aktima iz članka 19. stavka 1. točke i. donesenima radi osiguranja usklađenosti tih projekata s tim bitnim zahtjevima;

[1] Uredba (EU) 2024/1689 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o utvrđivanju usklađenih pravila o umjetnoj inteligenciji i o izmjeni uredaba (EZ) br. 300/2008, (EU) br. 167/2013, (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 i (EU) 2019/2144 te direktiva 2014/90/EU, (EU) 2016/797 i (EU) 2020/1828 (Akt o umjetnoj inteligenciji) (SL L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

▼B

(b) ako projekt zrakoplova nije u skladu s bitnim zahtjevima iz članka 9., može se izdati certifikat tipa s ograničenjima. U tom se slučaju navedeni certifikat izdaje na temelju zahtjeva ako je podnositelj zahtjeva dokazao da je projekt zrakoplova u skladu s osnovom za certifikaciju utvrđenom u skladu s delegiranim aktima iz članka 19. stavka 1. točke (b) podtočke i. i podtočke ii. te da je projekt zrakoplova u pogledu plovidbenosti i usklađenosti s okolišem primjeren s obzirom na predviđenu upotrebu zrakoplova.

2. Odstupajući od članaka 9., 10. i 14., prema potrebi:

(a) u skladu s delegiranim aktima iz članka 19., svjedodžba o plovidbenosti s ograničenjima ili potvrda o buci s ograničenjima izdaje se za zrakoplov čiji projekt podliježe davanju izjave u skladu sa stavkom 1. točkom (a) ili za koji je izdan certifikat tipa s ograničenjima u skladu sa stavkom 1. točkom (b). U tom slučaju navedeni se certifikati izdaju na temelju zahtjeva ako je podnositelj zahtjeva dokazao da je zrakoplov u skladu s tim projektom te da je zrakoplov sposoban za sigurne i s okolišem usklađene operacije;

(b) u skladu s delegiranim aktima iz članka 19. može se izdati dozvola za letenje kako bi se dopustile operacije zrakoplova koji nema valjanu svjedodžbu o plovidbenosti ili valjanu svjedodžbu o plovidbenosti s ograničenjima. U tom se slučaju takva dozvola za letenje izdaje na temelju zahtjeva ako je podnositelj zahtjeva dokazao da se zrakoplov sposoban za sigurno obavljanje osnovnog leta.

Dozvolu za letenje može i bez takvih zahtjeva izdati organizacija kojoj je izdano odobrenje u skladu s člankom 15. i kojoj je dodijeljena privilegija za izdavanje tih dozvola za letenje u skladu s delegiranim aktima iz članka 19. stavka 1. točke (k) ili provedbenim aktom iz članka 17. stavka 1. točke (e) pod uvjetom da je ta organizacija utvrdila da je zrakoplov sposoban za sigurno obavljanje osnovnog leta.

Dozvola za letenje podliježe odgovarajućim ograničenjima predviđenima u delegiranim aktima iz članka 19. stavka 1. točke (f), a posebno ograničenjima radi zaštite sigurnosti trećih strana.

Članak 19.

Delegirane ovlasti

1. U odnosu na zrakoplove iz članka 2. stavka 1. točaka (a) i (b), osim bespilotnih zrakoplova, te njihove motore, propelere, dijelove i neugrađenu opremu Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 128. kojima se utvrđuju detaljna pravila u vezi s:

(a) detaljnim zahtjevima u vezi sa zaštitom okoliša u pogledu proizvoda, dijelova i neugrađene opreme u situacijama iz članka 9. stavka 2. drugog podstavka;

(b) uvjetima na temelju kojih Agencija u skladu s člankom 77. utvrđuje sljedeće i o tome obavješćuje podnositelja zahtjeva:

i. osnova za certifikaciju tipa koja se primjenjuje na proizvod za potrebe certifikacije tipa iz članka 11. i članka 18. stavka 1. točke (b),

▼B

ii. osnova za certifikaciju koja se primjenjuje na proizvod za potrebe odobrenja podataka o operativnoj prikladnosti iz članka 11., uključujući

— minimalni nastavni plan osposobljavanja za ovlaštenje za tip za osoblje zaduženo za izdavanje potvrde u održavanju,

— minimalni nastavni plan osposobljavanja pilota za ovlaštenje za tip i referentni podaci potrebni za objektivnu kvalifikaciju s tim povezanih simulatora,

— glavnu listu minimalne opreme, prema potrebi,

— podatke o tipu zrakoplova relevantne za kabinsku posadu,

— dodatne specifikacije kako bi se osigurala usklađenost s odjeljkom III.;

iii. osnova za certifikaciju koja se primjenjuje na dio ili neugrađenu opremu, uključujući opremu i instrumente povezane sa sigurnošću iz članka 30. stavka 7., za potrebe certifikacije iz članaka 12. i 13.;

(c) posebnim uvjetima za usklađenost zrakoplovâ iz članka 2. stavka 1. točke (b) podtočke ii. s bitnim zahtjevima iz članka 9.;

(d) uvjetima za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje certifikata iz članaka 11., 12., 13. i članka 18. stavka 1. točke (b), uključujući:

i. uvjete za situacije u kojima se, radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članku 1. te uzimajući u obzir prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, takvi certifikati zahtijevaju ili se ne zahtijevaju, ili su takve izjave dopuštene, ovisno o slučaju;

ii. uvjete u pogledu trajanja tih certifikata i u pogledu njihova produljenja ako je njihovo trajanje ograničeno;

(e) uvjetima za izdavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje svjedodžbi o plovidbenosti i potvrda o buci iz članka 14. stavka 1. kao i svjedodžbi o plovidbenosti s ograničenjima i potvrda o buci s ograničenjima iz članka 18. stavka 2. prvog podstavka točke (a);

(f) uvjetima za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje, ukidanje i upotrebu dozvola za letenje iz članka 18. stavka 2. prvog podstavka točke (b);

(g) uvjetima za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje odobrenja iz članka 15. stavka 1., te za situacije u kojima se, radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članku 1. te uzimajući u obzir prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, takva odobrenja zahtijevaju ili se ne zahtijevaju, ili su takve izjave dopuštene, ovisno o slučaju;

(h) privilegijama i odgovornostima imateljâ certifikata izdanih na temelju članaka 11., 12. i 13., članka 14. stavka 1., članka 15. stavka 1., članka 18. stavka 1. točke (b) i članka 18. stavka 2. te organizacija koje su dale izjave u skladu s člankom 18. stavkom 1. točkom (a) i u skladu s točkom (g) ovog stavka;

▼B

(i) uvjetima za utvrđivanje detaljnih specifikacija koje se primjenjuju na projekte proizvoda, projekte dijelova i projekte neugrađene opreme koji podliježu davanju izjave u skladu s člankom 18. stavkom 1. točkom (a);

(j) uvjetima i postupcima za ocjenjivanje, u skladu s člankom 18. stavkom 1. točkom (a), plovidbenosti i usklađenosti s okolišem projekata proizvoda, projekata dijelova i projekata neugrađene opreme, bez potrebe za izdavanjem certifikata, uključujući uvjete i ograničenja za operacije;

(k) uvjetima za organizacije kojima je izdano odobrenje u skladu s člankom 15. stavkom 1. za dodjelu privilegija izdavanja certifikata iz članaka 11., 12. i 13. te članka 18. stavka 2. prvog podstavka točke (b);

2. U pogledu plovidbenosti i usklađenosti s okolišem zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točaka (a) i (b), osim bespilotnih zrakoplova, te njihovih motora, propelera, dijelova i neugrađene opreme, Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 128., radi izmjene priloga II. i III. kada je to potrebno zbog tehničkog, operativnog ili znanstvenog razvoja ili dokaza u području plovidbenosti ili usklađenosti s okolišem, kako bi se ostvarili ciljevi utvrđeni u članku 1. i u mjeri potrebnoj za ostvarenje tih ciljeva.

3. U pogledu usklađenosti s okolišem zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točaka (a) i (b), osim bespilotnih zrakoplova, te njihovih motora, propelera, dijelova i neugrađene opreme Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 128. radi izmjene upućivanjâ na odredbe Čikaške konvencije iz članka 9. stavka 2. prvog podstavka kako bi ih ažurirala s obzirom na kasnije izmjene tih odredaba koje stupe na snagu nakon 4. srpnja 2018. i koje postanu primjenjive u svim državama članicama, u mjeri u kojoj se takvim prilagodbama ne proširuje područje primjene ove Uredbe.

▼M2

4. Pri donošenju delegiranih akata na temelju stavaka 1. i 2. o sustavima umjetne inteligencije koji su sigurnosne komponente u smislu Uredbe (EU) 2024/1689 u obzir se uzimaju zahtjevi iz poglavlja III. odjeljka 2. te uredbe.

▼B

ODJELJAK II

Posada zrakoplova

Članak 20.

Bitni zahtjevi

Piloti i članovi kabinske posade koji sudjeluju u operacijama zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točke (b), osim bespilotnih zrakoplova, te uređaji za osposobljavanje koji simuliraju let, osobe i organizacije uključeni u osposobljavanje, ispitivanje, provjeravanje ili zdravstvenu procjenu tih pilota i kabinske posade moraju ispunjavati bitne zahtjeve navedene u Prilogu IV.

▼B

Članak 21.

Piloti

1. Od pilota se zahtijeva da imaju dozvolu pilota i certifikat o zdravstvenoj sposobnosti pilota koji odgovaraju operaciji koja se treba obaviti, osim u situacijama u kojima se zbog donošenja provedbenih akata iz članka 23. stavka 1. točke (c) podtočke i., uzimajući u obzir ciljeve i načela utvrđene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, takve dozvole ili certifikati o zdravstvenoj sposobnosti ne zahtijevaju.

2. Dozvola pilota iz stavka 1. ovog članka izdaje se na temelju zahtjeva kada je podnositelj zahtjeva dokazao svoju usklađenost s provedbenim aktima iz članka 23. donesenima radi osiguranja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 20.

3. Certifikat o zdravstvenoj sposobnosti pilota iz stavka 1. ovog članka izdaje se na temelju zahtjeva kada je podnositelj zahtjeva dokazao svoju usklađenost s provedbenim aktima iz članka 23. donesenima radi osiguranja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 20.

4. U dozvoli pilota i certifikatu o zdravstvenoj sposobnosti pilota iz stavka 1. ovog članka navode se privilegije dodijeljene pilotu.

Dozvola pilota i certifikat o zdravstvenoj sposobnosti pilota mogu se izmijeniti kako bi se privilegije dodale ili uklonile u skladu s provedbenim aktima iz članka 23. stavka 1. točke (c).

5. Dozvola pilota ili certifikat o zdravstvenoj sposobnosti pilota iz stavka 1. ovog članka mogu se ograničiti, privremeno oduzeti ili ukinuti kada imatelj više nije usklađen s pravilima i postupcima za izdavanje i održavanje dozvole ili certifikata o zdravstvenoj sposobnosti u skladu s provedbenim aktima iz članka 23. stavka 1. točke (c).

6. Osposobljavanje i iskustvo u zrakoplovima koji ne podliježu ovoj Uredbi mogu se, u skladu s provedbenim aktima iz članka 23. stavka 1. točke (c) podtočke iv., priznati za potrebe stjecanja dozvole pilota iz stavka 1. ovog članka.

Članak 22.

Kabinska posada

1. Od članova kabinske posade uključenih u operacije komercijalnog zračnog prijevoza zahtijeva se da imaju potvrdu.

2. Uzimajući u obzir ciljeve i načela utvrđene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, od članova kabinske posade uključenih u operacije koje nisu operacije komercijalnog zračnog prijevoza može se također zahtijevati da imaju potvrdu u skladu s provedbenim aktima iz članka 23. stavka 2. točke (a).

▼B

3. Potvrde iz stavaka 1. i 2. ovog članka izdaju se na temelju zahtjeva kada je podnositelj zahtjeva dokazao svoju usklađenost s provedbenim aktima iz članka 23. donesenima radi osiguranja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 20.

4. U potvrdama iz stavaka 1. i 2. ovog članka navode se privilegije dodijeljene članovima kabinske posadi. Potvrde se mogu izmijeniti kako bi se privilegije dodale ili uklonile u skladu s provedbenim aktima iz članka 23. stavka 2. točke (a).

5. Potvrde iz stavka 1. i 2. ovog članka mogu se ograničiti, privremeno oduzeti ili ukinuti u skladu s provedbenim aktima iz članka 23. stavka 2. točke (a) kada imatelj više nije usklađen s pravilima i postupcima za izdavanje ili održavanje takvih potvrda.

6. Članovi kabinske posade podliježu procjeni zdravstvene sposobnosti prije ostvarivanja svojih privilegija te u redovitim vremenskim razmacima nakon toga kako bi se osigurala usklađenost s bitnim zahtjevima iz članka 20. o zdravstvenoj sposobnosti u skladu s provedbenim aktima iz članka 23. stavka 2. točke (b).

Članak 23.

Provedbeni akti u pogledu pilotâ i članova kabinske posade

1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 20. i usklađenost s njima, u pogledu pilota koji su uključeni u operacije zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točke (b), osim bespilotnih zrakoplova, Komisija na temelju načela utvrđenih u članku 4. i radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članku 1., donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljne odredbe u vezi s:

(a) različitim kategorijama dozvola pilota i certifikata o zdravstvenoj sposobnosti pilota iz članka 21. kao i različita ovlaštenja za takve dozvole pilota koje odgovaraju različitim vrstama aktivnosti koje se obavljaju;

(b) privilegijama i odgovornostima imatelja dozvola pilota, ovlaštenjima i certifikatima o zdravstvenoj sposobnosti pilota;

(c) pravilima i postupcima za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje dozvola pilota, ovlaštenja i certifikata o zdravstvenoj sposobnosti pilota, uključujući:

i. pravila i postupke za situacije u kojima se takve dozvole, ovlaštenja i certifikati o zdravstvenoj sposobnosti ne zahtijevaju;

ii. pravila i postupke za konverziju nacionalnih dozvola pilota i nacionalnih certifikata o zdravstvenoj sposobnosti pilota u dozvole pilota i certifikate o zdravstvenoj sposobnosti pilota iz članka 21. stavka 1.;

iii. pravila i postupke za konverziju nacionalnih dozvola inženjera leta u dozvole pilota iz članka 21. stavka 1.;

▼B

iv. pravila i postupke za priznavanje osposobljavanja i iskustva u zrakoplovima koji ne podliježu ovoj Uredbi za potrebe stjecanja dozvola pilota iz članka 21. stavka 1.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 127. stavka 3.

Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija osigurava usklađenost s bitnim zahtjevima iz članka 20. ove Uredbe i uzima u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u Prilogu 1. Čikaškoj konvenciji.

Ti provedbeni akti prema potrebi moraju uključivati odredbe za izdavanje svih vrsta dozvola pilota i ovlaštenja koji se zahtijevaju u skladu s Prilogom I. Čikaškoj konvenciji. Ti provedbeni akti mogu uključivati i odredbe za izdavanje drugih vrsta dozvola pilota i ovlaštenja.

2. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 20. i usklađenost s njima, u pogledu članova kabinske posade koji su uključeni u operacije zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točke (b), osim bespilotnih zrakoplova, Komisija na temelju načela utvrđenih u članku 4. i radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članku 1. donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljne odredbe u vezi s:

(a) pravilima i postupcima za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje potvrda kabinske posade te za situacije u kojima se takve potvrde zahtijevaju za članove kabinske posade uključene u operacije koje nisu operacije komercijalnog zračnog prijevoza;

(b) pravilima i postupcima za procjenu zdravstvene sposobnosti članova kabinske posade iz članka 22.;

(c) privilegijama i odgovornostima imatelja potvrda kabinske posade iz članka 22.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 127. stavka 3.

Članak 24.

Organizacije za osposobljavanje i zrakoplovno-medicinski centri

1. Od zrakoplovno-medicinskih centara zahtijeva se da imaju odobrenje.

2. Od organizacija za osposobljavanje pilota i organizacija za osposobljavanje kabinske posade zahtijeva se da imaju odobrenje, osim u situacijama u kojima se zbog donošenja provedbenih akata iz članka 27. stavka 1. točke (a), uzimajući u obzir ciljeve i načela utvrđene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, takva odobrenja ne zahtijevaju.

3. Odobrenja iz stavaka 1. i 2. ovog članka izdaju se na temelju zahtjeva kada je podnositelj zahtjeva dokazao svoju usklađenost s provedbenim aktima iz članka 27. donesenima radi osiguranja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 20.

▼B

4. U odobrenjima iz stavaka 1. i 2. ovog članka navode se privilegije dodijeljene organizaciji. Ta odobrenja mogu se izmijeniti kako bi se privilegije dodale ili uklonile u skladu s provedbenim aktima iz članka 27. stavka 1. točke (a).

5. Odobrenja iz stavaka 1. i 2. ovog članka mogu se ograničiti, privremeno oduzeti ili ukinuti u skladu s provedbenim aktima iz članka 27. stavka 1. točke (a) kada imatelj više nije usklađen s pravilima i postupcima za izdavanje i održavanje takvog odobrenja.

6. Kada se zbog donošenja provedbenih akata iz članka 27. stavka 1. točke (a), uzimajući u obzir ciljeve i načela utvrđene u člancima 1. i 4., a osobito prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, ne zahtijeva odobrenje iz stavka 2. ovog članka u pogledu organizacije za osposobljavanje pilota ili organizacije za osposobljavanje kabinskog osoblja, provedbenim aktima iz članka 27. stavka 1. točke (b) ipak se od dotične organizacije može zahtijevati davanje izjave o vlastitoj sposobnosti i raspolaganju sredstvima za ispunjavanje svojih odgovornosti povezanih s aktivnostima koje ona obavlja u skladu s tim provedbenim aktima.

Članak 25.

Uređaji za osposobljavanje koji simuliraju let

1. Certifikat se zahtijeva za svaki uređaj za osposobljavanje koji simulira let, a koji se upotrebljava za osposobljavanje pilota, osim u situacijama u kojima se zbog donošenja provedbenih akata iz članka 27. stavka 1. točke (a), uzimajući u obzir ciljeve i načela utvrđene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, takvi certifikati ne zahtijevaju.

2. Certifikat iz stavka 1. ovog članka izdaje se na temelju zahtjeva kada je podnositelj zahtjeva dokazao svoju usklađenost i usklađenost uređaja s provedbenim aktima iz članka 27. donesenima radi osiguranja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 20.

3. U certifikatu iz stavka 1. ovog članka navode se funkcionalnosti uređaja. Certifikat se može izmijeniti kako bi se odrazile promjene tih funkcionalnosti u skladu s provedbenim aktima iz članka 27. stavka 1. točke (a).

4. Certifikat iz stavka 1. ovog članka može se ograničiti, privremeno oduzeti ili ukinuti u skladu s provedbenim aktima iz članka 27. stavka 1. točke (a) kada imatelj ili uređaj više nije usklađen s pravilima i postupcima za izdavanje i održavanje takvog certifikata.

5. Ako je tako predviđeno provedbenim aktima iz članka 27., od organizacije odgovorne za operacije uređaja za osposobljavanje koji simulira let zahtijeva se da dâ izjavu o usklađenosti uređaja s bitnim zahtjevima iz članka 20. i s detaljnim odredbama utvrđenima u skladu s provedbenim aktima iz članka 27. stavka 1. točke (b).

▼B

Članak 26.

Instruktori i ispitivači

1. Od osoba odgovornih za letačko osposobljavanje, osposobljavanje na simulatorima letenja ili za procjenu vještina pilota, kao i od zrakoplovno-medicinskih ispitivača, zahtijeva se da imaju certifikat, osim u situacijama u kojima se zbog donošenja provedbenih akata iz članka 27. stavka 1. točke (a), uzimajući u obzir ciljeve i načela utvrđene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, takvi certifikati ne zahtijevaju.

2. Uzimajući u obzir ciljeve i načela utvrđene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, od osoba odgovornih za osposobljavanje ili procjenu vještina kabinske posade može se zahtijevati da imaju certifikat u skladu s provedbenim aktima iz članka 27. stavka 1. točke (a).

3. Certifikati iz stavaka 1. i 2. ovog članka izdaju se na temelju zahtjeva kada je podnositelj zahtjeva dokazao svoju usklađenost s provedbenim aktima iz članka 27. donesenima radi osiguranja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 20.

4. U certifikatima iz stavaka 1. i 2. ovog članka navode se dodijeljene privilegije.

Navedeni certifikati mogu se izmijeniti kako bi se privilegije dodale ili uklonile u skladu s provedbenim aktima iz članka 27.

5. Certifikati iz stavaka 1. i 2. ovog članka mogu se ograničiti, privremeno oduzeti ili ukinuti u skladu s provedbenim aktima iz članka 27. stavka 1. točke (a) kada imatelj više nije usklađen s pravilima i postupcima za izdavanje i održavanje takvih certifikata.

Članak 27.

Provedbeni akti u pogledu osposobljavanja, ispitivanja, provjeravanja i zdravstvene procjene

1. Kako bi se osigurala ujednačena primjena bitnih zahtjeva iz članka 20. i usklađenost s njima, za uređaje za osposobljavanje koji simuliraju let te za osobe i organizacije uključene u osposobljavanje, ispitivanje, provjeravanje i zdravstvenu procjenu pilotâ i članova kabinske posade Komisija na temelju načela utvrđenih u članku 4. i radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članku 1. donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljne odredbe u vezi s:

(a) pravilima i postupcima za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje odobrenja i certifikata iz članaka 24., 25. i 26., te za situacije u kojima se takva odobrenja i takvi certifikati zahtijevaju ili se ne zahtijevaju;

▼B

(b) pravilima i postupcima za davanje izjava organizacija za osposobljavanje pilota i organizacija za osposobljavanje kabinske posade iz članka 24. stavka 6. i operatora uređaja za osposobljavanje koji simuliraju let iz članka 25. stavka 5., te za situacije u kojima se takve izjave zahtijevaju;

(c) privilegijama i odgovornostima imatelja odobrenjâ i certifikatâ iz članaka 24., 25. i 26. te organizacija koje daju izjave u skladu s člankom 24. stavkom 6. i člankom 25. stavkom 5.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 127. stavka 3.

2. Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija osigurava usklađenost s bitnim zahtjevima iz članka 20. i uzima u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u prilozima 1. i 6. Čikaškoj konvenciji.

▼M5

3. Ne dovodeći u pitanje stavak 2., pri donošenju provedbenih akata na temelju stavka 1. o sustavima umjetne inteligencije (UI) koji su sigurnosne komponente u smislu Uredbe (EU) 2024/1689 Europskog parlamenta i Vijeća [1] u obzir se uzimaju zahtjevi iz poglavlja III. odjeljka 2. te uredbe.

▼B

Članak 28.

Delegirane ovlasti

1. U pogledu pilota i članove kabinske posade uključenih u operacije zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točke (b), osim bespilotnih zrakoplova, kao i uređaja za osposobljavanje koji simuliraju let, osoba i organizacija uključenih u osposobljavanje, ispitivanje, provjeravanje ili zdravstvenu procjenu tih pilota i članova kabinske posade, Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 128., radi izmjene Priloga IV. kada je to potrebno zbog tehničkog, operativnog ili znanstvenog razvoja ili dokaza o sigurnosti vezi s posadom zrakoplova, kako bi se ostvarili ciljevi utvrđeni u članku 1. i u mjeri potrebnoj za ostvarenje tih ciljeva.

2. Pravila iz stavka 1. obuhvaćaju, prema potrebi, odredbe za izdavanje svih vrsta dozvola pilota i ovlaštenja koji se zahtijevaju u skladu s Čikaškom konvencijom. Ta pravila mogu obuhvaćati i odredbe za izdavanje drugih vrsta dozvola i ovlaštenja.

[1] Uredba (EU) 2024/1689 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o utvrđivanju usklađenih pravila o umjetnoj inteligenciji i o izmjeni uredaba (EZ) br. 300/2008, (EU) br. 167/2013, (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 i (EU) 2019/2144 te direktiva 2014/90/EU, (EU) 2016/797 i (EU) 2020/1828 (Akt o umjetnoj inteligenciji) (SL L, 2024/1689, 12.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

▼B

ODJELJAK III.

Letačke operacije

Članak 29.

Bitni zahtjevi

Operacije zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točke (b), osim bespilotnih zrakoplova, moraju biti u skladu s bitnim zahtjevima navedenima u Prilogu V. i, ako je to primjenjivo, u prilozima VII. i VIII.

Članak 30.

Operatori zrakoplova

1. Kako bi se osigurala usklađenost s bitnim zahtjevima iz članka 29. te uzimajući u obzir ciljeve i načela utvrđene u člancima 1. i 4, a posebno prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, od operatora zrakoplova koji imaju poslovni nastan, boravište ili glavno mjesto poslovanja na području na kojem se primjenjuju Ugovori može se zahtijevati, u skladu s provedbenim aktima iz članka 31. stavka 1. prvog podstavka točaka (b) i (c), da:

(a) daju izjavu o vlastitoj sposobnosti i raspolaganju sredstvima za ispunjavanje odgovornosti povezanih s operacijama zrakoplovâ u skladu s tim provedbenim mjerama ili

(b) imaju certifikat.

2. Certifikat iz stavka 1. ovog članka izdaje se na temelju zahtjeva kada je podnositelj zahtjeva dokazao svoju usklađenost s provedbenim aktima iz članka 31. donesenima radi osiguranja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 29.

3. U certifikatu iz stavka 1. ovog članka navode se privilegije dodijeljene operatoru zrakoplova. Certifikat se može izmijeniti kako bi se privilegije dodale ili uklonile u skladu s provedbenim aktima iz članka 31. stavka 1. prvog podstavka točke (b).

4. Certifikat iz stavka 1. ovog članka može se ograničiti, privremeno oduzeti ili ukinuti u skladu s provedbenim aktima iz članka 31. stavka 1. prvog podstavka točke (b) kada imatelj više nije usklađen s pravilima i postupcima za izdavanje i održavanje takvog certifikata.

5. Uzimajući u obzir ciljeve i načela utvrđene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, od operatorâ zrakoplova iz stavka 1. ovog članka može se zahtijevati, u skladu s provedbenim aktima iz članka 31., da:

(a) ispunjavaju posebne zahtjeve pri sklapanju ugovora o letovima pod zajedničkom oznakom ili ugovora o zakupu;

▼B

(b) ispunjavaju posebne zahtjeve pri upravljanju zrakoplovom koji je registriran u trećoj zemlji;

(c) sastave listu minimalne opreme (MEL) ili jednakovrijedan dokument kojim se predviđaju operacije zrakoplova, u specificiranim uvjetima, kada određeni instrumenti, dijelovi opreme ili funkcije ne rade na početku leta.

6. Države članice osiguravaju da su operacije zrakoplova na letovima na područje na kojem se primjenjuju Ugovori, unutar tog područja ili iz njega, kojima upravlja operator zrakoplova koji ima poslovni nastan, boravište ili glavno mjesto poslovanja izvan tog područja, ali za kojeg države članice obavljaju funkcije i zadaće države operatora u skladu s Čikaškom konvencijom, kao i osoblje i organizacije uključeni u te operacije, na razini sigurnosti koja je jednakovrijedna onoj koja je utvrđena ovom Uredbom.

7. Ako je tako predviđeno provedbenim aktima iz članka 31. stavka 1. prvog podstavka točke (g), zrakoplovi su opremljeni potrebnom opremom i instrumentima povezanima sa sigurnošću, certificiranima, ako se to zahtijeva, u skladu s delegiranim aktom iz članka 19. stavka 1. točke (b) podtočke iii., uključujući nešto ili sve od sljedećega:

(a) uređaje za snimanje podataka o letu;

(b) sredstva za praćenje položaja zrakoplova;

(c) sredstva za pravodoban prijenos podataka iz uređaja za snimanje podataka o letu u slučaju zrakoplova koji je u nevolji, oslanjajući se na elektroničku komunikaciju u stvarnom vremenu ili druga odgovarajuća tehnička rješenja.

Članak 31.

Provedbeni akti u pogledu letačkih operacija

1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 29. i usklađenost s njima, za operacije zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točke (b), osim bespilotnih zrakoplova, Komisija na temelju načela utvrđenih u članku 4. i radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članku 1., donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljne odredbe u vezi s:

(a) posebnim pravilima i postupcima za operacije zrakoplova u skladu s bitnim zahtjevima iz članka 29.;

(b) pravilima i postupcima za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje certifikata iz članka 30. stavka 1. točke (b), te za situacije u kojima se takvi certifikati zahtijevaju;

(c) pravilima i postupcima za davanje izjave operatorâ zrakoplova iz članka 30. stavka 1. točke (a), te za situacije u kojima se takve izjave zahtijevaju;

▼B

(d) privilegijama i odgovornostima imateljâ certifikata iz članka 30. stavka 1. točke (b) i operatorâ zrakoplova koji daju izjave iz članka 30. stavka 1. točke (a);

(e) dodatnim zahtjevima potrebnima za osiguranje usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 29. koji se primjenjuju na operatore zrakoplova s poslovnim nastanom, boravištem ili glavnim mjestom poslovanja na području na kojem se primjenjuju Ugovori kada ti operatori sklope ugovore o letovima pod zajedničkom oznakom ili ugovore o zakupu zrakoplova ili kada upravljaju zrakoplovom registriranim u trećoj zemlji;

(f) pravilima i postupcima za operatore zrakoplova iz članka 30. stavka 1. u vezi sa sastavljanjem MEL-a ili jednakovrijednog dokumenta, te za situacije u kojima se on zahtijeva;

(g) pravilima i postupcima u skladu s kojima zrakoplov treba biti opremljen potrebnom opremom i instrumentima povezanima sa sigurnošću, uključujući uređaje za snimanje podataka o letu i/ili sredstva iz članka 30. stavka 7., te pravila i postupke za očuvanje, zaštitu, upotrebu i, ako je to primjenjivo, siguran prijenos dotičnih podataka.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 127. stavka 3.

2. Pri donošenju tih provedbenih akata, Komisija osigurava usklađenost s bitnim zahtjevima iz članka 29. ove Uredbe i uzima u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u Prilogu 6. Čikaškoj konvenciji.

▼M5

3. Ne dovodeći u pitanje stavak 2., pri donošenju provedbenih akata na temelju stavka 1. o UI sustavima koji su sigurnosne komponente u smislu Uredbe (EU) 2024/1689 u obzir se uzimaju zahtjevi iz poglavlja III. odjeljka 2. te uredbe.

▼B

Članak 32.

Delegirane ovlasti

1. Za operacije zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točke (b), osim bespilotnih zrakoplova, Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 128. kojima se utvrđuju detaljna pravila u vezi s:

(a) uvjetima koje operatori iz članka 30. stavka 1. te njihovi članovi posade zrakoplova moraju ispunjavati u vezi s ograničenjima vremena provedenoga na letu i na dužnosti, kao i zahtjeve u vezi s odmorom članova posade zrakoplova;

▼B

(b) uvjetima i postupcima potrebnima za osiguranje usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 29. u pogledu odobrenja pojedinačnih specifikacijskih shema vremena leta koja daju nacionalna nadležna tijela te izdavanja mišljenjâ Agencije o tim shemama u skladu s člankom 76. stavkom 7.

2. U pogledu operacija zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točke (b), osim bespilotnih zrakoplova, Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 128., radi izmjene Priloga V. i, ako je to primjenjivo, priloga VII. i VIII. kada je to potrebno zbog tehničkog, operativnog ili znanstvenog razvoja ili dokaza o sigurnosti u vezi s letačkim operacijama, kako bi se ostvarili ciljevi utvrđeni u članku 1. i u mjeri potrebnoj za ostvarenje tih ciljeva.

▼M5

3. Pri donošenju delegiranih akata na temelju stavka 1. o UI sustavima koji su sigurnosne komponente u smislu Uredbe (EU) 2024/1689 u obzir se uzimaju zahtjevi iz poglavlja III. odjeljka 2. te uredbe.

▼B

ODJELJAK IV.

Aerodromi

Članak 33.

Bitni zahtjevi

Aerodromi, aerodromska oprema povezana sa sigurnošću, rad aerodroma te pružanje zemaljskih usluga i usluga AMS-a na aerodromima iz članka 2. stavka 1. točke (e) moraju biti u skladu s bitnim zahtjevima navedenima u Prilogu VII. i, ako je to primjenjivo, u Prilogu VIII.

Članak 34.

Certifikacija aerodroma

1. Za aerodrome se zahtijeva certifikat. Tim certifikatom obuhvaća se aerodrom i njegova oprema povezana sa sigurnošću, osim ako je oprema povezana sa sigurnošću obuhvaćena izjavom ili certifikatom iz članka 35. stavka 1. točke (a), odnosno točke (b).

2. Certifikat iz stavka 1. ovog članka izdaje se na zahtjev kada je podnositelj zahtjeva dokazao da:

(a) je aerodrom u skladu s provedbenim aktima iz članka 36. i s osnovom za certifikaciju aerodroma utvrđenom u stavku 5. ovog članka i

(b) aerodrom nema obilježje ili karakteristiku koja ga čini nesigurnim za rad.

▼B

3. Certifikat iz stavka 1. ovog članka može se izmijeniti kako bi se uključile promjene u vezi s aerodromom ili njegovom opremom povezanom sa sigurnošću u skladu s provedbenim aktima iz članka 36. stavka 1. točke (c).

4. Certifikat iz stavka 1. ovog članka može se ograničiti, privremeno oduzeti ili ukinuti u skladu s provedbenim aktima iz članka 36. stavka 1. točke (c) kada aerodrom ili njegova oprema povezana sa sigurnošću više nisu u skladu s pravilima i postupcima za izdavanje i održavanje takvog certifikata.

5. Osnova za certifikaciju aerodroma sastoji se od sljedećega:

(a) primjenjive certifikacijske specifikacije povezane s tipom aerodroma;

(b) onih odredaba primjenjivih certifikacijskih specifikacija za koje je priznata jednakovrijedna razina sigurnosti;

(c) posebnih detaljnih tehničkih specifikacija koje su potrebne kada se na temelju obilježja projekta određenog aerodroma ili iskustva u radu pokaže da je bilo koja certifikacijska specifikacija iz točke (a) ovog stavka nedostatna ili neodgovarajuća za osiguravanje usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 33.

Članak 35.

Aerodromska oprema povezana sa sigurnošću

1. Uzimajući u obzir ciljeve i načela utvrđene u člancima 1. i 4., a posebno prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, od organizacija uključenih u projektiranje, proizvodnju i održavanje aerodromske opreme povezane sa sigurnošću koja se upotrebljava ili se namjerava upotrebljavati na aerodromima koji podliježu ovoj Uredbi provedbenim aktima iz članka 36. može se zahtijevati da:

(a) daju izjavu o tome da je takva oprema u skladu s detaljnim specifikacijama utvrđenima u skladu s provedbenim aktima iz članka 36.; ili

(b) imaju certifikat u pogledu aerodromske opreme povezane sa sigurnošću.

2. Certifikat iz stavka 1. točke (b) ovog članka izdaje se na temelju zahtjeva kada je podnositelj zahtjeva dokazao je oprema u skladu s detaljnim specifikacijama utvrđenima u skladu s provedbenim aktima iz članka 36. donesenima radi osiguranja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 33.

3. U certifikatu iz stavka 1. točke (b) ovog članka navode se funkcionalnosti opreme. Navedeni certifikat može se izmijeniti kako bi se odrazile promjene tih funkcionalnosti u skladu s provedbenim aktima iz članka 36. stavka 1. točke (d).

▼B

4. Certifikat iz stavka 1. točke (b) ovog članka može se ograničiti, privremeno oduzeti ili ukinuti u skladu s provedbenim aktima iz članka 36. stavka 1. točke (d) ako oprema više nije u skladu s pravilima i postupcima za izdavanje i održavanje takvog certifikata.

Članak 36.

Provedbeni akti u pogledu aerodromâ i aerodromske opreme povezane sa sigurnošću

1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 33. i usklađenost s njima, za aerodrome i aerodromsku opremu povezanu sa sigurnošću, Komisija na temelju načela utvrđenih u članku 4. i radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članku 1. donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljne odredbe u vezi s:

(a) pravilima i postupcima za utvrđivanje, na temelju članka 34. stavka 5., osnove za certifikaciju koja se za potrebe certifikacije u skladu s člankom 34. stavkom 1. primjenjuje na aerodrom te pravilima i postupcima za obavješćivanje podnositelja zahtjeva o toj osnovi;

(b) pravilima i postupcima za utvrđivanje detaljnih specifikacija koje se za potrebe certifikacije u skladu s člankom 35. stavkom 1. primjenjuju na aerodromsku opremu povezanu sa sigurnošću te pravilima i postupcima za obavješćivanje podnositelja zahtjeva o tim specifikacijama;

(c) pravilima i postupcima za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje certifikatâ aerodroma iz članka 34., uključujući operativna ograničenja povezana s konkretnim projektom aerodroma;

(d) pravilima i postupcima za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje certifikata za aerodromsku opremu povezanu sa sigurnošću iz članka 35. stavka 1., te situacije u kojima se takvi certifikati zahtijevaju;

(e) pravilima i postupcima za utvrđivanje detaljnih specifikacija koje se primjenjuju na aerodromsku opremu povezanu sa sigurnošću, a koja podliježe davanju izjave u skladu s člankom 35. stavkom 1.;

(f) pravilima i postupcima za davanje izjave u skladu s člankom 35. stavkom 1. u odnosu na aerodromsku opremu povezanu sa sigurnošću, te za situacije u kojima se takve izjave zahtijevaju;

(g) privilegijama i odgovornostima imateljâ certifikata iz članka 34. i članka 35. stavka 1. te organizacija koje daju izjave u skladu s člankom 35. stavkom 1.;

(h) pravilima i postupcima za priznavanje i konverziju nacionalnih certifikata aerodroma izdanih na temelju nacionalnog prava u certifikate aerodroma iz članka 34. ove Uredbe, uključujući mjere koje je dotična država članica već odobrila na temelju prijavljenih razlika u odnosu na Prilog 14. Čikaškoj konvenciji.

▼B

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 127. stavka 3.

2. Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija osigurava usklađenost s bitnim zahtjevima iz članka 33. ove Uredbe i uzima u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u Prilogu 14. Čikaškoj konvenciji.

▼M5

3. Ne dovodeći u pitanje stavak 2., pri donošenju provedbenih akata na temelju stavaka 1. o UI sustavima koji su sigurnosne komponente u smislu Uredbe (EU) 2024/1689 u obzir se uzimaju zahtjevi iz poglavlja III. odjeljka 2. te uredbe.

▼B

Članak 37.

Organizacije

1. Organizacije odgovorne za rad aerodromâ podliježu certifikaciji i izdaje im se certifikat. Navedeni certifikat izdaje se na temelju zahtjeva kada je podnositelj zahtjeva dokazao svoju usklađenost s delegiranim aktima iz članka 39. donesenima radi osiguranja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 33.

U certifikatu se navode privilegije dodijeljene certificiranoj organizaciji i opseg certifikata.

2. Organizacije odgovorne za pružanje zemaljskih usluga i usluga AMS-a na aerodromima koji podliježu ovoj Uredbi moraju dati izjavu o vlastitoj sposobnosti i raspolaganju sredstvima za ispunjavanje odgovornosti povezanih s uslugama koje pružaju u skladu s bitnim zahtjevima iz članka 33.

Članak 38.

Zaštita okolice aerodroma

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su aerodromi koji se nalaze na njihovu državnom području zaštićeni od aktivnosti i zbivanja u svojoj okolici koji mogu prouzročiti neprihvatljive rizike za zrakoplove koji se koriste aerodromom.

2. Organizacije iz članka 37. stavka 1. prate aktivnosti i zbivanja koja mogu prouzročiti neprihvatljive sigurnosne rizike za zrakoplovstvo u okolici aerodroma za čiji su rad odgovorne. Te organizacije poduzimaju potrebne mjere za ublažavanje tih rizika koliko je to u njihovoj moći, a kada to nije slučaj, o tim rizicima obavješćuju nadležna tijela države članice u kojoj se nalazi aerodrom.

▼B

3. Kako bi se osigurala ujednačena primjena ovog članka Komisija, na temelju načela utvrđenih u članku 4. te radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članku 1., donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljne odredbe. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanje iz članka 127. stavka 3.

Članak 39.

Delegirane ovlasti

1. U odnosu na rad aerodromâ te pružanje zemaljskih usluga i usluga AMS-a na aerodromima Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 128. kojima se utvrđuju detaljna pravila u vezi s:

(a) posebnim uvjetima za rad aerodromâ u skladu s bitnim zahtjevima iz članka 33.;

(b) uvjetima za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje certifikata iz članka 37. stavka 1.;

(c) privilegijama i odgovornostima imateljâ odobrenja i certifikata iz članka 37. stavka 1.

(d) uvjetima i postupcima za davanje izjava organizacija koje pružaju zemaljske usluge i organizacija koje pružaju usluge AMS-a u skladu s člankom 37. stavkom 2., uključujući priznavanje tih izjava, bez daljnje provjere, od strane operatora;

(e) privilegijama i odgovornostima organizacija koje pružaju zemaljske usluge i organizacija koje pružaju usluge AMS-a i koje su dale izjave u skladu s člankom 37. stavkom 2.;

2. U pogledu aerodroma, aerodromske opreme povezane sa sigurnošću, rada aerodromâ te zemaljskih usluga i usluga AMS-a Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 128., radi izmjene Priloga VII. i, ako je to primjenjivo, Priloga VIII. kada je to potrebno zbog tehničkog, operativnog ili znanstvenog razvoja ili dokaza o sigurnosti u vezi s aerodromima, kako bi se ostvarili ciljevi utvrđeni u članku 1. i u mjeri potrebnoj za ostvarenje tih ciljeva.

▼M5

3. Pri donošenju delegiranih akata na temelju stavka 1. o UI sustavima koji su sigurnosne komponente u smislu Uredbe (EU) 2024/1689 u obzir se uzimaju zahtjevi iz poglavlja III. odjeljka 2. te uredbe.

▼B

ODJELJAK V.

ATM/ANS

Članak 40.

Bitni zahtjevi

1. Pružanje ATM-a/ANS-a iz članka 2. stavka 1. točke (g) mora biti u skladu s bitnim zahtjevima navedenima u Prilogu VIII. i, ako je to primjenjivo, u Prilogu VII.

▼B

2. Zrakoplovi koji provode operacije u zračnom prostoru jedinstvenog europskog neba, osim onih uključenih u aktivnosti iz članka 2. stavka 3. točke (a), moraju biti u skladu s bitnim zahtjevima navedenima u točki 1. Priloga VIII.

Članak 41.

Pružatelji ATM-a/ANS-a

1. Od pružatelja ATM-a/ANS-a zahtijeva se da imaju certifikat.

2. Certifikat iz stavka 1. ovog članka izdaje se na temelju zahtjeva kada je podnositelj zahtjeva dokazao svoju usklađenost s provedbenim aktima iz članka 43. donesenima radi osiguranja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 40.

3. U certifikatu iz stavka 1. ovog članka navode se dodijeljene privilegije. Certifikat se može izmijeniti kako bi se privilegije dodale ili uklonile u skladu s provedbenim aktima iz članka 43. stavka 1. prvog podstavka točke (b).

▼M3

3.a Certifikat iz stavka 1. ovog članka može podlijegati objektivno opravdanim, nediskriminirajućim, proporcionalnim i transparentnim uvjetima. Ti se uvjeti mogu, prema potrebi, odnositi na sljedeće:

(a) odvajanje ili ograničavanje provedbe onih usluga koje nisu povezane s pružanjem usluga u zračnoj plovidbi;

(b) ugovore, sporazume ili druge dogovore između pružatelja ATM-a/ANS-a i treće strane, a koji se odnose na usluge;

(c) pružanje informacija koje se opravdano zahtijevaju za provjeru zahtjeva za certifikat iz ovog članka; i

(d) druge pravne uvjete koji nisu specifični za usluge u zračnoj plovidbi, poput onih koji se odnose na privremeno oduzimanje ili ukidanje certifikata.

▼B

4. Certifikat iz stavka 1. ovog članka može se ograničiti, privremeno oduzeti ili ukinuti u skladu s provedbenim aktima iz članka 43. stavka 1. prvog podstavka točke (b) kada imatelj više nije usklađen s pravilima i postupcima za izdavanje i održavanje takvog certifikata.

5. Odstupajući od stavka 1. ovog članka, u skladu s provedbenim aktima iz članka 43. države članice mogu odlučiti da se pružateljima usluga letnih informacija mora dopustiti da daju izjavu o vlastitoj sposobnosti i raspolaganju sredstvima za ispunjavanje odgovornosti povezanih s uslugama koje pružaju u skladu s bitnim zahtjevima iz članka 40. U tom slučaju dotična država članica o svojoj odluci obavješćuje Komisiju, Agenciju i druge države članice.

6. Odstupajući od stavka 1. države članice mogu pružateljima ATM-a/ANS-a odobriti izuzeća od zahtjeva za imanje certifikata, ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) glavno mjesto poslovanja pružatelja usluga nalazi se izvan državnih područja za koja su države članice odgovorne u skladu s Čikaškom konvencijom;

▼B

(b) pružanje ATM-a/ANS-a od strane tog pružatelja odnosi se na zračni promet malog opsega u ograničenom dijelu zračnog prostora za koji je odgovorna država članica koja odobrava izuzeće i pri čemu dio tog zračnog prostora graniči sa zračnim prostorom pod odgovornošću treće zemlje;

(c) zahtijevanje od pružatelja usluga da dokaže usklađenost s pravilima iz stavka 1. uključivalo bi neproporcionalan napor tog pružatelja usluga s obzirom na prirodu određene aktivnosti i rizik povezan s njome, koju on obavlja izvan ili unutar tog zračnog prostora;

(d) dotična država članica utvrdila je pravila i postupke koji se primjenjuju na ATM/ANS koji pruža taj pružatelj kojima se, u skladu s međunarodnim standardima i preporučenim praksama i uzimajući u obzir posebne okolnosti dotičnog slučaja, osigurava prihvatljiva razina sigurnosti i usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 40. te je utvrdila odgovarajuća i djelotvorna sredstva i aranžmane za nadzor i osiguravanje provedbe propisa kako bi se osigurala usklađenost s tim pravilima i postupcima;

(e) opseg izuzeća jasno je definiran te je izuzeće i dalje ograničeno na ono što je prijeko potrebno, a ako trajanje izuzeća prelazi pet godina, izuzeće podliježe redovitim preispitivanjima u odgovarajućim intervalima; izuzeće se primjenjuje na nediskriminirajući način.

Kada država članica namjerava odobriti takvo izuzeće, o svojoj namjeri obavješćuje Komisiju i Agenciju, navodeći sve relevantne informacije.

Nakon savjetovanja s Agencijom Komisija donosi provedbene akte koji sadržavaju njezinu odluku o tome jesu li ispunjeni uvjeti utvrđeni u prvog podstavku ovog stavka. Ti provedbeni akti donose se u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 127. stavka 2. Ti provedbeni akti objavljuju se u *Službenom listu Europske unije* te ih Agencija unosi u bazu podataka iz članka 74.

Dotična država članica odobrava izuzeće samo ako provedbeni akti iz trećeg podstavka sadržavaju pozitivnu odluku. Ona povlači izuzeće ako ustanovi, posebno redovitim preispitivanjem iz prvog podstavka točke (e), da uvjeti utvrđeni u prvom podstavku više nisu ispunjeni. Bez odgode obavješćuje Komisiju i Agenciju o odobravanju svih izuzeća i, ako je to primjenjivo, o ishodu tih preispitivanja i o svim povlačenjima izuzeća.

Članak 42.

Organizacije uključene u projektiranje, proizvodnju ili održavanje sustavâ ATM-a/ANS-a i sastavnih dijelova ATM-a/ANS-a

1. Od organizacija uključenih u projektiranje, proizvodnju ili održavanje sustavâ ATM-a/ANS-a i sastavnih dijelova ATM-a/ANS-a može se zahtijevati, u skladu s provedbenim aktima iz članka 43. i uzimajući u obzir ciljeve i načela utvrđene u člancima 1. i 4., a osobito prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, da:

(a) daju izjavu o vlastitoj sposobnosti i raspolaganju sredstvima za ispunjavanje odgovornosti povezanih s aktivnostima koje se provode u skladu s tim provedbenim mjerama; ili

(b) imaju certifikat.

▼B

2. Certifikat iz stavka 1. točke (b) ovog članka izdaje se na temelju zahtjeva kada je podnositelj zahtjeva dokazao svoju usklađenost s pravilima utvrđenima provedbenim aktima iz članka 43. donesenima radi osiguranja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 40.

3. U certifikatu iz stavka 1. točke (b) ovog članka navode se dodijeljene privilegije. Certifikat se može izmijeniti kako bi se privilegije dodale ili uklonile u skladu s provedbenim aktima iz članka 43. stavka 1. prvog podstavka točke (d).

4. Certifikat iz stavka 1. točke (b) ovog članka može se ograničiti, privremeno oduzeti ili ukinuti u skladu s provedbenim aktima iz članka 43. stavka 1. prvog podstavka točke (d) kada imatelj više nije usklađen s pravilima i postupcima za izdavanje i održavanje takvog certifikata.

▼M3

Članak 43.

Provedbeni akti u pogledu pružateljâ ATM-a/ANS-a i organizacija uključenih u projektiranje, proizvodnju i održavanje sustavâ ATM-a/ANS-a i sastavnih dijelova ATM-a/ANS-a

1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 40. i usklađenost s njima za pružanje ATM-a/ANS-a iz članka 2. stavka 1. točke (g), Komisija na temelju načela utvrđenih u članku 4. i radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članku 1. donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljne odredbe u vezi s:

(a) posebnim pravilima i postupcima za pružanje ATM-a/ANS-a u skladu s bitnim zahtjevima iz članka 40., uključujući uspostavu i provedbu plana mjera za nepredviđene događaje u skladu s točkom 5.1. podtočkom (f) Priloga VIII.;

(b) pravilima i postupcima za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje certifikata iz članka 41. stavka 1.;

(bb) uvjetima iz članka 41. stavka 3.a;

(c) pravilima i postupcima za izjave pružateljâ usluga letnih informacija iz članka 41. stavka 5., te za situacije u kojima su takve izjave dopuštene;

(d) pravilima i postupcima za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje certifikata iz članka 42. stavka 1. točke (b), te za situacije u kojima se takvi certifikati zahtijevaju;

(e) pravilima i postupcima za davanje izjave organizacija iz članka 42. stavka 1. točke (a), te za situacije u kojima se takve izjave zahtijevaju;

(f) privilegijama i odgovornostima imateljâ certifikata iz članka 41. stavka 1. i članka 42. stavka 1. točke (b) te organizacija koje daju izjave u skladu s člankom 41. stavkom 5. i člankom 42. stavkom 1. točkom (a).

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 127. stavka 3.

▼M3

2. U pravilima iz stavka 1. u obzir se uzima europski glavni plan ATM-a.

3. Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija osigurava usklađenost s bitnim zahtjevima iz članka 40. ove Uredbe i uzima u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u prilozima od 2. do 4., Prilogu 10., Prilogu 11. i Prilogu 15. Čikaškoj konvenciji.

▼M2

4. Pri donošenju provedbenih akata na temelju stavaka 1. o sustavima umjetne inteligencije koji su sigurnosne komponente u smislu Uredbe (EU) 2024/1689 u obzir se uzimaju zahtjevi iz poglavlja III. odjeljka 2. te uredbe.

▼B

Članak 44.

Provedbeni akti u pogledu upotrebe zračnog prostora i projektiranja struktura zračnog prostora

1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 40. i usklađenost s njima, za pružanje ATM-a/ANS-a iz članka 2. stavka 1. točke (g), kao i za projektiranje struktura zračnog prostora, Komisija na temelju načela utvrđenih u članku 4. i radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članku 1. donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljne odredbe u vezi s:

(a) operativnim pravilima povezanima s upotrebom zračnog prostora, opremom zrakoplova te sa sustavima ATM-a/ANS-a i sastavnim dijelovima ATM-a/ANS-a koji se zahtijevaju za upotrebu zračnog prostora;

(b) pravilima i postupcima za projektiranje struktura zračnog prostora kako bi se osigurala usklađenost s člankom 46.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 127. stavka 3.

2. U pravilima iz stavka 1. u obzir se uzima glavni plan ATM-a.

3. Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija osigurava usklađenost s bitnim zahtjevima iz članka 40. ove Uredbe i uzima u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u prilozima 2., 3., 10., 11. i 15. Čikaškoj konvenciji.

Članak 45.

Sustavi ATM-a/ANS-a i sastavni dijelovi ATM-a/ANS-a

1. Ako je tako predviđeno delegiranim aktima iz članka 47., pružatelji ATM-a/ANS-a iz članka 41. dužni su dati izjavu o usklađenosti sustavâ ATM-a/ANS-a i sastavnih dijelova ATM-a/ANS-a koje ti pružatelji usluga namjeravaju staviti u upotrebu s detaljnim specifikacijama koje su utvrđene u skladu s delegiranim aktima iz članka 47. donesenima radi osiguranja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 40.

2. Ako je tako propisano delegiranim aktima iz članka 47., sustavi ATM-a/ANS-a i sastavni dijelovi ATM-a/ANS-a podliježu certifikaciji i za njih se izdaje certifikat.

▼B

Navedeni certifikat izdaje se na temelju zahtjeva ako je podnositelj zahtjeva dokazao usklađenost tih sustava i sastavnih dijelova s detaljnim specifikacijama koje su utvrđene u skladu s delegiranim aktima iz članka 47. donesenima radi osiguranja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 40.

Odstupajući od prvog podstavka, ako je tako predviđeno delegiranim aktima iz članka 47., organizacijama uključenima u projektiranje, proizvodnju ili održavanje sustava ATM-a/ANS-a i sastavnih dijelova ATM-a/ANS-a dopušteno je dati izjavu da su ti sustavi i sastavni dijelovi usklađeni s detaljnim specifikacijama koje su utvrđene u skladu delegiranim aktima iz članka 47. donesenima radi osiguranja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 40. te da su ti sustavi i sastavni dijelovi prikladni za upotrebu.

Članak 46.

Projektiranje struktura zračnog prostora

Države članice osiguravaju da strukture zračnog prostora budu propisno projektirane, ispitane i potvrđene prije nego što ih se može uspostaviti i prije nego što ih mogu upotrebljavati zrakoplovi u skladu s detaljnim pravilima koje je Komisija donijela na temelju članka 44. stavka 1. točke (b).

Članak 47.

Delegirane ovlasti

1. U odnosu na sustave ATM-a/ANS-a i sastavne dijelove ATM-a/ANS-a Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 128. kojima se utvrđuju detaljna pravila u vezi s:

(a) uvjetima za utvrđivanje detaljnih specifikacija koje se za potrebe certifikacije u skladu s člankom 45. stavkom 2. primjenjuju na sustave ATM-a/ANS-a i sastavne dijelove ATM-a/ANS-a i uvjetima za obavješćivanje podnositelja zahtjeva o tim detaljnim specifikacijama;

(b) uvjetima za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje certifikata iz članka 45. stavka 2., te za situacije u kojima se, radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članku 1. te uzimajući u obzir prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, takvi certifikati zahtijevaju ili su takve izjave dopuštene, ovisno o slučaju;

(c) privilegijama i odgovornostima imateljâ certifikata iz članka 45. stavka 2.;

(d) privilegijama i odgovornostima organizacija koje daju izjave u skladu s člankom 45. stavcima 1. i 2.;

(e) uvjetima i postupcima za davanje izjava pružatelja ATM-a/ANS-a u skladu s člankom 45. stavkom 1., te za situacije u kojima se, radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članku 1. te uzimajući u obzir prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, takve izjave zahtijevaju;

(f) uvjetima za utvrđivanje detaljnih specifikacija koje se primjenjuju na sustave ATM-a/ANS-a i sastavne dijelove ATM-a/ANS-a koji podliježu davanju izjave u skladu s člankom 45. stavcima 1. i 2.

▼B

2. Kada je riječ o pružanju ATM-a/ANS-a Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 128., radi izmjene Priloga VIII. i, ako je to primjenjivo, Priloga VII. kada je to potrebno zbog tehničkog, operativnog ili znanstvenog razvoja ili dokaza o sigurnosti u vezi s ATM-om/ANS-om, kako bi se ostvarili ciljevi utvrđeni u članku 1. i u mjeri potrebnoj za ostvarenje tih ciljeva.

▼M2

3. Pri donošenju delegiranih akata na temelju stavaka 1. i 2. o sustavima umjetne inteligencije koji su sigurnosne komponente u smislu Uredbe (EU) 2024/1689 u obzir se uzimaju zahtjevi iz poglavlja III. odjeljka 2. te uredbe.

▼B

ODJELJAK VI.

Kontrolori zračnog prometa

Članak 48.

Bitni zahtjevi

Kontrolori zračnog prometa uključeni u pružanje ATM-a/ANS-a iz članka 2. stavka 1. točke (g) te osobe, organizacije i uređaji za osposobljavanje uključeni u osposobljavanje, ispitivanje, provjeravanje ili zdravstvenu procjenu tih kontrolora zračnog prometa moraju ispunjavati bitne zahtjeve navedene u Prilogu VIII.

Članak 49.

Kontrolori zračnog prometa

1. Od kontrolora zračnog prometa zahtijeva se da imaju dozvolu kontrolora zračnog prometa i certifikat o zdravstvenoj sposobnosti kontrolora zračnog prometa prikladan za uslugu koja se treba pružati.

2. Dozvola kontrolora zračnog prometa iz stavka 1. ovog članka izdaje se na temelju zahtjeva kada je podnositelj zahtjeva za dozvolu dokazao svoju usklađenost s provedbenim aktima iz članka 50. donesenima radi osiguranja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 48.

3. Certifikat o zdravstvenoj sposobnosti kontrolora zračnog prometa iz stavka 1. ovog članka izdaje se na temelju zahtjeva kada je kontrolor zračnog prometa dokazao svoju usklađenost s provedbenim aktima iz članka 50. donesenima radi osiguranja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 48.

4. U dozvoli kontrolora zračnog prometa i certifikatu o zdravstvenoj sposobnosti kontrolora zračnog prometa iz stavka 1. ovog članka navode se privilegije dodijeljene kontroloru zračnog prometa. Dozvola kontrolora zračnog prometa i certifikat o zdravstvenoj sposobnosti kontrolora zračnog prometa mogu se izmijeniti kako bi se privilegije dodale ili uklonile u skladu s provedbenim aktima iz članka 50. stavka 1. prvog podstavka točke (c).

5. Dozvola kontrolora zračnog prometa i certifikat o zdravstvenoj sposobnosti kontrolora zračnog prometa iz stavka 1. ovog članka mogu se ograničiti, privremeno oduzeti ili ukinuti u skladu s provedbenim aktima iz članka 50. stavka 1. prvog podstavka točke (c) kada imatelj više nije usklađen s pravilima i postupcima za izdavanje i održavanje dozvole ili certifikata o zdravstvenoj sposobnosti.

▼B

Članak 50.

Provedbeni akti u pogledu kontrolorâ zračnog prometa

1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 48. i usklađenost s njima, za kontrolore zračnog prometa, Komisija na temelju načela utvrđenih u članku 4. i radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članku 1. donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljne odredbe u vezi s:

(a) različitim kategorijama, ovlaštenjima i posebnim ovlastima povezanima s dozvolama kontrolora zračnog prometa iz članka 49.;

(b) privilegijama i odgovornostima imateljâ dozvola kontrolora zračnog prometa, ovlaštenja i posebnih ovlasti povezanih s dozvolama i certifikatima o zdravstvenoj sposobnosti iz članka 49.;

(c) pravilima i postupcima za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje dozvola, ovlaštenja i posebnih ovlasti povezanih s dozvolama kontrolora zračnog prometa i certifikatima o zdravstvenoj sposobnosti iz članka 49., između ostalog pravilima i postupcima za konverziju nacionalnih dozvola kontrolora zračnog prometa i nacionalnih certifikata o zdravstvenoj sposobnosti u dozvole kontrolora zračnog prometa i certifikate o zdravstvenoj sposobnosti iz članka 49.;

(d) pravilima i postupcima za kontrolore zračnog prometa u pogledu ograničenja vremena provedenog na dužnosti te zahtjevâ u vezi odmorom; takvim pravilima i postupcima mora se ostvariti visoka razina sigurnosti putem zaštite od učinaka umora, uz istodobno dopuštanje dovoljne fleksibilnosti u planiranju.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 127. stavka 3.

2. Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija osigurava usklađenost s bitnim zahtjevima iz članka 48. ove Uredbe i uzima u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u Prilogu 1. Čikaškoj konvenciji.

▼M5

3. Ne dovodeći u pitanje stavak 2., pri donošenju provedbenih akata na temelju stavaka 1. o UI sustavima koji su sigurnosne komponente u smislu Uredbe (EU) 2024/1689 u obzir se uzimaju zahtjevi iz poglavlja III. odjeljka 2. te uredbe.

▼B

Članak 51.

Organizacije za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa i zrakoplovno-medicinski centri

1. Odobrenje se zahtijeva za organizacije za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa i zrakoplovno-medicinske centre.

2. Odobrenje iz stavka 1. ovog članka izdaje se na temelju zahtjeva kada je podnositelj zahtjeva dokazao svoju usklađenost s provedbenim aktima iz članka 53. donesenima radi osiguranja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 48.

▼B

3. U odobrenju iz stavka 1. ovog članka navode se privilegije dodijeljene organizaciji. Odobrenje se može izmijeniti kako bi se privilegije dodale ili uklonile u skladu s provedbenim aktima iz članka 53. stavka 1. prvog podstavka točke (a).

4. Odobrenje iz stavka 1. ovog članka može se ograničiti, privremeno oduzeti ili ukinuti u skladu s provedbenim aktima iz članka 53. stavka 1. prvog podstavka točke (a) kada imatelj više nije usklađen s pravilima i postupcima za izdavanje i održavanje takvog odobrenja.

Članak 52.

Instruktori, ocjenjivači i zrakoplovno-medicinski ispitivači

1. Od osoba odgovornih za pružanje praktičnog osposobljavanja i za ocjenjivanje praktičnih vještina kontrolora zračnog prometa, kao i od zrakoplovno-medicinskih ispitivača, zahtijeva se da imaju certifikat.

2. Certifikat iz stavka 1. ovog članka izdaje se na temelju zahtjeva kada je podnositelj zahtjeva dokazao svoju usklađenost s provedbenim aktima iz članka 53. donesenima radi osiguranja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 48.

3. U certifikatu iz stavka 1. ovog članka navode se dodijeljene privilegije. Certifikat se može izmijeniti kako bi se privilegije dodale ili uklonile u skladu s provedbenim aktima iz članka 53. stavka 1. prvog podstavka točke (a).

4. Certifikat iz stavka 1. ovog članka može se ograničiti, privremeno oduzeti ili ukinuti u skladu s provedbenim aktima iz članka 53. stavka 1. prvog podstavka točke (a) kada imatelj više nije usklađen s pravilima i postupcima za izdavanje i održavanje takvog certifikata.

Članak 53.

Provedbeni akti u pogledu osposobljavanja, ispitivanja, provjeravanja i zdravstvene procjene

1. Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 48. i usklađenost s njima, za osobe i organizacije uključene u osposobljavanje, ispitivanje, provjeravanje i zdravstvenu procjenu kontrolora zračnog prometa Komisija, na temelju načela utvrđenih u članku 4. i radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članku 1., donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljne odredbe u vezi s:

(a) pravilima i postupcima za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje odobrenja i certifikata iz članaka 51. i 52.;

(b) privilegijama i odgovornostima imateljâ odobrenja i certifikata iz članaka 51. i 52.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 127. stavka 3.

▼B

2. Pri donošenju tih provedbenih akata Komisija osigurava usklađenost s bitnim zahtjevima iz članka 48. ove Uredbe i uzima u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, posebno one navedene u Prilogu 1. Čikaškoj konvenciji.

▼M5

3. Ne dovodeći u pitanje stavak 2., pri donošenju provedbenih akata na temelju stavka 1. o UI sustavima koji su sigurnosne komponente u smislu Uredbe (EU) 2024/1689 u obzir se uzimaju zahtjevi iz poglavlja III. odjeljka 2. te uredbe.

▼B

Članak 54.

Delegirane ovlasti

U pogledu kontrolora zračnog prometa, osoba i organizacija uključenih u osposobljavanje, ispitivanje, provjeravanje ili zdravstvenu procjenu kontrolora zračnog prometa te u pogledu uređaja za osposobljavanje, Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 128. radi izmjene Priloga VIII. kada je to potrebno zbog tehničkog, operativnog ili znanstvenog razvoja ili dokaza o sigurnosti u vezi s organizacijama za osposobljavanje i kontrolorima zračnog prometa, kako bi se ostvarili ciljevi utvrđeni u članku 1. i u mjeri potrebnoj za ostvarenje tih ciljeva.

ODJELJAK VII.

Bespilotni zrakoplovi

Članak 55.

Bitni zahtjevi u pogledu bespilotnih zrakoplova

Projektiranje, proizvodnja, održavanje i operacije zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točaka (a) i (b), ako se to odnosi na bespilotne zrakoplove, njihove motore, propelere, dijelove, neugrađenu opremu i opremu za daljinsko upravljanje zrakoplovima, kao i osoblje, uključujući pilote koji upravljaju na daljinu, i organizacije uključene u te aktivnosti, moraju biti usklađeni s bitnim zahtjevima navedenima u Prilogu IX. i, kada je tako predviđeno delegiranim aktima iz članka 58. i provedbenim aktima iz članka 57., s bitnim zahtjevima navedenim u prilozima II., IV. i V.

Članak 56.

Usklađenost bespilotnih zrakoplova

1. Uzimajući u obzir ciljeve i načela utvrđene u člancima 1. i 4., a osobito prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, operativne karakteristike dotičnih bespilotnih zrakoplova i karakteristike područja letenja, certifikat se može zahtijevati za projektiranje, proizvodnju, održavanje i operacije bespilotnih zrakoplova i njihovih motora, propelera, dijelova, neugrađene opreme i opreme za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima, kao i za osoblje, uključujući pilote koji upravljaju na daljinu, i organizacije uključene u te aktivnosti, u skladu s delegiranim aktima iz članka 58. i provedbenim aktima iz članka 57.

▼B

2. Certifikat iz stavka 1. ovog članka izdaje na zahtjev kada podnositelj zahtjeva dokaže svoju usklađenost s delegiranim aktima iz članka 58. i provedbenim aktima iz članka 57.

3. U certifikatu iz stavka 1. ovog članka navode se ograničenja povezana sa sigurnošću, operativni uvjeti i privilegije. Certifikat se može izmijeniti kako bi se ograničenja, uvjeti i privilegije dodali ili uklonili u skladu s delegiranim aktima iz članka 58. i provedbenim aktima iz članka 57.

4. Certifikat iz stavka 1. ovog članka se može ograničiti, privremeno oduzeti ili ukinuti u skladu s delegiranim aktima iz članka 58. i provedbenim aktima iz 57. kada imatelj više nije usklađen s uvjetima, pravilima i postupcima za izdavanje ili održavanje takvog certifikata.

5. Uzimajući u obzir ciljeve i načela utvrđene u člancima 1. i 4., a osobito prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, operativne karakteristike dotičnih bespilotnih zrakoplova i karakteristike područja letenja, delegiranim aktima iz članka 58. i provedbenim aktima iz članka 57. može se zahtijevati davanje izjave kojom se potvrđuje usklađenost s tim delegiranim i provedbenim aktima u odnosu na projektiranje, proizvodnju, održavanje i operacije bespilotnih zrakoplova i njihovih motora, propelera, dijelova, neugrađene opreme i opreme za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima, kao i u odnosu na osoblje, uključujući pilote koji upravljaju na daljinu, i organizacije uključene u te aktivnosti.

6. Ako se ciljevi i načela utvrđeni u člancima 1. i 4. mogu ostvariti bez primjene poglavlja IV. i V. ove Uredbe, u delegiranim aktima iz članka 58. stavka 1. točke (c) moglo bi se predvidjeti da se ta poglavlja ne primjenjuju ni na bitne zahtjeve iz članka 55. ni na odgovarajuća detaljna pravila uspostavljena u skladu s člankom 58. U takvim slučajevima ti bitni zahtjevi i ta detaljna pravila čine „usklađeno zakonodavstvo Zajednice” u smislu Uredbe (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ([1]) i Odluke br. 768/2008/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([2]).

7. Države članice osiguravaju da se informacije o registraciji bespilotnih zrakoplova i operatorima bespilotnih zrakoplova koji podliježu zahtjevu u pogledu registracije u skladu s provedbenim aktima iz članka 57. i točke 4. Priloga IX. pohranjuju u digitalnim, usklađenim, interoperabilnim nacionalnim sustavima za registraciju. Države članice moraju moći pristupiti tim informacijama i razmjenjivati ih putem baze podataka iz članka 74.

8. Ovim odjeljkom ne dovodi se u pitanje mogućnost da države članice utvrde nacionalna pravila kako bi operacije bespilotnih zrakoplova podlijegale određenim uvjetima zbog razloga koji ne ulaze u područje primjene ove Uredbe, uključujući javnu sigurnost ili zaštitu privatnosti i osobnih podataka u skladu s pravom Unije.

([1]) Uredba (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o utvrđivanju zahtjeva za akreditaciju i za nadzor tržišta u odnosu na stavljanje proizvoda na tržište i o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 339/93 (SL L 218, 13.8.2008., str. 30.).

([2]) Odluka br. 768/2008/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o zajedničkom okviru za stavljanje na tržište proizvoda i o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 93/465/EEZ (SL L 218, 13.8.2008., str. 82.).

▼B

Članak 57.

Provedbeni akti u pogledu bespilotnih zrakoplova

Kako bi se osigurala ujednačena provedba bitnih zahtjeva iz članka 55. i usklađenost s njima, za operacije zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točaka (a) i (b), ako se odnose na bespilotne zrakoplove, kao i na osoblje, uključujući pilote koji upravljaju na daljinu, i organizacije uključene u te aktivnosti, Komisija na temelju načela utvrđenih u članku 4. i radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članku 1., donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljne odredbe u vezi s:

(a) posebnim pravilima i postupcima za operacije bespilotnih zrakoplova, kao i za osoblje, uključujući pilote koji upravljaju na daljinu, i organizacije uključene u te operacije;

(b) pravilima i postupcima za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje certifikata ili za davanje izjava u pogledu operacija bespilotnih zrakoplova, kao i osoblja, uključujući pilote koji upravljaju na daljinu, i organizacija uključenih u te aktivnosti, te za situacije u kojima se takvi certifikati ili takve izjave zahtijevaju; pravila i postupci za izdavanje tih certifikata i za davanje tih izjava mogu se temeljiti na detaljnim zahtjevima iz odjeljaka I., II. i III. ili se mogu sastojati od njih;

(c) privilegijama i odgovornostima imateljâ certifikata te fizičkih i pravnih osoba koje daju izjave;

(d) pravilima i postupcima za registraciju i označivanje bespilotnih zrakoplova te za registraciju operatora bespilotnih zrakoplova, iz Priloga IX. odjeljka 4.;

(e) pravilima i postupcima za uspostavu digitalnih, interoperabilnih i usklađenih nacionalnih sustava za registraciju iz članka 56. stavka 7.;

(f) pravilima i postupcima za konverziju nacionalnih certifikata u certifikate koji se zahtijevaju na temelju članka 56. stavka 1.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 127. stavka 3.

▼M2

Pri donošenju tih provedbenih akata o sustavima umjetne inteligencije koji su sigurnosne komponente u smislu Uredbe (EU) 2024/1689 u obzir se uzimaju zahtjevi iz poglavlja III. odjeljka 2. te uredbe.

▼B

Članak 58.

Delegirane ovlasti

1. U odnosu na projektiranje, proizvodnju i održavanje zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točaka (a) i (b), ako se to odnosi na bespilotne zrakoplove i njihove motore, propelere, dijelove, neugrađenu opremu i opremu za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima, kao i u odnosu na osoblje, uključujući pilote koji upravljaju na daljinu, i organizacije uključene u te aktivnosti, Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata, u skladu s postupkom iz članka 128., kojima se utvrđuju detaljna pravila u vezi s:

▼B

(a) posebnim uvjetima za projektiranje, proizvodnju i održavanje bespilotnih zrakoplova i njihovih motora, propelera, dijelova, neugrađene opreme i opreme za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima te za osoblje, uključujući pilote koji upravljaju na daljinu, i organizacije uključene u te aktivnosti, potrebnima za osiguranje usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 55. što može uključivati uvjete pod kojima se zahtijeva da bespilotni zrakoplovi imaju potrebne značajke i funkcionalnosti povezane osobito s najvećom radnom udaljenošću i ograničenjima visine, komunikacijom o poziciji, ograničenjem ulaska u geografske zone, izbjegavanjem sudara, stabilizacijom leta i automatiziranim slijetanjem;

(b) uvjetima i postupcima za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje certifikata, ili za davanje izjava, za projektiranje, proizvodnju i održavanje bespilotnih zrakoplova, njihovih motora, propelera, dijelova, neugrađene opreme i opreme za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima, kao i za osoblje, uključujući pilote koji upravljaju na daljinu, i organizacije uključene u te aktivnosti, iz članka 56. stavka 1. i stavka 5., te za situacije u kojima se takvi certifikati ili takve izjave zahtijevaju; uvjeti i postupci za izdavanje tih certifikata i za davanje tih izjava mogu se temeljiti na detaljnim zahtjevima iz odjeljaka I., II. i III. ovog poglavlja ili se mogu sastojati od njih;

(c) uvjetima, za potrebe članka 56. stavka 6., pod kojima zahtjevi u vezi s projektiranjem, proizvodnjom i održavanjem bespilotnih zrakoplova i njihovih motora, propelera, dijelova, neugrađene opreme i opreme za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima ne podliježu poglavljima IV. i V.;

(d) privilegijama i odgovornostima imateljâ certifikata te fizičkih i pravnih osoba koje daju izjave;

(e) uvjetima za konverziju nacionalnih certifikata u certifikate koji se zahtijevaju na temelju članka 56. stavka 1.

2. U pogledu projektiranja, proizvodnje, održavanja i operacija zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točaka (a) i (b), ako se to odnosi na bespilotne zrakoplove i njihove motore, propelere, dijelove, neugrađenu opremu i opremu za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima, kao i osoblje, uključujući pilote koji upravljaju na daljinu, i organizacije uključene u te aktivnosti, Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 128. radi izmjene Priloga IX. i, ako je to primjenjivo, Priloga III. kada je to potrebno zbog tehničkog, operativnog ili znanstvenog razvoja ili dokaza o sigurnosti u vezi s letačkim operacijama, kako bi se ostvarili ciljevi utvrđeni u članku 1. i u mjeri potrebnoj za ostvarenje tih ciljeva

▼M2

3. Pri donošenju delegiranih akata na temelju stavaka 1. i 2. o sustavima umjetne inteligencije koji su sigurnosne komponente u smislu Uredbe (EU) 2024/1689 u obzir se uzimaju zahtjevi iz poglavlja III. odjeljka 2. te uredbe.

▼B

ODJELJAK VIII.

Zrakoplovi koje na letovima u Uniju te unutar i iz nje upotrebljava operator iz treće zemlje

Članak 59.

Primjenjiva pravila

Ne dovodeći u pitanje točku 1. Priloga VIII. i pravila donesena na temelju članka 44. stavka 1. točke (a), zrakoplovi iz članka 2. stavka 1. točke (c) i njihove posade te njihove operacije moraju biti u skladu s primjenjivim standardima ICAO-a.

Ako takvih standarda nema, ti zrakoplovi i njihove posade te njihove operacije moraju biti:

(a) u pogledu zrakoplova koji nisu bespilotni, u skladu s bitnim zahtjevima navedenima u prilozima II., IV. i V.;

(b) u pogledu bespilotnih zrakoplova, u skladu s bitnim zahtjevima navedenima u Prilogu IX. i, ako je to predviđeno delegiranim aktima iz članka 61., bitnim zahtjevima navedenima u prilozima II., IV. i V.

Međutim, drugi podstavak ne primjenjuje se ako su ti bitni zahtjevi protivni pravima trećih zemalja na temelju međunarodnih konvencija.

Članak 60.

Usklađenost

1. Operacije zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točke (c) za potrebe komercijalnog zračnog prijevoza podliježu certifikaciji i za njih se izdaje odobrenje.

Navedeno odobrenje izdaje se na temelju zahtjeva ako je podnositelj zahtjeva dokazao svoju sposobnost i raspolaganje sredstvima za ispunjavanje odgovornosti povezanih s operacijama tog zrakoplova u skladu sa zahtjevima utvrđenima u članku 59. U odobrenju se navode povlastice dodijeljene operatoru i opseg operacija.

2. Ako je tako predviđeno delegiranim aktima iz članka 61., operacije zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točke (c) koji nisu komercijalni zračni prijevoz podliježu certifikaciji i za njih se izdaje odobrenje.

Navedeno odobrenje izdaje se na temelju zahtjeva ako je podnositelj zahtjeva dokazao svoju sposobnosti i raspolaganje sredstvima za ispunjavanje odgovornosti povezanih s operacijama tog zrakoplova u skladu sa zahtjevima iz članka 59.

U odobrenju se navode povlastice dodijeljene operatoru i opseg operacija.

▼B

Odstupajući od prvog podstavka ovog stavka, ako je tako predviđeno delegiranim aktima iz članka 61., operatorima zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točke (c) koji sudjeluju u operacijama koje nisu komercijalni zračni prijevoz dopušteno je dati izjavu o vlastitoj sposobnosti i raspolaganju sredstvima za ispunjavanje odgovornosti povezanih s operacijama tog zrakoplova u skladu sa zahtjevima iz članka 59.

3. Osim za operacije bespilotnih zrakoplova, odobrenja i izjave iz stavaka 1. i 2. ne zahtijevaju se u odnosu na operacije zrakoplova koji samo prelijeću područje na kojem se primjenjuju Ugovori.

Članak 61.

Delegirane ovlasti

1. U odnosu na zrakoplove iz članka 2. stavka 1. točke (c), kao i njihove posade i njihove operacije, Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 128. kojima se utvrđuju detaljna pravila u vezi s:

(a) izdavanjem odobrenja zrakoplovima koji nemaju standardnu svjedodžbu ICAO-a o plovidbenosti ili izdavanjem odobrenja pilotima koji nemaju standardnu dozvolu ICAO-a za upravljanje zrakoplovom koji leti na područje na kojem se primjenjuju Ugovori, unutar tog područja ili iz njega;

(b) posebnim uvjetima za upravljanje zrakoplovom u skladu s člankom 59.;

(c) alternativnim uvjetima u slučajevima kada usklađenost sa standardima i zahtjevima iz članka 59. nije moguća ili uključuje neproporcionalan napor operatora, osiguravajući pritom da su ciljevi dotičnih standarda i zahtjeva ispunjeni;

(d) uvjetima za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje odobrenjâ iz članka 60., te za situacije u kojima se, radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članku 1. te uzimajući u obzir prirodu dotične aktivnosti i rizik povezan s njom, takva odobrenja zahtijevaju ili su takve izjave dopuštene, ovisno o slučaju. Tim se uvjetima uzimaju u obzir certifikati koje izdaje država registracije, država operatora i, u slučaju bespilotnih zrakoplova, država u kojoj se nalazi oprema za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovom te se njima ne dovode u pitanje Uredba (EZ) br. 2111/2005 i provedbeni akti doneseni na temelju te uredbe;

(e) povlasticama i odgovornostima imateljâ odobrenja iz članka 60. stavaka 1. i 2. te, prema potrebi, operatora zrakoplova koji su dali izjave u skladu s člankom 60. stavkom 2.

2. Pri donošenju pravila iz stavka 1. Komisija posebno osigurava:

(a) da se, prema potrebi, primjenjuju preporučene prakse i dokumenti s uputama ICAO-a;

▼B

(b) da ni jedan zahtjev ne prelazi okvire onoga što se temeljem ove Uredbe zahtijeva od zrakoplova iz članka 2. stavka 1. točke (b) podtočke i. te od posade i operatora takvih zrakoplova;

(c) da je postupak dobivanja odobrenja iz članka 60. stavaka 1. i 2. jednostavan, proporcionalan, djelotvoran i troškovno učinkovit te da se njime omogućuju dokazivanja usklađenosti koja su proporcionalna složenosti operacija i rizikom povezanim s tim operacijama. Komisija posebno osigurava da se u obzir uzimaju:

i. rezultati ICAO-ova Jedinstvenog programa nadzora sigurnosti;

ii. informacije prikupljene na temelju programa inspekcijskih pregleda na stajanci utvrđenih u skladu s delegiranim aktima iz članak 62. stavka 13. i provedbenim aktima iz članka 62. stavka 14.;

iii. druge priznate informacije o sigurnosnim aspektima s obzirom na dotičnog operatora;

iv. certifikati izdani u skladu s propisima treće zemlje.

(d) da su u obzir uzeti aspekti povezani s ATM-om/ANS-om.

POGLAVLJE IV.

ZAJEDNIČKI SUSTAV CERTIFIKACIJE, NADZORA I OSIGURAVANJA PROVEDBE PROPISA

Članak 62.

Certifikacija, nadzor i osiguravanje provedbe propisa

1. Komisija, Agencija i države članice surađuju u okviru jedinstvenog europskog sustava sigurnosti zračnog prometa radi osiguravanja usklađenost s ovom Uredbom te delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe.

2. Kako bi se osigurala usklađenost s ovom Uredbom te delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe, Agencija i nacionalna nadležna tijela:

(a) primaju i procjenjuju zahtjeve koji su im podneseni i, prema potrebi, izdaju ili obnavljaju certifikate te primaju izjave koje su im podnesene u skladu poglavljem III.;

(b) provode nadzor nad imateljima certifikata, fizičkim i pravnim osobama koje su dale izjave te proizvodima, dijelovima, opremom, sustavima ATM-a/ANS-a i sastavnim dijelovima ATM-a/ANS-a, uređajima za osposobljavanje koji simuliraju let i aerodromima koji podliježu ovoj Uredbi;

▼B

(c) provode potrebne istrage, inspekcijske preglede, uključujući inspekcijske preglede na stajanci, audite i druge aktivnosti praćenja kako bi utvrdile jesu li pravne ili fizičke osobe koje podliježu ovoj Uredbi eventualno prekršile zahtjeve utvrđene u ovoj Uredbi te u delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe;

(d) poduzimaju sve potrebne mjere za osiguravanje provedbe propisa, uključujući izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje certifikata koje su izdale, prizemljenje zrakoplova i izricanje sankcija, kako bi okončale utvrđena kršenja;

(e) zabranjuju ili ograničavaju aktivnosti iz poglavlja III. ili ih podvrgavaju određenim uvjetima, u interesu sigurnosti;

(f) osiguravaju odgovarajuću razinu osposobljenosti svojeg osoblja uključenog u zadaće certifikacije, nadzora i osiguravanja provedbe propisa, između ostalog pružanjem odgovarajućeg osposobljavanja.

▼M3

2.a Ne dovodeći u pitanje članak 5. stavak 1. drugi podstavak Uredbe (EU) 2024/2803, za potrebe obavljanja svojih zadaća certifikacije, nadzora i osiguravanja provedbe propisa u vezi s bitnim zahtjevima navedenima u točki 7. Priloga VIII. ove Uredbe nadležna tijela pri obavljanju svojih zadaća u skladu s člankom 7. stavkom 3. te uredbe oslanjaju se na ocjene nacionalnog nadzornog tijela iz članka 4. te uredbe.

▼B

3. Države članice osiguravaju da su njihova nacionalna nadležna tijela neovisna prilikom donošenja tehničkih odluka o certifikaciji, nadzoru i osiguravanju provedbe propisa te da obavljaju svoje zadaće nepristrano i transparentno i da su organizirana, popunjena osobljem i da se njima upravlja na odgovarajući način. Države članice također osiguravaju da njihova nacionalna nadležna tijela imaju potrebna resurse i sposobnosti za učinkovito i pravodobno izvršavanje zadaća koje su im dodijeljene na temelju ove Uredbe.

4. Odgovornosti za zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa iz stavka 2. utvrđuju se u skladu s ovim stavkom.

Agencija je odgovorna kada su joj te zadaće dodijeljene na temelju članaka od 77. do 82. te kada su joj te zadaće dodijeljene na temelju članaka 64. i 65.

Međutim, ako država članica odobri izuzeće u skladu s člankom 41. stavkom 6., članak 80. stavak 1. točka (a) više se ne primjenjuje te je navedena država članica odgovorna za nadzor i osiguravanje provedbe propisa s obzirom na dotičnog pružatelja ATM-a/ANS-a kako je predviđeno u tom izuzeću.

Nacionalno nadležno tijelo države članice u kojoj se nalazi aerodrom odgovorno je za te zadaće s obzirom na certifikat aerodroma iz članka 34. stavka 1. i certifikat operatora aerodroma iz članka 37. stavka 1.

To nacionalno nadležno tijelo također je odgovorno za zadaće nadzora i osiguravanje provedbe propisa s obzirom na organizacije odgovorne za pružanje zemaljskih usluga ili usluga AMS-a na tom aerodromu.

▼B

U svim je ostalim slučajevima za obavljanje tih zadaća odgovorno nacionalno nadležno tijelo države članice u kojoj fizička ili pravna osoba koja podnosi zahtjev za izdavanje certifikata ili daje izjavu ima glavno mjesto poslovanja ili, ako ta osoba nema glavno mjesto poslovanja, u kojoj ima boravište ili poslovni nastan, osim ako je za djelotvorno obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa potrebno da se one dodijele nacionalnom nadležnom tijelu druge države članice u skladu s detaljnim pravilima iz stavka 14. točke (d).

Međutim, ako je tako predviđeno provedbenim aktima iz stavka 15.:

(a) zrakoplovno-medicinski ispitivači, zrakoplovno-medicinski centri i liječnici opće prakse odgovorni su za izdavanje certifikatâ o zdravstvenoj sposobnosti pilota iz članka 21. stavka 1. i certifikatâ o zdravstvenoj sposobnosti kontrolora zračnog prometa iz članka 49. stavka 1.;

(b) organizacije za osposobljavanje kabinske posade kojima je izdano odobrenje u skladu s člankom 24. i operatori zrakoplova kojima je izdan certifikat u skladu s člankom 30. odgovorni su za izdavanje potvrda kabinske posade iz članka 22.

5. Države članice, odstupajući od stavka 4., mogu odlučiti da su njihova nacionalna nadležna tijela zajednički odgovorna za zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u pogledu operatora zrakoplova koji se bavi komercijalnim zračnim prijevozom ako su ispunjena oba sljedeća uvjeta:

(a) takva zajednička odgovornost predviđena je u sporazumu sklopljenom između tih država članica prije 1. siječnja 1992.;

(b) te su države članice osigurale da njihova nadležna tijela djelotvorno obavljaju navedene zadaće u skladu s ovom Uredbom te delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe.

Dotične države članice najkasnije do 12. ožujka 2019. obavješćuju Komisiju i Agenciju o toj odluci o zajedničkoj odgovornosti i pružaju im sve relevantne informacije, osobito o sporazumu iz točke (a) i mjerama poduzetima radi osiguravanja djelotvornog obavljanja tih zadaća u skladu s točkom (b).

Ako Komisija nakon savjetovanja s Agencijom smatra da nisu ispunjeni uvjeti iz prvog podstavka, Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuje njezina odluka u tu svrhu. Nakon što je Komisija o tim provedbenim aktima obavijestila dotične države članice te države članice bez odgode mijenjaju ili ukidaju svoju odluku o zajedničkoj odgovornosti i o tome obavješćuje Komisiju i Agenciju.

Agencija u bazu podataka iz članka 74. unosi sve odluke Komisije i država članica o kojima je obaviještena na temelju ovog stavka.

6. Nadzor koji provode Agencija i nacionalna nadležna tijela kontinuiran je i temelji se na prioritetima postavljenima s obzirom na rizike u području civilnog zrakoplovstva.

7. Prilikom obavljanja inspekcijskih pregleda na stajanci iz stavka 2. točke (c) Agencija surađuje s nacionalnim nadležnim tijelom države članice na čijem se državnom području obavlja inspekcijski pregled na stajanci.

▼B

8. Agencija upravlja i koristi se alatima i postupcima potrebnima za prikupljanje, razmjenu i analizu informacija povezanih sa sigurnošću dobivenih iz inspekcijskih pregleda na stajanci iz stavka 2. točke (c).

9. Kako bi olakšale djelotvorno obavljanje svojih zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa Komisija, Agencija i nacionalna nadležna tijela razmjenjuju relevantne informacije, uključujući one o mogućim ili utvrđenim kršenjima.

10. Agencija promiče zajedničko tumačenje i zajedničku primjenu zahtjeva iz ove Uredbe te iz delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe, među ostalim izradom smjernica iz članka 76. stavka 3. uz savjetovanje s nacionalnim nadležnim tijelima.

11. Svaka pravna ili fizička osoba koja podliježe ovoj Uredbi može Agenciju obavijestiti o navodnim razlikama u primjeni pravila između država članica. Ako takve razlike ozbiljno ometaju aktivnosti tih osoba ili na drugi način izazivaju znatne poteškoće, Agencija i nacionalna nadležna tijela dotičnih država članica surađuju kako bi se bavile tim razlikama i, ako je to potrebno, hitno ih otklonile. Ako te razlike nije moguće otkloniti, Agencija taj predmet upućuje Komisiji.

12. Agencija i nacionalna nadležna tijela poduzimaju potrebne i djelotvorne mjere za podizanje i poticanje svijesti o sigurnosti civilnog zrakoplovstva te šire informacije povezane sa sigurnošću koje su relevantne za sprečavanje nesreća i nezgoda.

13. U odnosu na zadaće Agencije u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s ovom Uredbom, Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 128. kojima se utvrđuju detaljna pravila u vezi s:

(a) uvjetima za obavljanje certifikacije i za obavljanje istraga, inspekcijskih pregleda, audita i drugih aktivnosti praćenja potrebnih za osiguravanje djelotvornog nadzora Agencije nad fizičkim i pravnim osobama, proizvodima, dijelovima, opremom, sustavima ATM-a/ANS-a, sastavnim dijelovima ATM-a/ANS-a, uređajima za osposobljavanje koji simuliraju let i aerodromima koji podliježu ovoj Uredbi;

(b) uvjetima pod kojima Agencija obavlja inspekcijske preglede na stajanci te za prizemljenje zrakoplova kada zrakoplov, njegov operator ili njegova posada nisu usklađeni sa zahtjevima ove Uredbe ili delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe;

(c) uvjetima u skladu s kojima se aktivnosti uređene poglavljem III. mogu zabraniti, ograničiti ili mogu podvrgnuti određenim uvjetima u interesu sigurnosti;

(d) uvjetima pod kojima Agencija u skladu s člankom 76. stavkom 6. daje i širi obvezne informacije i preporuke kako bi se osigurala sigurnost aktivnosti uređenih poglavljem III.;

▼B

(e) uvjetima pod kojima Agencija u skladu s člankom 77. daje i širi obvezne informacije kako bi se osigurala kontinuirana plovidbenost i kompatibilnost proizvoda, dijelova, neugrađene opreme i opreme za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima s okolišem te uvjetima za odobrenje alternativnih načina usklađivanja s tim obveznim informacijama.

(f) uvjetima i postupcima za akreditaciju koju kvalificiranom subjektu izdaje Agencija za potrebe članka 69.

14. Kako bi se osigurala ujednačena provedba i usklađenost sa stavcima od 2. do 9. ovog članka u pogledu zadaća nacionalnih nadležnih tijela u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s ovom Uredbom, Komisija na temelju načela utvrđenih u članku 4. i radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članku 1. donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljne odredbe u vezi s:

▼M3

(a) pravilima i postupcima za obavljanje certifikacije te za obavljanje istraga, inspekcijskih pregleda, audita i drugih aktivnosti praćenja potrebnih kako bi se osiguralo da nacionalno nadležno tijelo djelotvorno provodi nadzor nad fizičkim i pravnim osobama, proizvodima, dijelovima, opremom, sustavima ATM-a/ANS-a i sastavnim dijelovima ATM-a/ANS-a, uređajima za osposobljavanje koji simuliraju let i aerodromima koji podliježu ovoj Uredbi te pravilima i postupcima za ocjenjivanje i nadzor usklađenosti pružatelja ATM-a/ANS-a s bitnim zahtjevima navedenima u točki 7. Priloga VIII. ove Uredbe koje provodi nacionalno nadzorno tijelo iz članka 4. Uredbe (EU) 2024/2803, ne dovodeći u pitanje članak 5. stavak 1. te uredbe;

▼B

(b) pravilima i postupcima za obavljanje inspekcijskih pregleda na stajanci od strane nacionalnih nadležnih tijela te za prizemljenje zrakoplova kada zrakoplov, njegov operator ili njegova posada nisu usklađeni sa zahtjevima ove Uredbe ili delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe;

(c) pravilima i postupcima u skladu s kojima se aktivnosti uređene u poglavlju III. mogu zabraniti, ograničiti ili mogu podvrgnuti određenim uvjetima u interesu sigurnosti;

(d) u pogledu stavka 4., pravilima i postupcima za dodjelu odgovornosti među nacionalnim nadležnim tijelima radi osiguravanja djelotvornog obavljanja zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa;

(e) pravilima i postupcima za akreditaciju koju kvalificiranom subjektu izdaje nacionalno nadležno tijelo u svrhu članka 69.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 127. stavka 3.

15. Kako bi se osigurala ujednačena provedba i usklađenost sa stavcima od 2. do 9. ovog članka u pogledu zadaća Agencije i nacionalnih nadležnih tijela u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s ovom Uredbom, Komisija na temelju načela utvrđenih u članku 4. i radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članku 1., donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljne odredbe u vezi s:

▼B

(a) pravilima i postupcima za prikupljanje, razmjenu i širenje relevantnih informacija između Komisije, Agencije i nacionalnih nadležnih tijela u svrhu djelotvornog obavljanja njihovih zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa, uključujući informacije o potencijalnim ili utvrđenim kršenjima;

(b) pravilima i postupcima za osposobljenost osoblja Agencije i nacionalnih nadležnih tijela uključenih u zadaće certifikacije, nadzora i osiguravanjem provedbe propisa te organizacija uključenih u njihovo osposobljavanje;

(c) pravilima i postupcima za administrativne sustave i sustave upravljanja Agencije i nacionalnih nadležnih tijela povezane s obavljanjem zadaća certifikacije, nadzora i osiguravanja provedbe propisa;

(d) u pogledu stavka 4. ovog članka, pravilima i postupcima za dodjelu odgovornosti zrakoplovno-medicinskim ispitivačima i zrakoplovno-medicinskim centrima za izdavanje certifikatâ o zdravstvenoj sposobnosti pilota i certifikatâ o zdravstvenoj sposobnosti kontrolora zračnog prometa, kao i uvjetima pod kojima se takve odgovornosti trebaju povjeravati liječnicima opće prakse, radi osiguravanja djelotvornog obavljanja zadaća u vezi s certifikacijom zdravstvene sposobnosti pilota i kontrolora zračnog prometa;

(e) u pogledu stavka 4. ovog članka, pravilima i postupcima za dodjelu odgovornosti organizacijama za osposobljavanje kabinske posade i operatorima zrakoplova u svrhu izdavanja potvrda kabinske posade radi osiguravanja djelotvornog obavljanja zadaća u vezi s certifikacijom članova kabinske posade.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 127. stavka 3.

Članak 63.

Skupina europskih zrakoplovnih inspektora

1. Agencija u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima uspostavlja mehanizam za dobrovoljno udruživanje i dijeljenje inspektora i drugog osoblja koje ima stručno znanje relevantno za obavljanje zadaća certifikacije i nadzora u skladu s ovom Uredbom.

U tu svrhu Agencija u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima utvrđuje potrebne profile osposobljenosti i iskustva na temelju kojih ta tijela i Agencija imenuju, ovisno o dostupnosti, kandidate za sudjelovanje u mehanizmu za udruživanje i dijeljenje u svojstvu europskih zrakoplovnih inspektora.

2. Agencija i svako nacionalno nadležno tijelo mogu zatražiti pomoć iz skupine europskih zrakoplovnih inspektora u obavljanju aktivnosti nadzora i certifikacije. Agencija koordinira odgovore na te zahtjeve i razvija odgovarajuće postupke u tu svrhu, uz savjetovanje s nacionalnim nadležnim tijelima.

▼B

3. Europski zrakoplovni inspektori obavljaju svoje aktivnosti nadzora i certifikacije pod nadzorom i odgovornošću te prema uputama Agencije ili nacionalnog nadležnog tijela koje je zatražilo njihovu pomoć.

4. Troškove pomoći koju pružaju europski zrakoplovni inspektori snosi tijelo koje je zatražilo pomoć.

Navedeno tijelo može odlučiti financirati tu pomoć naknadama za koje su izdani računi i koje su prikupljene na temelju pravila uspostavljenih u skladu sa stavkom 6. točkom (c) od pravne ili fizičke osobe koja podliježe aktivnostima certifikacije i nadzora koje obavljaju ti europski zrakoplovni inspektori.

U tom slučaju navedeno tijelo doznačuje naplaćeni iznos tijelu koje je pružilo pomoć.

5. Sve izjave, zapisi i izvješća europskih zrakoplovnih inspektora koji obavljaju svoje aktivnosti u skladu s ovim člankom u svim se aspektima tretiraju kao jednakovrijedni onima nacionalnih inspektora i dopušten su dokaz u administrativnim ili sudskim postupcima.

6. U pogledu mehanizma za udruživanje i dijeljenje iz stavka 1. ovog članka, Komisija može donositi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljna pravila u vezi s:

(a) pravilima i postupcima u skladu s kojima Agencija i nacionalna nadležna tijela zahtijevaju, primaju ili pružaju pomoć putem tog mehanizma;

(b) pravilima i postupcima za odobrenja europskih zrakoplovnih inspektora i detaljnim pravilima koja se primjenjuju na njih kada pružaju takvu pomoć;

(c) pravilima i postupcima za utvrđivanje i prikupljanje naknada iz stavka 4. ovog članka.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 127. stavka 3.

Članak 64.

Preraspodjela odgovornosti na zahtjev država članica

1. Država članica može zahtijevati od Agencije da obavi zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa iz članka 62. stavka 2. s obzirom na pojedine ili sve fizičke i pravne osobe, zrakoplove, aerodromsku opremu povezanu sa sigurnošću, sustave ATM-a/ANS-a i sastavne dijelove ATM-a/ANS-a, uređaje za osposobljavanje koji simuliraju let i aerodrome za koje je u skladu s ovom Uredbom te delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe odgovorna dotična država članica.

Nakon što Agencija prihvati takav zahtjev, ona postaje nadležno tijelo odgovorno za zadaće obuhvaćene tim zahtjevom, a prestaje odgovornost za navedene zadaće države članice koja je podnijela zahtjev.

▼B

U vezi s ispunjavanjem te odgovornosti Agencije za navedene zadaće primjenjuju se poglavlja IV. i V.

2. Država članica može zatražiti od druge države članice da obavi zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa iz članka 62. stavka 2. s obzirom na pojedine ili sve fizičke i pravne osobe, zrakoplove, aerodromsku opremu povezanu sa sigurnošću, sustave ATM-a/ANS-a i sastavne dijelove ATM-a/ANS-a, uređaje za osposobljavanje koji simuliraju let i aerodrome za koje je u skladu s ovom Uredbom te u skladu s delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe odgovorna dotična država članica.

Nakon što država članica prihvati takav zahtjev, ona postaje odgovorna za zadaće obuhvaćene tim zahtjevom, a prestaje odgovornost za navedene zadaće države članice koja je podnijela zahtjev.

U vezi s ispunjavanjem odgovornosti za zadaće preraspodijeljene u skladu s ovim stavkom primjenjuju se poglavlja II. i IV. te članci 131. i 132., kao i primjenjive odredbe nacionalnog prava države članice koja je prihvatila zahtjev.

3. U pogledu osiguravanja provedbe propisa država članica koja je prihvatila zahtjev ili Agencija odgovorna je samo za pitanja u vezi s postupcima koji vode do donošenja odluka nacionalnog nadležnog tijela te države članice ili Agencije te u vezi sa zadaćama certifikacije i nadzora koje su joj preraspodijeljene u skladu s ovim člankom, kao i u vezi s primjenom tih odluka. Za sva ostala pitanja koja se odnose na osiguravanje provedbe propisa, dodjela odgovornosti predviđena u ovoj Uredbi te u delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe ostaje nepromijenjena.

4. Agencija ili država članica, ovisno o slučaju, zahtjev iz stavka 1. ili stavka 2. prihvaća samo ako Agencija ili nacionalno nadležno tijelo dotične države članice smatra da ima potrebne resurse i da može djelotvorno ispuniti odgovornost u vezi s dotičnim zadaćama.

5. Kada država članica želi primijeniti stavak 1. ili stavak 2., ona sklapa s Agencijom ili drugom državom članicom, ovisno o slučaju, detaljne aranžmane u pogledu preraspodjele odgovornosti za obavljanje dotičnih zadaća. Savjetovanje o tim detaljnim aranžmanima provodi se prije njihova dovršetka s fizičkim i pravnim osobama na koje se preraspodjela odnosi te, u slučaju preraspodjele iz stavka 2., s Agencijom. U tim detaljnim aranžmanima jasno se utvrđuju barem zadaće koje se preraspodjeljuju te se navode pravni, praktični i administrativni aranžmani potrebni za osiguravanje urednog prijenosa i djelotvornog te neprekinutog nastavka obavljanja dotičnih zadaća u skladu s ovom Uredbom te delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe, kao i nesmetanog nastavka aktivnosti koje poduzimaju dotične fizičke i pravne osobe. Detaljni aranžmani također uključuju odredbe o prijenosu relevantnih tehničkih zapisa i dokumentacije.

Agencija i dotična država članica ili dotične države članice, ovisno o slučaju, osiguravaju da se preraspodjela odgovornosti za obavljanje zadaća provede u skladu s tim detaljnim aranžmanima.

▼B

6. Agencija u bazi podataka uspostavljenoj u skladu s člankom 74. stavlja na raspolaganje popis država članica koje su primijenile stavke 1. i 2. ovog članka. Na tom se popisu jasno navode preraspodijeljene zadaće i nadležno tijelo odgovorno za te zadaće nakon njihove preraspodjele.

Agencija uzima u obzir preraspodjelu odgovornosti za zadaće pri obavljanju inspekcijskih pregleda i drugih aktivnosti praćenja u skladu s člankom 85.

7. Preraspodjelama odgovornosti u skladu s ovim člankom ne dovode se u pitanje prava i obveze država članica u skladu s Čikaškom konvencijom.

Kada država članica u skladu s ovim člankom preraspodijeli odgovornost za zadaće koje su joj dodijeljene u skladu s Čikaškom konvencijom, ona obavješćuje IACO o tome da Agencija ili druga država članica u njezino ime obavlja funkcije i dužnosti koje su joj dodijeljene u skladu s Čikaškom konvencijom.

8. Država članica koja je preraspodijelila odgovornost za zadaće Agenciji ili drugoj državi članici na temelju stavka 1. ili stavka 2. može u bilo kojem trenutku odlučiti ukinuti preraspodjelu. U tom slučaju primjenjuju se, *mutatis mutandis*, stavci 4., 5. i 6. te stavak 7. drugi podstavak.

Članak 65.

Preraspodjela odgovornosti na zahtjev organizacija koje djeluju u više država članica

1. Odstupajući od članka 62. stavka 4. organizacija može zatražiti da Agencija djeluje kao nadležno tijelo odgovorno za zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa s obzirom na tu organizaciju ako ta organizacija ima certifikat ili ima pravo na podnošenje zahtjeva za izdavanje certifikata u skladu s poglavljem III. nacionalnom nadležnom tijelu iz jedne države članice, ali ima ili namjerava imati znatan dio objekata i osoblja obuhvaćenih tim certifikatom u jednoj ili više drugih država članica.

Takav zahtjev također mogu podnijeti dvije organizacije ili više njih koje pripadaju istoj poslovnoj grupaciji, pri čemu svaka od njih ima glavno mjesto poslovanja u različitoj državi članici te svaka od njih ima certifikat ili ima pravo na podnošenje zahtjeva za izdavanje certifikata u skladu s poglavljem III. za istu vrstu aktivnosti u zrakoplovstvu.

2. Zahtjev iz stavka 1. dotične organizacije šalju Agenciji i nadležnim nacionalnim tijelima država članica u kojima imaju glavna mjesta poslovanja.

Nakon primitka tog zahtjeva Agencija i dotična nacionalna nadležna tijela bez odgode se međusobno savjetuju i ako je to potrebno traže dodatna stajališta od organizacija koje su podnijele zahtjev. U tim savjetovanjima Agencija i nacionalna nadležna tijela razmatraju hoće li u slučaju dogovora o preraspodjeli angažirati inspektore i drugo osoblje dostupno dotičnim nacionalnim nadležnim tijelima.

▼B

Ako nakon tih savjetovanja Agencija ili dotično nacionalno nadležno tijelo smatra da bi zahtjev imao negativan učinak na njihovu sposobnost djelotvornog obavljanja zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s ovom Uredbom te delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe ili bi na neki drugi način negativno utjecao na djelotvorno funkcioniranje tijela, Agencija ili dotično nadležno nacionalno tijelo u roku od najviše 180 dana od dana primitka tog zahtjeva obavješćuje dotične organizacije o tome zbog čega smatra da bi zahtjev imao takav negativan učinak, uz navođenje obrazloženja. Taj dopis s informacijama šalje se i drugoj strani. U tom se slučaju smatra da je zahtjev odbijen.

3. Osim ako je zahtjev odbijen u skladu sa stavkom 2., Agencija i dotična nacionalna nadležna tijela sklapaju detaljne aranžmane u vezi s preraspodjelom odgovornosti za dotične zadaće. Savjetovanje o tim detaljnim aranžmanima provodi se prije njihova dovršetka s organizacijama koje su zatražile od Agencija da djeluje kao njihovo nadležno tijelo. U tim detaljnim aranžmanima jasno se utvrđuju barem zadaće koje se preraspodjeljuju te se u njima navode pravni, praktični i administrativni aranžmani potrebni za osiguravanje urednog prijenosa te djelotvornog i neprekinutog nastavka obavljanja dotičnih zadaća u skladu s ovom Uredbom te delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe, kao i nesmetanog nastavka aktivnosti koje poduzimaju dotične organizacije. Detaljni aranžmani također uključuju odredbe o prijenosu relevantnih tehničkih zapisa i dokumentacije.

Agencija i dotična država članica ili dotične države članice, ovisno o slučaju, osiguravaju da se preraspodjela odgovornosti za obavljanje zadaća provodi u skladu s tim detaljnim aranžmanima. Prilikom provedbe tih aranžmana Agencija se u najvećoj mogućoj mjeri koristi uslugama inspektora i drugog osoblja dostupnog u državama članicama.

4. Nakon sklapanja detaljnih aranžmana na temelju stavka 3. Agencija postaje nadležno tijelo odgovorno za zadaće obuhvaćene zahtjevom, a prestaje odgovornost za navedene zadaće dotične države članica ili dotičnih država članica. U vezi s ispunjavanjem odgovornosti za preraspodijeljene zadaće od strane Agencije primjenjuju se poglavlja IV. i V.

5. Članak 64. stavci 3., 6. i 7. primjenjuju se, *mutatis mutandis*, na svaku preraspodjelu odgovornosti za zadaće na temelju ovog članka.

6. Organizacije u pogledu kojih Agencija djeluje kao nadležno tijelo na temelju ovog članka mogu zatražiti da države članice u kojima se nalaze glavna mjesta poslovanja tih organizacija ponovno preuzmu odgovornost za obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u odnosu na te organizacije. U tom slučaju primjenjuju se, *mutatis mutandis*, članak 64. stavci od 4. do 7.

Članak 66.

Mehanizam potpore nadzora

1. Ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

▼B

(a) rezultati inspekcijskih pregleda i drugih aktivnosti praćenja koje Agencija provodi na temelju članka 85. ukazuju na ozbiljnu i trajnu nesposobnost države članice da djelotvorno obavlja pojedine ili sve svoje zadaće u vezi sa zadaćama certifikacije, nadzora i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s ovom Uredbom;

(b) Komisija je od dotične države članice zatražila otklanjanje nedostataka utvrđenih u skladu s točkom (a);

(c) država članica nije otklonila nedostatke na zadovoljavajući način te se situacijom koja iz toga proizlazi ugrožava sigurnost civilnog zrakoplovstva,

dotična država članica i Agencija na zahtjev Komisije zajednički uspostavljaju privremeni program tehničke pomoći s ciljem otklanjanja utvrđenih nedostataka i pružanja pomoći dotičnoj državi članici da do kraja faze potpore povrati sposobnost obavljanja zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa obuhvaćenih ovom Uredbom. Taj program tehničke pomoći posebno uključuje vremenski raspored programa, planiranje i obavljanje zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u slučajevima kada su utvrđeni nedostaci, osposobljavanje i osposobljenost relevantnih inspektora i osoblja te organizaciju rada nacionalnog nadležnog tijela dotične države članice ako to ima izravan utjecaj na utvrđene nedostatke.

2. Dotična država članica odgovorna je za provedbu programa tehničke pomoći za otklanjanje utvrđenih nedostataka. U tu svrhu dotična država članica surađuje s Agencijom pri provedbi tog programa tehničke pomoći, između ostalog i izdavanjem svih potrebnih uputa nacionalnom nadležnom tijelu i pružanjem svih materijalnih sredstava potrebnih za uspješnu provedbu programa pomoći.

Tijekom provedbe programa tehničke pomoći dotična država članica i dalje je odgovorna za zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa, u skladu s člankom 62. stavkom 2. Agencija snosi svoje troškove kada pruža pomoć dotičnoj državi članici.

Kada provodi program tehničke pomoći dotična država članica, prema potrebi i s obzirom na prirodu nedostataka, koristi se skupinom europskih zrakoplovnih inspektora uspostavljenom u skladu s člankom 63., kvalificiranim subjektima iz članka 69. i mogućnostima osposobljavanja predviđenima u skladu s člankom 92.

3. Agencija Komisiji i ostalim državama članicama dostavlja nove informacije o napretku ostvarenom u provedbi programa tehničke pomoći.

4. Dotična država članica ulaže sve moguće napore kako bi povratila svoju sposobnost obavljanja zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s ovom Uredbom. Ako dotična država članica utvrdi da se program tehničke pomoći ne može provesti prema planu, o tome obavješćuje Komisiju i preraspodjeljuje svoje odgovornosti za zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa Agenciji ili drugoj državi članici u skladu s člankom 64. ili poduzima druge mjere za rješavanje nedostataka. Raspon preraspodjele ograničen je na ono što je neophodno za rješavanje utvrđenih nedostataka. Agencija u bazu podataka uspostavljenu u skladu s člankom 74. uključuje informacije o preraspodijeljenim zadaćama i te informacije objavljuje.

▼B

5. Ovim člankom ne dovodi se u pitanje primjena drugih mjera, uključujući članak 67. ove Uredbe i Uredbu (EZ) br. 2111/2005.

Članak 67.

Valjanost i priznavanje certifikata i izjava

1. Certifikati koje izdaje Agencija ili nacionalna nadležna tijela te izjave koje su dale fizičke i pravne osobe u skladu s ovom Uredbom i delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe podliježu isključivo pravilima, uvjetima i postupcima utvrđenima u ovoj Uredbi i nacionalnim administrativnim zahtjevima te su valjani i priznaju se u svim državama članicama bez daljnjih zahtjeva ili evaluacije.

2. Ako Komisija smatra da pravna ili fizička osoba kojoj je izdan certifikat ili koja je dala izjavu više ne poštuje primjenjive zahtjeve ove Uredbe ili delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe, Komisija na temelju preporuke Agencije od države članice odgovorne za nadzor te osobe zahtijeva poduzimanje odgovarajućih korektivnih i zaštitnih mjera, uključujući ograničavanje ili privremeno oduzimanje certifikata. Komisija donosi provedbene akte koji sadržavaju tu odluku. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 127. stavka 2. Zbog opravdanih krajnje hitnih razloga koji se odnose na sigurnost zračnog prometa Komisija u skladu s postupkom iz članka 127. stavka 4. donosi odmah primjenjive provedbene akte.

Od datuma od kojeg taj provedbeni akt počne proizvoditi učinke dotični certifikat ili dotična izjava, odstupajući od stavka 1., više nisu valjani niti se priznaju u svim državama članicama.

3. Kada Komisija smatra da je država članica iz stavka 2. poduzela odgovarajuće korektivne i zaštitne mjere, na temelju preporuke Agencije odlučuje da su dotični certifikat ili dotična izjava ponovno valjani i da se priznaju u svim državama članicama u skladu sa stavkom 1.

Komisija donosi provedbene akte koji sadržavaju tu odluku. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 127. stavka 2. Zbog opravdanih krajnje hitnih razloga koji se odnose na sigurnost zračnog prometa Komisija u skladu s postupkom iz članka 127. stavka 4. donosi odmah primjenjive provedbene akte.

4. Ovim se člankom ne dovodi u pitanje Uredba (EZ) br. 2111/2005.

▼B

Članak 68.

Priznavanje certifikata trećih zemalja

1. Agencija i nacionalna nadležna tijela mogu izdavati certifikate predviđene u ovoj Uredbi te u delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe na temelju certifikata koji su izdani u skladu s propisima treće zemlje, ili mogu priznavati certifikate i drugu odgovarajuću dokumentaciju kojom se potvrđuje usklađenost s pravilima u području civilnog zrakoplovstva, a koji su izdani u skladu s propisima treće zemlje, ako je takva mogućnost predviđena u:

(a) međunarodnim sporazumima o priznavanju certifikata sklopljenima između Unije i treće zemlje;

(b) delegiranim aktima donesenima na temelju stavka 3.; ili

(c) ako ne postoje međunarodni sporazum i relevantni delegirani akti iz točke (a) odnosno točke (b) ovog stavka te ne dovodeći u pitanje članak 140. stavak 6. ove Uredbe, sporazumu o priznavanju certifikata sklopljenom između države članice i treće zemlje prije stupanja na snagu Uredbe (EZ) br. 1592/2002 o kojem su Komisija i ostale države članice obaviještene u skladu s člankom 9. stavkom 2. točkom (a) Uredbe (EZ) br. 1592/2002 ili člankom 12. stavkom 2. točkom (a) Uredbe (EZ) br. 216/2008.

2. Kako bi se ostvarilo i održalo povjerenje u regulatorne sustave trećih zemalja, Agencija je ovlaštena provoditi potrebne tehničke procjene i evaluacije propisa trećih zemalja i stranih zrakoplovnih tijela. U svrhu provedbe takvih procjena i evaluacija Agencija može sklapati radne aranžmane u skladu s člankom 90. stavkom 2.

3. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 128. kojima se utvrđuju detaljna pravila u pogledu priznavanja certifikata i druge dokumentacije kojom se potvrđuje usklađenost s pravilima u području civilnog zrakoplovstva, a koji su izdani u skladu s propisima treće zemlje, i osigurava razina sigurnosti koja je jednakovrijedna onoj koja je predviđena u ovoj Uredbi, između ostalog uvjeti i postupci za ostvarivanje i održavanje potrebnog povjerenja u regulatorne sustave trećih zemalja.

Članak 69.

Kvalificirani subjekti

1. Agencija i nacionalna nadležna tijela svoje zadaće u vezi s certifikacijom i nadzorom iz ove Uredbe mogu dodijeliti kvalificiranim subjektima koji su u skladu s delegiranim aktima iz članka 62. stavka 13. točke (f) ili provedbenim aktima iz članka 62. stavka 14. prvog podstavka točke (e) akreditirani kao usklađeni s kriterijima navedenima u Prilogu VI.

Ne dovodeći u pitanje stavak 4., Agencija i nacionalna nadležna tijela koja se koriste kvalificiranim subjektima uspostavljaju sustav za tu akreditaciju kvalificiranih subjekata te za procjenu njihove usklađenosti s tim kriterijima, i u trenutku akreditacije i kontinuirano nakon toga.

▼B

Kvalificirani subjekt akreditira ili pojedinačno Agencija ili nacionalno nadležno tijelo, ili ga zajednički akreditiraju dva nacionalna nadležna tijela ili više njih ili Agencija i jedno ili više nacionalnih nadležnih tijela.

2. Agencija ili nacionalno nadležno tijelo odnosno nacionalna nadležna tijela, ovisno o slučaju, mijenjaju, ograničavaju, privremeno oduzimaju ili ukidaju akreditaciju kvalificiranog subjekta koju su dodijelile kada taj subjekt više ne poštuje kriterije navedene u Prilogu VI.

3. Agencija ili nacionalno nadležno tijelo odnosno nacionalna nadležna tijela koji akreditiraju kvalificirani subjekt mogu mu dodijeliti privilegiju za izdavanje, produljenje, izmjenu, ograničavanje, privremeno oduzimanje ili ukidanje certifikata ili primanje izjava u ime Agencije ili nacionalnog nadležnog tijela. Ta privilegija uključuje se u opseg akreditacije.

4. Agencija i nacionalna nadležna tijela priznaju, bez dodatnih tehničkih zahtjeva ili evaluacije, akreditacije kvalificiranih subjekata koje su Agencija i druga nacionalna nadležna tijela dodijelili u skladu sa stavkom 1.

Međutim, Agencija i nacionalna nadležna tijela nisu dužni upotrebljavati cijeli opseg akreditacije koju je dodijelilo drugo nacionalno nadležno tijelo ili Agencija niti upotrebljavati cijeli opseg privilegija koje je tom kvalificiranom subjektu dodijelilo drugo nacionalno nadležno tijelo ili Agencija u skladu sa stavkom 3.

5. Agencija i nacionalna nadležna tijela razmjenjuju informacije o dodijeljenim, ograničenim, privremeno oduzetim i ukinutim akreditacijama, uključujući informacije o opsegu akreditacije i dodijeljenih privilegija. Agencija te informacije stavlja na raspolaganje putem baze podataka iz članka 74.

Članak 70.

Zaštitne odredbe

1. Ovom Uredbom te delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe ne sprečava se da država članica odmah reagira na problem povezan sa sigurnošću civilnog zrakoplovstva ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) problem uključuje ozbiljan rizik za sigurnost zračnog prometa, a za njegovo rješavanje nužno je hitno djelovanje te države članice;

(b) država članica ne može na odgovarajući način riješiti problem u skladu s ovom Uredbom te delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe;

(c) poduzeto djelovanje proporcionalno je težini problema.

U takvom slučaju dotična država članica bez odgode obavješćuje Komisiju, Agenciju i ostale države članice, putem baze podataka uspostavljene u skladu s člankom 74., o poduzetim djelovanjima, njihovu trajanju i razlozima za njihovo poduzimanje.

▼B

2. Nakon što Agencija primi obavijest iz stavka 1. ovog članka, bez odgode ocjenjuje jesu li ispunjeni uvjeti navedeni u stavku 1. ovog članka. Agencija rezultate te ocjene uključuje u bazu podataka uspostavljenu u skladu s člankom 74.

Ako Agencija smatra da su ti uvjeti ispunjeni, bez odgode ocjenjuje može li riješiti problem koji je utvrdila država članica donošenjem odluka iz članka 76. stavka 4. prvog podstavka i tako otkloniti potrebu da država članica poduzme mjere. Ako Agencija smatra da može riješiti problem na taj način, u tu svrhu donosi odgovarajuću odluku i o njoj obavješćuje države članice putem baze podataka uspostavljene u skladu s člankom 74. Ako smatra da se problem ne može riješiti na taj način, preporučuje Komisiji da delegirane ili provedbene akte donesene na temelju ove Uredbe izmijeni onako kako smatra da je potrebno s obzirom na primjenu stavka 1. ovog članka.

Ako Agencija smatra da ti uvjeti nisu ispunjeni, bez odgode upućuje preporuku Komisiji u vezi s ishodom te procjene. Agencija tu preporuku unosi u bazu podataka uspostavljenu u skladu s člankom 74.

3. Komisija, uzimajući u obzir preporuku Agencije iz stavka 2. trećeg podstavka, procjenjuje jesu li ispunjeni uvjeti utvrđeni u stavku 1.

4. Ako smatra da ti uvjeti nisu ispunjeni ili ako se ne slaže s ishodom procjene Agencije, Komisija bez odgode donosi provedbene akte koji sadržavaju njezinu odluku i u kojima se navode njezini nalazi u tu svrhu. Ti se provedbeni akti objavljuju u *Službenom listu Europske unije* i Agencija ih unosi u bazu podataka uspostavljenu u skladu s člankom 74.

Nakon obavijesti o provedbenom aktu kojim se potvrđuje da ti uvjeti nisu ispunjeni, dotična država članica odmah ukida mjeru poduzetu u skladu sa stavkom 1.

Članak 71.

Odredbe o fleksibilnosti

1. Države članice mogu svakoj fizičkoj ili pravnoj osobi koja podliježe ovoj Uredbi odobriti izuzeća od zahtjeva koji se primjenjuju na tu osobu u skladu s poglavljem III., osim od bitnih zahtjeva utvrđenih u tom poglavlju, ili u skladu s delegiranim ili provedbenim aktima donesenima na temelju tog poglavlja, u slučaju hitnih nepredviđenih okolnosti koje utječu na te osobe ili hitnih operativnih potreba tih osoba, ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) nije moguće na odgovarajući način riješiti te okolnosti ili potrebe u skladu s primjenjivim zahtjevima;

(b) sigurnost, zaštita okoliša te usklađenost s primjenjivim bitnim zahtjevima osigurane su, ako je to potrebno, primjenom mjera ublažavanja;

▼B

(c) država članica ublažila je u najvećoj mogućoj mjeri svako moguće narušavanje tržišnih uvjeta kao posljedicu odobravanja izuzeća i

(d) područje primjene i trajanje izuzeća ograničeni su na mjeru koja je prijeko potrebna te se izuzeće primjenjuje na nediskriminirajući način.

U takvom slučaju dotična država članica bez odgode obavješćuje Komisiju, Agenciju i ostale države članice, putem baze podataka uspostavljene u skladu s člankom 74., o dodijeljenom izuzeću, njegovu trajanju, razlozima za njegovu dodjelu i, ako je to primjenjivo, potrebnim mjerama ublažavanja koje se primjenjuju.

2. Ako je izuzeće iz stavka 1. ovog članka dodijeljeno za razdoblje koje premašuje osam uzastopnih mjeseci ili ako je država članica opetovano dodjeljivala isto izuzeće i njegovo ukupno trajanje premašuje osam mjeseci, Agencija procjenjuje jesu li uvjeti utvrđeni u stavku 1. ovog članka ispunjeni te u roku od tri mjeseca od datuma primitka zadnje obavijesti iz stavka 1. ovog članka daje preporuku Komisiji s obzirom na ishod te procjene. Agencija tu preporuku unosi u bazu podataka uspostavljenu u skladu s člankom 74.

U tom slučaju Komisija procjenjuje, uzimajući u obzir navedenu preporuku, jesu li ti uvjeti ispunjeni. Ako smatra da ti uvjeti nisu ispunjeni ili ako se ne slaže s ishodom procjene Agencije, Komisija u roku od tri mjeseca od datuma primitka te preporuke donosi provedbeni akt koji sadržava njezinu odluku u tu svrhu. Ti se provedbeni akti objavljuju u *Službenom listu Europske unije* i Agencija ih unosi u bazu podataka uspostavljenu u skladu s člankom 74.

Nakon obavijesti o provedbenom aktu kojim se potvrđuje da ti uvjeti nisu ispunjeni, dotična država članica odmah ukida izuzeće dodijeljeno na temelju stavka 1. ovog članka.

3. Ako država članica smatra da se usklađenost s primjenjivim bitnim zahtjevima utvrđenima u prilozima može dokazati drugim sredstvima osim onih utvrđenih u delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe te da takva sredstva imaju znatne prednosti u smislu sigurnosti civilnog zrakoplovstva ili učinkovitosti za osobe koje podliježu ovoj Uredbi ili za dotična tijela, ta država članica može, putem baze podataka uspostavljene u skladu s člankom 74., Komisiji i Agenciji podnijeti obrazloženi zahtjev za izmjenu dotičnog delegiranog ili provedbenog akta kako bi se omogućila upotreba tih drugih sredstava.

U tom slučaju Agencija bez odgode upućuje preporuku Komisiji o tome ispunjava li zahtjev države članice uvjete utvrđene u prvom podstavku. Ako je to potrebno zbog primjene ovog stavka, Komisija bez odgode i uzimajući u obzir tu preporuku razmatra izmjenu dotičnog delegiranog ili provedbenog akta.

▼B

Članak 72.

Prikupljanje, razmjena i analiza informacija

1. Komisija, Agencija i nacionalna nadležna tijela razmjenjuju sve informacije koje su im dostupne u kontekstu primjene ove Uredbe te delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe, a koje su drugim strankama relevantne za obavljanje njihovih zadaća na temelju ove Uredbe. Nadležna tijela država članica zadužena za istraživanje nesreća i nezgoda u civilnom zrakoplovstvu ili za analizu događaja također imaju pravo na pristup tim informacijama za obavljanje njihovih zadaća. Te se informacije također mogu dostaviti zainteresiranim stranama u skladu s provedbenim aktima iz stavka 5.

2. Ne dovodeći u pitanje uredbe (EU) br. 996/2010 i (EU) br. 376/2014, Agencija na razini Unije koordinira prikupljanje, razmjenu i analizu informacija o pitanjima obuhvaćenima područjem primjene ove Uredbe, između ostalog operativnih podataka o letu. U tu svrhu Agencija može sklopiti aranžmane o prikupljanju, razmjeni i analizi informacija s fizičkim i pravnim osobama koje podliježu ovoj Uredbi ili s udruženjima takvih osoba. Kada prikuplja, razmjenjuje i analizira informacije i sklapa takve aranžmane ili ih provodi Agencija u najvećoj mogućoj mjeri ograničava administrativno opterećenje dotičnih osoba i osigurava odgovarajuću zaštitu informacija, između ostalih svih osobnih podataka sadržanih u njima, u skladu sa stavkom 6. ovog članka i člankom 73. stavkom 1. te člancima 123. i 132. ove Uredbe.

3. Agencija na zahtjev pomaže Komisiji u upravljanju Europskom središnjom bazom podataka iz članka 8. Uredbe (EU) br. 376/2014.

4. Na zahtjev Komisije Agencija analizira hitna ili važna pitanja obuhvaćena područjem primjene ove Uredbe. Ako je to potrebno, nacionalna nadležna tijela surađuju s Agencijom za potrebe provedbe takve analize.

5. Komisija donosi provedbe akte kojima se utvrđuju detaljna pravila za razmjenu informacija iz stavka 1. ovog članka između Komisije, Agencije i nacionalnih nadležnih tijela te za širenje takvih informacija zainteresiranim stranama. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 127. stavka 3.

U detaljnim pravilima iz prvog podstavka ovog stavka uzima se u obzir potreba da se:

(a) fizičkim i pravnim osobama koje podliježu ovoj Uredbi dostave informacije koje su im potrebne za osiguravanje usklađenosti s ciljevima utvrđenima u članku 1. te za promicanje tih ciljeva;

▼B

(b) širenje i upotreba informacija ograniče na ono što je prijeko potrebno za ostvarivanje ciljeva utvrđenih u članku 1.;

(c) spriječi stavljanje na raspolaganje informacija ili njihova upotreba s ciljem utvrđivanja krivnje ili odgovornosti, ne dovodeći u pitanje primjenjivo nacionalno kazneno pravo.

6. Komisija, Agencija i nacionalna nadležna tijela, kao i fizičke i pravne osobe te udruženja tih osoba iz stavka 2. ovog članka, u skladu s pravom Unije i nacionalnim pravom poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurali odgovarajuću povjerljivost informacija koje su primili na temelju ovog članka. Ovim stavkom ne dovode se u pitanje stroži zahtjevi u pogledu povjerljivosti predviđeni u uredbama (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 ili u drugom zakonodavstvu Unije.

7. Kako bi javnost upoznala s općom razinom sigurnosti civilnog zrakoplovstva u Uniji Agencija svake godine, kao i onda kada postoje posebne okolnosti, objavljuje izvješće o sigurnosti. To izvješće sadržava analizu općeg stanja sigurnosti opisanu jednostavnim i lako razumljivim jezikom i u njemu se navodi postoje li povećani sigurnosni rizici.

Članak 73.

Zaštita izvora informacija

1. Kada se informacije iz članka 72. stavaka 1. i 2. dostave nacionalnom nadležnom tijelu izvor takvih informacija štiti se u skladu s primjenjivim pravom Unije i nacionalnim pravom u području zaštite izvora informacija povezanih sa sigurnošću civilnog zrakoplovstva. Ako Komisiji ili Agenciji takve informacije dostavi fizička osoba, izvor tih informacija se ne otkriva te se osobni podaci o tom izvoru ne bilježe zajedno s dostavljenim informacijama.

2. Ne dovodeći u pitanje primjenjivo nacionalno kazneno pravo, države članice suzdržavaju se od pokretanja postupaka zbog kršenja propisâ bez predumišljaja ili namjere za koje su doznale samo zato što su im informacije o tim kršenjima dostavljene na temelju ove Uredbe te delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe.

Prvi podstavak ne primjenjuje se u slučajevima namjernog ponašanja ili očiglednog, teškog i ozbiljnog zanemarivanja očitog rizika te krajnjeg nedostatka profesionalne odgovornosti da se postupi s pažnjom koja je očito potrebna u danim okolnostima koje nekoj osobi ili imovini prouzroči štetu koja se mogla predvidjeti ili teško ugrozi razinu sigurnosti civilnog zrakoplovstva.

3. Države članice mogu zadržati ili donijeti mjere za jačanje zaštite izvorâ informacija iz stavka 1.

4. Zaposlenike i ugovorno osoblje koji dostave informacije u okviru primjene ove Uredbe te delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe njihov poslodavac ili organizacija za koju pružaju usluge ne smiju ni na koji način diskriminirati zbog dostavljanja tih informacija.

▼B

Prvi podstavak ne primjenjuju se u slučajevima namjernog ponašanja ili očiglednog, teškog i ozbiljnog zanemarivanja očitog rizika te krajnjeg nedostatka profesionalne odgovornosti da se postupi s pažnjom koja je očito potrebna u danim okolnostima koje nekoj osobi ili imovini prouzroči štetu koja se mogla predvidjeti ili teško ugrozi razinu sigurnosti civilnog zrakoplovstva.

5. Ovim člankom ne sprečavaju se Komisija, Agencija i države članice da poduzmu bilo koje djelovanje potrebno za održavanje ili poboljšanje sigurnosti civilnog zrakoplovstva.

6. Ovim člankom ne dovode se u pitanje pravila o zaštiti izvora informacija utvrđena u uredbama (EU) br. 996/2010 i (EU) br. 376/2014.

Članak 74.

Baza podataka

1. Agencija, u suradnji s Komisijom i nacionalnim nadležnim tijelima, uspostavlja bazu podataka potrebnu za osiguravanje djelotvorne suradnje između Agencije i nacionalnih nadležnih tijela u vezi s obavljanjem njihovih zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa na temelju ove Uredbe te upravlja tom bazom.

Ta baza podataka sadržava informacije o:

(a) certifikatima koje su Agencija i nacionalna nadležna tijela izdali i izjavama koje su primili u skladu s poglavljem III. i člancima 64. i 65. te člancima od 77. do 82.;

(b) certifikatima koje su u ime Agencije i nacionalnih nadležnih tijela izdali kvalificirani subjekti i izjavama koje su u njihovo ime primili kvalificirani subjekti u skladu s člankom 69. stavkom 3.;

(c) akreditacijama koje su Agencija i nacionalna nadležna tijela dodijelili kvalificiranim subjektima u skladu s člankom 69., uključujući informacije o opsegu akreditacije i dodijeljenim privilegijama;

(d) mjerama koje su države članice poduzele na temelju članka 2. stavaka 6. i 7. te o odgovarajućim odlukama Komisije;

(e) odlukama država članica donesenima na temelju članka 2. stavka 8.;

(f) odlukama država članica donesenima na temelju članka 41. stavka 5.;

(g) preraspodjeli odgovornosti za zadaće, od strane država članica, Agenciji ili drugoj državi članici u skladu s člancima 64. i 65., uključujući pojedinosti o preraspodijeljenim zadaćama;

(h) odlukama Komisije donesenima u skladu s člankom 67.;

(i) obavijestima nacionalnih nadležnih tijela o pojedinačnim specifikacijskim shemama trajanja leta podnesenima Agenciji na temelju delegiranih akata donesenih u skladu s člankom 32. stavkom 1. točkom (b) te odgovarajućim mišljenjima Agencije danima u skladu s člankom 76. stavkom 7.;

▼B

(j) obavijestima država članica o mjerama poduzetima radi žurne reakcije na problem povezan sa sigurnošću civilnog zrakoplovstva i o odobravanju izuzećâ te odgovarajućim preporukama Agencije i odlukama Komisije na temelju članka 70. stavka 1. i članka 71. stavka 1.;

(k) zahtjevima država članica u pogledu drugih načina usklađivanja s bitnim zahtjevima i odgovarajućim preporukama Agencije na temelju članka 71. stavka 3.;

(l) obavijestima Agencije i odgovarajućim odlukama Komisije na temelju članka 76. stavka 4.;

(m) informacijama koje su dostupne nacionalnim nadležnim tijelima i povezane s aktivnostima zrakoplova uključenih u operacije koje nisu operacije komercijalnog zračnog prijevoza;

(n) informacijama povezanima s provedbom međunarodnih standarda i preporučenih praksi iz članka 90. stavka 4.;

(o) odlukama država članica i Komisije o kojima je obaviješteno na temelju članka 62. stavka 5., uključujući informacije o zadaćama koje se obavljaju zajednički;

(p) izuzećima koja su države članice odobrile na temelju članka 41. stavka 6. i odgovarajućim odlukama Komisije;

(q) mjerama Agencije koje se odnose na letove iznad zona sukoba i koje se primjenjuju u skladu s člankom 88. stavkom 3.;

(r) drugim informacijama koje mogu biti potrebne za osiguravanje djelotvorne suradnje između Agencije i nacionalnih nadležnih tijela u pogledu obavljanja njihovih zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s ovom Uredbom.

2. Nacionalna nadležna tijela, zrakoplovno-medicinski ispitivači i zrakoplovno-medicinski centri putem baze podataka također razmjenjuju informacije o zdravstvenoj sposobnosti pilota. Sve takve informacije koje su osobni podaci, uključujući zdravstvene podatke, ograničavaju se na ono što je prijeko potrebno za osiguravanje djelotvorne certifikacije i nadzora pilota u skladu s člankom 21.

3. Svi osobni podaci, uključujući zdravstvene podatke, koji su sadržani u bazi podataka pohranjuju se samo na razdoblje koje je nužno za svrhu u koju su podaci prikupljeni ili u koju su obrađeni.

4. Države članice i Agencija osiguravaju da su ispitanici čiji se osobni podaci obrađuju u bazi podataka prethodno obaviješteni o tome.

5. Države članice i Agencija mogu ograničiti opseg prava ispitanika na pristup, ispravljanje i brisanje osobnih podataka sadržanih u bazi podataka u mjeri u kojoj je to prijeko potrebno za zaštitu sigurnosti civilnog zrakoplovstva u skladu s člankom 23. Uredbe (EU) 2016/679 i člankom 20. Uredbe (EZ) br. 45/2001.

▼B

6. Ne dovodeći u pitanje stavak 7., Komisija, Agencija, nacionalna nadležna tijela i sva nadležna tijela država članica zadužena za istraživanje nesreća i nezgoda u civilnom zrakoplovstvu imaju, u svrhu obavljanja svojih zadaća, internetski i siguran pristup svim informacijama sadržanima u bazi podataka.

Ako je to potrebno, Komisija i Agencija mogu širiti određene informacije sadržane u bazi podataka, osim informacija iz stavka 2., zainteresiranim stranama ili ih staviti na raspolaganje javnosti.

Agencija u svakom slučaju objavljuje informacije u vezi:

(a) sa svim certifikatima koji su izdani i sa svim izjavama koje su primljene u skladu s člankom 2. stavkom 4.;

(b) sa svim odlukama Komisije ili neke države članice o kojima je obaviještena na temelju članka 2. stavaka 6. i 7.;

(c) sa svim odlukama neke države članice o kojima je obaviještena na temelju članka 2. stavka 11. drugog podstavka.

7. Informacije sadržane u bazi podataka štite se od neovlaštenog pristupa odgovarajućim alatima i protokolima. Pristup i otkrivanje informacija iz stavka 2. ograničavaju se na osobe odgovorne za certifikaciju i nadzor zdravstvene sposobnosti pilota u svrhu obavljanja njihovih zadaća na temelju ove Uredbe. Ograničen pristup tim informacijama može se odobriti i drugim ovlaštenim osobama za potrebe osiguravanja pravilnog funkcioniranja baze podataka, posebno za njezino tehničko održavanje. Osobe ovlaštene za pristup informacijama koje sadržavaju osobne podatke prethodno pohađaju osposobljavanje o primjenjivom zakonodavstvu u području zaštite osobnih podataka i povezanim mjerama zaštite.

8. Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju potrebna pravila za funkcioniranje baze podataka i upravljanje tom bazom podataka te detaljni zahtjevi u vezi s:

(a) tehničkim aspektima uspostave i održavanja baze podataka;

(b) klasifikacijom informacija koje Komisija, Agencija i nacionalna nadležna tijela trebaju dostavljati radi unosa u bazu podataka, između ostalog oblikom i načinom dostave takvih informacija;

(c) redovitim i standardiziranim ažuriranjem informacija sadržanih u bazi podataka;

(d) detaljnim aranžmanima za širenje i objavljivanje određenih informacija sadržanih u bazi podataka u skladu sa stavkom 6. ovog članka;

(e) klasifikacijom informacija o zdravstvenoj sposobnosti pilota koje nacionalna nadležna tijela, zrakoplovno-medicinski ispitivači i zrakoplovno-medicinski centri trebaju dostavljati radi unosa u bazu podataka, između ostalog oblikom i načinom dostave takvih informacija;

▼B

(f) detaljnim aranžmanima za zaštitu informacija sadržanih u bazi podataka od neovlaštenog pristupa, ograničavanje pristupa informacijama te zaštitu svih osobnih podataka sadržanih u bazi podataka u skladu s primjenjivim pravom Unije o zaštiti osobnih podataka, posebno s obzirom na zaštitu od slučajnog ili nezakonitog uništenja, gubitka, izmjene ili otkrivanja;

(g) najduljim dopuštenim razdobljem pohrane osobnih podatka sadržanih u bazi podataka, između ostalog informacija o zdravstvenoj sposobnosti pilota koje su osobni podaci;

(h) detaljnim uvjetima u skladu s kojima države članice i Agencija mogu za potrebe stavka 5. ovog članka ograničiti prava ispitanika na pristup, ispravljanje i brisanje osobnih podataka sadržanih u bazi podataka.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 127. stavka 3.

POGLAVLJE V.

AGENCIJA EUROPSKE UNIJE ZA SIGURNOST ZRAČNOG PROMETA

ODJELJAK I.

Zadaće

Članak 75.

Osnivanje i funkcije Agencije

1. Osniva se Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa.

2. U svrhu osiguravanja pravilnog funkcioniranja i razvoja civilnog zrakoplovstva u Uniji u skladu s ciljevima utvrđenima u članku 1., Agencija:

(a) obavlja sve zadaće obuhvaćene ovom Uredbom i daje mišljenja o svim pitanjima obuhvaćenima ovom Uredbom;

(b) pomaže Komisiji pripremom mjera koje treba poduzeti na temelju ove Uredbe. Ako te mjere obuhvaćaju tehnička pravila, Komisija ne smije mijenjati njihov sadržaj bez prethodnog koordiniranja s Agencijom;

(c) Komisiji pruža tehničku, znanstvenu i administrativnu potporu potrebnu za obavljanje njezinih zadaća;

(d) poduzima potrebne mjere unutar granica ovlasti koje su joj dodijeljene ovom Uredbom ili drugim zakonodavstvom Unije;

(e) provodi inspekcijske preglede, druge aktivnosti praćenja i istrage koji su potrebni za obavljanje njezinih zadaća na temelju ove Uredbe ili koje zahtijeva Komisija;

▼B

(f) obavlja, u svojem području nadležnosti, u ime država članica, one funkcije i zadaće koje su državama članicama dodijeljene na temelju primjenjivih međunarodnih konvencija, posebno Čikaške konvencije;

(g) pomaže nacionalnim nadležnim tijelima u obavljanju njihovih zadaća, posebno pružanjem foruma za razmjenu informacija i stručnog znanja;

(h) u vezi s pitanjima obuhvaćenima ovom Uredbom, na zahtjev Komisije sudjeluje u utvrđivanju, mjerenju i analizi pokazatelja performansi te izvješćivanju o njima ako su pravom Unije utvrđene sheme performansi u vezi s civilnim zrakoplovstvom;

(i) promiče standarde i pravila civilnog zrakoplovstva Unije na međunarodnoj razini uspostavom odgovarajuće suradnje s nadležnim tijelima trećih zemalja i međunarodnim organizacijama;

(j) surađuje s drugim institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije u područjima u kojima su njihove aktivnosti povezane s tehničkim aspektima civilnog zrakoplovstva.

Članak 76.

Mjere koje provodi Agencija

1. Agencija, na zahtjev, pomaže Komisiji u pripremi prijedlogâ izmjena ove Uredbe i prijedlogâ delegiranih i provedbenih akata koje treba donijeti na temelju ove Uredbe, u skladu s načelima utvrđenima u članku 4. Dokumenti koje Agencija u tu svrhu podnosi Komisiji imaju oblik mišljenja.

2. Agencija daje preporuke, upućene Komisiji, za primjenu članaka 70. i 71.

3. U skladu s člankom 115. te primjenjivim delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe Agencija izdaje certifikacijske specifikacije i druge detaljne specifikacije, prihvatljive načine usklađivanja i smjernice za primjenu ove Uredbe te delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe.

4. Agencija donosi odgovarajuće odluke za primjenu stavka 6. ovog članka, članaka od 77. do 83., članka 85. i članka 126. te u slučajevima kada su joj zadaće dodijeljene na temelju članaka 64. i 65.

Agencija može odobriti izuzeća svakoj pravnoj ili fizičkoj osobi kojoj je izdala certifikat u situacijama iz članka 71. stavka 1. te pod uvjetima koji su utvrđeni u članku 71. stavku 1.

U takvom slučaju Agencija odmah obavješćuje Komisiju i države članice, putem baze podataka uspostavljene u skladu s člankom 74., o dodijeljenim izuzećima, razlozima za njihovo odobrenje i, ako je to primjenjivo, potrebnim mjerama ublažavanja koje se primjenjuju.

▼B

Ako je izuzeće dodijeljeno za razdoblje koje premašuje osam uzastopnih mjeseci ili ako je Agencija opetovano dodjeljivala isto izuzeće i njegovo ukupno trajanje premašuje osam mjeseci, Komisija procjenjuje jesu li ispunjeni uvjeti utvrđeni u članku 71. stavku 1. Ako smatra da nisu ispunjeni, Komisija donosi provedbene akte koji sadržavaju odluku u tu svrhu. Ti se provedbeni akti objavljuju u *Službenom listu Europske unije* i Agencija ih unosi u bazu podataka uspostavljenu u skladu s člankom 74.

Agencija nakon obavijesti o tom provedbenom aktu odmah ukida izuzeće.

5. Agencija izdaje izvješća o inspekcijskim pregledima i drugim aktivnostima praćenja koje se provode na temelju članka 85.

6. Agencija bez neopravdane odgode reagira na hitan sigurnosni problem koji ulazi u područje primjene ove Uredbe:

(a) određivanjem korektivne mjere koju moraju poduzeti fizičke i pravne osobe u odnosu na koje ona djeluje kao nadležno tijelo te dostavljanjem povezanih informacija tim osobama, među ostalim uputa ili preporuka, ako je to potrebno kako bi se zaštitili ciljevi utvrđeni u članku 1; Agencija također može izdati biltene sa sigurnosnim informacijama koji sadržavaju neobvezujuće informacije ili preporuke upućene drugim fizičkim i pravnim osobama koje su uključene u aktivnosti u zrakoplovstvu;

(b) određivanjem sigurnosnih ciljeva koje moraju ostvariti i preporučivanjem korektivnih mjera koje moraju poduzeti nacionalna nadležna tijela te dostavljanjem povezanih informacija tim nacionalnim nadležnim tijelima ako je to potrebno kako bi se zaštitili ciljevi utvrđeni u članku 1.

U pogledu točke (b) nacionalna nadležna tijela bez odgode obavješćuju Agenciju o mjerama poduzetima radi ostvarivanja onih sigurnosnih ciljeva koje je utvrdila Agencija. Osim toga, ako problem utječe na više država članica, dotična nadležna tijela surađuju s Agencijom kako bi se osiguralo da se mjere potrebne za ostvarivanje tih sigurnosnih ciljeva poduzimaju na koordiniran način.

7. Agencija daje mišljenja o pojedinačnim specifikacijskim shemama trajanja leta koje su države članice predložile na temelju delegiranih akata donesenih u skladu s člankom 32. stavkom 1. točkom (b), a koje odstupaju od certifikacijskih specifikacija koje je donijela Agencija.

Članak 77.

Plovidbenost i zaštita okoliša

1. U vezi s proizvodima, dijelovima, neugrađenom opremom i opremom za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima iz članka 2. stavka 1. točke (a) i članka 2. stavka 1. točke (b) podtočke i., Agencija, prema potrebi i kako je navedeno u Čikaškoj konvenciji ili njezinim prilozima, u ime država članica obavlja funkcije i zadaće države projektiranja, proizvodnje ili registracije ako se te funkcije i zadaće odnose na certifikaciju projekta i obvezne informacije o kontinuiranoj plovidbenosti. U tu svrhu posebno:

▼B

(a) za svaki projekt proizvoda i opreme za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima za koji je zahtjev za izdavanje certifikata tipa, certifikata tipa s ograničenjima, izmjenu certifikata tipa ili certifikata tipa s ograničenjima, uključujući dodatni certifikat tipa, odobrenja projekta popravka ili odobrenja podataka o operativnoj prikladnosti podnesen u skladu s člankom 11. ili člankom 56. stavkom 1., utvrđuje osnovu za certifikaciju i obavješćuje podnositelja zahtjeva o njoj;

(b) za svaki projekt dijela ili neugrađene opreme za koji je zahtjev za certifikat podnesen u skladu s člankom 12., člankom 13. odnosno člankom 56. stavkom 1., utvrđuje osnovu za certifikaciju i obavješćuje podnositelja zahtjeva o njoj;

(c) za zrakoplove za koje je zahtjev za dozvolu za letenje podnesen u skladu s člankom 18. stavkom 2. prvim podstavkom točkom (b) ili člankom 56. stavkom 1., izdaje odobrenje za uvjete letenja povezane s projektom;

(d) utvrđuje i stavlja na raspolaganje specifikacije u pogledu plovidbenosti i usklađenosti s okolišem koje se primjenjuju na projekte proizvoda, dijelova, neugrađene opreme i opreme za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima koji podliježu davanju izjave u skladu s člankom 18. stavkom 1. točkom (a) ili člankom 56. stavkom 5.;

(e) odgovorna je za zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s člankom 62. stavkom 2. s obzirom na certifikate tipa, certifikate tipa s ograničenjima, certifikate o izmjenama, uključujući dodatne certifikate tipa te odobrenja projekata popravka i odobrenja podataka o operativnoj prikladnosti za projekte proizvoda u skladu s člankom 11., člankom 18. stavkom 1. točkom (b) ili člankom 56. stavkom 1.;

(f) odgovorna je za zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s člankom 62. stavkom 2. s obzirom na certifikate za projekte dijelova, neugrađene opreme i opreme za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima u skladu s člankom 12., člankom 13. i člankom 56. stavkom 1.;

(g) izdaje odgovarajuće liste podataka o okolišu za projekte proizvoda koje certificira u skladu s člankom 11. i člankom 56. stavkom 1.;

(h) osigurava funkcije kontinuirane plovidbenosti povezane s projektom proizvoda, dijelova, neugrađene opreme i opreme za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima koje je certificirala te u pogledu kojih provodi nadzor, uključujući reagiranje bez odgode na problem povezan sa sigurnošću ili zaštitom te izdavanje i širenje primjenjivih obveznih informacija.

2. Agencija je odgovorna za zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s člankom 62. stavkom 2. s obzirom na:

(a) odobrenja i izjave organizacija odgovornih za projektiranje proizvoda, dijelova, neugrađene opreme i opreme za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima, u skladu s člankom 15. stavkom 1., člankom 19. stavkom 1. točkom (g) i člankom 56. stavcima 1. i 5.;

▼B

(b) odobrenja i izjave organizacija odgovornih za proizvodnju, održavanje i upravljanje kontinuiranom plovidbenošću proizvoda, dijelova, neugrađene opreme i opreme za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima i organizacija uključenih u osposobljavanje osoblja odgovornog za otpust proizvoda, dijela, neugrađene opreme ili opreme za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima u skladu s člankom 15., člankom 19. stavkom 1. točkom (g) i člankom 56. stavcima 1. i 5., ako te organizacije imaju glavno mjesto poslovanja izvan područja za koja su države članice odgovorne u skladu s Čikaškom konvencijom.

3. Agencija je odgovorna za zadaće u vezi s nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s člankom 62. stavkom 2. u odnosu na izjave koje su organizacije dale u skladu s člankom 18. stavkom 1. točkom (a) i člankom 56. stavkom 5. te u vezi s usklađenošću projekta proizvoda, dijela, neugrađene opreme ili opreme za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima s detaljnim tehničkim specifikacijama.

Članak 78.

Certifikacija posade zrakoplova

1. Agencija je odgovorna za zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s člankom 62. stavkom 2. s obzirom na odobrenja i dane izjave organizacija za osposobljavanje pilota i organizacija za osposobljavanje kabinske posade te zrakoplovno-medicinskih centara iz članka 24. i članka 56. stavaka 1. i 5., ako te organizacije i centri imaju glavno mjesto poslovanja izvan državnih područja za koja su države članice odgovorne u skladu s Čikaškom konvencijom.

2. Agencija je odgovorna za zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s člankom 62. stavkom 2. s obzirom na certifikate i izjave za uređaje za osposobljavanje koji simuliraju let u skladu s člankom 25. i člankom 56. stavcima 1. i 2. u svakom od sljedećih slučajeva:

(a) uređajem upravlja organizacija s glavnim mjestom poslovanja izvan državnih područja za koja su države članice odgovorne u skladu s Čikaškom konvencijom;

(b) uređaj se nalazi izvan državnih područja za koja su države članice odgovorne u skladu s Čikaškom konvencijom.

Članak 79.

Certifikacija aerodromske opreme povezane sa sigurnošću

U vezi s aerodromskom opremom povezanom sa sigurnošću iz članka 35., Agencija:

(a) utvrđuje detaljne specifikacije za aerodromsku opremu povezanu sa sigurnošću koja podliježe certifikaciji u skladu s člankom 35. i o njima obavješćuje podnositelja zahtjeva;

(b) utvrđuje i objavljuje detaljne specifikacije za aerodromsku opremu povezanu sa sigurnošću koja podliježe davanju izjave u skladu s člankom 35.;

▼B

(c) odgovorna je za zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s člankom 62. stavkom 2. s obzirom na certifikate za aerodromsku opremu povezanu sa sigurnošću u skladu s člankom 35. i na izjave dane u vezi s tom opremom.

Članak 80.

ATM/ANS

1. Agencija je odgovorna za zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s člankom 62. stavkom 2. s obzirom na:

(a) certifikate pružatelja ATM-a/ANS-a iz članka 41., ako ti pružatelji imaju glavno mjesto poslovanja izvan državnih područja za koja su države članice odgovorne u skladu s Čikaškom konvencijom i odgovorni su za pružanje ATM-a/ANS-a u zračnom prostoru iznad područja na kojem se primjenjuju Ugovori;

(b) certifikate pružatelja ATM-a/ANS-a iz članka 41., ako ti pružatelji pružaju paneuropski ATM/ANS;

(c) certifikate za organizacije iz članka 42. i izjave koje su dale te organizacije, ako su te organizacije uključene u projektiranje, proizvodnju ili održavanje sustava ATM-a/ANS-a i sastavnih dijelova ATM-a/ANS-a, među ostalim i ako sudjeluju u provedbi programa za istraživanje o upravljanju zračnim prometom jedinstvenog europskog neba (SESAR), koji se upotrebljavaju za pružanje usluga iz točke (b) ovog stavka.

(d) izjave koje su dali pružatelji ATM-a/ANS-a kojima je Agencija u skladu s točkama (a) i (b) ovog stavka izdala certifikat s obzirom na sustave ATM-a/ANS-a i sastavne dijelove ATM-a/ANS-a koje ti pružatelji stavljaju u upotrebu u skladu s člankom 45. stavkom 1.

2. S obzirom na sustave ATM-a/ANS-a i sastavne dijelove ATM-a/ANS-a iz članka 45., među ostalim i ako doprinose provedbi programa SESAR, ako je tako predviđeno delegiranim aktima iz članka 47., Agencija:

(a) utvrđuje detaljne specifikacije za sustave ATM-a/ANS-a i sastavne dijelove ATM-a/ANS-a koji podliježu certifikaciji u skladu s člankom 45. stavkom 2. i o njima obavješćuje podnositelja zahtjeva;

(b) utvrđuje i čini dostupnima detaljne specifikacije za sustave ATM-a/ANS-a i sastavne dijelove ATM-a/ANS-a koji podliježu davanju izjave u skladu s člankom 45. stavkom 2.;

(c) odgovorna je za zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s člankom 62. stavkom 2. s obzirom na certifikate za sustave ATM-a/ANS-a i sastavne dijelove ATM-a/ANS-a i izjave dane u pogledu tih sustava i sastavnih dijelova u skladu s člankom 45. stavkom 2.

▼B

Članak 81.

Certifikacija organizacija za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa

Agencija je odgovorna za zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s člankom 62. stavkom 2. s obzirom na certifikate organizacija za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa iz članka 51. ako te organizacije imaju glavno mjesto poslovanja izvan državnih područja za koja su države članice odgovorne u skladu s Čikaškom konvencijom i, ako je to primjenjivo, njihova osoblja.

Članak 82.

Operatori zrakoplova iz trećih zemalja i međunarodni nadzor sigurnosti

1. Agencija je odgovorna za zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s člankom 62. stavkom 2. s obzirom na odobrenja i izjave za operacije zrakoplova i operatore zrakoplova iz članka 60. osim ako država članica za dotične operatore zrakoplova obavlja funkcije i dužnosti države operatora.

2. Agencija je odgovorna za zadaće u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s člankom 62. stavkom 2. s obzirom na odobrenja za zrakoplove i pilote iz članka 61. stavka 1. točke (a).

3. Agencija na zahtjev pomaže Komisiji u provedbi Uredbe (EZ) br. 2111/2005 obavljanjem svih potrebnih sigurnosnih procjena, uključujući kontrole na licu mjesta, operatora zrakoplova iz trećih zemalja i tijela odgovornih za njihov nadzor. Rezultate tih procjena, s odgovarajućim preporukama, dostavlja Komisiji.

Članak 83.

Istrage Agencije

1. Agencija sama ili preko nacionalnih nadležnih tijela ili kvalificiranih subjekata provodi istrage potrebne za obavljanje svojih zadaća u vezi s certifikacijom, nadzorom i osiguravanjem provedbe propisa u skladu s člankom 62. stavkom 2.

2. U svrhu provedbe istraga iz stavka 1., Agencija je ovlaštena:

(a) zahtijevati od pravnih ili fizičkih osoba kojima je izdala certifikat ili koje su joj dale izjavu da Agenciji dostave sve potrebne informacije;

(b) zahtijevati od tih osoba usmeno obrazloženje bilo koje činjenice, dokumenta, predmeta, postupka ili drugog pitanja relevantnog za utvrđivanje poštuju li te osobe ovu Uredbu te delegirane i provedbene akte donesene na temelju ove Uredbe;

▼B

(c) ući u relevantne prostorije, na druga područja i u prijevozna sredstva tih osoba;

(d) pregledati, kopirati ili uzeti izvatke iz svih relevantnih dokumenata, evidencija ili podataka koje te osobe imaju ili su im dostupni, bez obzira na medij na kojem je dotična informacija pohranjena.

Ako je to potrebno kako bi utvrdila poštuje li osoba kojoj je izdala certifikat ili koja joj je dala izjavu ovu Uredbu te delegirane i provedbene akte donesene na temelju ove Uredbe, Agencija je također ovlaštena za izvršavanje ovlasti utvrđenih u prvom podstavku u odnosu na svaku drugu pravnu ili fizičku osobu za koju se razumno može očekivati da posjeduje informacije relevantne za te svrhe ili da im može pristupiti. Ovlasti iz ovog stavka izvršavaju se u skladu s nacionalnim pravom države članice ili treće zemlje u kojoj se provodi istraga, uzimajući u obzir prava i legitimne interese dotičnih osoba te u skladu s načelom proporcionalnosti.

Ako se u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom za ulazak u relevantne prostorije, na druga područja i u prijevozna sredstva, kako je navedeno u prvom podstavku točki (c), zahtijeva prethodno odobrenje pravosudnog ili upravnog tijela dotične države članice ili treće zemlje, te se ovlasti izvršavaju tek nakon dobivanja takvog prethodnog odobrenja.

3. Agencija osigurava da su članovi njezina osoblja i, prema potrebi, svi ostali stručnjaci koji sudjeluju u istrazi primjereno kvalificirani, imaju odgovarajuće upute i valjano su ovlašteni. Te osobe izvršavaju svoje ovlasti nakon što daju na uvid pisano odobrenje.

4. Službenici nadležnih tijela države članice na čijem se državnom području treba provesti istraga Agenciji, na njezin zahtjev, pomažu u provedbi istrage. Ako je takva pomoć potrebna, Agencija pravodobno, prije istrage, obavješćuje državu članicu na čijem se državnom području treba provesti istraga o istrazi i potrebnoj pomoći.

Članak 84.

Novčane kazne i periodični penali

1. Na zahtjev Agencije Komisija može pravnoj ili fizičkoj osobi kojoj je Agencija izdala certifikat ili koja joj je dala izjavu u skladu s ovom Uredbom izreći jedno ili oboje od sljedećeg:

(a) novčanu kaznu ako je ta osoba, namjerno ili iz nepažnje, prekršila neku od odredaba ove Uredbe te delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe;

(b) periodični penal ako ta osoba nastavi s kršenjem neke od tih odredaba, kako bi tu osobu prisilila da poštuje te odredbe.

▼B

2. Novčane kazne i periodični penali iz stavka 1. moraju biti učinkoviti, proporcionalni i odvraćajući. Utvrđuju se uzimajući u obzir težinu slučaja, a posebno stupanj ugroženosti sigurnosti ili zaštite okoliša, aktivnost na koju se kršenje odnosi i financijsku sposobnost dotične pravne ili fizičke osobe.

Iznos novčanih kazni ne premašuje 4 % godišnjeg prihoda ili prometa dotične pravne ili fizičke osobe. Iznos periodične kazne ne premašuje 2,5 % prosječnog dnevnog prihoda ili prometa dotične pravne ili fizičke osobe.

3. Komisija izriče novčane kazne i periodične penale na temelju stavka 1. samo ako su druge mjere predviđene u ovoj Uredbi te u delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe neodgovarajuće ili neproporcionalne za rješavanje takvih kršenja.

4. U vezi s izricanje novčanih kazne i periodičnih penala u skladu s ovim člankom Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 128. kojima se utvrđuju:

(a) detaljni kriterije i detaljna metodologija za određivanje iznosa novčanih kazni i periodičnih penala;

(b) detaljna pravila za istražne postupke, povezane mjere i izvješćivanje te za donošenje odluka, uključujući odredbe o pravima na obranu, pristupu spisu predmeta, pravnom zastupanju, povjerljivosti i vremenski ograničene odredbe i

(c) postupci za naplatu novčanih kazni i periodičnih penala.

5. Sud ima neograničenu nadležnost za preispitivanje odluka Komisije donesenih na temelju stavka 1. On može ukinuti, smanjiti ili povećati izrečenu novčanu kaznu ili izrečeni periodični penal.

6. Odluke Komisije donesene na temelju stavka 1. nisu kaznenopravne prirode.

Članak 85.

Praćenje država članica

1. Agencija pomaže Komisiji u praćenju primjene ove Uredbe te delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe od strane država članica obavljanjem inspekcijskih pregleda i drugih aktivnosti praćenja. Tim se inspekcijskim pregledima i drugim aktivnostima praćenja također nastoji pomoći državama članicama u osiguravanju ujednačene primjene ove Uredbe te delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe i u razmjeni najboljih praksi.

Agencija izvješćuje Komisiju o inspekcijskim pregledima i drugim aktivnostima praćenja provedenima na temelju ovog stavka.

▼B

2. U svrhu obavljanja inspekcijskih pregleda i drugih aktivnosti praćenja iz stavka 1., Agencija je ovlaštena:

(a) zahtijevati od nacionalnih nadležnih tijela i pravnih i fizičkih osoba koji podliježu ovoj Uredbi da Agenciji dostave sve potrebne informacije;

(b) zahtijevati od tih tijela i osoba usmeno obrazloženje bilo koje činjenice, dokumenta, predmeta, postupka ili drugog pitanja relevantnog za utvrđivanje poštuje li država članica ovu Uredbu te delegirane i provedbene akte donesene na temelju ove Uredbe;

(c) ući u relevantne prostorije, na druga područja i u prijevozna sredstva tih tijela i osoba;

(d) pregledati, kopirati ili uzeti izvatke iz svih relevantnih dokumenata, evidencija ili podataka koje ta tijela i osobe imaju ili su im dostupni, bez obzira na medij na kojem je dotična informacija pohranjena.

Ako je to potrebno za utvrđivanje poštuje li država članica ovu Uredbu te delegirane i provedbene akte donesene na temelju ove Uredbe, Agencija je također ovlaštena za izvršavanje ovlasti utvrđenih u prvom podstavku u odnosu na svaku drugu pravnu ili fizičku osobu za koju se razumno može očekivati da posjeduje informacije relevantne za te svrhe ili da im može pristupiti.

Ovlasti iz ovog stavka izvršavaju se u skladu s nacionalnim pravom države članice u kojoj se provodi inspekcijski pregled ili druge aktivnosti praćenja, uzimajući u obzir prava i legitimne interese dotičnih tijela i osoba te u skladu s načelom proporcionalnosti. Ako se u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom za ulazak u relevantne prostorije, na druga područja i u prijevozna sredstva, kako je navedeno u prvom podstavku točki (c), zahtijeva prethodno odobrenje pravosudnog ili upravnog tijela dotične države članice, te se ovlasti izvršavaju tek nakon dobivanja takvog prethodnog odobrenja.

3. Agencija osigurava da su članovi njezina osoblja i, prema potrebi, svi ostali stručnjaci koji sudjeluju u inspekcijskom pregledu ili drugoj aktivnosti praćenja primjereno kvalificirani i da imaju odgovarajuće upute. U slučaju inspekcijskog pregleda te osobe izvršavaju svoje ovlasti nakon što daju na uvid pisano odobrenje.

Agencija pravodobno prije inspekcijskog pregleda obavješćuje dotičnu državu članicu o predmetu i svrsi aktivnosti, datumu kada aktivnost treba započeti i identitetu članova njezina osoblja i svih ostalih stručnjaka koji provode tu aktivnost.

4. Dotična država članica olakšava provedbu inspekcijskog pregleda ili druge aktivnosti praćenja. Ona osigurava da dotična tijela i osobe surađuju s Agencijom.

Ako pravna ili fizička osoba ne surađuje s Agencijom, nadležna tijela dotične države članice pružaju Agenciji potrebnu pomoć kako bi mogla provesti inspekcijski pregled ili drugu aktivnost praćenja.

▼B

5. Ako inspekcijski pregled ili druga aktivnost praćenja koja se provodi u skladu s ovim člankom povlači za sobom inspekcijski pregled ili drugu aktivnost praćenja u vezi s pravnom ili fizičkom osobom koja podliježe ovoj Uredbi, primjenjuje se članak 83. stavci 2., 3. i 4.

6. Na zahtjev države članice, izvješća Agencije sastavljena na temelju stavka 1. dostavljaju joj se na službenom jeziku ili na službenim jezicima Unije koji je jezik odnosno jezici države članice u kojoj je inspekcijski pregled obavljen.

7. Agencija objavljuje sažetak informacija o primjeni ove Uredbe te delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe od strane svake države članice. Te informacije navodi u godišnjem izvješću o sigurnosti iz članka 72. stavka 7.

8. Agencija pruža doprinos procjeni učinka provedbe ove Uredbe te delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe, ne dovodeći u pitanje ocjenjivanje koje provodi Komisija u skladu s člankom 124., uzimajući u obzir ciljeve utvrđene u članku 1.

9. Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljna pravila o metodama rada Agencije za obavljanje zadaća u skladu s ovim člankom. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 127. stavka 3.

Članak 86.

Istraživanje i inovacije

1. Agencija pomaže Komisiji i državama članicama u utvrđivanju ključnih tema istraživanja u području civilnog zrakoplovstva kako bi doprinijela osiguravanju usklađenosti i koordinacije između javno financiranih aktivnosti istraživanja i razvoja te politika iz područja primjene ove Uredbe.

2. Agencija pruža potporu Komisiji u utvrđivanju i realizaciji odgovarajućih okvirnih programa Unije za aktivnosti istraživanja i inovacija te godišnjih i višegodišnjih programa rada, uključujući potporu u provedbi postupaka evaluacije, reviziji financiranih projekata i upotrebi rezultata istraživačkih i inovacijskih projekata.

Agencija provodi dijelove Okvirnog programa Unije za istraživanje i inovacije povezane s civilnim zrakoplovstvom ako joj je Komisija prenijela relevantne ovlasti.

3. Agencija može razvijati i financirati istraživanja ako se ona izričito odnose na poboljšanje aktivnosti iz područja njezine nadležnosti. Istraživačke potrebe i aktivnosti Agencije navode se u njezinu godišnjem programu rada.

4. Rezultati istraživanja koje financira Agencija objavljuju se, osim ako je takvo objavljivanje zabranjeno primjenjivim pravilima iz području prava intelektualnog vlasništva ili sigurnosnim pravilima Agencije iz članka 123.

▼B

5. Uz zadaće utvrđene u stavcima od 1. do 4. ovog članka te u članku 75. Agencija se može baviti i ad hoc istraživačkim aktivnostima ako su te aktivnosti u skladu sa zadaćama Agencije i ciljevima ove Uredbe.

Članak 87.

Zaštita okoliša

1. Mjerama koje Agencija poduzima u pogledu emisija i buke u svrhu certifikacije projekata proizvoda u skladu s člankom 11. nastoji se spriječiti znatne štetne utjecaje na klimu, okoliš i ljudsko zdravlje koje uzrokuju dotični proizvodi civilnog zrakoplovstva, uzimajući u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, koristi za okoliš, tehnološku izvedivost i gospodarske posljedice.

2. Komisija, Agencija, druge institucije, tijela, uredi i agencije Unije te države članice surađuju, u svojim područjima nadležnosti, na pitanjima zaštite okoliša, uključujući ona navedena u Direktivi 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([1]) i Uredbi (EZ) br. 1907/2006, kako bi se osiguralo da se u obzir uzme međuovisnost područja klime i zaštite okoliša, ljudskog zdravlja i drugih tehničkih područja civilnog zrakoplovstva, uzimajući u obzir međunarodne standarde i preporučene prakse, koristi za okoliš, tehnološku izvedivost i gospodarske posljedice.

3. Ako ima relevantno stručno znanje, Agencija pomaže Komisiji u definiranju i koordinaciji politika i mjera civilnog zrakoplovstva povezanih s okolišem, osobito provedbom studija, simulacija i pružanjem tehničkih savjeta uzimajući u obzir međuovisnost područja klime i zaštite okoliša, ljudskog zdravlja i drugih tehničkih područja civilnog zrakoplovstva.

4. Kako bi obavijestila zainteresirane strane i javnost, Agencija najmanje svake tri godine objavljuje izvješće o utjecaju na okoliš u kojem se daje objektivna ocjena stanja zaštite okoliša s obzirom na civilno zrakoplovstvo u Uniji.

Prilikom pripreme tog izvješća Agencija se prvenstveno oslanja na informacije koje su već dostupne institucijama i tijelima Unije, kao i na javno dostupne informacije.

Agencija u izradu tog izvješća uključuje države članice te se savjetuje s relevantnim dionicima i organizacijama.

To izvješće sadržava i preporuke usmjerene na poboljšanje razine zaštite okoliša u području civilnog zrakoplovstva u Uniji.

([1]) Direktiva 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Unije i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 275, 25.10.2003., str. 32.).

▼B

Članak 88.

Međuovisnost sigurnosti i zaštite civilnog zrakoplovstva

1. Komisija, Agencija i države članice surađuju u pitanjima zaštite povezanima s civilnim zrakoplovstvom, uključujući kibersigurnost, ako postoji međuovisnost sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa.

2. Ako postoji međuovisnost sigurnosti i zaštite civilnog zrakoplovstva, Agencija na zahtjev, ako ima relevantno stručno znanje u području zaštite, pruža tehničku pomoć Komisiji u provedbi Uredbe (EZ) br. 300/2008 Europskog parlamenta i Vijeća [1] i drugih relevantnih zakonodavstva prava Unije.

3. Radi pružanja doprinosa zaštiti civilnog zrakoplovstva od djela nezakonitog ometanja i ako postoji međuovisnost sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa, Agencija, prema potrebi, bez odgode reagira na hitan problem koji je od zajedničkog interesa za države članice i koji je obuhvaćen područjem primjene ove Uredbe:

(a) poduzimanjem mjera u skladu s člankom 77. stavkom 1. točkom (h) radi ispravljanja nedostataka u projektu zrakoplova;

(b) preporučivanjem korektivnih mjera koje moraju poduzeti nadležna nacionalna tijela ili fizičke i pravne osobe koje podliježu ovoj Uredbi i/ili dostavljanjem odgovarajućih informacija tim tijelima i osobama, u slučaju da problem utječe na operacije zrakoplova, uključujući rizike koji za civilno zrakoplovstvo predstavljaju zone sukoba.

Prije poduzimanja mjera iz prvog podstavka točaka (a) i (b) Agencija pribavlja suglasnost Komisije i savjetuje se s državama članicama. Agencija te mjere temelji, ako je to moguće, na zajedničkim procjenama rizika Unije te uzima u obzir potrebu za brzom reakcijom u hitnim slučajevima.

Članak 89.

Međuovisnost zaštite civilnog zrakoplovstva i socioekonomskih čimbenika

1. Komisija, Agencija, druge institucije, tijela, uredi i agencije Unije te države članice surađuju, u svojim područjima nadležnosti, kako bi se osiguralo da se međuovisnost zaštite civilnog zrakoplovstva i socioekonomskih čimbenika uzme u obzir i u regulatornim postupcima, nadzoru i provedbi kulture pravičnosti kako je definirana u članku 2. Uredbe (EU) br. 376/2014, kako bi se uklonili socioekonomski rizici za zaštitu civilnog zrakoplovstva.

2. Kada se bavi pitanjem takve međuovisnosti Agencija se savjetuje s relevantnim dionicima.

[1] Uredba (EZ) br. 300/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2008. o zajedničkim pravilima u području zaštite civilnog zračnog prometa i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 2320/2002 (SL L 97, 9.4.2008., str. 72.).

▼B

3. Agencija svake tri godine objavljuje izvješće u kojem se iznosi objektivna ocjena poduzetih djelovanja i mjera, osobito onih koji se odnose na međuovisnost zaštite civilnog zrakoplovstva i socioekonomskih čimbenika.

Članak 90.

Međunarodna suradnja

1. Agencija, na zahtjev, pomaže Komisiji u upravljanju njezinim odnosima s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama u vezi s pitanjima obuhvaćenima ovom Uredbom. Takvom se pomoći posebno doprinosi usklađivanju pravila, uzajamnom priznavanju certifikata u interesu europske industrije i promicanju europskih standarda sigurnosti u zrakoplovstvu.

2. Agencija može surađivati s nadležnim tijelima trećih zemalja i međunarodnim organizacijama koje su nadležne za pitanja obuhvaćena ovom Uredbom. U tu svrhu Agencija može, uz prethodno savjetovanje s Komisijom, uspostaviti radne aranžmane s tim tijelima i međunarodnim organizacijama. Tim radnim aranžmanima ne nastaju pravne obveze za Uniju i njezine države članice.

3. Agencija pomaže državama članicama u ostvarivanju njihovih prava i ispunjavanju njihovih obveza na temelju međunarodnih sporazuma povezanih s pitanjima obuhvaćenima ovom Uredbom, posebno njihovih prava i obveza iz Čikaške konvencije.

Agencija može djelovati kao regionalna organizacija za nadzor sigurnosti u okviru ICAO-a.

4. Agencija u suradnji s Komisijom i državama članicama uključuje sljedeće informacije u bazu podataka iz članka 74. te ih, prema potrebi, ažurira:

(a) informacije o usklađenosti ove Uredbe i delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe te mjera koje Agencija poduzima u skladu s ovom Uredbom s međunarodnim standardima i preporučenim praksama;

(b) druge informacije u vezi s provedbom ove Uredbe koje su zajedničke svim državama članicama i relevantne za nadzor koji provodi ICAO u pogledu usklađenosti država članica s Čikaškom konvencijom te međunarodnim standardima i preporučenim praksama.

Države članice upotrebljavaju navedene informacije pri provedbi svojih obveza na temelju članka 38. Čikaške konvencije i pri dostavi informacija ICAO-u u okviru ICAO-ova Jedinstvenog programa nadzora sigurnosti.

5. Ne dovodeći u pitanje odgovarajuće odredbe Ugovora Komisija, Agencija i nacionalna nadležna tijela koja sudjeluju u aktivnostima ICAO-a surađuju, putem mreže stručnjaka, na tehničkim pitanjima koja ulaze u područje primjene ove Uredbe i povezana su s radom ICAO-a. Agencija toj mreži osigurava potrebnu administrativnu potporu, uključujući pomoć u pripremi i organizaciji njezinih sastanaka.

▼B

6. Uz zadaće utvrđene u stavcima od 1. do 5. ovog članka i članka 75. Agencija također može s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama sudjelovati u ad hoc tehničkoj suradnji te projektima istraživanja i pomoći, ako su te aktivnosti u skladu sa zadaćama Agencije i ciljevima utvrđenima u članku 1.

Članak 91.

Upravljanje kriznim situacijama u zrakoplovstvu

1. Agencija, u području svoje nadležnosti, doprinosi pravodobnom odgovoru na krizne situacije u zrakoplovstvu i njihovu ublažavanju, u koordinaciji s drugim odgovarajućim dionicima.

2. Agencija sudjeluje u Europskoj jedinici za koordinaciju kriznih situacija u zračnom prometu („EACCC”), uspostavljenoj u skladu s člankom 18. Uredbe Komisije (EU) br. 677/2011 ([1]).

Članak 92.

Osposobljavanje u području zrakoplovstva

1. U svrhu promicanja najbolje prakse i ujednačenosti u provedbi ove Uredbe te delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe, Agencija može na zahtjev pružatelja osposobljavanja u području zrakoplovstva procijeniti usklađenost tog pružatelja osposobljavanja i njegovih tečajeva osposobljavanja sa zahtjevima koje je Agencija utvrdila i objavila u svojem službenom glasilu. Nakon što se utvrdi takva usklađenost, pružatelj ima pravo pružati tečajeve osposobljavanja koje je odobrila Agencija.

2. Agencija može pružati osposobljavanje prvenstveno namijenjeno njezinu osoblju i osoblju nacionalnih nadležnih tijela, ali i nadležnim tijelima trećih zemalja, međunarodnim organizacijama, fizičkim i pravnim osobama koje podliježu ovoj Uredbi te drugim zainteresiranim stranama, bilo služeći se vlastitim resursima za osposobljavanje ili, prema potrebi, oslanjajući se na vanjske pružatelje osposobljavanja.

▼M3

Članak 93.

Provedba jedinstvenog europskog neba

Agencija, ako ima relevantno stručno znanje te na zahtjev, pruža tehničku pomoć Komisiji u provedbi jedinstvenog europskog neba, posebno:

(a) provedbom tehničkih inspekcijskih pregleda, tehničkih istraga i studija;

(b) pružanjem doprinosa provedbi sheme performansi za usluge u zračnoj plovidbi i mrežne funkcije u pitanjima obuhvaćenima ovom Uredbom, u suradnji s Odborom za reviziju performansi (PRB) iz članka 13. Uredbe (EU) 2024/2803;

([1]) Uredba Komisije (EU) br. 677/2011 od 7. srpnja 2011. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom (ATM) i izmjeni Uredbe (EU) br. 691/2010 (SL L 185, 15.7.2011., str. 1.).

▼M3

(c) pružanjem doprinosa provedbi europskog glavnog plana ATM-a, među ostalim razvoju i uvođenju projekta SESAR.

▼B

ODJELJAK II.

Unutarnji ustroj

Članak 94.

Pravni status, sjedište i lokalni uredi

1. Agencija je tijelo Unije. Ima pravnu osobnost.

2. U svakoj državi članici Agencija ima najširu pravnu sposobnost koja se prema nacionalnim propisima dodjeljuje pravnim osobama. Agencija osobito može stjecati i otuđivati pokretnu i nepokretnu imovinu te može biti stranka u sudskim postupcima.

3. Sjedište je Agencije u Kölnu, u Saveznoj Republici Njemačkoj.

4. Agencija može osnivati lokalne urede u državama članicama ili svoje osoblje smjestiti u delegacije Unije u trećim zemljama, u skladu s člankom 104. stavkom 4.

5. Agenciju pravno zastupa njezin izvršni direktor.

Članak 95.

Osoblje

1. Na osoblje koje zapošljava Agencija primjenjuju se Pravilnik o osoblju za dužnosnike Europske unije, Uvjeti zaposlenja ostalih službenika Europske unije ([1]) te pravila donesena sporazumom između institucija Unije radi provedbe navedenog Pravilnika o osoblju i Uvjeta zaposlenja.

2. Agencija se može koristiti upućenim nacionalnim stručnjacima i drugim osobljem koje nije zaposleno u Agenciji. Upravni odbor donosi odluku kojom utvrđuje pravila o upućivanju nacionalnih stručnjaka u Agenciju.

Članak 96.

Povlastice i imuniteti

Na Agenciju i njezino osoblje primjenjuje se Protokol br. 7 o povlasticama i imunitetima Europske unije, priložen UEU-u i UFEU-u.

([1]) Uredba (EEZ, Euratom, EZUČ) br. 259/68 Vijeća od 29. veljače 1968. kojom se utvrđuje Pravilnik o osoblju za dužnosnike i Uvjeti zaposlenja ostalih službenika Europskih zajednica i kojom se uvode posebne mjere koje se privremeno primjenjuju na dužnosnike Komisije (SL L 56, 4.3.1968., str. 1.).

▼B

Članak 97.

Odgovornost

1. Ugovorna odgovornost Agencije uređena je pravom koje se primjenjuje na dotični ugovor.

2. Sud je nadležan za donošenje presuda na temelju bilo koje klauzule o arbitraži koja je sadržana u ugovoru koji je sklopila Agencija.

3. U slučaju izvanugovorne odgovornosti Agencija, u skladu s općim načelima koja su zajednička pravima država članica, nadoknađuje svaku štetu koju je prouzročila sama ili ju je prouzročilo njezino osoblje pri obavljanju svojih dužnosti.

4. Sud je nadležan u sporovima o naknadi štete iz stavka 3.

5. Osobna odgovornost osoblja Agencije prema Agenciji uređena je odredbama koje su utvrđene u Pravilniku o osoblju ili u Uvjetima zaposlenja koje se na njih primjenjuju.

Članak 98.

Funkcije Upravnog odbora

1. Agencija ima Upravni odbor.

2. Upravni odbor:

(a) imenuje izvršnog direktora i, prema potrebi, produljuje njegov mandat ili ga razrješuje dužnosti u skladu s člankom 103.;

(b) donosi konsolidirano godišnje izvješće o aktivnostima Agencije i šalje ga do 1. srpnja svake godine Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu. Konsolidirano godišnje izvješće o radu objavljuje se;

(c) svake godine dvotrećinskom većinom glasova svojih članova s pravom glasa i u skladu s člankom 117. donosi programski dokument Agencije;

(d) dvotrećinskom većinom glasova svojih članova s pravom glasa i u skladu s člankom 120. stavkom 11. donosi godišnji proračun Agencije;

(e) utvrđuje postupke za donošenje odluka izvršnog direktora, kako je navedeno u člancima 115. i 116.;

(f) obavlja svoje funkcije u vezi s proračunom Agencije na temelju članaka 120., 121. i 125.;

(g) imenuje članove Žalbenog odbora na temelju članka 106.;

(h) izvršava stegovne ovlasti nad izvršnim direktorom;

(i) daje svoje mišljenje o pravilima koja se odnose na naknade i pristojbe iz članka 126.;

(j) donosi svoj poslovnik;

(k) odlučuje o jezičnim aranžmanima u Agenciji;

▼B

(l) donosi odluke o uspostavi unutarnjeg ustroja Agencije na direktorskoj razini i, prema potrebi, njegovoj izmjeni;

(m) u skladu sa stavkom 6., u odnosu na osoblje Agencije izvršava ovlasti koje se Pravilnikom o osoblju dodjeljuju tijelu za imenovanje i ovlasti koje se Uvjetima zaposlenja ostalih službenika dodjeljuju tijelu ovlaštenom za sklapanje ugovora o radu („ovlasti tijela za imenovanja”);

(n) donosi odgovarajuća provedbena pravila za provedbu Pravilnika o osoblju i Uvjeta zaposlenja ostalih službenika u skladu s člankom 110. Pravilnika o osoblju;

(o) donosi pravila za sprečavanje sukoba interesa i upravljanje sukobima interesa svojih članova kao i članova Žalbenog odbora;

(p) osigurava odgovarajuće naknadno postupanje s obzirom na nalaze i preporuke koji proizlaze iz izvješćâ i evaluacija unutarnje ili vanjske revizije te iz istraga Europskog ureda za borbu protiv prijevara („OLAF”) ([1]);

(q) donosi financijska pravila koja se primjenjuju na Agenciju u skladu s člankom 125;

(r) imenuje računovodstvenog službenika, podložno Pravilniku o osoblju i Uvjetima zaposlenja ostalih službenika, koji je potpuno neovisan u obavljanju svojih dužnosti;

(s) donosi strategiju za borbu protiv prijevara koja je proporcionalna rizicima od prijevara i kojom se uzimaju u obzir troškovi i koristi mjera koje se trebaju provesti;

(t) daje svoje mišljenje o nacrtu Europskog programa za sigurnost zračnog prometa u skladu s člankom 5.;

(u) donosi Europski plan za sigurnost zračnog prometa u skladu s člankom 6.;

(y) donosi odgovarajuće obrazložene odluke o ukidanju imuniteta u skladu s člankom 17. Protokola br. 7 o povlasticama i imunitetima Europske unije, priloženom UEU-u i UFEU-u;

(w) utvrđuje postupke za hitnu suradnju Agencije i njezina osoblja s nacionalnim pravosudnim tijelima, ne dovodeći u pitanje uredbe (EU) br. 996/2010 i (EU) br. 376/2014.

3. Upravni odbor može savjetovati izvršnog direktora o svim pitanjima povezanima s područjima obuhvaćenima ovom Uredbom.

([1]) Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1.).

▼B

4. Upravni odbor osniva savjetodavno tijelo u kojem su zastupljene sve zainteresirane strane na koje utječe rad Agencije i s kojim se savjetuje prije donošenja odluka u područjima iz stavka 2. točaka (c), (e), (f) i (i). Upravni odbor može također odlučiti savjetovati se sa savjetodavnim tijelom i o drugim pitanjima iz stavaka 2. i 3. Upravni odbor ni u kojem slučaju ne obvezuje mišljenje savjetodavnog tijela.

5. Upravni odbor može osnivati radna tijela koja mu pomažu pri obavljanju njegovih zadaća, uključujući pripremu njegovih odluka i praćenje njihove provedbe.

6. Upravni odbor, u skladu s člankom 110. Pravilnika o osoblju, donosi odluku na temelju članka 2. stavka 1. Pravilnika o osoblju i članka 6. Uvjeta zaposlenja ostalih službenika kojom se ovlasti odgovarajućeg tijela za imenovanja delegiraju izvršnom direktoru i utvrđuju uvjeti pod kojima se to delegiranje ovlasti može suspendirati. Izvršni direktor ovlašten je te ovlasti delegirati dalje.

Kada to zahtijevaju izvanredne okolnosti Upravni odbor može odlukom privremeno suspendirati delegiranje ovlasti tijela za imenovanja izvršnom direktoru i ovlasti koje je izvršni direktor delegirao dalje te ih izvršavati sam ili ih delegirati jednom od svojih članova ili članu osoblja koji nije izvršni direktor.

Članak 99.

Sastav Upravnog odbora

1. Upravni odbor sastoji se od predstavnika država članica i Komisije, pri čemu svi oni imaju pravo glasa. Svaka država članica imenuje jednog člana Upravnog odbora i dva zamjenika. Zamjenik zastupa člana jedino u slučaju odsutnosti člana. Komisija imenuje dva predstavnika i njihove zamjenike. Mandat članova i njihovih zamjenika traje četiri godine. Taj se mandat može produljiti.

2. Članovi Upravnog odbora i njihovi zamjenici imenuju se zbog svojega znanja, priznatog iskustva i angažiranosti u području civilnog zrakoplovstva, uzimajući u obzir odgovarajuće upravljačko i administrativno stručno znanje, kao i stručno znanje u vezi s proračunom, koje treba upotrijebiti za unapređivanje ciljeva ove Uredbe. Članovi moraju imati sveukupnu odgovornost barem za politiku sigurnosti civilnog zrakoplovstva u svojim državama članicama.

3. Sve strane zastupljene u Upravnom odboru ulažu napore kako bi ograničile fluktuaciju svojih predstavnika radi osiguranja kontinuiteta rada Upravnog odbora. Sve strane nastoje postići uravnoteženu zastupljenost muškaraca i žena u Upravnom odboru.

4. Sudjelovanje predstavnika europskih trećih zemalja u Upravnom odboru u statusu promatrača i uvjeti za takvo sudjelovanje utvrđuju se, prema potrebi, u sporazumima iz članka 129.

▼B

5. Savjetodavno tijelo iz članka 98. stavka 4. imenuje četiri svoja člana da u statusu promatrača sudjeluju na sastancima Upravnog odbora. Njihova je uloga da zastupaju, što je moguće šire, različita stajališta zastupljena u savjetodavnom tijelu. Početni mandat traje 48 mjeseci i može se produljiti.

Članak 100.

Predsjednik Upravnog odbora

1. Upravni odbor bira predsjednika i zamjenika predsjednika među svojim članovima koji imaju pravo glasa. Zamjenik predsjednika zamjenjuje predsjednika po službenoj dužnosti ako predsjednik nije sposoban obavljati svoje dužnosti.

2. Mandat predsjednika i zamjenika predsjednika traje četiri godine i može se produljiti jednom za još četiri godine. Ako njihovo članstvo u Upravnom odboru prestane u bilo kojem trenutku trajanja njihova mandata, mandat im automatski prestaje na taj datum.

Članak 101.

Sastanci Upravnog odbora

1. Sastanke Upravnog odbora saziva njegov predsjednik.

2. Upravni odbor održava najmanje dva redovita sastanka godišnje. Uz to, sastaje se na zahtjev predsjednika, Komisije ili najmanje trećine svojih članova.

3. Izvršni direktor Agencije sudjeluje u raspravama, ali bez prava glasa.

4. Članovima Upravnog odbora mogu, u skladu s njegovim Poslovnikom, pomagati njihovi savjetnici ili stručnjaci.

5. Upravni odbor može pozvati svaku osobu čije bi mišljenje moglo biti korisno da prisustvuje sastancima odbora u statusu promatrača.

6. Agencija Upravnom odboru pruža usluge tajništva.

Članak 102.

Pravila o glasovanju Upravnog odbora

1. Ne dovodeći u pitanje članak 98. stavak 2. točke (c) i (d) te članak 103. stavak 7., Upravni odbor odluke donosi većinom glasova svojih članova s pravom glasa. Na zahtjev člana Upravnog odbora odluka iz članka 98. stavka 2. točke (k) donosi se jednoglasno.

2. Svaki član koji je imenovan na temelju članka 99. stavka 1. ima jedan glas. U odsutnosti člana njegov zamjenik ima pravo iskoristiti njegovo pravo glasa. Ni promatrači ni izvršni direktor Agencije nemaju pravo glasa.

▼B

3. Poslovnikom Upravnog odbora utvrđuju se podrobnija pravila glasovanja, a posebno uvjeti pod kojima jedan član može djelovati u ime drugog člana te, prema potrebi, svi zahtjevi u pogledu kvoruma.

4. Za donošenje odluka o proračunskim ili kadrovskim pitanjima, posebno u pogledu pitanja iz članka 98. stavka 2. točaka (d), (f), (h), (m), (n), (o) i (q), potreban je pozitivan glas Komisije.

Članak 103.

Izvršni direktor

1. Izvršni direktor zaposlen je kao privremeni djelatnik Agencije u skladu s člankom 2. točkom (a) Uvjeta zaposlenja ostalih službenika Europske unije.

2. Izvršnog direktora imenuje Upravni odbor na temelju zasluga te dokaza o kvalifikacijama i iskustvu relevantnom za civilno zrakoplovstvo, između kandidata s popisa koje je predložila Komisija nakon otvorenog i transparentnog postupka odabira.

Agenciju za potrebe sklapanja ugovora s izvršnim direktorom zastupa predsjednik Upravnog odbora.

Kandidata kojeg je odabrao upravni odbor poziva se da prije imenovanja da izjavu pred nadležnim odborom Europskog parlamenta i odgovori na pitanja njegovih članova.

3. Mandat izvršnog direktora traje pet godina. Pred kraj tog razdoblja Komisija provodi ocjenjivanje u kojem se uzimaju u obzir evaluacija rada izvršnog direktora te buduće zadaće i izazovi Agencije. Na sredini mandata izvršnog direktora može se pozvati da pred nadležnim odborom Europskog parlamenta dâ izjavu i odgovori na pitanja njegovih članova u vezi s radom izvršnog direktora.

4. Upravni odbor može, na prijedlog Komisije kojim se uzima u obzir procjena iz stavka 3., jedanput produljiti mandat izvršnog direktora za najviše pet godina. Prije produljenja mandata izvršnog direktora Upravni odbor obavješćuje Europski parlament o tome da namjerava produljiti mandata izvršnog direktora. U roku od mjesec dana prije tog produljenja izvršnog direktora može se pozvati da pred nadležnim odborom Europskog parlamenta dâ izjavu i odgovori na pitanja njegovih članova.

5. Izvršni direktor kojem je produljen mandat na kraju ukupnog mandata ne može sudjelovati u novom postupku odabira za isto radno mjesto.

6. Izvršni direktor može biti razriješen dužnosti samo odlukom Upravnog odbora koji odlučuje na prijedlog Komisije.

▼B

7. Upravni odbor odluku o imenovanju, produljenju mandata ili razrješenju dužnosti izvršnog direktora donosi dvotrećinskom većinom glasova članova s pravom glasa.

8. Izvršnom direktoru može pomagati jedan direktor ili više njih. Ako je izvršni direktor odsutan ili spriječen, zamjenjuje ga jedan od direktora.

Članak 104.

Odgovornosti izvršnog direktora

1. Izvršni direktor upravlja Agencijom. Izvršni direktor odgovara Upravnom odboru. Ne dovodeći u pitanje ovlasti Komisije i Upravnog odbora, izvršni direktor neovisan je u obavljanju dužnosti i ne smije tražiti niti primati upute ni od koje vlade i ni od kojeg drugog tijela.

2. Izvršni direktor podnosi izvješće Europskom parlamentu o obavljanju svojih dužnosti kada ga se pozove da to učini. Vijeće može pozvati izvršnog direktora da podnese izvješće o obavljanju tih dužnosti.

3. Izvršni direktor odgovoran je za provedbu zadaća dodijeljenih Agenciji ovom Uredbom ili drugim aktima Unije. Izvršni direktor posebno je odgovoran za:

(a) odobravanje mjera Agencije utvrđenih u članku 76. unutar granica određenih ovom Uredbom te delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe;

(b) odlučivanje o istragama, inspekcijskim pregledima i ostalim aktivnostima praćenja, kako je predviđeno u člancima 83. i 85.;

(c) odlučivanje o dodjeli zadaća kvalificiranim subjektima u skladu s člankom 69. stavkom 1. i o provedbi istraga koje u ime Agencije provode nacionalna nadležna tijela ili kvalificirani subjekti u skladu s člankom 83. stavkom 1.;

(d) poduzimanje potrebnih mjera u vezi s aktivnostima Agencije u pogledu međunarodne suradnje u skladu s člankom 90.;

(e) poduzimanje svih potrebnih koraka, uključujući donošenje internih administrativnih uputa i objavu obavijesti, kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje Agencije u skladu s ovom Uredbom;

(f) provedbu odluka koje donosi Upravni odbor;

(g) pripremu konsolidiranog godišnjeg izvješća o aktivnostima Agencije i njegovo podnošenje Upravnom odboru na donošenje;

▼B

(h) pripremu nacrta izvještaja o procjenama prihoda i rashoda Agencije na temelju članka 120. i izvršavanje proračuna na temelju članka 121.;

(i) delegiranje ovlasti izvršnog direktora drugim članovima osoblja Agencije. Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju pravila koja se primjenjuju na takva delegiranja. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 127. stavka 2.;

(j) pripremu programskog dokumenta iz članka 117. stavka 1. i njegovo podnošenje Upravnom odboru na donošenje nakon dobivanja mišljenja Komisije;

(k) provedbu programskog dokumenta iz članka 117. stavka 1. i podnošenje izvješća o njegovoj provedbi Upravnom odboru;

(l) pripremu plana djelovanja na temelju zaključaka izvješća i evaluacija unutarnje i vanjske revizije, kao i istraga OLAF-a, te podnošenje izvješća o napretku Komisiji dvaput godišnje, a Upravnom odboru redovito;

(m) zaštitu financijskih interesa Unije primjenom preventivnih mjera protiv prijevara, korupcije i svih drugih nezakonitih aktivnosti, učinkovitim provjerama i, ako se utvrde nepravilnosti, osiguravanjem povrata pogrešno plaćenih iznosa te, prema potrebi, izricanjem učinkovitih, proporcionalnih i odvraćajućih administrativnih i financijskih sankcija;

(n) pripremu strategije Agencije za borbu protiv prijevara i njezinu dostavu Upravnom odboru na donošenje;

(o) pripremu nacrta financijskih pravila koja se primjenjuju na Agenciju;

(p) pripremu Europskog plana za sigurnost zračnog prometa i njegovih naknadnih ažuriranja te njihovo podnošenje Upravnom odboru na donošenje;

(q) izvješćivanje Upravnog odbora o provedbi Europskog plana za sigurnost zračnog prometa;

(r) odgovaranje na zahtjeve Komisije za pružanje pomoći podnesene u skladu s ovom Uredbom;

(s) prihvaćanje preraspodjele odgovornosti na Agenciju u skladu s člancima 64. i 65.;

(t) svakodnevno upravljanje Agencijom;

(u) donošenje svih odluka o uspostavi unutarnjeg ustroja Agencije i, prema potrebi, o svim njegovim izmjenama, osim ustroja na direktorskoj razini, koji će odobriti Upravni odbor;

▼B

(v) donošenje pravila za sprečavanje sukoba interesa i upravljanje sukobima interesa članova radnih skupina i skupina stručnjaka te drugih članova osoblja koji nisu obuhvaćeni Pravilnikom o osoblju u koja su uključene odredbe o izjavama o interesima i, prema potrebi, poslovnim aktivnostima nakon prestanka zaposlenja;

4. Izvršni direktor odgovoran je i za odlučivanje o tome je li za obavljanje zadaća Agencije na učinkovit i djelotvoran način potrebno osnovati jedan ili više lokalnih ureda u jednoj ili više država članica ili smjestiti osoblje u delegacije Unije u trećim zemljama podložno odgovarajućim aranžmanima s Europskom službom za vanjsko djelovanje. Za tu je odluku potrebna prethodna suglasnost Komisije, Upravnog odbora i, prema potrebi, države članice u kojoj se treba osnovati lokalni ured. U toj se odluci navodi opseg aktivnosti koje se trebaju obavljati u tom lokalnom uredu ili koje treba obavljati osoblje smješteno u delegacijama tako da se izbjegnu nepotrebni troškovi i udvostručavanje administrativnih funkcija Agencije.

Članak 105.

Ovlasti Žalbenog odbora

1. Žalbeni odbor osniva se kao dio administrativnog ustroja Agencije. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 128. radi utvrđivanja organizacije i sastava Žalbenog odbora.

2. Žalbeni odbor odgovoran je za odlučivanje o žalbama protiv odluka iz članka 108. Žalbeni odbor sastaje se prema potrebi.

Članak 106.

Članovi Žalbenog odbora

1. Članove i njihove zamjenike imenuje Upravni odbor s popisa kvalificiranih kandidata koji je uspostavila Komisija.

2. Mandat članova Žalbenog odbora, uključujući predsjednika i zamjenike, traje pet godina i može se produljiti za još pet godina.

3. Članovi Žalbenog odbora neovisni su. Pri donošenju odluka ne smiju tražiti ni primati upute ni od koje vlade i ni od kojeg drugog tijela.

4. Članovi Žalbenog odbora ne smiju obnašati druge dužnosti u Agenciji. Djelatnost člana Žalbenog odbora može se obavljati na osnovi nepunog radnog vremena.

5. Članove Žalbenog odbora ne smije se tijekom njihova mandata razriješiti dužnosti ili ukloniti s popisa kvalificiranih kandidata, osim ako za takvo razrješenje, odnosno uklanjanje s popisa kvalificiranih kandidata, postoje utemeljeni razlozi i ako je Komisija tako odlučila nakon što je primila mišljenje Upravnog odbora.

▼B

6. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 128. radi utvrđivanja kvalifikacija koje se zahtijevaju od članova Žalbenog odbora, njihovog statusa i ugovornog odnosa s Agencijom, ovlasti pojedinačnih članova u fazi pripreme odluka i pravila za glasovanje te postupaka glasovanja.

Članak 107.

Isključenje i izuzeće

1. Članovi Žalbenog odbora ne sudjeluju u žalbenom postupku ako u njemu imaju bilo kakav osobni interes ili ako su prethodno sudjelovali u postupku kao zastupnici jedne od stranaka u postupku ili su sudjelovali u donošenju odluke koja je predmet žalbe.

2. Ako član Žalbenog odbora zbog jednog od razloga navedenih u stavku 1. ili bilo kojeg drugog razloga smatra da ne bi trebao sudjelovati u žalbenom postupku, o tome obavješćuje Žalbeni odbor.

3. Svaka od stranaka u žalbenom postupku može podnijeti zahtjev za izuzeće člana Žalbenog odbora zbog bilo kojeg od razloga iz stavka 1. ili zbog sumnje u njegovu pristranost. Takav zahtjev nije dopušten ako je stranka u žalbenom postupku poduzela neku postupovnu radnju, iako je znala za postojanje razloga za izuzeće. Zahtjev za izuzeće ne može se temeljiti na državljanstvu članova.

4. Žalbeni odbor odlučuje o mjerama koje treba poduzeti u slučajevima iz stavaka 2. i 3. bez sudjelovanja dotičnog člana. Za potrebe donošenja te odluke dotičnog člana u Žalbenom odboru mijenja njegov zamjenik.

Članak 108.

Odluke protiv kojih se može podnijeti žalba

1. Žalba se može podnijeti protiv odluka koje Agencija donese na temelju članka 64., članka 65., članka 76. stavka 6., članaka od 77. do 83., članka 85. ili članka 126.

2. Žalba koja je podnesena na temelju stavka 1. nema suspenzivni učinak. Ako izvršni direktor smatra da okolnosti to dopuštaju, on može suspendirati primjenu odluke protiv koje je podnesena žalba.

3. Žalba protiv odluke kojom se ne završava postupak u pogledu jedne od stranaka može se podnijeti samo zajedno sa žalbom protiv konačne odluke, osim ako se odlukom predviđa zasebna žalba.

Članak 109.

Osobe koje imaju pravo na žalbu

Svaka fizička ili pravna osoba može podnijeti žalbu protiv odluke koja joj je upućena ili protiv odluke koja je se, premda je formalno upućena nekoj drugoj osobi, izravno i pojedinačno tiče. Stranke u postupku mogu biti stranke u žalbenom postupku.

▼B

Članak 110.

Rok za žalbu i oblik žalbe

Žalba se, zajedno s argumentiranim obrazloženjem, podnosi tajništvu Žalbenog odbora u pisanom obliku u roku dva mjeseca od dana kada je dotična osoba obaviještena o mjeri, odnosno, u slučaju izostanka takve obavijesti, od dana kada je dotična osoba saznala za mjeru.

Članak 111.

Prethodno preispitivanje

1. Žalbeni odbor prije razmatranja žalbe daje priliku Agenciji da preispita svoju odluku. Ako izvršni direktor smatra da je žalba osnovana, ispravlja tu odluku u roku od dva mjeseca od trenutka kada ga je Žalbeni odbor obavijestio. To se ne primjenjuje ako je podnositelju žalbe suprotstavljena druga stranka u žalbenom postupku.

2. Ako se odluka ne ispravi, Agencija odmah odlučuje o tome hoće li suspendirati primjenu odluke na temelju članka 108. stavka 2.

Članak 112.

Razmatranje žalbi

1. Žalbeni odbor procjenjuje je li žalba dopuštena i osnovana.

2. Kada razmatra žalbu na temelju stavka 1. Žalbeni odbor djeluje brzo. U koliko god navrata je to potrebno, poziva stranke u žalbenom postupku da u utvrđenim rokovima podnesu pisane primjedbe na obavijesti Žalbenog odbora ili na podneske drugih stranaka u žalbenom postupku. Žalbeni odbor može odlučiti da održi usmeno saslušanje, ili na vlastitu inicijativu ili na temelju argumentiranog zahtjeva jedne od stranaka u žalbenom postupku.

Članak 113.

Odluke o žalbi

Ako zaključi da žalba nije dopuštena ili da razlozi za žalbu nisu osnovani, Žalbeni odbor odbija žalbu. Ako zaključi da je žalba dopuštena i da su razlozi za žalbu osnovani, Žalbeni odbor predmet upućuje natrag Agenciji. Agencija donosi novu obrazloženu odluku uzimajući u obzir odluku Žalbenog odbora.

Članak 114.

Tužbe pred Sudom

1. Sudu je moguće podnijeti tužbu za poništenje akata Agencije čija je svrha da proizvode pravne učinke u odnosu na treće strane, tužbu zbog nepostupanja i, u skladu s člankom 97., tužbu zbog izvanugovorne odgovornosti te, na temelju klauzule o arbitraži, tužbu zbog ugovorne odgovornosti za štetu koju je Agencija prouzročila svojim djelima.

▼B

2. Tužbe za poništenje odluka koje je Agencija donijela na temelju članka 64., članka 65., članka 76. stavka 6., članaka od 77. do 83., članka 85. ili članka 126. mogu se podnijeti Sudu tek nakon što se iscrpe svi žalbeni postupci unutar Agencije.

3. Institucije Unije i države članice mogu protiv odluka Agencije podnijeti tužbu izravno Sudu te nisu dužne iscrpiti sve žalbene postupke unutar Agencije.

4. Agencija mora poduzeti sve potrebne mjere kako bi poštovala presudu Suda.

ODJELJAK III.

Metode rada

Članak 115.

Postupci za izradu mišljenja, certifikacijskih specifikacija i drugih detaljnih specifikacija, prihvatljivih načina usklađivanja i smjernica

1. Upravni odbor uspostavlja transparentne postupke za davanje mišljenja, izdavanje certifikacijskih specifikacija i drugih detaljnih specifikacija, prihvatljivih načina usklađivanja i smjernica iz članka 76. stavaka 1. i 3. Ti postupci:

(a) temelje se na stručnom znanju civilnih i, prema potrebi, vojnih zrakoplovnih tijela država članica;

(b) prema potrebi uključuju stručnjake relevantnih zainteresiranih strana ili se temelje na stručnom znanju relevantnih europskih normizacijskih tijela ili drugih specijaliziranih tijela;

(c) osiguravaju da Agencija objavljuje dokumente i da se na širokoj osnovi savjetuje sa zainteresiranim stranama, u skladu s vremenskim rasporedom i postupkom koji uključuje obvezu Agencije da u pisanom obliku odgovara na proces savjetovanja.

2. Kada na temelju članka 76. stavaka 1. i 3. izrađuje mišljenja, certifikacijske specifikacije i druge detaljne specifikacije, prihvatljive načine usklađivanja i smjernice Agencija uspostavlja postupak za prethodno savjetovanje s državama članicama. U tu svrhu može osnovati radnu skupinu u koju svaka država članica ima pravo imenovati jednog stručnjaka. Kada je potrebno savjetovanje u vezi s vojnim aspektima, Agencija se osim s državama članicama savjetuje i s Europskom obrambenom agencijom i drugim nadležnim vojnim stručnjacima koje odrede države članice. Kada je potrebno savjetovanje u vezi s mogućim socijalnim posljedicama tih mjera Agencije Agencija uključuje socijalne partnere Unije i druge relevantne dionike.

3. Agencija u službenom glasilu Agencije objavljuje mišljenja, certifikacijske specifikacije i druge detaljne specifikacije, prihvatljive načine usklađivanja i smjernice izrađene na temelju članka 76. stavaka 1. i 3. te postupke uspostavljene na temelju stavka 1. ovog članka.

▼B

Članak 116.

Postupci za donošenje odluka

1. Upravni odbor uspostavlja transparentne postupke za donošenje pojedinačnih odluka kako je predviđeno u članku 76. stavku 4.

Tim postupcima:

(a) osigurava se saslušanje fizičke ili pravne osobe kojoj odluka treba biti upućena kao i svih ostalih strana kojih se to izravno i pojedinačno tiče;

(b) osigurava se priopćavanje odluke fizičkim ili pravnim osobama i njezina objava, podložno zahtjevima iz članka 123. i članka 132. stavka 2.;

(c) osigurava se informiranje fizičkih ili pravnih osoba kojima je odluka upućena, kao i svih drugih stranaka u postupku, o pravnim sredstvima koja su im dostupna u skladu s ovom Uredbom;

(d) osigurava se da odluka sadržava obrazloženje.

2. Upravni odbor uspostavlja postupke kojima se određuju uvjeti pod kojima o odlukama obavješćuju dotične osobe, uključujući informacije o raspoloživim žalbenim postupcima kako su predviđeni u ovoj Uredbi.

Članak 117.

Godišnje i višegodišnje programiranje

1. Do 31. prosinca svake godine, u skladu s člankom 98. stavkom 2. točkom (c), Upravni odbor donosi programski dokument koji sadržava višegodišnji i godišnji program rada, na temelju nacrta koji je predstavio izvršni direktor šest tjedana prije donošenja, uzimajući u obzir mišljenje Komisije i u odnosu na višegodišnje programiranje nakon savjetovanja s Europskim parlamentom. Upravni odbor prosljeđuje taj dokument Europskom parlamentu, Vijeću i Komisiji. Programski dokument postaje konačan nakon konačnog donošenja općeg proračuna i, ako je to potrebno, prilagođava se na odgovarajući način prilagoditi.

2. U godišnjem programu rada navode se detaljni ciljevi i očekivani rezultati, uključujući pokazatelje uspješnosti, i njime se uzimaju u obzir ciljevi Europskog plana za sigurnost zračnog prometa. Također sadržava opis djelovanja koja treba financirati i podatke o financijskim i ljudskim resursima dodijeljenima svakom djelovanju u skladu s načelima planiranja proračuna i upravljanja proračunom na temelju aktivnosti, navodeći pritom koje aktivnosti treba financirati iz proračuna regulatornih aktivnosti, a koje iz naknada i pristojbi koje prima Agencija. Godišnji program rada usklađen je s višegodišnjim programom rada iz stavka 4. ovog članka. U njemu su jasno navedene zadaće koje su dodane, izmijenjene ili izbrisane u usporedbi s prethodnom financijskom godinom. U godišnji program uključena je strategija Agencije u pogledu njezinih aktivnosti povezanih s međunarodnom suradnjom u skladu s člankom 90. i djelovanja Agencije povezana s tom strategijom.

▼B

3. Upravni odbor mijenja doneseni godišnji program rada kada Agencija dobije novu zadaću. Svaka velika izmjena godišnjeg programa rada donosi se po istom postupku kao i početni godišnji program rada. Upravni odbor može ovlast za donošenje manjih izmjena godišnjeg programa rada delegirati izvršnom direktoru.

4. U višegodišnjem programu rada navodi se opći strateški program, između ostalog ciljevi, očekivani rezultati i pokazatelji uspješnosti. On sadržava i plan resursa, uključujući višegodišnji proračun i osoblje.

Plan resursa ažurira se svake godine. Strateški program ažurira se prema potrebi, a posebno kako bi se njime uzeli u obzir rezultati evaluacije iz članka 124.

Članak 118.

Konsolidirano godišnje izvješće o radu

1. U konsolidiranom godišnjem izvješću o radu opisuje se kako je Agencija provela svoj godišnji program rada, izvršila proračun i koristila se ljudskim resursima. U njemu se jasno navodi koja su ovlaštenja i zadaće Agencije dodane, promijenjene ili ukinute u usporedbi s prethodnom godinom.

2. Izvješće sadržava pregled aktivnosti koje je Agencija obavila i evaluaciju njihovih rezultata s obzirom na utvrđene ciljeve, pokazatelje uspješnosti i vremenski raspored, rizike povezane s tim aktivnostima, korištenje resursima i opće poslovanje Agencije te učinkovitost i djelotvornost sustavâ unutarnje kontrole. Uz to, u njemu se navodi koje su aktivnosti bile financirane iz proračuna regulatornih aktivnosti, a koje iz naknada i pristojbi koje je primila Agencija.

Članak 119.

Transparentnost i komunikacija

1. Na dokumente koji su u posjedu Agencije primjenjuje se Uredba (EZ) br. 1049/2001. Time se ne dovode u pitanje pravila o pristupu podacima i informacijama utvrđena u Uredbi (EU) br. 376/2014 i u provedbenim aktima donesenima na temelju članka 72. stavka 5. i članka 74. stavka 8. ove Uredbe.

2. Agencija može na vlastitu inicijativu provoditi komunikacijske aktivnosti u području svoje nadležnosti. Ona osobito osigurava da javnost i sve zainteresirane strane, uz objavu iz članka 115. stavka 3., brzo dobiju objektivne, pouzdane i lako razumljive informacije o njezinu radu. Agencija osigurava da se dodjelom njezinih resursa za komunikacijske aktivnosti ne ugrožava djelotvorno obavljanje zadaća iz članka 75.

▼B

3. Agencija prevodi materijale za promicanje sigurnosti na službene jezike Unije, prema potrebi.

4. Nacionalna nadležna tijela pomažu Agenciji djelotvornim pružanjem relevantnih sigurnosnih informacija u okviru svojih nadležnosti.

5. Sve fizičke ili pravne osobe imaju se pravo pisanim putem obratiti Agenciji na bilo kojem od službenih jezika Unije te imaju pravo dobiti odgovor na istom jeziku.

6. Prevoditeljske usluge potrebne za funkcioniranje Agencije osigurava Prevoditeljski centar za tijela Europske unije.

ODJELJAK IV.

Financijski zahtjevi

Članak 120.

Proračun

1. Ne dovodeći u pitanje druge prihode, prihodi Agencije sastoje se od:

(a) doprinosa Unije;

(b) doprinosa europskih trećih zemalja s kojima je Unija sklopila međunarodne sporazume, kako je navedeno u članku 129.;

(c) naknada koje plaćaju podnositelji zahtjeva za izdavanje certifikata i imatelji certifikata koje je izdala Agencija te osobe koje su registrirale izjave kod Agencije;

(d) pristojbi za publikacije, osposobljavanje i ostale usluge koje pruža Agencija, kao i za postupanje po žalbama;

(e) svih dobrovoljnih financijskih doprinosa država članica, trećih zemalja ili drugih subjekata pod uvjetom da se takvim doprinosima ne ugrožavaju neovisnost i nepristranost Agencije;

(f) bespovratnih sredstava.

2. Rashodi Agencije uključuju rashode za osoblje, administrativne rashode, infrastrukturne rashode i rashode poslovanja. U vezi s rashodima poslovanja, proračunske obveze za djelovanja koja traju dulje od jedne financijske godine mogu se, prema potrebi, rasporediti na godišnje obroke tijekom nekoliko godina.

3. Prihodi i rashodi moraju biti uravnoteženi.

4. Proračuni regulatornih aktivnosti, naknade utvrđene i naplaćene za aktivnosti certifikacije te pristojbe koje naplaćuje Agencija zasebno se prikazuju u financijskim izvještajima Agencije.

5. Agencija tijekom financijske godine svoje planiranje osoblja i upravljanje aktivnostima koje se financiraju sredstvima povezanima s naknadama i pristojbama prilagođava tako da može brzo odgovoriti na radno opterećenje i variranja tih prihoda.

▼B

6. Izvršni direktor svake godine sastavlja nacrt izvještaja o procjenama prihoda i rashoda Agencije za sljedeću financijsku godinu, uključujući nacrt plana radnih mjesta, i šalje ga Upravnom odboru zajedno s dokumentima s objašnjenjima o stanju proračuna. Taj nacrt plana radnih mjesta temelji se, s obzirom na radna mjesta koja se financiraju iz naknada i pristojbi, na ograničenom skupu pokazatelja koje je Komisija odobrila za mjerenje radnog opterećenja i učinkovitosti Agencije te se u njemu navode resursi potrebni da se na učinkovit i pravodoban način zadovolji potražnja za certifikacijom i drugim aktivnostima Agencije, uključujući one koje proizlaze iz preraspodjela odgovornosti u skladu s člancima 64. i 65.

Upravni odbor na temelju tog nacrta donosi privremeni nacrt procjene prihoda i rashoda Agencije za sljedeću financijsku godinu. Privremeni nacrt procjene prihoda i rashoda Agencije šalje se Komisiji do 31. siječnja svake godine.

7. Najkasnije do 31. ožujka Upravni odbor šalje Komisiji i europskim trećim zemljama s kojima je Unija sklopila međunarodne sporazume kako je navedeno u članku 129. završni nacrt procjene prihoda i rashoda Agencije, koji uključuje nacrt plana radnih mjesta i privremeni program rada.

8. Komisija šalje izvještaj o procjenama Europskom parlamentu i Vijeću zajedno s nacrtom općeg proračuna Europske unije.

9. Na temelju izvještaja o procjenama Komisija u nacrt općeg proračuna Europske unije uvrštava procjene koje smatra potrebnima za plan radnih mjesta i iznos doprinosa koji se naplaćuje iz općeg proračuna te ga podnosi Europskom parlamentu i Vijeću u skladu s člancima 313. i 314. UFEU-a.

10. Europski parlament i Vijeće odobravaju odobrena sredstva za doprinos Agenciji te donose plan radnih mjesta Agencije, uzimajući u obzir pokazatelje povezane s radnim opterećenjem i učinkovitošću Agencije iz stavka 6.

11. Proračun donosi Upravni odbor. Proračun postaje konačan nakon konačnog donošenja općeg proračuna Unije. Proračun se, prema potrebi, prilagođava na odgovarajući način.

12. Upravni odbor što je prije moguće obavješćuje Europski parlament i Vijeće o svojoj namjeri da provede bilo koji projekt koji bi mogao imati znatne financijske posljedice na financiranje proračuna, a posebno projekte povezane s nekretninama, kao što su najam ili kupnja zgrada, te o tome obavješćuje Komisiju. Na svaki projekt povezan s nekretninama koji bi vjerojatno mogao imati znatne posljedice za proračun Agencije primjenjuje se Delegirana uredba Komisije (EU) br. 1271/2013 ([1]).

([1]) Delegirana uredba Komisije (EU) br. 1271/2013 od 30. rujna 2013. o Okvirnoj financijskoj uredbi za tijela iz članka 208. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 7.12.2013., str. 42.).

▼B

Ako su Europski parlament ili Vijeće obavijestili o svojoj namjeri davanja mišljenja, to mišljenje dostavlja Upravnom odboru u roku od šest tjedana od datuma obavijesti o projektu.

Članak 121.

Izvršenje i kontrola proračuna

1. Izvršni direktor izvršava proračun Agencije.

2. Do 1. ožujka nakon svake financijske godine računovodstveni službenik Agencije dostavlja privremene financijske izvještaje računovodstvenom službeniku Komisije i Revizorskom sudu. Računovodstveni službenik Agencije do 1. ožujka nakon svake financijske godine također šalje izvješće o proračunskom i financijskom upravljanju za tu financijsku godinu računovodstvenom službeniku Komisije. Računovodstveni službenik Komisije konsolidira privremene financijske izvještaje institucija i decentraliziranih tijela u skladu s člankom 147. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ([1]).

3. Do 31. ožujka nakon svake financijske godine izvršni direktor dostavlja izvješće o proračunskom i financijskom upravljanju za tu financijsku godinu Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu.

4. Na temelju članka 148. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 nakon primitka opažanjâ Revizorskog suda o privremenim financijskim izvještajima Agencije, računovodstveni službenik sastavlja završne financijske izvještaje Agencije, za koje je sam odgovoran, a izvršni direktor podnosi ih Upravnom odboru radi mišljenja.

5. Upravni odbor daje mišljenje o završnim financijskim izvještajima Agencije.

6. Računovodstveni službenik Agencije do 1. srpnja nakon svake financijske godine dostavlja završne financijske izvještaje, zajedno s mišljenjem Upravnog odbora, Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu.

7. Završni financijski izvještaji objavljuju se u *Službenom listu Europske unije* do 15. studenoga nakon svake financijske godine.

8. Izvršni direktor šalje Revizorskom sudu odgovor na njegova opažanja do 30. rujna nakon svake financijske godine. Izvršni direktor taj odgovor također šalje Upravnom odboru i Komisiji.

([1]) Uredba (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 (SL L 298, 26.10.2012., str. 1.).

▼B

9. Na zahtjev Europskog parlamenta izvršni direktor podnosi Europskom parlamentu sve informacije potrebne za nesmetanu primjenu postupka davanja razrješnice za dotičnu financijsku godinu, kako je predviđeno člankom 165. stavkom 3. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012.

10. Na temelju preporuke Vijeća koje odlučuje kvalificiranom većinom, Europski parlament prije 15. svibnja godine n + 2 donosi odluku o davanju razrješnice izvršnom direktoru u pogledu izvršavanja proračuna za godinu n.

Članak 122.

Borba protiv prijevara

1. S ciljem borbe protiv prijevara, korupcije i drugih nezakonitih aktivnosti, Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([1]) primjenjuje se bez ograničenja.

2. Agencija pristupa Međuinstitucionalnom sporazumu od 25. svibnja 1999. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Komisije Europskih zajednica u vezi s internim istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) ([2]) u roku od šest mjeseci od 11. rujna 2018. te donosi odgovarajuće odredbe koje se primjenjuju na njezino osoblje s pomoću predloška navedenog u Prilogu tom sporazumu.

3. Revizorski sud ovlašten je provoditi reviziju, na temelju dokumenata i inspekcija na terenu, svih korisnika bespovratnih sredstava, izvoditelja i podizvoditelja koji su od Agencije primili sredstva Unije.

4. OLAF može provoditi istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, u skladu s odredbama i postupcima utvrđenima u Uredbi (EU, Euratom) br. 883/2013 i Uredbi Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 ([3]). radi utvrđivanja je li došlo do prijevare, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti, koje utječu na financijske interese Unije, u vezi s bespovratnim sredstvima ili ugovorom koje je financirala Agencija.

5. Ne dovodeći u pitanje stavke od 1. do 4. sporazumi o suradnji s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama, ugovori, sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava i odluke o dodjeli bespovratnih sredstava Agencije moraju sadržavati odredbe kojima se izričito ovlašćuju Europski revizorski sud i OLAF za provedbu takvih revizija i istraga u skladu s njihovim nadležnostima.

([1]) Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1.).

([2]) SL L 136, 31.5.1999., str. 15.

([3]) Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevara i ostalih nepravilnosti (SL L 292, 15.11.1996., str. 2.).

▼B

Članak 123.

Sigurnosna pravila za zaštitu klasificiranih i osjetljivih neklasificiranih podataka

Agencija donosi svoja sigurnosna pravila koja su jednakovrijedna sigurnosnim pravilima Komisije za zaštitu klasificiranih podataka Europske unije (EUCI) i osjetljivih neklasificiranih podataka, kako je utvrđeno odlukama Komisije (EU, Euratom) 2015/443 ([1]) i (EU, Euratom) 2015/444 ([2]). Sigurnosna pravila Agencije obuhvaćaju, između ostalog, odredbe za razmjenu, obradu i čuvanje takvih podataka.

Članak 124.

Evaluacija

1. Najkasnije 12. rujna 2023. i svakih pet godina nakon toga Komisija provodi evaluaciju u skladu sa smjernicama Komisije kako bi ocijenila učinkovitost Agencije s obzirom na njezine ciljeve, mandat i zadaće. Prilikom evaluacije ocjenjuju se utjecaj ove Uredbe, Agencije i njezinih načina rada na uspostavu visoke razine sigurnosti civilnog zrakoplovstva. U evaluaciji se također razmatra moguća potreba za izmjenom mandata Agencije i financijske posljedice takve izmjene. Prilikom evaluacije uzimaju se u obzir stajališta Upravnog odbora te dionika na razini Unije i na nacionalnoj razini.

2. Ako Komisija smatra da daljnje postojanje Agencije više nije opravdano s obzirom na ciljeve, mandat i zadaće koji su joj dodijeljeni, ona može predložiti da se ova Uredba u skladu s time izmijeni ili stavi izvan snage.

3. Komisija Europskom parlamentu, Vijeću i Upravnom odboru dostavlja nalaze evaluacije zajedno sa svojim zaključcima. Prema potrebi, prilaže se akcijski plan s vremenskim rasporedom. Nalazi evaluacije i preporuke objavljuju se.

Članak 125.

Financijska pravila

Nakon savjetovanja s Komisijom Upravni odbor donosi financijska pravila koja se primjenjuju na Agenciju. Njima se ne odstupa od Delegirane uredbe (EU) br. 1271/2013, osim ako je to odstupanje osobito potrebno za funkcioniranje Agencije te je Komisija dala svoju prethodnu suglasnost.

([1]) Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/443 od 13. ožujka 2015. o sigurnosti u Komisiji (SL L 72, 17.3.2015., str. 41.).

([2]) Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/444 od 13. ožujka 2015. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 72, 17.3.2015., str. 53.).

▼B

Članak 126.

Naknade i pristojbe

1. Naknade i pristojbe naplaćuju se za:

(a) izdavanje i produljenje certifikata te registraciju izjava koje obavlja Agencija na temelju ove Uredbe te njezine aktivnosti nadzora nad aktivnostima na koje se ti certifikati i izjave odnose;

(b) publikacije, osposobljavanje i sve ostale usluge koje pruža Agencija, a koje odražavaju stvarni trošak svake pojedinačne pružene usluge;

(c) postupanje po žalbama.

Sve naknade i pristojbe izražavaju se i plaćaju u eurima.

2. Iznos naknada i pristojbi određuje se na takvoj razini da se osigura da s njima povezani prihodi pokrivaju ukupne troškove aktivnosti povezanih s pruženim uslugama te da se izbjegne znatno gomilanje viškova. Svi rashodi Agencije povezani s osobljem koje sudjeluje u aktivnostima iz stavka 1., a posebno proporcionalan doprinos poslodavca za mirovinsko osiguranje, odražavaju se u tim troškovima. Naknade i pristojbe namjenski su prihodi Agencije za aktivnosti povezane s uslugama za koje se plaćaju naknade i pristojbe.

3. Proračunski viškovi koji proizlaze iz naknada i pristojbi upotrebljavaju se za financiranje budućih aktivnosti povezanih s naknadama i pristojbama ili za poravnanje gubitaka. Ako se znatan pozitivan ili negativan proračunski rezultat ponavlja, preispituje se razina naknada i pristojbi.

4. Nakon savjetovanja s Agencijom u skladu s člankom 98. stavkom 2. točkom i. Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljna pravila u vezi s naknadama i pristojbama koje naplaćuje Agencija, u kojima se posebno navode usluge za koje se na temelju članka 120. stavka 1. točaka (c) i (d) plaćaju naknade i pristojbe te iznos naknada i pristojbi kao i način njihova plaćanja. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 127. stavka 3.

POGLAVLJE VI.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 127.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.

3. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

▼B

4. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 8. Uredbe (EU) br. 182/2011 u vezi s njezinim člankom 4.

Članak 128.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Ovlast donošenja delegiranih akata iz članka 19., članka 28., članka 32., članka 39., članka 47., članka 54., članka 58., članka 61., članka 62. stavka 13., članka 68. stavka 3., članka 84. stavka 4., članka 105. i članka 106. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od 5 godina, počevši od 11. rujna 2018. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije kraja razdoblja od pet godina. Delegiranje ovlasti prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 19., članka 28., članka 32., članka 39., članka 47., članka 54., članka 58., članka 61., članka 62. stavka 13., članka 68. stavka 3., članka 84. stavka 4., članka 105. i članka 106. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.

5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Delegirani akt iz članka 19., članka 28., članka 32., članka 39., članka 47., članka 54., članka 58., članka 61., članka 62. stavka 13., članka 68. stavka 3., članka 84. stavka 4., članka 105. i članka 106. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 129.

Sudjelovanje europskih trećih zemalja

Agencija je otvorena za sudjelovanje europskih trećih zemalja koje su ugovorne stranke Čikaške konvencije i koje su s Unijom sklopile međunarodne sporazume na temelju kojih su preuzele i primjenjuju pravo Unije u područjima obuhvaćenima ovom Uredbom.

▼B

Ti međunarodni sporazumi mogu obuhvaćati odredbe kojima se posebno određuju priroda i opseg sudjelovanja dotične europske treće zemlje u radu Agencije, uključujući odredbe o financijskim doprinosima i osoblju. Kako bi se navedene odredbe provele, Agencija može u skladu s člankom 90. stavkom 2. uspostaviti radne aranžmane s nadležnim tijelom dotične europske treće zemlje.

Članak 130.

Sporazum o sjedištu i uvjeti rada

1. Potrebni dogovori o smještaju koji se treba pružiti Agenciji u državi članici domaćinu te objekti i oprema koje ta država članica treba staviti na raspolaganje, kao i posebna pravila koja se u državi članici domaćinu primjenjuju na izvršnog direktora, članove Upravnog odbora, osoblje Agencije i članove njihovih obitelji utvrđuju se u sporazumu o sjedištu između Agencije i države članice u kojoj se sjedište nalazi.

2. Država članica domaćin Agencije osigurava potrebne uvjete za nesmetano funkcioniranje Agencije, uključujući višejezično, odgovarajuće školovanje te primjerenu prometnu povezanost.

Članak 131.

Sankcije

Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koje se primjenjuju na kršenja ove Uredbe te delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju ove Uredbe i poduzimaju sve potrebne mjere radi osiguranja njihove provedbe. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

Članak 132.

Obrada osobnih podataka

1. Kada je riječ o obradi osobnih podataka u okviru ove Uredbe, države članice svoje zadaće na temelju ove Uredbe izvršavaju u skladu s nacionalnim zakonima i drugim propisima u skladu s Uredbom (EU) 2016/679.

2. Kada je riječ o obradi osobnih podataka u okviru ove Uredbe, Komisija i Agencija svoje zadaće na temelju ove Uredbe izvršavaju u skladu s Uredbom (EZ) br. 45/2001.

Članak 133.

Izmjena Uredbe (EZ) br. 2111/2005

U članku 15. Uredbe (EZ) br. 2111/2005 stavci od 1. do 3. zamjenjuju se sljedećim:

„1. Komisiji pomaže odbor („Odbor EU-a za sigurnost zračnog prometa”). Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

▼B

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.

3. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.”.

Članak 134.

Izmjene Uredbe (EZ) br. 1008/2008

Uredba (EZ) br. 1008/2008 mijenja se kako slijedi:

1. u članku 4., točka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) posjeduje valjanu svjedodžbu operatora zrakoplova (AOC) koju je u skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća (*) izdalo nacionalno tijelo države članice, više nacionalnih tijela država članica koje zajednički djeluju u skladu s člankom 62. stavkom 5. te uredbe ili Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa;

_____

(*) Uredba (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa i izmjeni uredbi (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3922/91 (SL L 212, 22.8.2018., str. 1.).”;

2. Članak 6. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 6.

Svjedodžba operatora zrakoplova

1. Izdavanje i valjanost operativne licencije ovise o posjedovanju valjane svjedodžbe operatora zrakoplova, u kojoj su navedene djelatnosti obuhvaćene tom operativnom licencijom.

2. Svaka se promjena u svjedodžbi operatora zrakoplova nekog zračnog prijevoznika Zajednice navodi, prema potrebi, u operativnoj licenciji.

Tijelo nadležno za svjedodžbe operatora zrakoplova obavješćuje nadležno tijelo za izdavanje dopuštenjâ što je prije moguće o svim relevantnim predloženim promjenama u svjedodžbi operatora zrakoplova.

3. Tijelo nadležno za svjedodžbe operatora zrakoplova i nadležno tijelo za izdavanje dopuštenjâ dogovaraju mjere za proaktivnu razmjenu informacija relevantnih za procjenu i zadržavanje svjedodžbe operatora zrakoplova i operativne licencije.

▼B

Ta razmjena može uključivati, ali ne isključivo, informacije povezane s financijskim, vlasničkim i organizacijskim aranžmanima zračnog prijevoznika Zajednice koji bi mogli imati utjecaja na sigurnost ili solventnost njegovih operacija ili kojima bi se moglo pomoći tijelu nadležnom za svjedodžbe operatora zrakoplova u obavljanju njegovih aktivnosti nadzora povezanih sa sigurnošću. Ako su takve informacije dostavljene u povjerenju, uspostavljaju se mjere kako bi se osiguralo da su informacije primjereno zaštićene.

3.a Ako je vjerojatno da će biti potrebna mjera osiguravanja provedbe propisa, tijelo nadležno za svjedodžbe operatora zrakoplova i nadležno tijelo za izdavanje dopuštenjâ međusobno se savjetuju što je prije moguće prije poduzimanja takve mjere, te surađuju nastojeći da se problemi riješe prije poduzimanja mjere. Ako je mjera poduzeta, tijelo nadležno za svjedodžbe operatora zrakoplova i nadležno tijelo za izdavanje dopuštenjâ međusobno se obavješćuju što je prije moguće o poduzimanju mjere.”;

3. U članku 12., stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Zrakoplov kojim se koristi zračni prijevoznik Zajednice registrira se, prema izboru države članice čije nadležno tijelo izdaje operativnu licenciju, ili u njezinu vlastitu državnom registru ili u državnom registru druge države članice. Međutim, kada se koristi u okviru ugovora o zakupu zrakoplova bez posade ili ugovora o zakupu zrakoplova s posadom u skladu s člankom 13., takav zrakoplov može se registrirati u državnom registru ili bilo koje države članice ili treće zemlje.”.

Članak 135.

Izmjene Uredbe (EU) br. 996/2010

Članak 5. Uredbe (EU) br. 996/2010 zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 5.

Obveza vođenja istrage

1. Svaka nesreća ili ozbiljna nezgoda u kojoj je sudjelovao zrakoplov na koji se primjenjuje Uredba (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća (*) mora biti predmetom istrage koja se odnosi na sigurnost u državi članici u kojoj se nesreća ili ozbiljna nezgoda dogodila.

2. Ako zrakoplov na koji se primjenjuje Uredba (EU) 2018/1139 i koji je registriran u državi članici doživi nesreću ili ozbiljnu nezgodu na mjestu za koje se ne može sa sigurnošću odrediti nalazi li se na državnom području neke države, istragu koja se odnosi na sigurnost provodi tijelo odgovorno za istrage koje se odnose na sigurnost one države članice u kojoj je zrakoplov registriran.

3. Opseg istraga koje se odnose na sigurnost iz stavaka 1., 2. i 4. te postupak u skladu s kojim takve istrage treba provoditi određuje tijelo odgovorno za istrage koje se odnose na sigurnost, uzimajući pritom u obzir posljedice nesreće ili ozbiljne nezgode te spoznaje koje očekuje da će steći takvim istragama radi poboljšanja sigurnosti zračnog prometa.

▼B

4. Tijela odgovorna za istrage koje se odnose na sigurnost mogu odlučiti istražiti nezgode koje nisu navedene u stavcima 1. i 2., kao i nesreće ili ozbiljne nezgode u kojima su sudjelovali drugi tipovi zrakoplova, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom država članica, kada očekuju da će takvim istragama steći spoznaje o sigurnosti.

5. Odstupajući od stavaka 1. i 2. ovog članka tijelo odgovorno za istrage koje se odnose na sigurnost može, uzimajući u obzir očekivane spoznaje koje treba steći radi poboljšanja sigurnosti zračnog prometa, odlučiti ne pokrenuti istragu koja se odnosi na sigurnost kada se nesreća ili ozbiljna nezgoda odnosi na bespilotni zrakoplov za koji se ne zahtijeva certifikat ili izjava na temelju članka 56. stavaka 1. i 5. Uredbe (EU) 2018/1139 ili se odnosi na zrakoplov s posadom maksimalne mase pri polijetanju od najviše 2 250 kg u kojoj nijedna osoba nije smrtno stradala niti je ozbiljno ozlijeđena.

6. Cilj istraga koje se odnose na sigurnost iz stavaka 1., 2. i 4. ni u kojem slučaju ne smije biti utvrđivanje krivnje ili odgovornosti. Istrage su neovisne i odvojene od sudskih ili upravnih postupaka za utvrđivanje krivnje ili odgovornosti i njima se takvi postupci ne dovode u pitanje.

(*) Uredba (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa i izmjeni uredbi (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3922/91 (SL L 212, 22.8.2018., str. 1.).”.

Članak 136.

Izmjene Uredbe (EU) br. 376/2014

U članku 3. Uredbe (EU) br. 376/2014 stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Ova se Uredba primjenjuje na događaje i druge informacije povezane sa sigurnošću koji uključuju civilne zrakoplove na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća (*).

Međutim, ova se Uredba ne primjenjuje na događaje i druge informacije povezane sa sigurnošću koji uključuju bespilotne zrakoplove za koje se ne zahtijeva certifikat ili izjava na temelju članka 56. stavaka 1. i 5. Uredbe (EU) 2018/1139, osim ako je posljedica događaja ili druge informacije povezane sa sigurnošću koji uključuju takve bespilotne zrakoplove bila smrt ili ozbiljna ozljeda osobe ili su uključivali zrakoplov koji nije bespilotni zrakoplov.

▼B

Države članice mogu odlučiti primjenjivati ovu Uredbu i na događaje i druge informacije povezane sa sigurnošću koji uključuju zrakoplove na koje se ne primjenjuje Uredba (EU) 2018/1139.

(*) Uredba (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa i izmjeni uredbi (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3922/91 (SL L 212, 22.8.2018., str. 1.).”.

Članak 137.

Izmjene Direktive 2014/30/EU

U članku 2. stavku 2. Direktive 2014/30/EU točka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) sljedeću opremu za zrakoplovstvo, ako je ta oprema obuhvaćena područjem primjene Uredbe (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća (*) i namijenjena isključivo za upotrebu u zraku:

i. zrakoplove, osim bespilotnih zrakoplova, kao i povezane motore, propelere, dijelove i neugrađenu opremu;

ii. bespilotne zrakoplove, kao i povezane motore, propelere, dijelove i neugrađenu opremu, čiji je projekt certificiran u skladu s člankom 56. stavkom 1. te uredbe, koji su namijenjeni za rad samo na frekvencijama dodijeljenima Radijskim propisima Međunarodne telekomunikacijske unije za potrebe zaštićene upotrebe u zrakoplovstvu.

(*) Uredba (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa i izmjeni uredbi (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3922/91 (SL L 212, 22.8.2018., str. 1.).”.

▼B

Članak 138.

Izmjene Direktive 2014/53/EU

U Prilogu I. Direktivi 2014/53/EU točka 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Sljedeća oprema za zrakoplovstvo, ako je ta oprema obuhvaćena područjem primjene Uredbe (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća (*) i namijenjena isključivo za upotrebu u zraku:

(a) zrakoplovi, osim bespilotnih zrakoplova, kao i povezani motori, propeleri, dijelovi i neugrađena oprema;

(b) bespilotni zrakoplovi, kao i povezani motori, propeleri, dijelovi i neugrađena oprema, čiji je projekt certificiran u skladu s člankom 56. stavkom 1. te uredbe i koji su namijenjeni za rad samo na frekvencijama dodijeljenima Radijskim propisima Međunarodne telekomunikacijske unije za potrebe zaštićene upotrebe u zrakoplovstvu.

(*) Uredba (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa i izmjeni uredbi (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3922/91 (SL L 212, 22.8.2018., str. 1.).”.

Članak 139.

Stavljanje izvan snage

1. Uredba (EZ) br. 216/2008 stavlja se izvan snage s učinkom od 11. rujna 2018.

2. Uredba (EZ) br. 552/2004 stavlja se izvan snage s učinkom od 11. rujna 2018. Međutim, članci 4., 5., 6., 6.a i 7. te uredbe i njezini prilozi III. i IV. i dalje se primjenjuju do datuma početka primjene delegiranih akata iz članka 47. ove Uredbe i u mjeri u kojoj je tim aktima obuhvaćen predmet relevantnih odredaba Uredbe (EZ) br. 552/2004 te u svakom slučaju najkasnije do 12. rujna 2023.

3. Uredba (EEZ) br. 3922/91 stavlja se izvan snage od datuma početka primjene detaljnih pravila donesenih na temelju članka 32. stavka 1. točke (a) o zahtjevima u vezi s ograničenjima vremena provedenog na letu i na dužnosti te zahtjevima u vezi s odmorom članova posade zrakoplova zračnog taksija, hitne medicinske službe i operacija komercijalnog zračnog prijevoza aviona s jednim pilotom.

▼B

4. Upućivanja na uredbe stavljene izvan snage iz stavaka 1., 2. i 3. smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu i prema potrebi se čitaju u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga X.

Članak 140.

Prijelazne odredbe

1. Certifikati i posebne specifikacije u pogledu plovidbenosti koji su izdani ili priznati i izjave koje su dane ili priznate u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima ostaju valjani i smatraju se izdanima, danima i priznatima u skladu s odgovarajućim odredbama ove Uredbe, među ostalim za potrebe primjene članka 67.

2. Najkasnije do 12. rujna 2023. provedbena pravila donesena na temelju uredaba (EZ) br. 216/2008 i (EZ) br. 552/2004 prilagođavaju se ovoj Uredbi. Do prilagodbe svako upućivanje u tim provedbenim pravilima na:

(a) „komercijalnu djelatnost” smatra se upućivanjem na članak 3. točku (i) Uredbe (EZ) br. 216/2008;

(b) „kompleksni zrakoplov na motorni pogon” smatra se upućivanjem na članak 3. točku (j) Uredbe (EZ) br. 216/2008;

(c) „uređaje” smatra se upućivanjem na članak 3. točku 29. ove Uredbe;

(d) „dozvolu rekreacijskog pilota” smatra se upućivanjem na dozvolu iz članka 7. stavka 7. Uredbe (EZ) br. 216/2008;

3. Agencija najkasnije dvije godine nakon 11. rujna 2018. izdaje, u skladu s člankom 76. stavkom 1. i člankom 76. stavkom 3. ove Uredbe, mišljenja o prijedlozima izmjena uredaba Komisije (EU) br. 748/2012 ([1]), (EU) br. 1321/2014 ([2]), (EU) br. 1178/2011 ([3]) i (EU) br. 965/2012 ([4]) i primjenjivih specifikacija certifikacije kako bi ih prilagodila ovoj Uredbi u pogledu zrakoplova namijenjenih ponajprije za sport i rekreacijsku upotrebu.

([1]) Uredba Komisije (EU) br. 748/2012 od 3. kolovoza 2012. o utvrđivanju provedbenih pravila za certifikaciju plovidbenosti i ekološku certifikaciju zrakoplova i s njima povezanih proizvoda, dijelova i uređaja te za certifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija (SL L 224, 21.8.2012., str. 1.).

([2]) Uredba Komisije (EU) br. 1321/2014 od 26. studenoga 2014. o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja, te o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te poslove (SL L 362, 17.12.2014., str. 1.).

([3]) Uredba Komisije (EU) br. 1178/2011 od 3. studenoga 2011. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih postupaka vezano za članove posade zrakoplova u civilnom zrakoplovstvu u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 311, 25.11.2011., str. 1.).

([4]) Uredba Komisije (EU) br. 965/2012 od 5. listopada 2012. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s letačkim operacijama u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 296, 25.10.2012., str. 1.).

▼B

4. Do 12. rujna 2021. Agencija može izdati smjernice za dobrovoljnu upotrebu od strane država članica kako bi poduprla izradu razmjernih nacionalnih pravila u vezi s projektiranjem, proizvodnjom, održavanjem i operacijama zrakoplova navedenih u Prilogu I.

5. Odstupajući od članaka 55. i 56., odgovarajuće odredbe Uredbe (EZ) 216/2008 nastavljaju se primjenjivati do stupanja na snagu delegiranih akata iz članka 58. i provedbenih akata iz članka 57. ove Uredbe.

6. Države članice moraju otkazati ili prilagoditi postojeće bilateralne sporazume koje su sklopile s trećim zemljama u područjima obuhvaćenima ovom Uredbom što je prije moguće nakon stupanja na snagu ove Uredbe, a u svakom slučaju prije 12. rujna 2021.

Članak 141.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

▼B

PRILOG I.

Zrakoplovi iz članka 2. stavka 3. točke (d)

1. Kategorije zrakoplova s posadom na koje se ova Uredba ne primjenjuje:

(a) povijesni zrakoplovi koji ispunjavaju sljedeće kriterije:

i. zrakoplovi:

— čije prvobitno projektiranje prethodi 1. siječnju 1955. i

— čija je proizvodnja prestala prije 1. siječnja 1975.

ili

ii. zrakoplovi koji su od jasnog povijesnog značaja, u vezi sa:

— sudjelovanjem u važnom povijesnom događaju,

— važnim korakom u razvoju zrakoplovstva ili

— važnom ulogom koju su imali u oružanim snagama države članice;

ili

(b) zrakoplovi posebno projektirani ili prilagođeni u istraživačke, eksperimentalne ili znanstvene svrhe, koji će se vjerojatno proizvoditi u vrlo ograničenom broju;

(c) zrakoplovi, uključujući one dostavljene u kompletu sastavnih dijelova, pri čemu je najmanje 51 % zadataka izrade i sastavljanja obavio amater ili neprofitno udruženje amatera za vlastitu upotrebu i u nekomercijalne svrhe;

(d) zrakoplovi koje su upotrebljavale vojne snage, osim ako se radi o tipu zrakoplova za koji je Agencija donijela standard za projektiranje;

(e) zrakoplovi čija mjerljiva brzina sloma uzgona ili najmanja stalna brzina letenja pri slijetanju ne premašuje 35 čvorova kalibrirane brzine (CAS), helikopteri, motorni padobrani, jedrilice i motorne jedrilice, koji imaju najviše dva sjedala i maksimalnu masu pri polijetanju (MTOM), kako su je zabilježile države članice, koja ne premašuje:

	Avion/helikopter/ motorni padobran/ motorna jedrilica	Jedrilice	Amfibijski avion ili avion/ helikopter s plovcima	Padobran za ponovno dizanje pričvršćen na konstrukciju
jednosjed	300 kg MTOM	250 kg MTOM	dodatnih 30 kg MTOM	dodatnih 15 kg MTOM
dvosjed	450 kg MTOM	400 kg MTOM	dodatnih 45 kg MTOM	dodatnih 25 kg MTOM
Kada amfibijski avion ili avion/helikopter s plovcima funkcionira i kao avion/helikopter s plovcima i kao kopneni avion/helikopter, mora biti ispod primjenjive granice MTOM-a.				

(f) jednosjedi i dvosjedi žiroplani čiji MTOM ne premašuje 600 kg;

▼B

(g) replike zrakoplova koji ispunjavaju kriterije iz točaka (a) ili (d) i čija je projektirana struktura slična originalnom zrakoplovu;

(h) baloni i zračni brodovi za jednu ili dvije osobe čiji najveći projektirani obujam u slučaju vrućeg zraka ne premašuje 1 200 m^3, a u slučaju drugog uzgonskog plina ne premašuje 400 m^3;

(i) svi ostali zrakoplovi s posadom čija maksimalna masa praznog zrakoplova, uključujući gorivo, ne premašuje 70 kg.

2. Nadalje, ova se Uredba ne primjenjuje na:

(a) privezane zrakoplove bez pogonskog sustava s maksimalnom duljinom spone od 50 m i

i. MTOM-om zrakoplova, uključujući njegov korisni teret, manjim od 25 kg, ili

ii. u slučaju zrakoplova lakših od zraka, najvećim projektiranim obujmom zrakoplova manjim od 40 m^3;

(b) privezane zrakoplove s MTOM-om koji ne premašuje 1 kg.

▼B

PRILOG II.

Bitni zahtjevi u pogledu plovidbenosti

1. INTEGRITET PROIZVODA

Integritet proizvoda, uključujući zaštitu od prijetnji povezanih sa sigurnošću informacija, mora biti osiguran u svim predviđenim uvjetima letenja tijekom cijelog radnog vijeka zrakoplova. Usklađenost sa svim zahtjevima mora se dokazati procjenom ili analizom, poduprtima, prema potrebi, ispitivanjima.

1.1 Strukture i materijali

1.1.1 Mora se osiguravati i održavati integritet strukture u cijelom operativnom području zrakoplova i s dostatnom rezervom, uključujući njegov pogonski sustav, tijekom radnog vijeka zrakoplova.

1.1.2 Svi dijelovi zrakoplova čije bi zatajenje moglo smanjiti integritet strukture moraju biti u skladu sa sljedećim uvjetima, a da pritom nema štetnih deformacija ili zatajenja. To uključuje sve elemente velike mase i načine njihova učvršćivanja.

(a) Moraju se uzeti u obzir sve kombinacije opterećenja koje je razumno očekivati u granicama težine, rasponu težišta, operativnom području i radnom vijeku zrakoplova, te predvidjeti dostatnu rezervu. To uključuje i opterećenja zbog naletâ vjetra, izvođenja manevara, održavanja zračnog tlaka, pomičnih površina, sustava za kormilarenje i pogonskih sustava i tijekom leta i na tlu.

(b) Moraju se uzeti u obzir opterećenja i vjerojatna zatajenja zbog prisilnih slijetanja ili na tlo ili na vodenu površinu.

(c) Ovisno o vrsti operacije, u reakciji strukture na takva opterećenja moraju se uračunati dinamički utjecaji, uzimajući u obzir veličinu i konfiguraciju zrakoplova.

1.1.3 Zrakoplov ne smije imati nikakve aeroelastične nestabilnosti ni prekomjerne vibracije.

1.1.4 Proizvodnim procesima i materijalima koji se upotrebljavaju pri proizvodnji zrakoplova moraju se dobivati poznate i ponovljive strukturne karakteristike. Sve promjene u značajkama materijala povezane s operativnim okruženjem moraju se uzeti u obzir.

1.1.5 Koliko je to moguće, mora se osigurati da utjecaji cikličkih opterećenja, degradacije okoliša, slučajne štete i štete na temelju diskretnog izvora ne smanje integritet strukture ispod prihvatljive razine preostale čvrstoće. Sve upute potrebne za osiguranje kontinuirane plovidbenosti u tom smislu moraju se objaviti.

1.2 Pogon

1.2.1 Integritet pogonskog sustava (tj. motora i, prema potrebi, propelera) mora se dokazati u cijelom operativnom području pogonskog sustava i s dostatnom rezervom te se mora održavati tijekom radnog vijeka pogonskog sustava, uzimajući u obzir ulogu pogonskog sustava u cjelokupnom sigurnosnom konceptu zrakoplova.

1.2.2 Pogonski sustav mora, unutar navedenih granica, proizvoditi potisak ili snagu koji se od njega traže u svim zahtijevanim uvjetima letenja, uzimajući u obzir okolišne utjecaje i uvjete.

▼B

1.2.3 Proizvodnim procesima i materijalima koji se upotrebljavaju pri proizvodnji pogonskog sustava moraju se dobivati poznate i ponovljive strukturne karakteristike. Sve promjene u značajkama materijala povezane s operativnim okruženjem moraju se uzeti u obzir.

1.2.4 Utjecaji cikličkih opterećenja, degradacije okoliša i pogoršanja rada i vjerojatnih naknadnih zatajenja dijelova ne smiju smanjiti integritet pogonskog sustava ispod prihvatljivih razina. Sve upute potrebne za osiguranje kontinuirane plovidbenosti u tom smislu moraju se objaviti.

1.2.5 Moraju se objaviti sve potrebne upute, informacije i zahtjevi za sigurnu i pravilnu povezanost pogonskog sustava i zrakoplova.

1.3 Sustavi i oprema (osim neugrađene opreme):

1.3.1 Zrakoplov ne smije imati nikakve projektirane karakteristike ili detalje za koje se iz iskustva zna da su opasni.

1.3.2 Zrakoplov, uključujući sustave i opremu koji su potrebni radi procjene projekta tipa ili su predviđeni operativnim pravilima, mora funkcionirati kako je predviđeno u svim predvidivim uvjetima rada, unutar cijelog operativnog područja zrakoplova i s dostatnom rezervom, pri čemu se uzima u obzir okolina u kojoj sustav ili oprema radi. Drugi sustavi ili oprema koji nisu potrebni za certifikaciju tipa ili nisu predviđeni operativnim pravilima, bez obzira na to funkcioniraju li pravilno ili nepravilno, ne smiju smanjivati sigurnost ni negativno utjecati na pravilno funkcioniranje drugih sustava ili opreme. Sustavima i opremom mora se moći rukovati bez potrebe za iznimnom vještinom ili iznimnom snagom.

1.3.3 Zrakoplovni sustavi i oprema, razmatrani zasebno i u međusobnom odnosu, moraju biti projektirani tako da samo jedno zatajenje za koje nije dokazano da je iznimno nevjerojatno neće izazvati nikakvo pogubno zatajenje i tako da su vjerojatnost zatajenja i težina njegova utjecaja na zrakoplov i osobe u zrakoplovu u inverznom odnosu. U vezi s prethodno navedenim kriterijem samo jednog zatajenja prihvaća sa da se u obzir moraju uzeti veličina i opća konfiguracija zrakoplova te da se time može spriječiti da pojedini dijelovi i pojedini sustavi helikoptera i manjih zrakoplova ispunjavaju kriterij samo jednog zatajenja.

1.3.4 Posadi ili, prema potrebi, osoblju za održavanje moraju se na jasan, dosljedan i nedvosmislen način davati informacije potrebne za sigurno obavljanje leta te informacije o uvjetima kojima se može ugroziti sigurnost. Sustavi, oprema i kontrolni uređaji, uključujući znakove i objave, moraju biti projektirani i smješteni tako da se pogreške koje bi mogle doprinijeti nastanku opasnosti svedu na najmanju moguću mjeru.

1.3.5 Pri projektiranju moraju se poduzeti mjere opreza kako bi se opasnosti za zrakoplov i osobe u zrakoplovu zbog razumno vjerojatnih prijetnji, uključujući prijetnje povezane sa sigurnošću informacija, i u zrakoplovu i izvan njega, svele na najmanju moguću mjeru, uključujući zaštitu od mogućeg većeg zatajenja ili prekida rada neugrađene opreme.

1.4 Neugrađena oprema

1.4.1 Neugrađena oprema mora ispunjavati svoju sigurnosnu funkciju ili funkciju važnu za sigurnost kako je predviđeno u svim predvidivim radnim uvjetima, osim ako se tu funkciju može ispunjavati na druge načine.

▼B

1.4.2 Rukovanje neugrađenom opremom mora biti moguće bez potrebe za iznimnom vještinom ili iznimnom snagom.

1.4.3 Neugrađena oprema, bez obzira na to funkcionira li pravilno, ne smije smanjivati sigurnost ni negativno utjecati na pravilno funkcioniranje drugih sustava, opreme ili uređaja.

1.5 Kontinuirana plovidbenost

1.5.1 Kako bi se osiguralo održavanje standarda plovidbenosti koji se odnosi na tip zrakoplova i svaki povezani dio tijekom cijelog radnog vijeka zrakoplova, moraju se izraditi i na raspolaganje staviti svi potrebni dokumenti, uključujući upute za kontinuiranu plovidbenost.

1.5.2 Moraju se osigurati sredstva kojima se omogućuju inspekcijski pregled, prilagodba, podmazivanje, uklanjanje ili zamjena dijelova i neugrađene opreme, ako je to potrebno za kontinuiranu plovidbenost.

1.5.3 Upute za kontinuiranu plovidbenost moraju biti u obliku jednog ili više priručnika, ovisno o količini podataka koju treba pružiti. Priručnici moraju sadržavati upute za održavanje i otklanjanje kvarova, informacije o servisiranju, postupke za traženje i otklanjanje kvarova te za inspekcijske preglede u obliku kojim se omogućuje praktična upotreba.

1.5.4 Upute za kontinuiranu plovidbenost moraju sadržavati ograničenja u pogledu plovidbenosti kojima se određuju svi datumi obvezne zamjene te obvezni intervali inspekcijskih pregleda i s njima povezani postupci.

2. ASPEKTI PLOVIDBENOSTI PRI RADU PROIZVODA

2.1 Mora se dokazati da se za osiguranje sigurnosti osoba u zrakoplovu ili na tlu tijekom rada proizvoda u obzir uzelo sljedeće:

(a) moraju biti utvrđene vrste operacija za koje je zrakoplov odobren te ograničenja i informacije nužne za sigurne operacije, uključujući ograničenja i performanse s obzirom na okoliš;

(b) mora biti moguće sigurno kontrolirati zrakoplov i sigurno njime manevrirati u svim predvidivim uvjetima rada, među ostalim ako zataji jedan pogonski sustav ili, ovisno o slučaju, više njih, uzimajući u obzir veličinu i konfiguraciju zrakoplova. Moraju se uzeti u obzir snaga pilota, uređenje pilotske kabine, radno opterećenje pilota i drugi ljudski čimbenici te faza leta i njegovo trajanje;

(c) u svim vjerojatnim uvjetima rada mora biti moguće glatko prijeći iz jedne faze leta u drugu, a da se pritom od pilota ne zahtijevaju iznimna vještina, budnost, snaga ili radno opterećenje.

(d) stabilnost zrakoplova mora biti takva da se osigura da se pred pilota ne postavljaju pretjerani zahtjevi s obzirom na fazu leta i njegovo trajanje;

(e) moraju biti utvrđeni postupci za uobičajene operacije, zatajenja i izvanredne okolnosti;

(f) moraju postojati upozorenja i druga odvraćajuća sredstva za sprečavanje prelaženja granica područja normalnog letenja, prilagođena tipu zrakoplova;

(g) karakteristike zrakoplova i njegovih sustava moraju biti takve da omogućuju siguran povratak iz krajnjih točaka područja letenja u kojima se zrakoplov može naći.

▼B

2.2 Operativna ograničenja i druge informacije potrebne za sigurne operacije moraju biti dostupne članovima posade.

2.3 Rad proizvoda mora biti zaštićen od opasnosti koje su posljedica nepovoljnih vanjskih i unutarnjih uvjeta, uključujući uvjete u vezi s okolišem.

(a) Posebice, ovisno o vrsti operacije, nesigurni uvjeti ne smiju biti posljedica izloženosti pojavama kao što su, između ostalog, nepovoljne vremenske prilike, munje, naleti ptica, polja visokofrekvencijskog zračenja, ozon itd., koje je razumno očekivati tijekom rada proizvoda, uzimajući u obzir veličinu i konfiguraciju zrakoplova.

(b) Putničke kabine, ovisno o vrsti operacija, moraju biti takve da putnici imaju odgovarajuće uvjete putovanja i prikladnu zaštitu od svih predvidivih opasnosti mogućih tijekom letačkih operacija ili koje mogu izazvati izvanredna stanja, uključujući opasnosti od požara, dima, otrovnih plinova i brzog opadanja tlaka, uzimajući u obzir veličinu i konfiguraciju zrakoplova. Moraju se predvidjeti načini kojima se osobama u zrakoplovu daje svaka razumna mogućnost izbjegavanja ozbiljnih ozljeda, brzog napuštanja zrakoplova i zaštite od učinaka sila deceleracije u slučaju prisilnog slijetanja zrakoplova na tlo ili vodenu površinu. Prema potrebi, moraju se predvidjeti jasni i nedvosmisleni znakovi ili objave za davanje uputa osobama u zrakoplovu o odgovarajućem ponašanju kojim se održava sigurnost i o razmještaju i ispravnoj upotrebi sigurnosne opreme. Potrebna sigurnosna oprema mora biti lako dostupna.

(c) Prostori za posadu, ovisno o vrsti operacija, moraju biti uređeni tako da se njima olakšava izvođenje letačkih operacija, uključujući sredstva za pregled nad situacijom, kao i upravljanje svim predvidivim i izvanrednim situacijama. Uređenjem prostora za posadu ne smije se ugrožavati sposobnost posade da obavlja svoje zadaće, a ti prostori moraju biti projektirani tako da se izbjegne ometanje tijekom rada i pogrešna upotreba komandi.

3. ORGANIZACIJE (UKLJUČUJUĆI FIZIČKE OSOBE KOJE SE BAVE PROJEKTIRANJEM, PROIZVODNJOM, UPRAVLJANJEM KONTINUIRANOM PLOVIDBENOŠĆU ILI ODRŽAVANJEM)

3.1 Ovisno o vrsti aktivnosti, odobrenja organizacije moraju se izdati ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) organizacija mora imati sva sredstva potrebna za cjelokupni opseg posla. Ta sredstva uključuju, između ostalog, objekte, osoblje, opremu, alate i materijale, dokumentaciju o radovima, odgovornostima i postupcima, pristup relevantnim podacima i vođenje evidencije;

(b) ovisno o vrsti aktivnosti koja se obavlja te veličini organizacije, organizacija mora uspostaviti i održavati sustav upravljanja radi osiguravanja usklađenosti s bitnim zahtjevima navedenima u ovom Prilogu, radi upravljanja sigurnosnim rizicima te nastojanja za kontinuiranim poboljšavanjem tog sustava;

(c) organizacija, prema potrebi, uspostavlja aranžmane s drugim odgovarajućim organizacijama radi osiguravanja trajne usklađenosti s bitnim zahtjevima u pogledu plovidbenosti navedenima u ovom Prilogu;

▼B

(d) organizacija uspostavlja sustav izvješćivanja o događajima kao dio sustava upravljanja iz podtočke (b) i aranžmana iz podtočke (c) kako bi doprinijela ostvarenju cilja kontinuiranog poboljšavanja sigurnosti. Sustav izvješćivanja o događajima mora biti u skladu s primjenjivim pravom Unije.

3.2 Uvjeti iz točke 3.1. podtočaka (c) i (d) ne primjenjuju se u slučaju organizacija za osposobljavanje osoblja zaduženoga za održavanje.

3.3 Fizičke osobe koje se bave održavanjem moraju steći i održavati razinu teoretskog znanja, praktičnih vještina i iskustva koja odgovara vrsti aktivnosti.

▼B

PRILOG III.

Bitni zahtjevi u pogledu usklađenosti proizvoda s okolišem

1. Proizvodi moraju biti projektirani tako da se što je više moguće smanji buka, uzimajući u obzir točku 4.

2. Proizvodi moraju biti projektirani tako da se što je više moguće smanje emisije, uzimajući u obzir točku 4.

3. Proizvodi moraju biti projektirani tako da se što je više moguće smanje emisije od isparavanja ili istjecanja tekućina, uzimajući u obzir točku 4.

4. Moraju se uzeti u obzir svi kompromisi između mjera u projektiranju namijenjenih maksimalnom smanjivanju buke, emisija različitih vrsta i istjecanja tekućina.

5. Pri maksimalnom smanjivanju buke i emisija u obzir se uzima ukupni opseg uobičajenih radnih uvjeta zrakoplova i zemljopisna područja na kojima su buka i emisije od značaja.

6. Sustavi i oprema zrakoplova potrebni zbog zaštite okoliša moraju biti projektirani, proizvedeni i održavani tako da funkcioniraju kako je predviđeno u svim predvidivim radnim uvjetima. Njihova pouzdanost mora biti odgovarajuća u odnosu na njihov predviđeni utjecaj na usklađenost proizvoda s okolišem.

7. Sve upute, postupci, sredstva, priručnici, ograničenja i inspekcijski pregledi potrebni za osiguravanje trajne usklađenosti zrakoplovnog proizvoda s bitnim zahtjevima navedenima u ovom Prilogu moraju se na jasan način utvrditi i dati na raspolaganje predviđenim korisnicima.

8. Organizacije koje sudjeluju u projektiranju, proizvodnji i održavanju zrakoplovnih proizvoda:

   (a) moraju imati sva potrebna sredstva za osiguravanje usklađenosti zrakoplovnog proizvoda s bitnim zahtjevima navedenima u ovom Prilogu i

   (b) moraju, prema potrebi, uspostaviti aranžmane s drugim odgovarajućim organizacijama kako bi se osigurala usklađenost zrakoplovnog proizvoda s bitnim zahtjevima navedenima u ovom Prilogu.

▼B

PRILOG IV.

Bitni zahtjevi u pogledu posade zrakoplova

1. OSPOSOBLJAVANJE PILOTA

1.1 Općenito

Osoba koja se osposobljava za pilota zrakoplova mora biti dovoljno zrela u obrazovnom, fizičkom i psihičkom smislu kako bi mogla usvojiti, zadržati i pokazati odgovarajuće teorijsko znanje i praktične vještine.

1.2 Teorijsko znanje

Pilot mora steći i održavati razinu znanja koja odgovara dužnostima koje se obavljaju u zrakoplovu i koja je proporcionalna rizicima povezanima s vrstom aktivnosti. Takvo znanje mora obuhvaćati barem sljedeće:

(a) zrakoplovno pravo;

(b) opće znanje o zrakoplovima;

(c) tehnička pitanja u vezi s kategorijom zrakoplova;

(d) izvedbu i planiranje leta;

(e) ljudske sposobnosti i ljudska ograničenja;

(f) meteorologiju;

(g) navigaciju;

(h) operativne postupke, uključujući upravljanje resursima;

(i) načela letenja;

(j) komuniciranje i

(k) vještine netehničke naravi, uključujući otkrivanje prijetnji i pogrešaka te upravljanje njima.

1.3 Dokazivanje i održavanje teorijskog znanja

1.3.1 Stjecanje i zadržavanje teorijskog znanja mora se dokazivati kontinuiranim ocjenjivanjem tijekom osposobljavanja i, prema potrebi, polaganjem ispita.

1.3.2 Mora se održavati odgovarajuća razina stečenog teorijskog znanja. To se mora dokazivati redovitim ocjenjivanjem, ispitima, testovima ili provjerama. Učestalost ispita, testova ili provjera mora biti proporcionalna razini rizika povezanog s aktivnošću.

1.4 Praktične vještine

Pilot mora steći i održavati praktične vještine potrebne za obavljanje svojih dužnosti u zrakoplovu. Takve vještine moraju biti proporcionalne rizicima povezanima s vrstom aktivnosti i obuhvaćati, ako to odgovara dužnostima koje se obavljaju u zrakoplovu, sljedeće:

(a) aktivnosti prije polijetanja i tijekom leta, uključujući određivanje performansi, mase i ravnoteže zrakoplova, inspekcijski pregled i servisiranje zrakoplova, planiranje raspoloživosti goriva/energije, procjenu meteoroloških uvjeta, planiranje rute letenja, ograničenja zračnog prostora i raspoloživost uzletno-sletne staze;

▼B

(b) operacije na aerodromu i u aerodromskom prometnom krugu;

(c) mjere opreza i postupke za izbjegavanje sudara;

(d) upravljanje zrakoplovom na temelju vanjskih vizualnih referentnih točaka;

(e) letačke manevre, uključujući one u kritičnim situacijama, i s tim povezane manevre za „sprečavanje strmoglavljenja”, u mjeri u kojoj su tehnički izvedivi;

(f) polijetanja i slijetanja u uobičajenim uvjetima i pri bočnom vjetru;

(g) letenje samo na temelju instrumenata, u skladu s vrstom aktivnosti;

(h) operativne postupke, uključujući timske vještine i upravljanje resursima, u skladu s vrstom operacije i time je li posada jednočlana ili višečlana;

(i) navigaciju i provedbu pravila letenja i s tim povezanih postupaka, koristeći se, prema potrebi, vizualnim ili navigacijskim pomagalima;

(j) neuobičajene i izvanredne operacije, uključujući simulirane kvarove opreme zrakoplova;

(k) poštovanje postupaka za usluge u zračnom prometu i komunikacijskih postupaka;

(l) posebne aspekte s obzirom na tip ili razred zrakoplova;

(m) dodatno osposobljavanje za stjecanje praktičnih vještina koje se može zahtijevati za ublažavanje rizika povezanih s određenim aktivnostima i

(n) vještine netehničke naravi, uključujući one koje se odnose na otkrivanje prijetnji i pogrešaka te upravljanje njima s pomoću ocjenjivačke metodologije, zajedno s procjenom tehničkih vještina.

1.5 Dokazivanje i održavanje praktičnih vještina

1.5.1 Pilot mora dokazati da je sposoban izvoditi postupke i manevre na stupnju stručnosti koji odgovara dužnostima koje se obavljaju u zrakoplovu, i to:

(a) upravljanjem zrakoplovom u okviru njegovih ograničenja;

(b) dobrim rasuđivanjem i dobrim pilotiranjem;

(c) primjenom zrakoplovnog znanja;

(d) održavanjem kontrole nad zrakoplovom cijelo vrijeme tako da bude osiguran uspješan ishod postupka ili manevra; i

(e) vještine netehničke naravi, uključujući one koje se odnose na otkrivanje prijetnji i pogrešaka te upravljanje njima s pomoću ocjenjivačke metodologije, zajedno s procjenom tehničkih vještina.

1.5.2 Mora se održavati odgovarajuća razina stečenog praktičnog znanja. To se mora dokazivati redovitim ocjenjivanjem, ispitima, testovima ili provjerama. Učestalost ispita, testova ili provjera mora biti proporcionalna razini rizika povezanog s aktivnošću.

▼B

1.6 Razina jezične sposobnosti

Pilot mora posjedovati razinu jezične sposobnosti koja odgovara dužnostima koje se obavljaju u zrakoplovu. Takva razina sposobnosti uključuje:

(a) sposobnost razumijevanja dokumenata s meteorološkim podacima;

(b) upotrebu letačkih rutnih, odlaznih i prilaznih karata te pripadajućih dokumenata s letačkim informacijama i

(c) sposobnost komuniciranja s drugim letačkim posadama i službama za usluge u zračnoj plovidbi tijekom svih faza leta, uključujući pripremu leta, na jeziku koji se upotrebljava u radijskoj komunikaciji u vezi s letom.

1.7 Uređaji za osposobljavanje koji simuliraju let

Ako se uređaj za osposobljavanje koji simulira let (FSTD) upotrebljava za osposobljavanje ili dokazivanje da su praktične vještine stečene ili održane, taj uređaj mora zadovoljiti određenu razinu performanse u područjima koja su relevantna za obavljanje povezane zadaće. Posebice, imitacija konfiguracije zrakoplova, obilježja upravljanja, performansi zrakoplova i ponašanja sustava mora odgovarajuće predstavljati zrakoplov.

1.8 Tečaj osposobljavanja

1.8.1 Osposobljavanje se mora provoditi s pomoću tečaja osposobljavanja.

1.8.2 Tečaj osposobljavanja mora ispunjavati sljedeće uvjete:

(a) za svaku vrstu tečaja mora se izraditi nastavni plan i

(b) tečaj osposobljavanja mora se sastojati od raščlanjenih elemenata teorijske nastave i praktične poduke iz letenja (uključujući osposobljavanje na simulatoru), prema potrebi.

1.9 Instruktori

1.9.1 Teorijska nastava

Teorijsku nastavu moraju izvoditi odgovarajuće kvalificirani instruktori. Oni moraju:

(a) imati odgovarajuće znanje u području u kojem se nastava izvodi i

(b) biti sposobni primjenjivati odgovarajuće metode podučavanja.

1.9.2 Nastava iz letenja i osposobljavanje na simulatoru letenja

Nastavu iz letenja i osposobljavanje na simulatoru letenja moraju izvoditi odgovarajuće kvalificirani instruktori koji imaju sljedeće kvalifikacije:

(a) ispunjavaju zahtjeve u vezi s teorijskim znanjem i iskustvom koji su primjereni nastavi koja se izvodi;

(b) sposobni su primjenjivati odgovarajuće metode podučavanja;

(c) vježbali su metode podučavanja u letačkim manevrima i postupcima koji su predmet nastave iz letenja;

▼B

(d) dokazali su sposobnost izvođenja nastave u onim područjima u kojima se nastava iz letenja poduka treba izvoditi, uključujući poduku o postupcima prije leta, nakon leta i na tlu i

(e) redovito polaze osposobljavanja za obnovu znanja kako bi se osigurala ažuriranost standarda nastave.

Instruktori leta koji provode osposobljavanje u zrakoplovu također moraju imati ovlaštenje za obavljanje dužnosti zapovjednika zrakoplova u zrakoplovu za koji se izvodi nastava, osim ako je riječ o osposobljavanju za nove tipove zrakoplova.

1.10 Ispitivači

Osobe odgovorne za ocjenjivanje pilotskih vještina moraju:

(a) ispunjavati zahtjeve za instruktore leta ili instruktore simulacije letenja i

(b) biti sposobne ocijeniti vještine pilota i provoditi testove letenja i provjere tijekom leta.

2. ZAHTJEVI U POGLEDU ISKUSTVA – PILOTI

Osoba koja djeluje kao član letačke posade, instruktor ili ispitivač mora steći i održavati dostatno iskustvo za dužnosti koje se obavljaju, osim ako je provedbenim aktima donesenima na temelju ove Uredbe predviđeno da se te kompetencije dokazuju u skladu s točkom 1.5.

3. ZDRAVSTVENA SPOSOBNOST – PILOTI

3.1 Zdravstveni kriteriji

3.1.1 Svi piloti moraju periodično dokazivati zdravstvenu sposobnost da na zadovoljavajući način mogu obavljati svoje dužnosti, uzimajući u obzir vrstu aktivnosti. To se mora dokazivati odgovarajućom procjenom na temelju najbolje prakse zrakoplovne medicine, uzimajući u obzir vrstu aktivnosti i moguća psihička i fizička pogoršanja stanja zbog dobi.

Zdravstvena sposobnost, koja obuhvaća fizičku i psihičku sposobnost, znači stanje bez bolesti ili invalidnosti zbog koje pilot ne bi mogao:

(a) obavljati zadaće potrebne za upravljanje zrakoplovom;

(b) u svakom trenutku obavljati dužnosti koje su mu dodijeljene ili

(c) pravilno zapažati svoj okoliš.

3.1.2 Ako zdravstvena sposobnost nije u potpunosti dokazana, mogu se primijeniti mjere ublažavanja kojima se osigurava jednakovrijedna sigurnost letenja.

3.2 Zrakoplovno-medicinski ispitivači

Zrakoplovno-medicinski ispitivač:

(a) mora biti kvalificiran i imati odobrenje za samostalan rad (licenca) kao liječnik;

▼B

(b) mora imati završeno osposobljavanje iz zrakoplovne medicine te mora redovito polaziti osposobljavanja za obnovu znanja iz zrakoplovne medicine kako bi se osigurala ažuriranost standarda ocjenjivanja i

(c) morao je steći praktično znanje i iskustvo o uvjetima u kojima piloti obavljaju svoje dužnosti.

3.3 Zrakoplovno-medicinski centri

Zrakoplovno-medicinski centri moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

(a) imati sva sredstva potrebna za ispunjavanje svih odgovornosti povezanih s njihovim privilegijama. Ta sredstva uključuju, između ostalog, objekte, osoblje, opremu, alate i materijale, dokumentaciju o zadaćama, odgovornostima i postupcima, pristup relevantnim podacima i vođenje evidencije;

(b) ovisno o vrsti aktivnosti koja se obavlja te veličini organizacije, imati uspostavljen sustav upravljanja radi osiguravanja usklađenosti s bitnim zahtjevima navedenima u ovom Prilogu, radi upravljanja sigurnosnim rizicima te nastojanja za kontinuiranim poboljšavanjem tog sustava i održavati takav sustav te

(c) prema potrebi, imati uspostavljene aranžmane s drugim odgovarajućim organizacijama radi osiguravanja trajne usklađenosti s ovim zahtjevima.

4. ČLANOVI KABINSKE POSADE

4.1 Općenito

Članovi kabinske posade moraju:

(a) biti osposobljeni i redovito provjeravani kako bi postigli i održali razinu kompetencija potrebnu za obavljanje dodijeljenih im dužnosti u pogledu sigurnosti i

(b) biti periodično podvrgnuti procjeni zdravstvene sposobnosti za sigurno obavljanje dodijeljenih im dužnosti u pogledu sigurnosti. To se mora dokazati odgovarajućom procjenom na temelju najbolje prakse zrakoplovne medicine.

4.2 Tečaj osposobljavanja

4.2.1 Ako je to prikladno za vrstu operacije ili privilegija, osposobljavanje se mora provoditi s pomoću tečajeva osposobljavanja.

4.2.2 Tečaj osposobljavanja mora ispunjavati sljedeće uvjete:

(a) za svaku vrstu tečaja mora se izraditi nastavni plan i

(b) tečaj osposobljavanja mora se sastojati od raščlanjenih elemenata teorijske nastave i praktične poduke (uključujući osposobljavanje na simulatoru), ako je to primjenjivo.

4.3 Instruktori kabinske posade

Nastavu moraju izvoditi odgovarajuće kvalificirani instruktori. Ti instruktori moraju:

(a) imati odgovarajuće znanje u području u kojem se nastava izvodi;

(b) biti sposobni primjenjivati odgovarajuće metode podučavanja i

(c) redovito polaziti osposobljavanja za obnovu znanja kako bi se osigurala ažuriranost standarda nastave.

▼B

4.4 Ispitivači kabinske posade

Osobe odgovorne za ispitivanje kabinske posade moraju:

(a) ispunjavati zahtjeve za instruktore kabinske posade i

(b) biti sposobni ocijeniti vještine kabinske posade i provoditi ispite.

5. ORGANIZACIJE ZA OSPOSOBLJAVANJE

Organizacija za osposobljavanje pilota ili kabinske posade mora ispunjavati sljedeće zahtjeve:

(a) imati sva sredstva potrebna za ispunjavanje obveza povezanih sa svojom djelatnošću. Ta sredstva uključuju, između ostalog, objekte, osoblje, opremu, alate i materijale, dokumentaciju o zadaćama, odgovornostima i postupcima, pristup relevantnim podacima i vođenje evidencije;

(b) ovisno o osposobljavanju koje se provodi te veličini organizacije, organizacija mora provoditi i održavati sustav upravljanja radi osiguravanja usklađenosti s bitnim zahtjevima navedenima u ovom Prilogu, radi upravljanja sigurnosnim rizicima, između ostalih i rizicima povezanima s pogoršanjem standarda osposobljavanja, te radi nastojanja za kontinuiranim poboljšavanjem tog sustava i

(c) prema potrebi, uspostaviti aranžmane s drugim odgovarajućim organizacijama radi osiguravanja trajne usklađenosti s tim zahtjevima.

▼B

PRILOG V.

Bitni zahtjevi u pogledu letačkih operacija

1. OPĆENITO

1.1 Let se ne smije obaviti ako članovi posade i, prema potrebi, svi ostali članovi operativnog osoblja koji sudjeluju u njegovoj pripremi i obavljanju, nisu upoznati s važećim zakonima, propisima i postupcima kojima se uređuje obavljanje njihovih dužnosti i koji se primjenjuju na područja preleta, aerodrome koji će se prema planu upotrebljavati i s time povezane zrakoplovne navigacijske uređaje.

1.2 Let se mora obaviti poštujući operativne postupke za pripremu i obavljanje leta iz letačkog priručnika ili, prema potrebi, operativnog priručnika.

1.3 Prije svakog leta moraju se definirati uloge i dužnosti svakog člana posade. Zapovjednik zrakoplova mora biti odgovoran za upravljanje i sigurnost zrakoplova te za sigurnost svih članova posade, putnika i tereta u zrakoplovu.

1.4 Predmeti ili tvari koji bi mogli biti znatan rizik za zdravlje, sigurnost, imovinu ili okoliš, kao što su opasna roba, oružje i streljivo, ne smiju se prevoziti zrakoplovom osim ako se primjenjuju posebni sigurnosni postupci i upute za ublažavanje s njima povezanih rizika.

1.5 Svi podaci, dokumenti, zapisi i informacije potrebni za evidentiranje ispunjavanja uvjeta iz točke 5.3. moraju se pohraniti za svaki let, učiniti dostupnima i zaštititi od neovlaštenih izmjena najmanje tijekom razdoblja koje odgovara vrsti operacije.

2. PRIPREMA LETA

Let smije početi tek nakon što se razumnim dostupnim sredstvima utvrdi da su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) uzimajući u obzir raspoloživu dokumentaciju službe zrakoplovnog informiranja, za obavljanje leta dostupni su odgovarajući uređaji koji su izravno potrebni za let i za sigurne operacije zrakoplova, uključujući komunikacijske uređaje i navigacijska pomagala;

(b) članovi posade moraju znati gdje se nalazi i kako se upotrebljava oprema za spašavanje, a te se informacije moraju priopćiti i putnicima. Posadi i putnicima mora se pružiti dovoljno informacija o operaciji i ugrađenoj opremi koje se odnose na postupke u izvanrednim situacijama i upotrebu kabinske sigurnosne opreme;

(c) zapovjednik zrakoplova mora se uvjeriti:

i. da zrakoplov ispunjava uvjete plovidbenosti iz točke 6.;

ii. prema potrebi, da je zrakoplov propisno registriran i da se odgovarajući certifikati o tome nalaze u zrakoplovu;

iii. da su instrumenti i oprema iz točke 5. koji su potrebni za obavljanje tog leta ugrađeni u zrakoplov i da ispravno rade, osim ako je u primjenjivom popisu minimalne opreme ili jednakovrijednom dokumentu za njih predviđena iznimka;

▼B

iv. da su masa zrakoplova i mjesto težišta takvi da omogućuju obavljanje leta u okviru ograničenja propisanih u dokumentaciji o plovidbenosti;

v. da su sva ručna prtljaga, predana prtljaga i teret pravilno ukrcani i osigurani i

vi. da ni u kojem trenutku tijekom leta operativna ograničenja za zrakoplov kako je navedeno u točki 4. neće biti prekoračena;

(d) letačkoj posadi moraju biti dostupne informacije o meteorološkim uvjetima na polazišnom, odredišnom i, prema potrebi, alternativnom aerodromu te informacije o meteorološkim uvjetima uzduž planirane rute letenja. Posebnu se pozornost mora posvetiti potencijalno opasnim atmosferskim uvjetima;

(e) radi suočavanja s potencijalno opasnim atmosferskim uvjetima koji se očekuju na letu moraju se uspostaviti primjerene mjere za ublažavanje rizika ili planovi mjera za nepredviđene događaje;

(f) za letove koji se obavljaju prema pravilima vizualnog letenja meteorološki uvjeti uzduž planirane rute letenja moraju biti takvi da omogućuju poštovanje tih pravila letenja. Za letove koji se obavljaju prema pravilima instrumentalnog letenja mora se odabrati odredišni aerodrom i, prema potrebi, jedan ili više alternativnih aerodroma na koji zrakoplov može sletjeti, uzimajući posebno u obzir predviđene meteorološke uvjete, raspoloživost usluga u zračnoj plovidbi, raspoloživost zemaljskih uređaja i postupke instrumentalnog letenja koje je odobrila država u kojoj se nalazi odredišni i/ili alternativni aerodrom;

(g) količina pogonskog goriva/energije i ostalih potrošnih materijala u zrakoplovu mora biti dostatna za siguran završetak planiranog leta, uzimajući u obzir meteorološke uvjete, sve elemente koji utječu na performanse zrakoplova i sva predviđena kašnjenja tijekom leta. Uz to, moraju se ponijeti dodatne zalihe goriva/energije radi pripremljenosti na nepredviđene situacije. Kada je to relevantno, moraju se uspostaviti postupci za upravljanje zalihama goriva/energije tijekom leta.

3. LETAČKE OPERACIJE

U pogledu letačkih operacija, moraju se ispuniti svi sljedeći uvjeti:

(a) ako je to relevantno za tip zrakoplova, svi članovi posade moraju sjediti na svojem mjestu i koristiti se predviđenim sustavima vezivanja tijekom polijetanja i slijetanja te uvijek kada je to, prema mišljenju zapovjednika zrakoplova, potrebno radi sigurnosti;

(b) ako je to relevantno za tip zrakoplova, svi članovi letačke posade koji moraju svoj posao obavljati u pilotskoj kabini moraju biti i ostati na svojem mjestu vezanih pojaseva, osim tijekom leta radi fizioloških ili operativnih potreba;

(c) ako je to relevantno za tip zrakoplova i vrstu operacije, zapovjednik zrakoplova mora se prije polijetanja i slijetanja, tijekom taksiranja i kada to smatra potrebnim radi sigurnosti, pobrinuti za to da svi putnici pravilno sjede na svojim sjedalima i da su osigurani;

▼B

(d) let se mora izvoditi tako da se u svim fazama leta održava odgovarajuće razdvajanje od drugih zrakoplova i osigurava odgovarajuće nadvisivanje prepreka. To razdvajanje mora iznositi barem onoliko koliko je propisano primjenjivim pravilima letenja s obzirom na vrstu operacije;

(e) let se smije nastaviti samo ako su poznati uvjeti i dalje najmanje jednakovrijedni onima iz točke 2. Osim toga, za let prema pravilima instrumentalnog letenja, prilaženje aerodromu ne smije se nastaviti ispod određenih specificiranih visina ili preko određenog položaja ako propisani kriteriji za vidljivost nisu ispunjeni;

(f) u izvanrednoj situaciji zapovjednik zrakoplova mora se pobrinuti za to da svi putnici dobiju upute o izvanrednim mjerama koje odgovaraju okolnostima;

(g) zapovjednik zrakoplova mora poduzeti sve potrebne mjere kako bi smanjio, na najmanju moguću mjeru, posljedice ometajućeg ponašanja putnika za let;

(h) zrakoplov ne smije taksirati u području kretanja na aerodromu ni imati uključen rotor ako osoba na upravljačkome mjestu nije odgovarajuće kvalificirana;

(i) kada je to relevantno, moraju se slijediti primjenjivi postupci za upravljanje zalihama goriva/energije tijekom leta.

4. PERFORMANSE I OPERATIVNA OGRANIČENJA ZRAKOPLOVA

4.1 Zrakoplovom se mora upravljati u skladu s dokumentacijom o plovidbenosti i svim povezanim operativnim postupcima i ograničenjima, kako su navedeni u njegovu odobrenom letačkom priručniku ili jednakovrijednoj dokumentaciji, ovisno o slučaju. Posadi mora biti dostupan letački priručnik ili jednakovrijedna dokumentacija i za svaki ih se zrakoplov mora redovito ažurirati.

4.2 Neovisno o točki 4.1., za operacije helikoptera može se dopustiti brišući let kroz područje ograničene visine i brzine ako je osigurana sigurnost.

4.3 Zrakoplovom se mora upravljati u skladu s primjenjivom dokumentacijom iz područja okoliša.

4.4 Let se ne smije početi ni nastaviti ako planirane performanse zrakoplova, uzimajući u obzir sve čimbenike koji znatno utječu na razinu njegovih performansi, ne dopuštaju izvođenje svih faza leta u okviru primjenjivih udaljenosti/područja i visina iznad prepreka pri planiranoj operativnoj masi. Čimbenici performansi koji znatno utječu na polijetanje, let i prilaženje/slijetanje osobito su:

(a) operativni postupci;

(b) visina po tlaku aerodroma (*pressure altitude of the aerodrome*);

(c) vremenski uvjeti (temperatura, vjetar, padaline i vidljivost);

(d) veličina, nagib te stanje uzletnog i sletnog područja i

(e) stanje osnovne strukture zrakoplova, pogonskog uređaja ili sustavâ, vodeći računa o mogućem trošenju.

▼B

4.5 Takvi se čimbenici, ovisno o vrsti operacije, moraju uzeti u obzir izravno kao operativni parametri ili neizravno, primjenom odstupanja ili rezervi koje se mogu predvidjeti pri planiranju podataka o performansama.

5. INSTRUMENTI, PODACI I OPREMA

5.1 Zrakoplov mora biti opremljen svom navigacijskom, komunikacijskom i drugom opremom koja je potrebna za planirani let, uzimajući u obzir propise iz područja zračnog prometa i pravila letenja koji se primjenjuju tijekom svih faza leta.

5.2 Ako je to potrebno, zrakoplov mora biti opremljen svom potrebnom sigurnosnom i medicinskom opremom te opremom za evakuaciju i preživljavanje, uzimajući u obzir rizike povezane s područjima letenja, planiranim rutama letenja, visinom i trajanjem leta.

5.3 Svi podaci koji su posadi potrebni za obavljanje leta moraju biti ažurirani i dostupni u samom zrakoplovu, uzimajući u obzir mjerodavne propise iz područja zračnog prometa, pravila letenja, visine leta i područja letenja.

6. KONTUNUIRANA PLOVIDBENOST I USKLAĐENOST PROIZVODA S OKOLIŠEM

6.1 Zrakoplovom se smije upravljati samo ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) zrakoplov ispunjava uvjete plovidbenosti i sposoban je za siguran i s okolišem usklađen rad;

(b) operativna oprema i oprema za izvanredne situacije, koja je potrebna za planirani let, ispravna je za upotrebu;

(c) dokument o plovidbenosti te, ako je to primjenjivo, potvrda o buci zrakoplova valjani su i

(d) zrakoplov se održava u skladu s primjenjivim zahtjevima.

6.2 Prije svakog leta ili niza uzastopnih letova zrakoplov se mora pregledati provjerom prije polijetanja kako bi se utvrdilo je li sposoban za planirani let.

6.3 Upotreba zrakoplova dopuštena je samo ako ga nakon održavanja u upotrebu otpuste kvalificirane osobe ili organizacije. Potpisana potvrda o otpustu u upotrebu mora osobito sadržavati osnovne podatke o obavljenom održavanju.

6.4 Zapisi potrebni za dokazivanje plovidbenog stanja i stanja usklađenosti zrakoplova s okolišem moraju se čuvati i zaštititi od neovlaštenih izmjena tijekom razdoblja koje je u skladu s primjenjivim zahtjevima u pogledu kontinuirane plovidbenosti dok se sadržane informacije ne zamijene novim informacijama koje su po svojem opsegu i iscrpnosti jednakovrijedne, a u svakom slučaju tijekom najmanje 24 mjeseca.

6.5 Sve izmjene i popravci moraju biti u skladu s bitnim zahtjevima u pogledu plovidbenosti i, ako je to primjenjivo, usklađenosti proizvoda s okolišem. Podaci kojima se dokazuje sukladnost sa zahtjevima u pogledu plovidbenosti i usklađenosti proizvoda s okolišem moraju se čuvati i zaštititi od neovlaštenih izmjena.

▼B

6.6 Operator zrakoplova dužan je osigurati da treća osoba koja obavlja održavanje poštuje zahtjeve operatora u pogledu sigurnosti i zaštite.

7. ČLANOVI POSADE

7.1 Broj i sastav posade mora se odrediti uzimajući u obzir:

(a) certifikacijska ograničenja zrakoplova, uključujući, ako je to primjenjivo, relevantan prikaz evakuacije u izvanrednim situacijama;

(b) konfiguraciju zrakoplova i

(c) vrstu i trajanje operacija.

7.2 Zapovjednik zrakoplova mora imati ovlast za izdavanje svih zapovijedi i poduzimanje svih odgovarajućih mjera u svrhu osiguravanja operacija i sigurnosti zrakoplova te osoba i/ili imovine koje se njime prevoze.

7.3 U izvanrednim situacijama u kojima su ugroženi operacije ili sigurnost zrakoplova i/ili osoba u njemu zapovjednik zrakoplova mora poduzeti sve mjere koje smatra potrebnima radi sigurnosti. Kada se takvim radnjama krše lokalni propisi ili postupci, zapovjednik zrakoplova mora biti odgovoran za obavješćivanje odgovarajućeg lokalnog tijela bez odgode.

7.4 Ne dovodeći u pitanje točku 8.12., kada se prevoze druge osobe izvanredne ili neuobičajene situacije mogu se simulirati samo ako su te osobe propisno obaviještene o tome te su svjesne povezanih rizika prije ukrcaja na let.

7.5 Ni jedan član posade ne smije dopustiti da mu sposobnost obavljanja zadaća i odlučivanja oslabi do te mjere da se zbog posljedica umora ugrozi sigurnost leta, uzimajući u obzir, među ostalim, nakupljeni umor, pomanjkanje sna, broj prijeđenih sektora, noćni rad ili promjene vremenskih zona. Razdoblja odmora moraju biti dovoljno duga da članovima posade omoguće oporavak od posljedica prethodnih dužnosti i da se dobro odmore do početka idućeg razdoblja letačke dužnosti.

7.6 Član posade ne smije obavljati dodijeljene mu dužnosti u zrakoplovu ako je pod utjecajem psihoaktivnih tvari ili alkohola ili ako nije sposoban obavljati svoju dužnost zbog povrede, umora, lijekova, bolesti ili drugih sličnih uzroka.

8. DODATNI ZAHTJEVI U POGLEDU KOMERCIJALNOG ZRAČNOG PRIJEVOZA I DRUGIH OPERACIJA KOJE PODLIJEŽU ZAHTJEVU U VEZI S CERTIFIKACIJOM ILI DAVANJEM IZJAVE TE SE OBAVLJAJU AVIONIMA, HELIKOPTERIMA ILI ZRAKOPLOVIMA S NAGIBNIM ROTOROM

8.1 Operacija se ne smije obavljati osim ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) operator zrakoplova mora izravno ili u okviru aranžmanâ s trećim stranama raspolagati sredstvima koja su potrebna s obzirom na veličinu i opseg operacija. Ta se sredstva sastoje, između ostalog, od zrakoplova, objekata, upravljačke strukture, osoblja, opreme, dokumentacije o zadaćama, odgovornostima i postupcima, pristupa relevantnim podacima i vođenja evidencije;

▼B

(b) operator zrakoplova mora se koristiti samo primjereno kvalificiranim i osposobljenim osobljem te uspostaviti i održavati programe osposobljavanja i provjere za članove posade i drugo relevantno osoblje koji su potrebni kako bi se osigurala ažuriranost njihovih certifikata, ovlaštenja i kvalifikacija;

(c) ovisno o vrsti aktivnosti koja se obavlja te veličini organizacije, operator zrakoplova mora uspostaviti i održavati sustav upravljanja radi osiguravanja usklađenosti s bitnim zahtjevima navedenima u ovom Prilogu, radi upravljanja sigurnosnim rizicima te nastojanja za kontinuiranim poboljšavanjem tog sustava;

(d) operator zrakoplova mora uspostaviti sustav izvješćivanja o događajima kao dio sustava upravljanja iz točke (c) kako bi doprinio ostvarenju cilja kontinuiranog poboljšanja sigurnosti. Sustav izvješćivanja o događajima mora biti u skladu s primjenjivim pravom Unije;

8.2 Operacije se smiju obavljati samo u skladu s operativnim priručnikom operatora zrakoplova. Takav priručnik mora sadržavati sve potrebne upute, informacije i postupke za sve zrakoplove u upotrebi i za operativno osoblje u pogledu obavljanja njihovih dužnosti. Moraju se navesti ograničenja u pogledu trajanja leta, trajanja letačke dužnosti i razdoblja odmora za članove posade. Operativni priručnik i njegove revizije moraju biti u skladu s odobrenim letačkim priručnikom te se, prema potrebi, mijenjaju.

8.3 Operator zrakoplova, prema potrebi, mora uspostaviti postupke za smanjenje, na najmanju moguću mjeru, posljedica ometajućeg ponašanja putnika na sigurnost letenja.

8.4 Operator zrakoplova mora izraditi i održavati programe zaštite prilagođene zrakoplovima i vrsti operacije, uključujući posebno:

(a) zaštitu sigurnosti pilotske kabine;

(b) kontrolnu listu za postupak pretrage zrakoplova;

(c) programe osposobljavanja i

(d) zaštitu elektroničkih i računalnih sustava radi sprečavanja namjernog i nenamjernog ometanja i narušavanja tih sustava.

8.5 Kada mjere zaštite mogu negativno utjecati na sigurnost operacija, moraju se procijeniti rizici i razviti odgovarajući postupci za ublažavanje sigurnosnih rizika, što može zahtijevati upotrebu specijalizirane opreme.

8.6 Operator zrakoplova mora imenovati jednog pilota među članovima letačke posade za zapovjednika zrakoplova.

8.7 Sprečavanjem umora mora se upravljati u okviru sustava upravljanja rizikom umora. Takvim se sustavom za jedan let ili niz letova trebaju obuhvatiti trajanje leta, razdoblja letačke službe, razdoblja službe i prilagođena razdoblja odmora. Ograničenjima uspostavljenima u okviru sustava upravljanja rizikom umora moraju se u obzir uzeti svi relevantni čimbenici koji doprinose umoru, kao što su, posebice, broj prijeđenih sektora, promjene vremenskih zona, pomanjkanje sna, poremećaji cirkadijskog ritma, noćni rad, putovanja iz mjesta stanovanja u mjesto rada i obratno, nakupljeno vrijeme službe u dotičnim razdobljima, podjela dodijeljenih zadaća među članovima posade i također povećanje broja članova posade.

▼B

8.8 Operator zrakoplova mora osigurati da zadaće navedene u točki 6.1. te zadaće opisane u točkama 6.4. i 6.5. kontrolira organizacija odgovorna za upravljanje kontinuiranom plovidbenošću koja mora ispunjavati zahtjeve iz Priloga II. točke 3.1. i Priloga III. točaka 7. i 8.

8.9 Operator zrakoplova mora osigurati da potvrdu o otpustu u upotrebu koja se zahtijeva u točki 6.3. izdaje organizacija koja je kvalificirana za održavanje proizvoda, dijelova i neugrađene opreme. Ta organizacija mora ispunjavati zahtjeve iz Priloga II. točke 3.1.

8.10 Organizacija iz točke 8.8. izrađuje organizacijski priručnik u kojem se opisuju svi postupci organizacije u pogledu kontinuirane plovidbenosti, a koji je namijenjen dotičnom osoblju i u kojem se navode upute za to osoblje.

8.11 Ako je to primjenjivo, članovima posade mora biti dostupan sustav kontrolnih lista za upotrebu u svim fazama operacije zrakoplova u uobičajenim, neuobičajenim i izvanrednim okolnostima i situacijama. Moraju se uspostaviti postupci za sve razumno predvidive izvanredne situacije.

8.12 Izvanredne ili neuobičajene situacije ne smiju se simulirati kada se prevoze putnici ili teret.

▼B

PRILOG VI.

Bitni zahtjevi u pogledu kvalificiranih subjekata

1. Kvalificirani subjekt, njegov direktor i osoblje odgovorno za obavljanje zadaća certifikacije i nadzora ne smiju, ni izravno ni kao ovlašteni predstavnici, sudjelovati u projektiranju, proizvodnji, stavljanju na tržište ili održavanju proizvoda, dijelova, neugrađene opreme, sastavnih dijelova ili sustava, ni u njihovu radu, pružanju usluga ili upotrebi. To ne isključuje mogućnost razmjene tehničkih informacija između uključenih organizacija i kvalificiranog subjekta.

   Prvim podstavkom ne sprečava se da organizacija koja je osnovana radi promicanja sportskog ili rekreativnog zrakoplovstva može biti akreditirana kao kvalificirani subjekt ako akreditacijskom tijelu dokaže da je uspostavila odgovarajuće aranžmane za sprečavanje sukoba interesa.

2. Kvalificirani subjekt i osoblje odgovorno za zadaće certifikacije i nadzora moraju obavljati svoje dužnosti s najvećim mogućim profesionalnim integritetom i najvećom mogućom tehničkom stručnošću te ne smiju biti izloženi nikakvim pritiscima ni poticajima bilo koje vrste, osobito ne onima financijske prirode, koji bi mogli utjecati na njihovu prosudbu i odluke ili rezultate njihovih zadaća certifikacije i nadzora, a osobito ne onima od strane osoba ili skupina osoba na koje ti rezultati utječu.

3. Kvalificirani subjekt mora zapošljavati osoblje i raspolagati sredstvima koja su potrebna za odgovarajuće obavljanje tehničkih i administrativnih zadaća povezanih s postupkom certifikacije i nadzora; također mora imati pristup opremi koja je potrebna za izvanredne provjere.

4. Kvalificirani subjekt i njegovo osoblje odgovorno za istrage moraju imati:

   (a) dobru tehničku i strukovnu osposobljenost ili dovoljnu stručnost stečenu iskustvom u odgovarajućim aktivnostima;

   (b) zadovoljavajuće poznavanje zahtjeva u pogledu zadaća certifikacije i nadzora koje obavljaju i odgovarajuće iskustvo u takvim postupcima;

   (c) sposobnost za sastavljanje izjava, zapisa i izvješća kojima se dokazuje da su zadaće certifikacije i nadzora provedene.

5. Nepristranost osoblja odgovornog za obavljanje zadaća certifikacije i nadzora mora biti zajamčena. Njihova naknada ne smije ovisiti o broju provedenih istraga ni o rezultatima tih istraga.

6. Kvalificirani subjekt mora sklopiti ugovor o osiguranju od odgovornosti osim ako njegovu odgovornost preuzme jedna država članica u skladu sa svojim nacionalnim pravom.

7. Osoblje kvalificiranog subjekta mora čuvati poslovnu tajnu u pogledu svih informacija za koje je saznalo pri obavljanju svojih zadaća na temelju ove Uredbe.

▼B

PRILOG VII.

Bitni zahtjevi u pogledu aerodromâ

1. FIZIČKE KARAKTERISTIKE, INFRASTRUKTURA I OPREMA

1.1 Područje kretanja

1.1.1 Aerodromi moraju imati utvrđeno područje za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova koje ispunjava sljedeće uvjete:

(a) područje za slijetanje i uzlijetanje ima dimenzije i karakteristike primjerene za zrakoplove za koje je predviđeno da ga upotrebljavaju;

(b) područje za slijetanje i uzlijetanje ima, prema potrebi, nosivost dovoljnu da može podnijeti ponavljanje operacija zrakoplova za koje je predviđeno da ga upotrebljavaju. Područja koja nisu namijenjena za ponavljajuće operacije moraju imati sposobnost podupiranja zrakoplova;

(c) područje za slijetanje i uzlijetanje projektira se tako da se odvodi voda i spriječi da stajaća voda postane neprihvatljiv rizik za operacije zrakoplova;

(d) zbog nagiba i promjena nagiba područja za slijetanje i uzlijetanje ne smije nastati neprihvatljiv rizik za operacije zrakoplova;

(e) karakteristike površine područja za slijetanje i uzlijetanje primjerene su za zrakoplove za koje je predviđeno da ga upotrebljavaju i

(f) na području za slijetanje i uzlijetanje nema nikakvih objekata koji bi mogli prouzročiti neprihvatljiv rizik za operacije zrakoplova.

1.1.2 Kada ima više područja određenih za slijetanje i uzlijetanje, ona moraju biti takva da ne izazivaju neprihvatljiv rizik za operacije zrakoplova.

1.1.3 Područja određena za slijetanje i uzlijetanje okružuju definirana područja. Ta su područja namijenjena za zaštitu zrakoplova koji lete iznad njih tijekom operacija uzlijetanja ili slijetanja ili za ublažavanje posljedica slijetanja prije područja za slijetanje i uzlijetanje, izlijetanja sa strane tog područja, slijetanja sa zaustavljanjem izvan njega ili uzlijetanja duljeg od uobičajenog, te ispunjavaju sljedeće uvjete:

(a) ta područja imaju dimenzije primjerene predviđenim operacijama zrakoplova;

(b) zbog nagiba i promjene nagiba tih područja ne smije nastati neprihvatljiv rizik za operacije zrakoplova;

(c) na tim područjima nema objekata koji bi mogli prouzročiti neprihvatljiv rizik za operacije zrakoplova. To ne znači da se na tim područjima ne smije nalaziti lomljiva oprema ako je ona potrebna za pomoć operacijama zrakoplova i

(d) svako od tih područja mora imati nosivost koja je dostatna za njegovu namjenu.

▼B

1.1.4 Područja aerodroma koja se upotrebljavaju za taksiranje ili parkiranje zrakoplova, zajedno s njihovom pripadajućom neposrednom okolicom, moraju se projektirati tako da dopuštaju sigurne operacije zrakoplova za koje se očekuje da će upotrebljavati određeni objekt u svim predviđenim uvjetima, te ispunjavaju sljedeće uvjete:

(a) ta područja imaju nosivost dostatnu za podršku ponavljajućih operacija zrakoplova namijenjenih za njihovu upotrebu, osim onih područja za koja se očekuje da će se upotrebljavati samo povremeno i koja trebaju imati samo mogućnost podupiranja zrakoplova;

(b) ta su područja projektirana tako da se odvodi voda i da se spriječi da stajaća voda postane neprihvatljiv rizik za operacije zrakoplova;

(c) zbog nagiba i promjene nagiba tih područja ne smije nastati neprihvatljiv rizik za operacije zrakoplova;

(d) karakteristike površine tih područja moraju biti primjerene za zrakoplove za čiju su upotrebu namijenjena i

(e) na tim područjima ne smije biti objekata koji bi mogli prouzročiti neprihvatljiv rizik za zrakoplov. Time se ne onemogućuje postavljanje opreme za parkiranje potrebne za to područje na posebno označenim mjestima ili u posebno označenim zonama.

1.1.5 Ostala infrastruktura namijenjena za zrakoplovnu upotrebu mora biti projektirana tako da se upotrebom te infrastrukture ne izaziva neprihvatljiv rizik za zrakoplov koji je upotrebljava.

1.1.6 Konstrukcije, zgrade, oprema ili skladišta moraju biti smješteni i projektirani tako da ne izazivaju neprihvatljiv rizik za operacije zrakoplova.

1.1.7 Moraju se osigurati primjerena sredstva kojima se neovlaštenim osobama, neovlaštenim vozilima ili životinjama, koje su dovoljno velike da bi mogle izazvati neprihvatljiv rizik za operacije zrakoplova, sprečava ulaz na područje kretanja, ne dovodeći u pitanje nacionalne i međunarodne odredbe o zaštiti životinja.

1.2 Nadvisivanje prepreka

1.2.1 Kako bi se zaštitio zrakoplov koji prilazi aerodromu radi slijetanja ili koji odlazi s aerodroma utvrđuju se dolazne i odlazne rute ili područja. Takve rute ili područja omogućuju zrakoplovu odgovarajuće nadvisivanje prepreka koje se nalaze u okolici aerodroma, uzimajući u obzir lokalne fizičke karakteristike.

1.2.2 Takvo nadvisivanje prepreka mora odgovarati fazi leta i vrsti operacije koja se izvodi. Njime se u obzir mora uzeti i oprema koja se upotrebljava za utvrđivanje položaja zrakoplova.

1.3 Aerodromska oprema povezana sa sigurnošću, uključujući vizualna i nevizualna pomagala

1.3.1 Pomagala moraju biti primjerena namjeni, prepoznatljiva te pružati korisnicima nedvosmislene informacije u svim planiranim operativnim uvjetima.

1.3.2 Aerodromska oprema povezana sa sigurnošću mora funkcionirati kako je predviđeno u predviđenim operativnim uvjetima. U operativnim uvjetima ili u slučaju kvara aerodromska oprema povezana sa sigurnošću ne smije uzrokovati neprihvatljiv rizik za sigurnost u zračnom prometu.

▼B

1.3.3 Pomagala i njihov sustav za napajanje električnom energijom moraju se projektirati tako da kvarovi ne rezultiraju neprimjerenim, zbunjujućim ili nedovoljnim informacijama koje se pružaju korisnicima ni prekidom neke ključne usluge.

1.3.4 Moraju biti predviđena primjerena sredstva zaštite kako bi se izbjegla oštećenja ili ometanja takvih pomagala.

1.3.5 Izvori zračenja ili prisutnost pokretnih ili fiksnih objekata ne smije ometati niti narušavati performanse zrakoplovnih komunikacijskih, navigacijskih i nadzornih sustava.

1.3.6 Informacije o radu i upotrebi aerodromske opreme povezane sa sigurnošću stavljaju se na raspolaganje relevantnom osoblju, uključujući jasno navođenje uvjeta koji bi mogli izazvati neprihvatljive rizike za sigurnost u zračnom prometu.

1.4 Podaci o aerodromu

1.4.1 Uspostavljaju se i ažuriraju podaci relevantni za aerodrom i dostupne usluge.

1.4.2 Ti podaci moraju biti točni, čitljivi, potpuni i nedvosmisleni. Moraju se održavati autentičnost i primjerene razine integriteta.

1.4.3 Podaci se pravodobno stavljaju na raspolaganje korisnicima i odgovarajućim pružateljima usluga ANS-a upotrebom dovoljno sigurnog i brzog načina komunikacije.

2. OPERACIJE I UPRAVLJANJE

2.1 Odgovornosti operatora aerodroma

Operator aerodroma odgovoran je za rad aerodroma. Odgovornosti operatora aerodroma jesu sljedeće:

(a) operator aerodroma ima, izravno ili u okviru aranžmanâ s trećim stranama, sva sredstva potrebna za osiguravanje sigurnih operacija zrakoplova na aerodromu. Ta sredstva uključuju, između ostalog, objekte, osoblje, opremu i materijal, dokumentaciju o zadaćama, odgovornostima i postupcima, pristup odgovarajućim podacima i vođenje evidencije;

(b) operator aerodroma provjerava da su zahtjevi iz točke 1. ispunjeni u svakom trenutku ili poduzima potrebne mjere za ublažavanje rizika povezanih s neusklađenošću s tim zahtjevima. Uspostavljaju se i primjenjuju postupci kako bi se sve korisnike pravodobno obavijestilo o tim mjerama;

(c) operator aerodroma uspostavlja i provodi odgovarajući program za upravljanje rizicima povezanima s divljim životinjama izravno ili u okviru aranžmanâ s trećim stranama;

(d) operator aerodroma osigurava, izravno ili u okviru aranžmanâ s trećim stranama, da su kretanja vozila i osoba na području kretanja i na drugim operativnim područjima koordinirana s kretanjima zrakoplova kako bi se izbjegli sudari i oštećenja zrakoplova;

(e) operator aerodroma osigurava da se, ako je to primjenjivo, uspostave i provode postupci za ublažavanje rizika povezanih s aerodromskim operacijama u zimskim uvjetima, u nepovoljnim vremenskim uvjetima, pri smanjenoj vidljivosti ili noću;

(f) operator aerodroma uspostavlja aranžmane s drugim odgovarajućim organizacijama kako bi se osigurala stalna usklađenost s bitnim zahtjevima za aerodrome navedenima u ovom Prilogu. Te organizacije uključuju, između ostalog, operatore zrakoplova, pružatelje usluga ANS-a, pružatelje zemaljskih usluga, pružatelje usluga AMS-a te druge organizacije čije aktivnosti ili proizvodi mogu utjecati na sigurnost zrakoplova;

▼B

(g) operator aerodroma provjerava da organizacije uključene u skladištenje i raspodjelu pogonskog goriva/energije za zrakoplove imaju postupke kojima se osigurava da zrakoplovi dobivaju pogonsko gorivo/energiju koji su neonečišćeni i imaju ispravne specifikacije;

(h) priručnici za rad i održavanje aerodromske opreme moraju biti dostupni, primjenjivati se u praksi i obuhvaćati upute za održavanje i popravke, informacije o servisiranju, utvrđivanje kvarova i postupke inspekcijskog pregleda;

(i) operator aerodroma uspostavlja, izravno ili u okviru aranžmanâ s trećim stranama, i provodi plan aerodroma za slučajeve nužde koji obuhvaća moguće scenarije izvanrednih situacija koje se mogu dogoditi na aerodromu i u njegovoj okolici. Taj se plan, prema potrebi, koordinira s planom lokalne zajednice za slučajeve nužde;

(j) operator aerodroma osigurava, izravno ili u okviru aranžmanâ s trećim stranama, da na aerodromu postoje odgovarajuće spasilačke i protupožarne službe. Te službe u slučaju nesreće ili nezgode primjereno hitno reagiraju i moraju raspolagati barem opremom, sredstvima za gašenje i dovoljnim brojem osoblja;

(k) za rad i održavanje aerodroma operator aerodroma koristi se isključivo osposobljenim i kvalificiranim osobljem te, izravno ili u okviru aranžmanâ s trećim stranama, provodi i održava programe osposobljavanja i provjere radi osiguravanja trajne stručnosti cjelokupnog odgovarajućeg osoblja;

(l) operator aerodroma osigurava da je svaka osoba kojoj je dopušten pristup u područje kretanja ili druga operativna područja bez pratnje primjereno osposobljena i kvalificirana za takav pristup;

(m) osoblje spasilačkih i protupožarnih službi mora biti odgovarajuće osposobljeno i kvalificirano za rad na području aerodroma. Operator aerodroma, izravno ili u okviru aranžmanâ s trećim stranama, provodi i održava programe osposobljavanja i provjere radi osiguravanja trajne stručnosti tog osoblja i

(n) cjelokupno osoblje spasilačkih i protupožarnih službi od kojeg se potencijalno može zahtijevati djelovanje u zrakoplovnim hitnim slučajevima mora periodično dokazivati svoju zdravstvenu sposobnost za zadovoljavajuće izvođenje svojih funkcija, uzimajući u obzir vrstu aktivnosti. U tom kontekstu zdravstvena sposobnost, koja obuhvaća i fizičku i psihičku sposobnost, znači da ne postoji nikakva bolest ili onesposobljenost koja bi tom osoblju onemogućila:

— obavljanje zadaća potrebnih u zrakoplovnim izvanrednim situacijama,

— obavljanje dodijeljenih dužnosti u bilo kojem trenutku ili

— pravilno zapažanje svojeg okoliša.

2.2 Sustavi upravljanja

2.2.1 Ovisno o vrsti aktivnosti koja se obavlja te veličini organizacije, operator aerodroma mora uspostaviti i održavati sustav upravljanja radi osiguravanja usklađenosti s bitnim zahtjevima navedenima u ovom Prilogu, radi upravljanja sigurnosnim rizicima te nastojanja za kontinuiranim poboljšavanjem tog sustava.

▼B

2.2.2 Operator aerodroma uspostavlja sustav izvješćivanja o događajima kao dio sustava upravljanja iz točke 2.2.1. kako bi doprinio ostvarenju cilja kontinuiranog poboljšavanja sigurnosti. Analiza informacija iz tog sustava izvješćivanja o događajima prema potrebi uključuje stranke navedene u točki 2.1. podtočki (f). Sustav izvješćivanja o događajima mora biti u skladu s primjenjivim pravom Unije.

2.2.3 Operator aerodroma mora izraditi aerodromski priručnik i postupati u skladu s njim. Takvi priručnici moraju sadržavati sve potrebne upute, informacije i postupke za aerodrom, sustav upravljanja te operativno osoblje i osoblje za održavanje u pogledu obavljanja njihovih dužnosti.

3. OKOLICA AERODROMA

3.1.1 Zračni prostor oko područja kretanja na aerodromu drži se slobodnim od prepreka kako bi se planirane operacije zrakoplova na aerodromima mogle provoditi bez stvaranja neprihvatljivog rizika koji može prouzročiti pojava prepreka u okolici aerodroma. Stoga se moraju odrediti, implementirati i kontinuirano nadzirati površine na kojima se nadziru prepreke kako bi se utvrdio svako narušavanje tih površina koje nije u skladu s pravilima.

3.1.2 Svako narušavanje tih površina zahtijevat će procjenu kako bi se utvrdilo predstavlja li objekt neprihvatljiv rizik. Svaki objekt koji predstavlja neprihvatljiv rizik uklanja se ili se poduzimaju odgovarajuće mjere za ublažavanje rizika kako bi se zaštitili zrakoplovi koji se služe aerodromom.

3.1.3 Informacije o svim preostalim preprekama objavljuju se i prepreke se, ovisno o potrebi, označavaju te, ako je to potrebno, osvjetljavaju kako bi bile vidljive.

3.2 Prate se opasnosti povezane s ljudskom aktivnošću i upotrebom zemljišta kao što su, između ostalog, stavke na popisu u nastavku. Rizik koji prouzroče takve opasnosti procjenjuje se i primjereno ublažava:

(a) svaki razvoj ili promjena upotrebe zemljišta na području aerodroma;

(b) mogućnost turbulencija izazvanih preprekama;

(c) upotreba opasnih, zbunjujućih i zavaravajućih svjetala;

(d) blještavost prouzročena velikim i visokoreflektirajućim površinama;

(e) stvaranje područja koja mogu potaknuti aktivnost divljih životinja u okolici područja kretanja na aerodromu ili

(f) izvori nevidljivog zračenja ili prisutnost pokretnih ili fiksnih objekata koji mogu ometati performanse zrakoplovnih komunikacijskih, navigacijskih i nadzornih sustava ili negativno na njih utjecati.

3.3 Države članice osiguravaju da je uspostavljen plan za izvanredne zrakoplovne situacije koje se događaju na lokalnom području aerodroma.

4. ZEMALJSKE USLUGE

4.1 Odgovornosti pružatelja zemaljskih usluga

Pružatelj zemaljskih usluga odgovoran je za sigurno izvođenje svojih aktivnosti na aerodromu. Odgovornosti su pružatelja sljedeće:

(a) pružatelj mora imati sva sredstva potrebna za osiguravanje sigurnog pružanja usluga na aerodromu. Ta sredstva uključuju, među ostalim, objekte, osoblje, opremu i materijal;

▼B

(b) pružatelj djeluje u skladu s postupcima sadržanima u aerodromskom priručniku, između ostalih onima koji se odnose na kretanja njegovih vozila, opreme i osoblja te na rizik povezan s aerodromskim operacijama zimi, noću i u nepovoljnim vremenskim uvjetima;

(c) pružatelj pruža zemaljske usluge u skladu s postupcima i uputama operatora zrakoplova za kojeg radi;

(d) pružatelj osigurava da su priručnici za rad i održavanje opreme za zemaljske usluge dostupni, primjenjuju se u praksi i obuhvaćaju upute za rad, održavanje i popravke, informacije o servisiranju, utvrđivanje kvarova i postupke inspekcijskog pregleda;

(e) pružatelj se koristi samo primjereno osposobljenim i kvalificiranim osobljem te osigurava provedbu i održavanje programa osposobljavanja i provjere radi osiguravanja trajne stručnosti cjelokupnog odgovarajućeg osoblja;

(f) pružatelj osigurava da je njegovo osoblje fizički i psihički sposobno za zadovoljavajuće obavljanje vlastitih zadaća, uzimajući u obzir vrstu aktivnosti, a osobito njezin mogući utjecaj na sigurnost i na zaštitu povezanu sa sigurnošću.

4.2 Sustavi upravljanja

4.2.1 Ovisno o vrsti aktivnosti koja se obavlja te veličini organizacije, pružatelj uspostavlja i održava sustav upravljanja radi osiguravanja usklađenosti s bitnim zahtjevima navedenima u ovom Prilogu, radi upravljanja sigurnosnim rizicima te nastojanja za kontinuiranim poboljšavanjem tog sustava. Takav sustav mora biti koordiniran sa sustavom upravljanja operatora aerodroma.

4.2.2 Pružatelj uspostavlja sustav izvješćivanja o događajima kao dio sustava upravljanja iz točke 4.2.1. kako bi doprinio ostvarenju cilja kontinuiranog poboljšavanja sigurnosti. Ne dovodeći u pitanje druge obveze izvješćivanja, pružatelj dostavlja informacije o svim događajima sustavu izvješćivanja operatora aerodroma, sustavu izvješćivanja operatora zrakoplova i, ako je to relevantno, sustavu izvješćivanja pružatelja usluga zračnog prometa. Sustav izvješćivanja o događajima mora biti u skladu s primjenjivim pravom Unije.

4.2.3 Pružatelj mora izraditi priručnik za zemaljske usluge i postupati u skladu s njim. Takav priručnik mora sadržavati sve potrebne upute, informacije i postupke za usluge, sustav upravljanja i osoblje koje pruža usluge u pogledu obavljanja njegovih dužnosti.

5. USLUGE UPRAVLJANJA POSTUPCIMA NA STAJANCI (AMS)

5.1 Pružatelj usluga AMS-a pruža svoje usluge u skladu s operativnim postupcima uključenima u aerodromski priručnik.

5.2 Ovisno o vrsti aktivnosti koja se obavlja te veličini organizacije, pružatelj usluga AMS-a provodi i održava sustav upravljanja, uključujući upravljanje sigurnošću, radi osiguravanja usklađenosti s bitnim zahtjevima navedenima u ovom Prilogu.

5.3 Pružatelj usluga AMS-a uspostavlja formalne aranžmane s operatorom aerodroma i pružateljem usluga zračnog prometa u kojima se opisuje opseg usluga koje se trebaju pružati.

▼B

5.4 Pružatelj usluga AMS-a uspostavlja sustav izvješćivanja o događajima kao dio sustava upravljanja iz točke 5.2. kako bi doprinio ostvarenju cilja kontinuiranog poboljšavanja sigurnosti. Ne dovodeći u pitanje druge obveze izvješćivanja, pružatelj dostavlja sve informacije o događajima sustavu izvješćivanja operatora aerodroma i, ako je to relevantno, sustavu izvješćivanja pružatelja usluga zračnog prometa.

5.5 Pružatelj usluga AMS-a mora sudjelovati u programima sigurnosti koje je uspostavio operator aerodroma.

6. OSTALO

Ne dovodeći u pitanje odgovornosti operatora zrakoplova, operator aerodroma osigurava da, osim u izvanrednim situacijama zrakoplova, prilikom preusmjeravanja na alternativni aerodrom ili u nekim drugim uvjetima koji se utvrđuju u svakom pojedinačnom slučaju, aerodrom ili njegove dijelove ne upotrebljavaju zrakoplovi za koje projekt i operativni postupci aerodroma nisu uobičajeno namijenjeni.

▼B

PRILOG VIII.

Bitni zahtjevi u pogledu ATM-a/ANS-a i u pogledu kontrolorâ zračnog prometa

1. UPOTREBA ZRAČNOG PROSTORA

1.1 Svim zrakoplovima, osim onih uključenih u aktivnosti iz članka 2. stavka 3. točke (a), u svim fazama leta ili u području kretanja na aerodromu, upravlja se u skladu sa zajedničkim općim operativnim pravilima i svim primjenjivim postupcima specificiranima za upotrebu zračnog prostora.

1.2 Svi zrakoplovi, osim onih uključenih u aktivnosti iz članka 2. stavka 3. točke (a), opremljeni su sastavnim dijelovima koji se zahtijevaju i njima se upravlja na odgovarajući način. Sastavni dijelovi koji se upotrebljavaju u sustavu ATM-a/ANS-a također moraju biti u skladu sa zahtjevima iz točke 3.

2. USLUGE

2.1 Zrakoplovne informacije i podaci za korisnike zračnog prostora u svrhu zračne plovidbe

2.1.1 Podaci koji se upotrebljavaju kao izvor za zrakoplovne informacije moraju biti dovoljno kvalitetni, potpuni, aktualni i pravodobno pruženi.

2.1.2 Zrakoplovne informacije moraju biti točne, potpune, aktualne, nedvosmislene, potjecati iz legitimnog izvora i imati odgovarajući integritet, te biti u formatu primjerenom za korisnike.

2.1.3 Takve se zrakoplovne informacije korisnicima zračnog prostora šalju pravodobno i upotrebom dovoljno pouzdanih i brzih komunikacijskih sredstava zaštićenih od namjernog i nenamjernog ometanja te narušavanja.

2.2 Meteorološke informacije

2.2.1 Podaci koji se upotrebljavaju kao izvor za zrakoplovne meteorološke informacije moraju biti dovoljno kvalitetni, potpuni i aktualni.

2.2.2 U mjeri u kojoj je to moguće, zrakoplovne meteorološke informacije moraju biti precizne, potpune, aktualne, potjecati iz legitimnog izvora i imati odgovarajući integritet, te biti nedvosmislene kako bi se njima zadovoljile potrebe korisnika zračnog prostora. Zrakoplovne meteorološke informacije moraju potjecati iz legitimnog izvora.

2.2.3 Takve se zrakoplovne meteorološke informacije korisnicima zračnog prostora šalju pravodobno i upotrebom dovoljno pouzdanih i brzih komunikacijskih sredstava zaštićenih od ometanja i narušavanja.

2.3 Usluge zračnog prometa

2.3.1 Podaci koji se upotrebljavaju kao izvor za pružanje usluga zračnog prometa moraju biti ispravni, potpuni i aktualni.

2.3.2 Pružanje usluga zračnog prometa mora biti dovoljno precizno, potpuno, aktualno i nedvosmisleno kako bi se njime zadovoljile sigurnosne potrebe korisnika.

2.3.3 Automatizirana pomagala za davanje informacija ili savjeta korisnicima projektiraju se, proizvode i održavaju kako bi se osiguralo da odgovaraju svojoj predviđenoj namjeni.

▼B

2.3.4 Uslugama kontrole zračnog prometa i povezanim postupcima osigurava se primjereno razdvajanje zrakoplova i, na području kretanja na aerodromu, sprečavaju sudari zrakoplova i prepreka te, prema potrebi, pomaže u zaštiti od drugih opasnosti u zraku te osigurava brza i pravodobna koordinacija sa svim odgovarajućim korisnicima i susjednim dijelovima zračnog prostora.

2.3.5 Komunikacija između službi za usluge zračnog prometa i zrakoplova kao i među odgovarajućim jedinicama službi za usluge zračnog prometa mora biti pravodobna, jasna, točna i nedvosmislena, zaštićena od ometanja i općenito razumljiva te je, prema potrebi, potvrđuju svi uključeni sudionici.

2.3.6 Moraju se uspostaviti sredstva za otkrivanje mogućih slučajeva nužde i, prema potrebi, za pokretanje djelotvornih akcija potrage i spašavanja. Takva sredstva obuhvaćaju, najmanje, odgovarajuće mehanizme uzbunjivanja, mjere i postupke koordiniranja te sredstva i osoblje za učinkovito pokrivanje područja odgovornosti.

▼M3

2.3a. Podatkovne usluge u zračnom prometu

2.3a.1. Prikupljeni podaci o zračnom prometu moraju biti dovoljno kvalitetni, potpuni, aktualni, iz legitimnog izvora i pravodobno dostavljeni.

2.3a.2. Podatkovne usluge u zračnom prometu postižu zadovoljavajući radni učinak s obzirom na njihovu raspoloživost, integritet, kontinuitet i pravodobnost kako bi se zadovoljile potrebe korisnika.

2.3a.3. Sustavi i alati za pružanje podatkovnih usluga u zračnom prometu pravilno se projektiraju, proizvode i održavaju kako bi se osiguralo da odgovaraju svojoj predviđenoj namjeni.

2.3a.4. Takvi se podaci šalju pravodobno i upotrebom dovoljno pouzdanih i brzih komunikacijskih sredstava zaštićenih od namjernog i nenamjernog ometanja te oštećenja.

▼B

2.4 Komunikacijske usluge

Postiže se i održava zadovoljavajući radni učinak komunikacijskih usluga s obzirom na njihovu raspoloživost, integritet, kontinuitet i pravodobnost. Te usluge moraju biti brze i zaštićene od narušavanja i ometanja.

2.5 Navigacijske usluge

Postiže se i održava zadovoljavajući radni učinak navigacijskih usluga u vezi s vođenjem, pozicioniranjem i, ako je na raspolaganju, vremenskim rasporedom. Mjerila učinka uključuju točnost, integritet, legitimnost izvora, raspoloživost i kontinuitet usluge.

2.6 Usluge nadzora

Uslugama nadzora utvrđuje se odgovarajući položaj zrakoplova u zraku, kao i položaj drugih zrakoplova i vozila na površinama aerodroma, s dostatnom učinkovitošću s obzirom na točnost, integritet, legitimnost izvora, kontinuitet i vjerojatnost otkrivanja.

2.7 Upravljanje protokom zračnog prometa

Pri taktičkom upravljanju protokom zračnog prometa na razini Unije upotrebljavaju se i pružaju dovoljno točne i aktualne informacije o opsegu i prirodi planiranog zračnog prometa koji utječe na pružanje usluga te se koordinira i dogovara preusmjeravanje ili odgađanje protokâ prometa kako bi se smanjio rizik od pojave situacija preopterećenosti u zraku ili na aerodromima. Upravljanje protokom izvodi se s ciljem optimiziranja raspoloživog kapaciteta u upotrebi zračnog prostora

▼B

i poboljšanja procesa upravljanja protokom zračnog prometa. Upravljanje protokom temelji se na sigurnosti, transparentnosti i učinkovitosti, osiguravajući fleksibilnu i pravodobnu dodjelu kapaciteta, u skladu s Europskim planom zračne plovidbe.

Mjerama iz članka 43. u vezi s upravljanjem protokom zračnog prometa podržavaju se operativne odluke pružatelja usluga u zračnoj plovidbi, operatora aerodroma i korisnika zračnog prostora te one obuhvaćaju sljedeća područja:

(a) planiranje leta;

(b) upotrebu raspoloživog kapaciteta zračnog prostora tijekom svih faza leta, uključujući dodjelu slotova na aerodromima tijekom leta;

(c) upotrebu zračnih ruta za opći zračni promet, uključujući:

— izradu jedinstvene publikacije za rutu i orijentaciju prometa,

— mogućnosti preusmjeravanja općeg zračnog prometa s područja zagušenja prometa i

— pravila prioriteta u vezi s pristupom zračnom prostoru za opći zračni promet, posebno tijekom razdoblja gustog prometa i kriznih razdoblja te

(d) usklađenost između slotova na aerodromima i planova leta te, prema potrebi, nužnu koordinaciju sa susjednim regijama.

▼M3

2.8 Upravljanje zračnim prostorom

Dodjeljivanje određenih dijelova zračnog prostora za određenu upotrebu pravodobno se nadzire, koordinira i objavljuje kako bi se smanjio rizik od gubitka razdvajanja među zrakoplovima u svim okolnostima. Uzimajući u obzir organizaciju vojnih aktivnosti i povezanih aspekata u nadležnosti država članica, upravljanjem zračnim prostorom također se podupire ujednačena primjena koncepta fleksibilne upotrebe zračnog prostora kako je opisuje ICAO i kako se provodi na temelju Uredbe (EU) 2024/2803 radi lakšeg upravljanja zračnim prostorom i upravljanja zračnim prometom u okviru zajedničke prometne politike.

▼B

2.9 Projektiranje postupaka letenja

Postupci letenja pravilno se projektiraju, ispituju i potvrđuju prije nego što se uspostave i počnu ih upotrebljavati zrakoplovi.

3. SUSTAVI I SASTAVNI DIJELOVI

3.1 Općenito

Sustavi ATM-a/ANS-a i sastavni dijelovi ATM-a/ANS-a kojima se osiguravaju odgovarajuće informacije zrakoplovima, iz zrakoplova i na tlu, pravilno se projektiraju, proizvode, ugrađuju, održavaju, štite od neovlaštenog ometanja te se njima pravilno upravlja kako bi se osiguralo da odgovaraju svojoj predviđenoj namjeni.

Sustavi i postupci posebno obuhvaćaju one koji su potrebni za podršku sljedećim funkcijama i uslugama:

(a) upravljanje zračnim prostorom;

(b) upravljanje protokom zračnog prometa;

▼B

(c) usluge zračnog prometa, osobito sustavi za obradu podataka o letu, sustavi za obradu nadzornih podataka i korisnička sučelja;

(d) komunikacije, uključujući komunikacije zemlja-zemlja/svemir, zrak-zemlja i zrak-zrak/svemir;

(e) navigacija;

(f) nadzor;

(g) usluge zrakoplovnog informiranja i

(h) meteorološke usluge.

3.2 Integritet, performanse i pouzdanost sustava i sastavnih dijelova

Integritet i sa sigurnošću povezane performanse sustava i sastavnih dijelova, bilo u zrakoplovu, na tlu ili u svemiru, moraju odgovarati svojoj predviđenoj namjeni. Oni moraju ispunjavati zahtijevanu razinu operativnih performansi za sve predviđene operativne uvjete i za svoj cijeli radni vijek.

Projektiranje, izgradnja, održavanje i rad sustava ATM-a/ANS-a i sastavnih dijelova ATM-a/ANS-a provode se u skladu s odgovarajućim i potvrđenim postupcima tako da se osigura neometan rad Europske mreže za upravljanje zračnim prometom (EATMN) u svakom trenutku i tijekom svih faza leta. Neometan rad može se posebice izraziti u smislu razmjene informacija, između ostalog i odgovarajućih informacija o operativnom statusu, zajedničkog tumačenja informacija, usporedive učinkovitosti obrade i pripadajućih postupaka koji omogućuju zajedničku operativnu učinkovitost dogovorenu za cijeli EATMN ili njegove dijelove.

EATMN-om, njegovim sustavima i njihovim sastavnim dijelovima moraju se podržavati, na koordiniranoj osnovi, novi dogovoreni i potvrđeni koncepti rada kojima se poboljšavaju kvaliteta, održivost i djelotvornost usluga u zračnoj plovidbi, posebno u smislu sigurnosti i kapaciteta.

S pomoću primjene koncepta fleksibilne upotrebe zračnog prostora, EATMN-om, njegovim sustavima i njihovim sastavnim dijelovima mora se podržavati postupno uvođenje civilno-vojne koordinacije u mjeri potrebnoj za djelotvorno upravljanje zračnim prostorom i protokom zračnog prometa te sigurno i učinkovito služenje svih korisnika zračnim prostorom.

Radi postizanja ovih ciljeva EATMN-om, njegovim sustavima i njihovim sastavnim dijelovima mora se podržavati pravodobna razmjena točnih i dosljednih informacija između civilne i vojne strane tijekom svih faza leta, ne dovodeći u pitanje interese sigurnosne ili obrambene politike, uključujući zahtjeve u pogledu povjerljivosti.

3.3 Projektiranje sustava i sastavnih dijelova

3.3.1 Sustavi i sastavni dijelovi projektiraju se tako da ispunjavaju primjenjive zahtjeve u vezi sa sigurnošću i zaštitom.

3.3.2 Sustavi i sastavni dijelovi, sagledani skupno, odvojeno i u međusobnom odnosu, projektiraju se tako da postoji inverzni odnos između vjerojatnosti da bilo koji kvar može rezultirati otkazivanjem cijelog sustava i ozbiljnosti njegovih učinaka na sigurnost usluga.

3.3.3 Sustavi i sastavni dijelovi, sagledani pojedinačno i u međusobnoj kombinaciji, projektiraju se uzimajući u obzir ograničenja povezana s ljudskim sposobnostima i učinkovitošću.

▼B

3.3.4 Sustavi i sastavni dijelovi projektiraju se tako da su oni i podaci koji se njima prenose zaštićeni od štetnih interakcija s unutarnjim i vanjskim elementima.

3.3.5 Osoblju se na jasan, dosljedan i nedvosmislen način dostavljaju informacije potrebne za proizvodnju, ugradnju, funkcioniranje i održavanje sustava i sastavnih dijelova, kao i informacije koje se odnose na nesigurne uvjete.

3.4 Stalna razina usluge

Razine sigurnosti sustava i sastavnih dijelova održavaju se tijekom usluge i tijekom bilo kakvih promjena usluge.

4. KVALIFIKACIJE KONTROLORA ZRAČNOG PROMETA

4.1 Općenito

Osoba koja se osposobljava za kontrolora zračnog prometa ili kontrolora zračnog prometa – studenta mora biti dovoljno zrela u obrazovnom, fizičkom i psihičkom smislu kako bi mogla steći, održati i dokazati odgovarajuće teorijsko znanje i praktične vještine.

4.2 Teorijsko znanje

4.2.1 Kontrolor zračnog prometa stječe i održava razinu znanja primjerenu dužnostima koje obavlja i proporcionalnu rizicima povezanima s vrstom usluge.

4.2.2 Stjecanje i održavanje teorijskog znanja dokazuje se kontinuiranim ocjenjivanjem tijekom osposobljavanja ili odgovarajućim ispitima.

4.2.3 Mora se održavati odgovarajuća razina stečenog teorijskog znanja. To se dokazuje redovitim ocjenjivanjem ili ispitima. Učestalost ispita mora biti proporcionalna razini rizika povezanog s vrstom usluge.

4.3 Praktične vještine

4.3.1 Kontrolor zračnog prometa mora steći i održavati praktične vještine primjerene dužnostima koje obavlja. Takve vještine moraju biti proporcionalne rizicima povezanima s vrstom usluge i obuhvaćati, ako to odgovara dužnostima koje se obavljaju, barem sljedeće:

(a) operativne postupke;

(b) aspekte specifične za zadaću;

(c) neuobičajene i izvanredne situacije i

(d) ljudske čimbenike.

4.3.2 Kontrolor zračnog prometa mora dokazati sposobnost izvođenja povezanih postupaka i zadaća na razini stručnosti koja je primjerena dužnostima koje obavlja.

4.3.3 Mora se održavati zadovoljavajuća razina stečenih praktičnih vještina. To se provjerava redovitim ocjenjivanjima. Učestalost tih ocjenjivanja mora biti proporcionalna složenosti i razini rizika povezanog s vrstom usluge i zadaćama koje se obavljaju.

▼B

4.4 Razina jezične sposobnosti

4.4.1 Kontrolor zračnog prometa dokazuje svoju razinu sposobnost govora i razumijevanja engleskog jezika na razini koja mu omogućuje učinkovitu govornu komunikaciju samo glasom (telefonom/radiotelefonom) i u situacijama licem u lice o konkretnim i s poslom povezanim temama, između ostalog i u izvanrednim situacijama.

4.4.2 Kontrolor zračnog prometa mora imati razinu sposobnosti za govor i razumijevanje jednog ili više nacionalnih jezika na prethodno opisanom stupnju kada je to potrebno u određenom dijelu zračnog prostora u svrhu pružanja usluga zračnog prometa (ATS).

4.5 Uređaji za osposobljavanje (STD)

Kada se uređaji za osposobljavanje upotrebljavaju za praktično osposobljavanje za pregled nad situacijom ili ljudskim čimbenicima, ili za dokazivanje stjecanja ili održavanja praktičnih vještina, njihova razina učinkovitosti mora biti takva da omogućuje odgovarajuće simuliranje radnih uvjeta i operativnih situacija primjerenih za osposobljavanje koje se provodi.

4.6 Tečaj osposobljavanja

4.6.1 Osposobljavanje se provodi s pomoću tečajeva osposobljavanja koji se mogu sastojati od teorijske i praktične nastave, uključujući, ako je to primjenjivo, osposobljavanje na STD-u.

4.6.2 Tečaj se utvrđuje i odobrava za svaku vrstu osposobljavanja.

4.7 Instruktori

4.7.1 Teorijsku nastavu izvode odgovarajuće kvalificirani instruktori. Oni:

(a) imaju odgovarajuće znanje u području u kojem se nastava izvodi i

(b) dokazali su sposobnost primjene odgovarajućih metoda podučavanja.

4.7.2 Nastavu praktičnih vještina izvode odgovarajuće kvalificirani instruktori koji imaju sljedeće kvalifikacije:

(a) ispunjavaju zahtjeve u pogledu teorijskog znanja i iskustva koji su primjereni nastavi koja se izvodi;

(b) dokazali su sposobnost izvođenja nastave i primjene odgovarajućih metoda podučavanja;

(c) vježbali su metode podučavanja za one postupke koji su predmet poduke i

(d) redovito polaze osposobljavanja za obnovu znanja kako bi se osigurala ažuriranost kompetencija za poduku.

4.7.3 Instruktori praktičnih vještina isto tako moraju biti ovlašteni ili su ranije bili ovlašteni da rade kao kontrolori zračnog prometa.

4.8 Ocjenjivači

4.8.1 Osobe odgovorne za ocjenjivanje vještina kontrolorâ zračnog prometa:

(a) dokazale su sposobnost ocjenjivanja uspješnosti te provođenja ispitivanja i provjera kontrolorâ zračnog prometa i

▼B

(b) redovito polaze osposobljavanja za obnovu znanja kako bi se osigurala ažuriranost standarda ocjenjivanja.

4.8.2 Ocjenjivači praktičnih vještina isto tako moraju bili ovlašteni ili su ranije bili ovlašteni da rade kao kontrolori zračnog prometa u onim područjima u kojima se provodi ocjenjivanje.

4.9 Zdravstvena sposobnost kontrolora zračnog prometa

4.9.1 Svi kontrolori zračnog prometa periodično dokazuju zdravstvenu sposobnost za zadovoljavajuće obavljanje svojih dužnosti. To se dokazuje odgovarajućim ocjenjivanjem, uzimajući u obzir moguća psihička i fizička pogoršanja stanja zbog dobi.

4.9.2 Dokazivanje zdravstvene sposobnosti, koja uključuje fizičku i psihičku sposobnost, obuhvaća dokazivanje odsutnosti bilo kakve bolesti ili invalidnosti zbog koje osoba koja pruža usluge kontrole zračnog prometa (ATC) ne bi mogla:

(a) pravilno obavljati zadaće potrebne za pružanje usluga ATC-a,

(b) u svakom trenutku obavljati dužnosti koju su joj dodijeljene ili

(c) pravilno zapažati svoj okoliš.

4.9.3 Ako se zdravstvena sposobnost ne može u cijelosti dokazati, mogu se primijeniti mjere ublažavanja kojima se osigurava jednakovrijedna sigurnost.

5. PRUŽATELJI USLUGA I ORGANIZACIJE ZA OSPOSOBLJAVANJE

5.1 Usluge se smiju pružati samo ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) pružatelj usluga izravno ili u okviru aranžmanâ s trećim stranama raspolaže sredstvima potrebnima s obzirom na veličinu i predmet usluge. Ta sredstva uključuju, između ostalog, sustave, uređaje, uključujući napajanje energijom, upravljačku strukturu, osoblje, opremu i njezino održavanje, dokumentaciju o zadaćama, odgovornostima i postupcima, pristup odgovarajućim podacima i vođenje evidencije;

(b) pružatelj usluga mora izraditi i ažurirati upravljačke i operativne priručnike u vezi s pružanjem svojih usluga i postupati u skladu s tim priručnicima. Takvi priručnici moraju sadržavati sve potrebne upute, informacije i postupke za operacije, sustav upravljanja i operativno osoblje u pogledu obavljanja njihovih dužnosti;

▼M3

(c) ovisno o vrsti aktivnosti koja se obavlja te veličini organizacije, pružatelj usluga uspostavlja i održava sustav upravljanja radi osiguravanja usklađenosti s bitnim zahtjevima navedenima u ovom Prilogu, upravlja rizicima za sigurnost i zaštitu te nastoji kontinuirano poboljšavati taj sustav;

▼B

(d) pružatelj usluga koristi se samo primjereno osposobljenim i kvalificiranim osobljem te provodi i održava programe osposobljavanja i provjera za osoblje;

(e) pružatelj usluga uspostavlja službena sučelja za komunikaciju sa svim dionicima koji mogu izravno utjecati na sigurnost njegovih usluga radi osiguravanja usklađenosti s bitnim zahtjevima navedenima u ovom Prilogu;

▼B

(f) pružatelj usluga uspostavlja i provodi plan mjera za nepredviđene događaje koji obuhvaća izvanredne i neuobičajene situacije koje se mogu dogoditi u vezi s njegovim uslugama, uključujući u slučaju događaja koji dovode do značajnog pogoršanja ili prekida njegovih operacija;

(g) pružatelj usluga uspostavlja sustav izvješćivanja o događajima kao dio sustava upravljanja iz točke (c) kako bi doprinio ostvarenju cilja kontinuiranog poboljšavanja sigurnosti. Sustav izvješćivanja o događajima mora biti u skladu s primjenjivim pravom Unije i

(h) pružatelj usluga poduzima mjere kako bi provjerio da su u svakom trenutku ispunjeni zahtjevi u pogledu performanse sigurnosti svih sustava i sastavnih dijelova kojima se koristi.

5.2 Usluge ATC-a pružaju se samo ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) za sprečavanje umora osoblja koje pruža usluge ATC-a upotrebljava se sustav rasporeda osoblja. Takav sustav rasporeda osoblja uključuje razdoblja dužnosti, vrijeme na dužnosti i prilagođena razdoblja odmora. Ograničenjima koja se utvrde sustavom rasporeda osoblja uzimaju se u obzir relevantni čimbenici koji pridonose umoru, kao što su, ponajprije, pomanjkanje sna, poremećaji cirkadijskog ritma, noćni rad, nakupljeno vrijeme službe u danom razdoblju i također podjela dodijeljenih zadaća među članovima posade;

(b) za sprečavanje stresa osoblja koje pruža usluge ATC-a upotrebljavaju se obrazovni programi i programi prevencije;

(c) pružatelj usluga ATC-a ima uspostavljene postupke za provjeru da kognitivne sposobnosti osoblja koje pruža usluge ATC-a nisu narušene i da im zdravstvena sposobnost nije nedostatna i

(d) u svojem planiranju i operacijama pružatelj usluga ATC-a uzima u obzir operativna i tehnička ograničenja te načela ljudskih čimbenika.

5.3 Usluge komunikacije, navigacije i/ili nadzora pružaju se samo ako je ispunjen sljedeći uvjet:

pružatelj usluga pravodobno obavješćuje odgovarajuće korisnike zračnog prostora i jedinice ATS-a o operativnom statusu (i promjenama operativnog statusa) svojih usluga koje se pružaju u svrhe ATS-a.

5.4 Organizacije za osposobljavanje

Organizacija za osposobljavanje osoblja koje pruža usluge ATC-a mora ispunjavati sljedeće zahtjeve:

(a) imati sva potrebna sredstva za ispunjavanje obveza povezanih sa svojom djelatnošću. Ta se sredstva sastoje, između ostalog, od objekata, osoblja, opreme, metodologije, dokumentacije o zadaćama, odgovornostima i postupcima, pristupa relevantnim podacima i vođenja evidencije;

(b) ovisno o osposobljavanju koje se obavlja te veličini organizacije, imati uspostavljen sustav upravljanja radi osiguravanja usklađenosti s bitnim zahtjevima navedenima u ovom Prilogu, radi upravljanja sigurnosnim rizicima, između ostalih rizicima povezanima s pogoršanjem standarda osposobljavanja, te radi nastojanja za kontinuiranim poboljšavanjem tog sustava i održavati taj sustav te

▼B

(c) prema potrebi, uspostaviti aranžmane s drugim odgovarajućim organizacijama radi osiguravanja trajne usklađenosti s bitnim zahtjevima navedenima u ovom Prilogu.

6. ZRAKOPLOVNO-MEDICINSKI ISPITIVAČI I ZRAKOPLOVNO-MEDICINSKI CENTRI

6.1 Zrakoplovno-medicinski ispitivači

Zrakoplovno-medicinski ispitivač:

(a) mora biti kvalificiran i imati odobrenje za samostalan rad (licenca) kao liječnik;

(b) mora imati završeno osposobljavanje iz zrakoplovne medicine te mora redovito polaziti osposobljavanja za obnovu znanja iz zrakoplovne medicine kako bi se osigurala ažuriranost standarda ocjenjivanja i

(c) morao je steći praktično znanje i iskustvo o uvjetima u kojima kontrolori zračnog prometa obavljaju svoje dužnosti.

6.2 Zrakoplovno-medicinski centri

Zrakoplovno-medicinski centri moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

(a) imati sva sredstva potrebna za ispunjavanje svih obveza povezanih s njihovim privilegijama. Ta sredstva uključuju, između ostalog, objekte, osoblje, opremu, alate i materijale, dokumentaciju o zadaćama, odgovornostima i postupcima, pristup relevantnim podacima i vođenje evidencije;

(b) ovisno o vrsti aktivnosti koja se obavlja te veličini organizacije, imati uspostavljen sustav upravljanja radi osiguravanja usklađenosti s bitnim zahtjevima navedenima u ovom Prilogu, radi upravljanja sigurnosnim rizicima te nastojanja za kontinuiranim poboljšavanjem tog sustava i održavati taj sustav

(c) prema potrebi, uspostaviti aranžmane s drugim odgovarajućim organizacijama radi osiguravanja trajne usklađenosti sa zahtjevima navedenima u ovom Prilogu.

▼M3

7. ZAHTJEVI U POGLEDU FINANCIJSKE STABILNOSTI, ODGOVORNOSTI, POKRIVENOSTI OSIGURANJEM, VLASNIŠTVA I ORGANIZACIJSKE STRUKTURE

Kako bi osigurali sigurno i kontinuirano pružanje usluga, pružatelji ATM-a/ANS-a:

(a) dokazuju dostatnu financijsku stabilnost;

(b) imaju odgovarajuće osiguranje od odgovornost i rizika, uzimajući u obzir njihov pravni status i razinu dostupne pokrivenosti komercijalnim osiguranjem; i

(c) poštuju primjenjive zahtjeve o vlasništvu i organizacijskoj strukturi u cilju sprečavanja sukobâ interesa kako bi se osiguralo nediskriminirajuće pružanje usluga.

▼B

PRILOG IX.

Bitni zahtjevi u pogledu bespilotnih zrakoplova

1. BITNI ZAHTJEVI U POGLEDU PROJEKTIRANJA, PROIZVODNJE, ODRŽAVANJA I RADA BESPILOTNIH ZRAKOPLOVA

1.1 Operator bespilotnog zrakoplova i pilot koji njime upravlja na daljinu moraju poznavati primjenjiva pravila Unije i nacionalna pravila o planiranim operacijama, posebno u pogledu sigurnosti, privatnosti, zaštite podataka, odgovornosti, osiguranja, zaštite i zaštite okoliša. Operator i pilot koji upravlja na daljinu moraju moći osigurati sigurnost rada bespilotnog zrakoplova i sigurno razdvajanje bespilotnog zrakoplova od ljudi na tlu i od drugih korisnika zračnog prostora. To uključuje dobro poznavanje proizvođačevih uputa za upotrebu, sigurne i okolišno prihvatljive upotrebe bespilotnog zrakoplova u zračnom prostoru i svih relevantnih funkcionalnosti bespilotnog zrakoplova i primjenjivih pravila letenja te postupaka ATM-a/ANS-a.

1.2 Bespilotni zrakoplovi moraju biti projektirani i konstruirani tako da su prikladni za svoju namjenu te da se njihovo upravljanje, prilagođavanje i održavanje može obavljati bez ugrožavanja osoba.

1.3 Ako je potrebno ublažiti rizike koji proizlaze iz rada bespilotnog zrakoplova, a odnose se na sigurnost, privatnost, zaštitu osobnih podataka, zaštitu ili okoliš, bespilotni zrakoplov mora imati odgovarajuća i posebna obilježja i funkcionalnosti za koja su projektno i u zadanim postavkama u obzir uzeta načela privatnosti i zaštite osobnih podataka. Ovisno o potrebama, tim se obilježjima i funkcionalnostima moraju omogućiti laka identifikacija zrakoplova te prirode i svrhe rada; njima se mora osigurati i usklađenost s primjenjivim ograničenjima, zabranama ili uvjetima, ponajprije u odnosu na rad u određenim geografskim zonama, iznad određenih udaljenosti od operatora ili na određenim visinama.

1.4 Organizacija odgovorna za proizvodnju ili stavljanje na tržište bespilotnih zrakoplova mora dati informacije operatoru bespilotnih zrakoplova i, prema potrebi, organizaciji za održavanje o vrsti operacija za koje su bespilotni zrakoplovi projektirani, kao i o ograničenjima, te informacije potrebne za njihov siguran rad, uključujući operativne i okolišne performanse, ograničenja plovidbenosti i postupke u izvanrednim situacijama. Te informacije moraju se dati na jasan, dosljedan i nedvosmislen način. Operativne sposobnosti bespilotnih zrakoplova koji se mogu upotrebljavati u operacijama za koje nije potreban certifikat ni izjava moraju dopuštati mogućnost uvođenja ograničenja kojima se ispunjavaju pravila o zračnom prostoru koja se primjenjuju na takve operacije.

2. DODATNI BITNI ZAHTJEVI U POGLEDU PROJEKTIRANJA, PROIZVODNJE, ODRŽAVANJA I OPERACIJA BESPILOTNIH ZRAKOPLOVA IZ ČLANKA 56. STAVAKA 1. I 5.

Uzimajući u obzir ciljeve utvrđene u članku 1. sljedeći zahtjevi moraju biti ispunjeni kako bi se osigurala sigurnost za ljude na tlu i druge korisnike zračnog prostora tijekom operacija bespilotnog zrakoplova, uzimajući, prema potrebi, u obzir razinu rizika tih operacija:

▼B

2.1 Plovidbenost

2.1.1 Bespilotni zrakoplovi moraju biti projektirani tako da se sigurnost osobe koja upravlja bespilotnim zrakoplovom ili trećih osoba u zraku ili na zemlji, između ostalog i imovine, može na zadovoljavajući način dokazati, ili moraju uključivati svojstva ili detalje kojima se to omogućuje.

2.1.2 Bespilotni zrakoplovi moraju u svim predviđenim uvjetima letenja imati integritet proizvoda proporcionalan riziku.

2.1.3 Bespilotne zrakoplove mora se sigurno moći kontrolirati i sigurno njima manevrirati prema potrebi u svim predviđenim uvjetima rada, između ostalog nakon zatajenja jednog pogonskog sustava ili, ovisno o slučaju, više njih. U obzir se moraju uzeti pitanja koja se odnose na ljudski čimbenik, osobito dostupno znanje o čimbenicima koji doprinose tome da ljudi mogu sigurno rukovati tehnologijom.

2.1.4 Bespilotni zrakoplovi i njihovi motori, propeleri, dijelovi, neugrađena oprema i oprema za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovom moraju funkcionirati kako je predviđeno u svim predvidivim uvjetima rada, unutar operativnog područja za koje je zrakoplov projektiran i s dostatnom rezervom.

2.1.5 Bespilotni zrakoplovi i njihovi motori, propeleri, dijelovi, neugrađena oprema i oprema za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovom, sagledani i odvojeno i u međusobnom odnosu, moraju biti projektirani tako da su vjerojatnost stanja kvara i ozbiljnost njegova utjecaja na ljude na tlu i druge korisnike zračnog prostora ublaženi na temelju načela utvrđenih u članku 4. stavku 2.

2.1.6 Sva oprema za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima uključena u operacije mora biti takva da se njome olakšavaju letačke operacije, uključujući sredstva za pregled nad situacijom i upravljanje svim predvidivim i izvanrednim situacijama.

2.1.7 Organizacije koje sudjeluju u projektiranju bespilotnih zrakoplova, motora i propelera moraju poduzeti mjere opreza kako bi na najmanju mjeru svele opasnosti koje nastaju u uvjetima za koje je iskustvo pokazalo da imaju utjecaj na sigurnost, i unutar i izvan bespilotnih zrakoplova i njihovih sustava. To obuhvaća zaštitu od ometanja elektroničkim sredstvima.

2.1.8 Proizvodnim procesima, materijalima i komponentama koji se upotrebljavaju za proizvodnju bespilotnih zrakoplova moraju se dobivati poznate i ponovljive karakteristike kao i performanse koje su u skladu s projektiranim karakteristikama.

2.2 Organizacije

Organizacije koje sudjeluju u projektiranju, proizvodnji, održavanju i operacijama bespilotnih zrakoplova te u povezanim uslugama i osposobljavanju za bespilotne zrakoplove moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

(a) organizacija mora imati sva sredstva potrebna za opseg svojeg posla i osigurati sukladnost s bitnim zahtjevima te delegiranim aktima iz članka 58. i provedbenim aktima iz članka 57. relevantnima za njezinu aktivnost.

▼B

(b) organizacija mora uspostaviti i održavati sustav upravljanja radi osiguravanja usklađenosti s ovim bitnim zahtjevima, radi upravljanja sigurnosnim rizicima te nastojanja za kontinuiranim poboljšavanjem tog sustava. Takav sustav upravljanja mora biti proporcionalan vrsti aktivnosti organizacije i veličini organizacije.

(c) organizacija mora uspostaviti sustav izvješćivanja o događajima kao dio sustava upravljanja kako bi doprinijela ostvarenju cilja kontinuiranog poboljšavanja sigurnosti. Takav sustav izvješćivanja mora biti proporcionalan vrsti aktivnosti organizacije i veličini organizacije;

(d) organizacija mora, prema potrebi, uspostaviti aranžmane s drugim organizacijama radi osiguravanja trajne usklađenosti s odgovarajućim bitnim zahtjevima.

2.3 Osobe uključene u operacije bespilotnog zrakoplova

Svaka osoba uključena u operacije bespilotnog zrakoplova, uključujući pilota koji upravlja na daljinu, mora imati znanje i vještine potrebne da se osigura sigurnost operacija i proporcionalne riziku povezanom s vrstom operacije. Ta osoba također mora dokazati zdravstvenu sposobnost ako je to potrebno za ublažavanje rizika uključenih u dotičnu operaciju.

2.4 Operacije

2.4.1 Operator bespilotnog zrakoplova odgovoran je za operaciju i mora poduzeti sve prikladne mjere kako bi osigurao njezinu sigurnost.

2.4.2 Let se mora obaviti u skladu s primjenjivim zakonima, propisima i postupcima kojima se uređuje obavljanje dužnosti operatorâ i koji se primjenjuju na područje, zračni prostor, aerodrome ili lokacije koje se planira upotrebljavati i, ako je to primjenjivo, povezane sustave ATM-a/ANS-a.

2.4.3 U operacijama s bespilotnim zrakoplovom mora se osigurati sigurnost trećih osoba na tlu i drugih korisnika zračnog prometa i na najmanju moguću mjeru svesti rizike koji su posljedica nepovoljnih vanjskih i unutarnjih uvjeta, uključujući okolišne uvjete, održavanjem prikladne udaljenosti razdvajanja u svim fazama leta.

2.4.4 Bespilotnim zrakoplovom smije se upravljati samo ako je u plovidbenom stanju i ako su oprema i drugi dijelovi kao i usluge potrebni za planiranu operaciju dostupni i ispravni za upotrebu.

2.4.5 Bespilotni zrakoplovi i operacije s bespilotnim zrakoplovima moraju biti u skladu s relevantnim pravima zajamčenim pravom Unije.

2.4.6 Operator bespilotnog zrakoplova mora osigurati da zrakoplov ima potrebnu opremu za navigaciju, komunikaciju, nadzor, otkrivanje i izbjegavanje, kao i svu drugu opremu koja se smatra nužnom za sigurnost planiranog leta, uzimajući u obzir prirodu operacije, propise iz područja zračnog prometa i pravila letenja koja se primjenjuju na bilo koju fazu leta.

▼B

2.5 Bitni zahtjevi koji se odnose na elektromagnetsku kompatibilnost i radiofrekvencijski spektar za bespilotne zrakoplove, kao i s njima povezane motori, propelere, dijelove i neugrađenu opremu čiji je projekt certificiran u skladu s člankom 56. stavkom 1. i koji su namijenjeni za rad samo na frekvencijama dodijeljenima Radijskim propisima Međunarodne telekomunikacijske unije za potrebe zaštićene upotrebe u zrakoplovstvu

2.5.1 Ti bespilotni zrakoplovi, motori, propeleri, dijelovi i neugrađena oprema moraju se projektirati i proizvoditi uzimajući u obzir najnovija dostignuća tako da se osigura da:

(a) elektromagnetske smetnje koju stvaraju ne prelaze razinu iznad koje radijskoj i telekomunikacijskoj opremi ili drugim uređajima nije moguć ispravan rad u skladu s njihovom namjenom i

(b) imaju odgovarajuću razinu otpornosti na elektromagnetske smetnje što im omogućuje rad bez neprihvatljivog pada kvalitete u njihovoj predviđenoj upotrebi.

2.5.2 Ti bespilotni zrakoplovi, motori, propeleri, dijelovi i neugrađena oprema moraju se projektirati i proizvoditi uzimajući u obzir najnovija dostignuća tako da se osigura da djelotvorno upotrebljavaju radiofrekvencijski spektar i podržavaju njegovu učinkovitu upotrebu kako bi se izbjegle štetne smetnje.

3. BITNI ZAHTJEVI U POGLEDU ZAŠTITE OKOLIŠA KADA JE RIJEČ O BESPILOTNIM ZRAKOPLOVIMA

Bespilotni zrakoplovi moraju ispunjavati zahtjeve u pogledu okolišnih performansi utvrđene u Prilogu III.

4. BITNI ZAHTJEVI U POGLEDU REGISTRACIJE BESPILOTNIH ZRAKOPLOVA I NJIHOVIH OPERATORA TE OZNAČIVANJA BESPILOTNIH ZRAKOPLOVA

4.1 Ne dovodeći u pitanje obveze država članica na temelju Čikaške konvencije, bespilotni zrakoplovi čije projektiranje podliježe certifikaciji na temelju članka 56. stavka 1. moraju se registrirati se u skladu s provedbenim aktima iz članka 57.

4.2 Operatori bespilotnih zrakoplova moraju se registrirati u skladu s provedbenim aktima iz članka 57. ako upravljaju operacijama nekog od sljedećih zrakoplova:

(a) bespilotnog zrakoplova koji u slučaju udara može prenijeti kinetičku energiju veću od 80 džula;

(b) bespilotnog zrakoplova čiji rad predstavlja rizik za privatnost, zaštitu osobnih podataka, zaštitu ili okoliš;

(c) bespilotnog zrakoplova čije je projektiranje podložno certifikaciji na temelju članka 56. stavka 1.

4.3 Kada se zahtjev u vezi s registracijom primjenjuje na temelju točke 4.1. ili točke 4.2., dotični bespilotni zrakoplovi pojedinačno se označuju i identificiraju u skladu s provedbenim aktima iz članka 57.

▼B

PRILOG X.

Korelacijska tablica

Uredba (EZ) br. 216/2008	Ova Uredba
Članak 1. stavak 1.	Članak 2. stavci 1. i 2.
Članak 1. stavak 2.	Članak 2. stavak 3.
Članak 1. stavak 3.	Članak 2. stavak 5.
Članak 2.	Članak 1.
Članak 3.	Članak 3.
Članak 4. stavak 1. točka (a)	Članak 2. stavak 1. točka (a)
Članak 4. stavak 1. točka (b)	Članak 2. stavak 1. točka (b) podtočka i.
Članak 4. stavak 1. točka (c)	Članak 2. stavak 1. točka (b) podtočka ii.
—	Članak 2. stavak 1. točka (b) podtočka iii.
Članak 4. stavak 1. točka (d)	Članak 2. stavak 1. točka (c)
Članak 4. stavak 2.	Članak 2. stavak 2.
Članak 4. stavak 3.	Članak 2. stavak 1. točke (b) i (c)
Članak 4. stavak 3.a	Članak 2. stavak 1. točke (d) i (e) te stavak 2.
—	Članak 2. stavak 4.
—	Članak 2. stavak 6.
Članak 4. stavak 3.b	Članak 2. stavak 7.
Članak 4. stavak 3.c	Članak 2. stavak 1. točka (g) i stavak 2.
Članak 4. stavci 4. i 5.	Članak 2. stavak 3. točka (d)
Članak 4. stavak 6.	—
—	Članak 2. stavci od 8. do 11.
—	Članak 4.
—	Članak 5.
—	Članak 6.
—	Članak 7.
—	Članak 8.

▼B

Uredba (EZ) br. 216/2008	Ova Uredba
Članak 5. stavci 1., 2. i 3.	Članci od 9. do 16.
Članak 5. stavak 4. točke (a) i (b)	Članak 18. stavak 2.
Članak 5. stavak 4. točka (c)	Članak 18. stavak 1. točka (b)
—	Članak 18. stavak 1. točka (a)
Članak 5. stavak 5.	Članci 17. i 19.
Članak 5. stavak 6.	Članak 4.
Članak 6.	Članak 9. stavak 2. i članak 19. stavak 3.
Članak 7. stavci 1. i 2.	Članci 20. i 21.
Članak 8. stavak 4.	Članak 22.
Članak 7. stavci od 3. do 7.	Članci od 23. do 28.
Članak 8. stavci od 1. do 3.	Članak 29., članak 30. stavci od 1. do 3.
—	Članak 30. stavci od 4. do 7.
Članak 8. stavak 5.	Članci 31. i 32.
Članak 8. stavak 6.	Članak 4.
Članak 8.a stavci od 1. do 5.	Članci od 33. do 39.
Članak 8.a stavak 6.	Članak 4.
Članak 8.b stavci od 1. do 6.	Članci od 40. do 47.
Članak 8.b stavak 7.	Članak 4.
Članak 8.c stavci od 1. do 10.	Članci od 48. do 54.
Članak 8.c stavak 11.	Članak 4.
—	Članci od 55.do 58.
Članak 9.	Članci od 59. do 61.
Članak 10. stavci od 1. do 3.	Članak 62. stavci 1. i 2.
—	Članak 62. stavci od 3. do 8.
Članak 10. stavak 4.	Članak 62. stavak 9.
—	Članak 62. stavci od 10. do 12.
Članak 10. stavak 5.	Članak 62. stavci od 13. do 15.
—	Članak 63.
—	Članak 64.
—	Članak 65.

▼B

Uredba (EZ) br. 216/2008	Ova Uredba
—	Članak 66.
Članak 11. stavci od 1. do 3.	Članak 67. stavci od 1. do 3.
Članak 11. stavci od 4. do 5.b	—
Članak 11. stavak 6.	Članak 67. stavak 4.
Članak 12.	Članak 68.
Članak 13.	Članak 69.
Članak 14. stavci od 1. do 3.	Članak 70.
Članak 14. stavci od 4. do 7.	Članak 71.
Članak 15.	Članak 72.
Članak 16.	Članak 73.
—	Članak 74.
Članak 17.	Članak 75.
Članak 18.	Članak 76. stavci od 1. do 5.
Članak 19.	Članak 76. stavci od 1. do 5.
Članak 20.	Članak 77.
Članak 21.	Članak 78.
Članak 22. stavak 1.	Članak 76. stavak 6.
Članak 22. stavak 2.	Članak 76. stavak 7.
—	Članak 79.
Članak 22.a	Članak 80.
Članak 22.b	Članak 81.
Članak 23.	Članak 82. stavci 1. i 2.
—	Članak 82. stavak 3.
Članci 24. i 54.	Članak 85.
Članak 25.	Članak 84.
Članak 26.	Članak 86. stavci od 1. do 4.
—	Članak 86. stavak 5.
—	Članak 87.
—	Članak 88.
—	Članak 89.

▼B

Uredba (EZ) br. 216/2008	Ova Uredba
Članak 27.	Članak 90. stavci od 1. do 3.
—	Članak 90. stavci od 4. do 6.
—	Članak 91.
—	Članak 92.
—	Članak 93.
Članak 28. stavci 1. i 2.	Članak 94. stavci 1. i 2.
—	Članak 94. stavak 3.
Članak 28. stavci 3. i 4.	Članak 94. stavci 4. i 5.
Članak 29. stavak 1.	Članak 95. stavak 1.
Članak 29. stavak 2.	Članak 98. stavak 2. točka (m) i članak 98. stavak 6.
Članak 29. stavak 3.	—
—	Članak 95. stavak 2.
Članak 30.	Članak 96.
Članak 31.	Članak 97.
Članak 32. stavak 1.	Članak 119. stavak 3.
Članak 32. stavak 2.	Članak 119. stavak 6.
Članak 33.	Članak 98. stavci od 1. do 5.
Članak 34. stavak 1.	Članak 99. stavci 1. i 2.
—	Članak 99. stavak 3.
Članak 34. stavci 2. i 3.	Članak 99. stavci 4. i 5.
Članak 35.	Članak 100.
Članak 36.	Članak 101.
Članak 37. stavci od 1. do 3.	Članak 102. stavci od 1. do 3.
—	Članak 102. stavak 4.
Članak 38. stavci od 1. do 3.	Članak 104. stavci od 1. do 3.
—	Članak 104. stavak 4.
Članak 39.	—
—	Članak 103.
Članak 40.	Članak 105.

▼B

Uredba (EZ) br. 216/2008	Ova Uredba
Članak 41. stavak 1.	—
Članak 41. stavci 2. i 3.	Članak 106. stavak 1.
Članak 41. stavak 4.	—
Članak 41. stavak 5.	Članak 106. stavak 6.
Članak 42.	Članak 106. stavci od 2 do 5.
Članak 43.	Članak 107.
Članak 44.	Članak 108.
Članak 45.	Članak 109.
Članak 46.	Članak 110.
Članak 47.	Članak 111.
Članak 48.	Članak 112.
Članak 49.	Članak 113.
Članak 50.	Članak 114. stavci 1., 2. i 4.
Članak 51.	Članak 114. stavak 3.
Članak 52. stavci od 1. do 3.	Članak 115.
Članak 52. stavak 4.	Članak 76. stavak 6.
Članak 53. stavci 1. i 2.	Članak 116.
Članak 53. stavak 3.	Članak 76. stavak 6.
Članak 54.	Članak 85.
Članak 55.	Članak 83.
Članak 56.	Članak 117.
Članak 57.	Članak 118.
Članak 58. stavci 1. i 2.	Članak 119. stavci 1. i 2.
—	Članak 119. stavak 4.
Članak 58. stavak 3.	Članak 119. stavak 5.
Članak 58. stavak 4.	Članak 132. stavak 2.
Članak 59. stavci od 1. do 4.	Članak 120. stavci od 1. do 4.
—	Članak 120. stavak 5.
Članak 59. stavci od 5. do 11.	Članak 120. stavci od 6. do 12.
Članak 60.	Članak 121.
Članak 61.	Članak 122.

▼B

Uredba (EZ) br. 216/2008	Ova Uredba
—	Članak 123.
Članak 62.	Članak 124.
Članak 63.	Članak 125.
Članak 64. stavci 1. i 3.	Članak 126. stavak 4.
Članak 64. stavak 2.	—
Članak 64. stavak 4.	Članak 126. stavak 1.
Članak 64. stavak 5.	Članak 126. stavak 2.
—	Članak 126. stavak 3.
Članak 65.	Članak 127.
Članak 65.a	—
—	Članak 128.
Članak 66.	Članak 129.
—	Članak 130.
Članak 67.	—
Članak 68.	Članak 131.
—	Članak 132. stavak 1.
Članak 58. stavak 4.	Članak 132. stavak 2.
Članak 69.	—
—	Članak 133.
—	Članak 134.
—	Članak 135.
—	Članak 136.
—	Članak 137.
—	Članak 138.
—	Članak 139.
—	Članak 140.
Članak 70.	Članak 141.